

СЕКЦІЯ 1

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Ажажа В.М.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

*Семенець-Орлова І.А.,
д.держ.упр., професор*

На сучасному етапі наукового розвитку реалізації проєктів публічно-приватне партнерство є сучасним підходом який включає поєднання дослідницьких та прогностичних аспектів, освіти, інформації та соціальної динаміки, що дозволяє говорити про визнання більшістю науковців (В.Пілюшенко, Т. Гречко, О. Пономаренко, Ю. Шаров.

З іншого боку, вчені (Т. Безверхнюк, В. Бурков, І. Буркова, Г. Яваходзе, Р. Хурадзе, І. Гаргідзе, А. Щепкін, визначають проєктний підхід як реалізацію стрижневої, домінуючої стратегії державного управління, яка є організаційною основою адміністративних процесів, в яких усі учасники як добровольці адміністративного процесу самостійно та ефективно керують, шукають, обробляють та оновлюють інформацію для прийняття рішень.

Слід підкреслити, що на думку таких вчених як Т. Гречко, С. Дзюба та ін., проєктний підхід – це сукупність прийомів, що функціонують у галузі теоретичних чи практичних знань, методів організації пізнання, це спосіб досягнення цілей управління шляхом вивчення деталей проблем (технологій), які повинні бути ефективними на практиці.

На думку національних та міжнародних експертів та науковців (О. Пономаренко, М. Пул, М. Уорнер, Ю. Урманцев та ін.), підхід до проєктування залишається невідомим для багатьох державних установ в Україні у методиці управління [1,2].

З іншого боку, визначення поняття “проєкт” слід розглядати як сукупність конкретних елементів (матеріальні і нематеріальні об’єкти) та зв’язки між ними, що забезпечують досягнення цілей. Існує багато типів науково-технічних, комерційних, некомерційних, промислових, фінансових та інших проєктів, але кожен визначається такими факторами, як складність, час виконання, розмір, вимоги до якості тощо [3, с. 231].

Виходячи з визначення проєкту виділяють такі головні ознаки проєкту:

- зміна стану проєкту для досягнення цілей;
- обмежений час;
- обмежені ресурси;
- унікальність [4].

Зміна стану означає, що реалізація проєкту часто пов’язана зі зміною будь-якої системи і є навмисною зміною від існуючого стану до законодавства, зазначеного в цілях проєкту.

Метою проєкту є бажаний результат, і було доведено, що він досягнутий у визначені терміни за певних умов проєкту. Постановка цілей проєкту полягає у визначенні необхідних завдань: визначити результати діяльності на певний строк; дати цим результатам кількісну оцінку; довести, що ці результати можуть бути досягнуті; визначити умови, за яких ці результати мають бути досягнуті.

За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на 01.01.2021 на умовах ППП укладено 192 договори, з яких реалізується 39 договорів (29 – концесійних договорів, 6 - договорів про спільну діяльність, 4 - інші договори), 153 договорів не реалізується (118 – не виконується, 35 - розірвані / закінчився термін дії).

Слід зауважити, що однією із форм здійснення публічно-приватного партнерства є концесія, де урегулювання відносин відбувається шляхом укладання концесійного договору.

Список використаних джерел:

1. Барбан М. Підготовка менеджерів освіти до управління соціально-педагогічними проєктами як стрижневий компонент професійно-управлінської діяльності. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. 2011. Ч.1. Вип. 32. с. 172-178.
2. Бардин Г. Проектний аналіз: Підручник. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2006. 415 с.
3. Батенко Л., Загородніх О., Ліщанська В. Управління проєктами: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2004. 231 с.
4. Безбах Н. Проблеми функціонування механізмів державного регулювання партнерських відносин в Україні. *Держава та регіони*. Сер.: Державне управління. 2011. № 2. с. 92-96.

ПОНЯТТЯ, СУТЬ ТА СИСТЕМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

Арбузова А.С.

Здобувачка 1 курсу, Інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник:

Граціотова Г.О

*к.е.н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Термін «місцеве самоврядування» сьогодні ми чуємо доволі часто з різних пристроїв, з різних вуст, з різних соціальних мереж. Елементи місцевого самоврядування згадуються ще за часів античності, саме поняття «місцеве самоврядування» з'явилося у ХІХ столітті за ініціативою пруського юриста. А вже щодо України, то місцеве самоврядування має історичні корені, але основна розбудова почалася після проголошення незалежності й обрання напряму на розвиток соціальної та правової держави.

Місцеве самоврядування – це право територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, установленому законом як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи [1, с. 140].

Правовою основою місцевого самоврядування в Україні є Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», закони і підзаконні нормативно-правові акти, що приймаються на їх основі, а також акти органів місцевого самоврядування, що приймаються в рамках їх компетенції [2].

Основне призначення місцевого самоврядування – це створення та підтримка придатного життєвого середовища, яке необхідне для усестороннього розвитку, надання

мешканцям територіальних громад якісних і доступних адміністративних та соціальних послуг в залежності від сталого розвитку дієздатної громади.

В Україні на сьогодні реалізована саме континентальна громадська модель місцевого самоврядування, основні принципи якої закріплені в Конституції та законах України. Дана модель нагадує ієрархічну піраміду, по якій відбувається передача різних директив і інформації, і в рамках якої на центральну владу активно працює ціла армія агентів на місцях. Ця модель характеризується певною підпорядкованістю нижчих ланок вищим.

Сутність і зміст місцевого самоврядування визначають його принципи – це основні засади організації та здійснення місцевого самоврядування. Є декілька принципів, але основний, що визначає сутність місцевого самоврядування – це принцип народовладдя, який є похідним від ґрунтового принципу народного суверенітету. Реалізація принципу народовладдя передбачає, що територіальні громади, відповідно до Конституції та законів України, здійснюють свою владу на місцях безпосередньо та через представницькі органи.

Принцип законності показує, що місцеве самоврядування в Україні базується на Конституції та законів України, на підзаконних нормативно-правових актах. При недотриманні законодавства України стосовно місцевого самоврядування, у наслідку маємо конституційну, адміністративну, кримінальну та цивільну відповідальність. Система місцевого самоврядування – сукупність різних організаційних форм та інститутів місцевої демократії, через які здійснюються функції та повноваження місцевого самоврядування [3].

Українське законодавство щодо органів місцевого самоврядування:

- Місцевому самоврядуванню присвячений 14 розділ Конституції України.
 - Окрім Конституції, правовою основою місцевого самоврядування в Україні є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», закони і підзаконні нормативно-правові акти, що приймаються на їх основі, а також акти органів місцевого самоврядування, що приймаються в рамках їх компетенції.
- Основним законом, який визначає статус, основні завдання та правові засади місцевих адміністрацій є Закон України «Про місцеві державні адміністрації».
 - Важливим є і ЗУ «Про державну службу», який регулює відносини, що виникають у зв'язку із вступом на державну службу, її проходженням та припиненням, визначає правовий статус державного службовця [4].

Згідно із статтею 140 Конституції України місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, тобто через певний структурно-організаційний механізм, який іменується системою місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі Закон) [5, с. 5]:

1. Система місцевого самоврядування включає: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; старосту; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення.

2. У містах з районним поділом за рішенням територіальної громади міста або міської ради відповідно до цього Закону можуть утворюватися районні в місті ради. Районні в містах ради утворюють свої виконавчі органи та обирають голову ради, який одночасно є і головою її виконавчого комітету.

В системі можна розрізнити два організаційні елементи: систему місцевого самоврядування у цілому; систему самоврядування конкретного населеного пункту – села, селища, міста. Зазначена стаття в основному розглядає загальну систему місцевого самоврядування.

Територіальна громада – це спільнота мешканців, жителів населених пунктів, об'єднана загальними інтересами власного життєзабезпечення, самостійного, в межах законів, вирішення питань місцевого значення як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування. Сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, які представляють відповідні територіальні громади та виконують від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України.

Виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Сільський, селищний, міський голова є головною посадовою особою територіальної громади відповідно села, селища, міста, обирається відповідною територіальною громадою на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років в порядку, визначеному законом, і здійснює свої повноваження на постійній основі. Сільський, селищний, міський голова очолює виконавчий комітет відповідної сільської, селищної, міської ради, головує на її засіданнях.

Староста є посадовою особою місцевого самоврядування у селі або селищі, які разом з іншими населеними пунктами добровільно об'єднуються у одну територіальну громаду. Староста обирається мешканцями села або селища на строк повноважень місцевої ради об'єднаної територіальної громади. Староста за посадою входить до складу виконавчого комітету об'єднаної територіальної громади. Повноваження старости визначаються законом та Положенням про старосту.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»: Верховна Рада України; Закон від 21.05.1997 № 280/97-ВР. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Кравченко В.В., Бородин Є.І., Квітка С.А. Місцеве самоврядування в системі публічного управління : навч. посіб. у схемах. – Дніпро: ГРАНІ, 2018. – 148 с. – Режим доступу: http://dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Mistseve_samovryaduvannya.pdf.
4. Є. Киян, І. Петренко: Місцеве самоврядування в Україні. – Листопад 2018. – Режим доступу: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/local_self_government_in_ukraine_ukr.pdf.
5. Закон України «Про місцеве самоврядування», стаття. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

УДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Балан Д.В.

Здобувач 1 курсу, Інститут економіки і менеджменту

Науковий керівник:

Граціотова Г.О

*к. е. н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Необхідність удосконалення територіальної організації влади та місцевого самоврядування, обумовлена поширенням місцевого самоврядування як найбільш

доцільного типу управління на місцевості, формування самостійних і самодостатніх територіальних громад.

Формування самодостатніх громад передбачає, що вони володітимуть матеріальними, фінансовими та іншими ресурсами в кількостях, достатніх для ефективного виконання завдань та управлінських функцій місцевого самоврядування, надання соціальних послуг на тому рівні, який передбачено державними стандартами. Це відповідатиме Європейській хартії місцевого самоврядування, в якій сказано, що місцеве самоврядування означає право і можливість місцевих властей здійснювати регулювання та управління частиною державних справ, які належать до їхніх повноважень.

Однак, сучасний стан місцевого самоврядування не наділений достатнім ресурсним забезпеченням, необхідним для виконання завдань і повноважень місцевого самоврядування. Спостерігається катастрофічна нестача коштів на рівні місцевого самоврядування.

З метою вдосконалення територіальної організації місцевого самоврядування необхідно створити кращу правову базу і поліпшити територіальну основу місцевого самоврядування. Органи місцевої влади України мають одержати відповідні законодавчі повноваження і спиратися на наукову базу при вирішенні конкретних питань удосконалення адміністративно-територіального устрою [1].

У багатьох державах вирішення проблеми формування матеріальної основи місцевого самоврядування спирається не на розвиток окремої одиниці, а на розвиток співробітництва між різними одиницями. Таке співробітництво здійснюється через укладання контрактних угод, щодо надання послуг та спільної діяльності в різних галузях.

Проблему недосконалості місцевої влади передбачається розв'язати шляхом [2]:

1. Визначення на конституційному рівні принципів реальної здатності органів місцевого самоврядування вирішувати місцеві питання в «інтересах місцевого населення».

2. Вирішення питання юрисдикції території між населеними пунктами можна здійснити шляхом унормування статусу громади як територіальної основи місцевого самоврядування.

3. Потрібно змінити статус місцевих державних адміністрацій, які здійснюють невласиві їм функції, беручи на себе основний обсяг повноважень по управлінню територіями районів та областей.

4. Отримання обласними та районними радами права утворювати власні виконавчі органи, що перетворило б їх на самодостатніх та дієздатних суб'єктів місцевого самоврядування.

5. Недопущення дублювання повноважень, функцій і завдань органів місцевого самоврядування різного рівня, а також органів виконавчої влади на місцях.

6. Максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм демократії участі на місцях.

Окремого розгляду потребує удосконалення фінансового забезпечення місцевої влади. Проблемні питання фінансового забезпечення місцевого самоврядування вказують на недосконалість системи місцевого самоврядування і неправильний розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади.

Залучення коштів, достатніх для фінансування власних повноважень місцевої влади, є важливою передумовою її ефективного функціонування. Відсутність хорошої дохідної бази для фінансування органів місцевого самоврядування породжує в них небажання брати на себе додаткові функції з виробництва суспільних послуг [3].

Одним із способів подолання деяких проблем місцевих бюджетів може стати проведення адміністративно-територіальної реформи і фінансової децентралізації в Україні, що спонукатиме до пошуку нових шляхів зміцнення власних доходів бюджету органів місцевого самоврядування.

Вдосконалення системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні, варто зробити шляхом збільшення правового статусу місцевих бюджетів; збалансування функцій, повноважень і сфер відповідальності органів виконавчої влади й місцевого самоврядування різних рівнів, місцевих податків і зборів. Важливим для розвитку територіальних громад є оптимальне поєднання систем використання фінансових інструментів усіх суб'єктів. Така взаємодія сприятиме покращенню функціонування об'єктів виробничої сфери, поліпшенню їх економічного та соціального стану на територіях і розвитку соціально-економічного стану функціонування територіальних одиниць.

Ефективність механізму забезпечення фінансової самостійності місцевого самоврядування досягається за умови дотримання суб'єктами фінансових відносин, у межах конкретної територіальної громади, низки принципів [4]:

- функціонування механізму як єдиної системи;
- відкритість у процесі формування й функціонування системи забезпечення фінансової самостійності місцевого самоврядування;
- достовірності даних про наявні фінансові ресурси місцевого самоврядування та територіальних одиниць;
- ефективного використання фінансових ресурсів;
- взаємодії власників фінансових ресурсів, що впливають на розвиток адміністративно-територіальної одиниці.

Отже, хоч сучасна система місцевого управління і не досконала, проте влада робить все можливе для покращення її стану. Також стало зрозуміло що належне функціонування та розвиток місцевих територіальних громад не можливі без чіткого та дієвого механізму забезпечення цих економічних одиниць достатніми фінансовими ресурсами та інструментами для їх ефективного використання.

Список використаних джерел:

1. Бугай С.М. Сучасний адміністративно-територіальний устрій України: проблеми та можливі шляхи вирішення // Моделювання та інформатизація соціально-економічного розвитку України: Зб. наук. праць. – К.: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки Мінекономіки України, 2002. – Вип. 2. – С. 129–139.
2. Бугай С.М., Жовнірчик Я.Ф., Шандиба В.І. Формування самодостатніх територіальних громад шляхом інституціоналізації їх економічного саморозвитку // Моделювання та інформатизація соціально-економічного розвитку України: Зб. наук. праць. – К.: Державний науководослідний інститут інформатизації та моделювання економіки Мінекономіки України, 2005. – Вип. 6. – С. 132–140.
3. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: підручник / за редакцією О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677 с.
4. Русін В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення місцевого самоврядування // В. Русін / Світ фінансів. – 2009. - №4(21). – С. 83-89.

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ У СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Бахмутова Є.Ю.

Здобувачка 1 курсу, Інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник:

Гординський С.П.

*асистент кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Роль стратегічного планування у системі регіонального управління в Україні є важливим моментом державної політики. Система регіонального управління має стати кроком до реалізації внутрішньої політики держави, сприяти здійсненню суспільних реформ, забезпечити надання якісних послуг населенню та сформувати підґрунтя для інноваційного розвитку як окремих регіонів, так і країни в цілому. Від якості процесу стратегування в значній мірі залежить ефективність всієї управлінської діяльності, тому цій темі приділяють в наш час багато уваги.

Серед досліджень щодо питань важливості покращення стратегічного планування у регіонах, слід згадати наукові роботи таких вчених: Зверяков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шараг О. С., Ковбасюк Ю. В., Вакуленко В. М., Орлатий М. К., Яровий І.М., Козловський С.В.

Почнемо з того, що таке стратегічне планування і регіон. Стратегічне планування – це систематичний процес прийняття ключових рішень. Регіон – це частина території країни, яка характеризується комплексом властивих їй природно-географічних, економічних, екологічних та інших ознак. Сучасним інструментом управління розвитком території в умовах швидких змін у зовнішньому середовищі і пов'язаної з цим невизначеності є стратегічне управління. Система стратегічного планування має включати в себе: стратегію розвитку України; державну стратегію регіонального розвитку; стратегічний план розвитку; стратегічний план діяльності центрального органу виконавчої влади; стратегічні плани розвитку державних господарських об'єднань. Сьогодні ми зупинимося на стратегії регіонального розвитку.

Стратегічне планування регіонального розвитку – системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу його досягнення, що базується на аналізі зовнішнього оточення території та її внутрішнього потенціалу і полягає у формуванні узгоджених з територіальними громадами дій, на реалізації яких концентруються зусилля, ресурси основних суб'єктів регіонального розвитку [1].

Регіональне стратегічне управління припускає відносини виконавчої влади регіону: із центральними органами державної влади; з місцевими представництвами центральних органів; з органами влади інших держав; з органами місцевого самоврядування; з юридичними особами; з населенням, політичними партіями й громадськими рухами. Велике значення в стратегічному управлінні мають: виявлення проблем управління; формулювання цілей управління; вибір базових стратегій; реалізація стратегії; управління змінами.

Сучасна регіональна політика повинна базуватися на чіткому уявленні про цілі, шляхи, механізми трансформації регіональної системи та наявності необхідних ресурсів для її реалізації. Однак в Україні на державному рівні досі не сформована соціально-економічна політика регіонів як цілеспрямованого впливу центру на регіони в інтересах комплексного і збалансованого розвитку і самих територій, і держави в цілому. У той же

час досягнення тих цілей, які стоять перед Україною – подолання бідності та прискорене економічне зростання, модернізація і реструктуризація економіки – представляється неможливим без урахування регіональної складової.

В даний час управління регіоном зазнає складну трансформацію, зумовлену:

1) посиленням господарської самостійності регіонів і зміщенням економічних реформ на регіональний рівень, що передбачає необхідність врахування специфіки кожного регіону;

2) переважанням приватного капіталу в найважливіших виробничих галузях;

3) необхідністю переходу до побудови в Україні соціальної держави, що передбачає створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток особистості;

4) відставанням у розвитку теорії регіонального управління від практики реформування економіки регіону. Наростають ознаки командного, авторитарного управління, суб'єктивізму і спрощеного підходу до складних соціально-економічних процесів, що відбуваються в регіоні [2].

В аналітичній записці Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України відзначено, що процес стратегічного планування потребує детального аналізу, а стратегічне планування соціально-економічного розвитку регіонів в Україні перебуває на етапі становлення та має забезпечити стабільність відносин між центральною і регіональною владою.

Базовою моделлю прогнозування та діагностики стану соціально-економічного розвитку регіонів України обрано аналітичну макроекономічну модель загальної економічної рівноваги «Альфа». Ця модель відображає системний комплексний підхід до моделювання економічного стану і перспектив розвитку економіки України та розглядає національну економіку загалом із припущенням, що рівень цін впливає на економічну активність.

До переваг стратегічного планування регіонального розвитку можна віднести те, що воно: допомагає вирішувати завдання розвитку регіону, базуючись на його конкурентних перевагах; допомагає поліпшити координацію дій основних акторів регіонального розвитку; забезпечує більш раціональне використання ресурсів; допомагає місцевим органам державної влади, органам місцевого самоврядування та їх керівникам мислити перспективно, використовувати майбутні можливості розвитку території; забезпечує можливість контролю за подіями і дає змогу керувати ними; готує територію до можливих змін, пов'язаних із зовнішнім середовищем [3].

У процесі стратегічного планування регіонального розвитку слід спиратись на такі основні постулати: економічний розвиток регіону та його окремих територій створюється бізнесом; робочі місця забезпечують добробут населення і впливають на зростання як індивідуальних доходів мешканців, так і на зростання сукупного суспільного продукту; місцева влада та громадські організації створюють умови для розвитку бізнесу; розвинена інфраструктура є найважливішим елементом конкурентоспроможності території; якісні послуги, що надаються місцевою владою громаді та бізнесу, є елементом конкурентних переваг; ефективне управління окремою територією чи регіоном забезпечується системним менеджментом, місцевими ресурсами, співпрацею зацікавлених осіб та партнерством влади, бізнесу та громадськості.

Отже, в управлінні регіональним розвитком планування посідає надзвичайно важливе місце. Можемо зрозуміти, що є над чим працювати і, що вдосконалювати в Україні; це нелегкий шлях, але розвиток України на пряму залежить від формування ефективної системи стратегічного планування в регіонах.

Список використаних джерел:

1. Зверяков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шараг О. С. Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція: монографія / Одеський

національний економічний університет МОН України — Одеса : Атлант VOI COIU, 2019. — 241 с. : іл., табл.

2. Яровый И.Н. Стратегічне планування, прогнозування і моделювання соціально-економічного розвитку України: стаття.

3. С.В. Козловський. Ефективна економіка № 9, 2010, Стратегічне управління розвитком регіональних економічних систем: дослідження.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Бородін Ю.Ю.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Семенець-Орлова І.А.,

д.держ.упр., професор м. Київ

Управління персоналом в системі державної служби є важливою частиною управління залежно від якості виконання завдань, покладених на органи державної влади, рівня виконання управлінських рішень та національних вимог. Отже, “створення та розвиток якісного та прозорого державного та державного управління в Україні потребує нових концептуальних підходів до управління персоналом у державному управлінні. Оскільки існуючі заходи та інструменти ефективного управління персоналом розробляються та впроваджуються переважно в приватному секторі, важливо не лише адаптувати їх до державного сектору, а й виявити та захистити їх аспекти в державному управлінні” [1].

Сьогодні “більшість практичних рекомендацій щодо ефективного управління персоналом спрямовані в першу чергу на приватний сектор. Тому необхідно адаптувати ідеї, методи та інструменти управління персоналом від приватного сектора до суспільства. Такий підхід було описано у зовнішніх роботах” [2], де встановлено, що “робота персоналу бюджетних організацій, установ, що входять до системи державного управління розвинених країн, удосконалюється з використанням переважно методів і прийомів, пов’язаних з кадровим забезпеченням у приватному секторі або організації третього сектору. Після Г. Рені та Дж. На думку Перрі, адаптація повинна враховувати не тільки відмінності між цими секторами, а й особливості державних організацій. Тому перед виявленням аспектів управління персоналом у державній функції необхідно визначити особливості організацій державного сектору” [2]. Отже, державний сектор включає державні установи та установи державної служби. Зважаючи на це, виділяємо такі характеристики громадської організації: “вона працює в інтересах суспільства, а не окремих осіб; послуги, що надаються споживачам, є безкоштовними; бюджетне фінансування не залежить від виконання; конкуренція вважається практичною або навіть забороненою; відсутність чітких, зрозумілих і адекватних критеріїв якості наданих послуг; сильний політичний вплив на діяльність; відсутність чіткого і точного бачення цілей акції, за якими можна виміряти успішність громадської організації; неможливість визначення успіху чи невдачі у функціонуванні державного органу; неадекватна активність в інерційній діяльності, негнучкість і низький рівень інновацій; переважання нематеріальних заохочень (винагород, гарантій роботи, стабільності заробітної плати тощо) над матеріальними” [3].

Слід зазначити, що “поняття державної служби не повністю обґрунтовує та

інтерпретує науку. Щоб знайти визначення цього поняття, були проаналізовані різні джерела, результати якого підтвердили, що різні автори мають тлумачення та витяги з правил. Оскільки термін державні функціональні інституції у цьому законі не тлумачиться” [4], ця категорія була проаналізована.

Слід зазначити, що Ю. “розуміє. Білоусов, С. Лозінська, С. Русу та інші” [5] “установи державного управління, такі як виборні установи та інші органи територіальних громад, які мають право вирішувати питання місцевого значення. Інша група вчених” [6] наголошують на цьому “Державна служба займає особливе місце в політичній системі, і її люди повинні розглядати її як окрему форму здійснення, тому державна служба не є частиною механізму державної влади”.

Тому державна служба є “одним із головних інститутів українського суспільства, особливо в умовах децентралізації та європейської інтеграції України. Сутність терміну громадська функція розкривається в таких аспектах дослідження: як одна з форм демократії, що розглядається в демократичній системі; як керівне явище, що сприяє розвитку, організації та управління суспільством, організація населення, яка самостійно визначає місцеві питання”.

Тому стрижнем “управління персоналом є формування взаємозв'язку між людиною та метою управління, яка спрямована на оптимізацію кількісної та якісної організації персоналу, професійний і соціальний розвиток, щоб отримати . раціональна та ефективна мобільність. використовувати свої здібності в процесі діяльності державних органів. Ці відносини засновані на принципах, методах і способах впливу на інтереси, поведінку та діяльність команди для максимального їх використання. Таким чином, першочерговим завданням, що обґрунтовує особливості управління персоналом у громадських організаціях, є визначення конкретної теоретичної основи, а саме принципів, методів та інструментів управління персоналом”.

Список використаних джерел:

1. Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К. : КНЕУ, 2005. 261 с.
2. Цветков В. В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). Х.: Право, 1996. 164 с
3. Чемерис А. Дієвість органів державного управління та державної служби. *Вісник Державної служби України*. 2001. № 1. С. 52–60.
4. Шевчук М. Регіональний лідер системи навчання державних службовців. *Вісник Державної служби України*. 2004. № 3. С. 4–9.
5. Щегорцова В. М. Управління персоналом в системі державної влади: психологічний аспект. *Державне будівництво*. 2011. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2011_2_32 №1. URL:<http://www.kbuapa.kharkov.ua/ebook/db/2011-1/index.html>
6. Яворська І. С. Кадровий потенціал та шляхи його підвищення. URL: <http://www.srw.kspu.edu/?p=684>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ

Бурлака І.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Палій С.А., к.держ.упр., м. Київ

Місцевий фінансовий працівник є важливим типом фінансово-правової системи, заснованої на економічних відносинах. Ці “відносини виникають при формуванні, розподілі та застосуванні місцевих фінансових ресурсів. Законодавчі, нормативно-правові та процедурні документи регулюють роль місцевих грошей як інструменту здійснення місцевого самоврядування. До основних законодавчих актів належать Конституція України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про власне місце в Україні», річні закони про Державний бюджет України” [1].

Це була перша судова акція щодо заміни місцевого автономного самоврядування в Україні, яка заклала основи децентралізації економічної системи та формування місцевих автономних систем, Європейської хартії про місцеве самоврядування в Україні, ратифікованої в 1997 році в Україні.

Стаття 9. У документі зазначається, що “органи місцевого самоврядування мають право в національному економічному середовищі надавати відповідні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своєї юрисдикції, і що вони повинні реагувати на взяті перед ними зобов'язання місцева влада”.

Підтримка фінансово слабких органів місцевого самоврядування здійснюється за допомогою економічних рівнянь та подібних заходів. Гранти можуть надаватися місцевим органам влади для «невизначених фінансових проектів» і таким чином, щоб не обмежувати їх свободу реалізовувати свої програми на основі власних знань [2].

Наступним базовим актом стала Конституція України, “до якої увійшов закон про місцеве самоврядування в стабільній економічній якості, де сказано, що «матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування є мобільною та нерухомою; обласні та сільські ради забезпечують місцеві фінанси, доходи, гроші, землю та природні ресурси, що перебувають у власності територіальних громад у селах, селищах, містах, столичних регіонах і навіть звичайних підприємствах”.

Держава бере участь в “економічному розвитку місцевих податків і фінансово підтримує місцеве самоврядування. Видатки місцевого самоврядування ґрунтуються на державних рішеннях, які задовольняють орган державної влади” [1]. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. дає таке визначення місцевого самоврядування: вирішення проблем місцевого значення в Конституції та законах є обов'язком відповідних органів влади та посадових осіб. України”.

Право — це “принципи місцевого самоврядування, які відображають принцип права, норму та матеріально-економічну основу місцевого самоврядування. Перелік відповідних та місцевих фінансових фондів, зазначений у законі про автоматичне повернення, повторює структуру Конституції України”.

Український Автомісний Закон в Україні (стаття 61) визначає, що “органи місцевого У деяких випадках, “коли загальнодержавні податки та збори, що справляються до місцевих бюджетів, перевищують мінімум місцевого господарства, держава відступає від цього положення до режиму господарювання, що в установленому порядку дуже задовольняє. Законом передбачено визначення мінімальних місцевих заощаджень

відповідно до стандартів економічної безпеки на душу населення, які мають враховувати територіальні економічні, соціальні, природні та екологічні питання, а також у контексті мінімальних соціальних потреб” [3].

Бюджетний кодекс України визнає ряд важливих місцевих фінансових питань, зокрема розподіл доходів і видатків між бюджетами всіх рівнів і видів, процес розрахунку бюджетних трансфертів - збалансованих дотацій місцевим бюджетам з державних бюджетів. , відповідальність за бюджетний процес для всіх зацікавлених сторін та наглядового органу державних органів, у тому числі органів місцевого самоврядування. Крім того, кодекс встановлює порядок надання місцевих позик.

Децентралізація території України – це зараз реальна можливість відновити економіку українських міст, сприяти їх економічному розвитку. Кожна територіально-адміністративна одиниця вперше за роки незалежності отримала можливість самостійно розпоряджатися ресурсами, отриманими жителями громади, і водночас володіти власною землею.

Українська державна політика у сфері місцевого самоврядування ґрунтується на інтересах мешканців територіальної громади та передбачає децентралізацію влади – передачу значних повноважень, ресурсів та відповідальності від місцевого самоврядування до органів місцевого самоврядування. Ця політика базується на положеннях Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращих стандартах зв'язків з громадськістю у цій сфері.

У 2014 році розпочато накреслення законодавчої бази докорінних змін у системі влади та її територіальній базі на всіх рівнях. У квітні 2014 року Уряд затвердив основний концептуальний документ – Концепцію місцевої самореформи та організації територіальних сил. Після цього План дій був затверджений для реалізації, що започаткувало реформи.

Для виконання положень Концепції та завдань “Плану дій, насамперед, необхідно внести відповідні зміни до Конституції України, а також сформулювати новий законодавчий пакет. Відповідні зміни до Конституції передусім спрямовані на створення виконавчих органів обласних та районних рад, перегрупування державних адміністрацій у контролюючі та контролюючі органи, чітке визначення територіально-адміністративної одиниці – громади”.

Зусиллями “експертів, професіоналів, науковців та національних експертів розроблено та винесено на широке громадське обговорення проекти змін до Конституції. Запропоновані зміни були публічно підтримані та рекомендовані Венеціанською комісією. Нова модель передбачає фінансову підтримку місцевих бюджетів, які набувають автономії та незалежності від центрального бюджету”.

Список використаних джерел:

1. Бюджетна система України : підручник [авт. кол.: О.Д. Василик, К. В. Павлюк] Київ.: Центр навчальної літератури, 2004. 544 с.
2. Бюджетна система України в контексті реформування місцевого самоврядування та курсу Уряду на децентралізацію влади в державі. Глобальні та національні проблеми економіки : підручник [авт. Кол. А. М. Чушак, О. А. Філюк], 2015. Вип. 4. С. 942–945.
3. Бюджетна система: монографія / за ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2012. 871 с.
4. Бюджетний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456VI. URL: [http://zakon2.ra\\$ da.gov.ua/laws/show/245617](http://zakon2.ra$ da.gov.ua/laws/show/245617)
5. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / за заг. ред. І.Я. Чугунова. К.: Глобус Пресс, 2018. 354 с.;

АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ ЛОБІЗМУ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Возніцина К.Б.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Яровой Т.С., д.держ.упр., доцент, м. Київ

Говорячи про інституціоналізацію лобістської діяльності, слід розкрити саме поняття даного явища, яке в нашому розумінні слід розглядати як організований процес впливу зацікавлених осіб і їх груп на інститути публічної влади з метою врахування своїх інтересів в рішеннях правотворчого характеру, що містять загальнообов'язкові, формально-визначені розпорядження.

З огляду на ситуацію, що склалася, в якій український законодавець з побоюванням ставиться до можливої інституціоналізації лобістської діяльності, частіше бачучи в ній негативне явище з вкрай складною формою контролю [1, с. 160], необхідно ознайомитися з практикою становлення і регулювання лобіювання в зарубіжних країнах.

Лобістській діяльності в США приділяється велика увага на засіданнях Конгресу, в політичних дебатах, в ЗМІ та навіть на міжнародному рівні.

Р. Зелепукин зазначає, що сьогодні “практично всі великі корпорації, підприємницькі союзи, професійні асоціації, громадські та різні спеціалізовані організації мають в своєму складі особливі підрозділи, які займаються тільки лобістською діяльністю, налічують до кількох десятків і навіть сотень людей” [1, с.161].

За повідомленнями газети “The Washington Post” ще в 2008 році кількість зареєстрованих лобістів, які базуються тільки в Вашингтоні, переступила позначку в 30 000 чоловік [2].

Окремий законопроект “Про реформу виконавчої влади” вимагає від посадових осіб виконавчої влади повідомляти в публічну базу даних про будь-який “значний контакт” з будь-якою “приватною стороною” (в оригіналі “privateparty”, що хоч і слід перекладати як “приватна компанія”, але, з огляду на особливості мовних зворотів законодавства США, мається на увазі будь-яка особа, як фізична, так і юридична) [2].

У законопроекті під “значним контактом” розуміється будь-яке усне або письмове повідомлення (включаючи електронне повідомлення), в якому приватна сторона прагне вплинути на офіційні дії будь-якої службової особи чи співробітника виконавчої влади США.

Значущих спроб законодавчого визначення лобізму існує вкрай мало. Практично всі вони пов'язані з розвитком законодавства в США. Спроби врегулювати питання лобізму робилися в США починаючи з першого десятиліття ХХ ст. Вже тоді з'явилися десятки законопроектів, так чи інакше спрямованих на регулювання лобізму.

Слід зазначити, що Закон про регулювання лобізму прийнятий у 1946 році, так і не містив розгорнутих визначень лобістської термінології. Закон визнавав лобістом “будь-яку особу, яка безпосередньо або через своїх представників, службовців або інших осіб збирає або отримує грошові засоби або інші цінності з метою використання головним чином для досягнення одного з таких завдань:

а) прийняття або відхилення Конгресом Сполучених Штатів будь-якого законодавчого акту;

б) впливу прямо або побічно на прийняття або відхилення Конгресом Сполучених Штатів будь-якого законодавчого акту” [3].

Уже з цього формулювання видно, з одного боку, підстави для визнання Закону таким, що порушує основні принципи демократичного конституціоналізму, з іншого – можливості для того, щоб обійти норми Закону.

Список використаних джерел:

1. Аравина Т.И. Лоббизм: национальные образцы и степень социальной приемлемости. *Социологические исследования*. 2000. № 9. С. 59-63.
2. Малишенко Л. О. Специфіка лобіювання в сучасній Україні. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого: зб. наук. пр. Сер. Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. Х.: Право, 2012. №2. С.260–268.
3. Манжул К. В. Лобізм у законотворчій діяльності України. *Бюл. М-ва юстиції України*. 2005. № 11. С. 5-11.
4. Манойло Е. А. Особливості та перспективи розвитку регіонального лобізму в Україні. *Дні науки філософського факультету – 2013: Міжнародна наукова конференція, 16–17 квіт. 2013 р.: [матеріали доповідей та виступів] / редкол.: А. Є. Конверський [та ін.]*. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2013. Ч. 7. С. 70–72.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ І ПРОГРАМАМИ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Вознюк О.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Палій С.А., к.держ.упр., м. Київ

Аналіз проектної діяльності у галузі місцевого самоврядування набуває особливої актуальності у зв'язку з інтенсивним розвитком інноваційних технологій, зокрема й на рівні територіальних громад. Збільшення вагомості та ролі регіонів та регіональної економіки потребує ефективних технологій управління проектами з розвитку інфраструктури та інших параметрів території. Для підтримки конкурентоздатності підприємств регіону система місцевого самоврядування має забезпечити оптимальне управління фінансовими та людськими ресурсами території, які дозволяють виконувати поставлені завдання швидше та з меншими ресурсними витратами. Застосування технологій проектного менеджменту в галузі місцевого самоврядування впливає на муніципальне управління цілком позитивно. Система місцевого самоврядування стає більш гнучкою, здатною реалізовувати проекти розвитку території у стислі терміни з найбільш оптимальним використанням наявних ресурсів.

У загальному розумінні діяльність із управління проектами та програмами вивчає теоретико-методологічні засади та формулює практичні рекомендації щодо планування, підготовки, програмування та впровадження проектних рішень у будь-яких організаціях, у тому числі муніципального підпорядкування. Зокрема, серед головних завдань проектного менеджменту виступають формування інструментів для аналізу проектів та оцінки їх подальшої ефективності, обґрунтування фінансової доцільності їх впровадження та опис проектного циклу – етапів реалізації проекту. Отже, проект як форма вирішення питань

місцевого розвитку виступає оптимальним інструментом муніципального менеджменту [2].

Розглядаючи нормативно-правове забезпечення проектної діяльності перейдемо до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. передбачено створення у разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення з іншими суб’єктами комунальної власності спільних проектів або спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій, визначення повноважень цих органів (ст. 26, п. 32) [3].

У цьому напрямі відзначимо також Положення про Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування затверджене Постановою КМУ від 18 січня 2003 р. Зокрема, метою Конкурсу є відбір проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством, і спрямовані на розв’язання актуальних проблем розвитку місцевого самоврядування та поширення позитивного досвіду, набутого в процесі їх реалізації (п. 2) [2].

Основні завдання Конкурсу:

- розвиток співпраці органів місцевого самоврядування, суб’єктів підприємницької діяльності та громадських організацій у розробленні і реалізації проектів та програм розвитку місцевого самоврядування;

- створення фонду підтримки перспективних проектів та програм розвитку місцевого самоврядування;

- узагальнення та поширення досвіду роботи, спрямованої на розв’язання проблем розвитку місцевого самоврядування;

- удосконалення інформаційної політики з питань розвитку місцевого самоврядування;

- відбір проектів та програм з метою надання за рахунок коштів державного бюджету фінансової підтримки для розвитку місцевого самоврядування.

Дослідник П. Ворона [4] відзначає, що долучаючись до участі в даному конкурсі місцеві ради навчаються більш системно і раціонально підходити до вирішення проблем громади, створюється сприятливе середовище для сталого соціально-економічного розвитку на місцевому рівні шляхом самоорганізації та соціальної активізації громад, розроблення та впровадження невеликих за обсягом громадських ініціатив, відкривають нові можливості для розвитку своїх населених пунктів. Таким чином, законодавча база для розвитку проектних технологій у галузі місцевого самоврядування є досить сприятливою. Проте існує певний спектр проблем, що формують різнопланові бар’єри у цьому процесі.

Таким чином, впровадження технологій проектного менеджменту в галузі місцевого самоврядування є тісно пов’язаним з проблематикою управління інформацією та іншими ресурсами фінансового спрямування.

Список використаних джерел:

1. Берданова О., Вакулєнко В. Стратегічне планування місцевого розвитку : навч. посіб. Швейцар.-укр. проект “Підтримка децентралізації в Україні DESPRO”. Київ : ТОВ “Софія-А”, 2012. 87 с.

2. Боковикова Ю. В. Проектний менеджмент в діяльності органів місцевого самоврядування. *Державне будівництво*. 2015. № 1. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/2/03.pdf>.

3. Бушуєв С. Д., Захаров А. М., Шаровара О. М. Управління портфелями проектів, програмами та проектним офісом : конспект лекцій. Київ. КНУБА, 2009. 88 с.

4. Ворона П. В. Досвід співпраці територіальних громад Полтавщини з Фондом сприяння місцевому самоврядуванню України. *Державне будівництво*. 2008. № 1. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/2/06.pdf>.

СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ ТА ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВИХ КОНЦЕПЦІЙ

Вознюк О.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Семенець-Орлова І.А., д.держ.упр., професор, м. Київ

Питання державного боргу почали досліджувати спершу меркантилісти ще на початку XVI століття. Жорстка експансія потребувала додаткових витрат уряду та її покриття не лише за рахунок податків, але й через залучення запозичень. Так, заснування Банку Англії наприкінці XVII ст. з метою фінансування дефіциту державної казни стало першим етапом становлення державного боргу як частини фінансової системи. У системі поглядів меркантилістів держава займала місце “головного підприємця”, підтримувалося активне державне втручання в економічне життя, а абсолютною формою багатства вважалися гроші (золоті, срібні). Приток грошей у національну економіку оцінювався як позитивний факт, тому кредитне фінансування виправдовувалося як одне з найважливіших джерел державних доходів [1].

На зміну меркантилізму прийшли представники класичної політичної економії, які почали розвинули концепцію економічного лібералізму Юм Д. Сміт А. та Рікардо Д. мали однаково точку зору стосовно наслідків позик. На відміну від меркантилістів, представники класичної школи економічної теорії вважали, що марнотратність і непродуктивність видатків держави є значним деструктивним чинником, який полягає не в самому борзі, а в руйнуванні капіталу, якому борг сприяє [2]. Сміт А. писав про “... зростання величезних боргів, що в даний час пригнічують, і в кінцевому рахунку, можливо, всі великі нації Європи” [3]. На думку вченого збільшення державного боргу супроводжується збільшенням податків, а це впливає на відплив капіталу. І в результаті фінансування державних витрат послаблює державу і призводить до її банкрутства.

Ще один представник класичної політичної економії Рікардо Д. писав, що “не розглядає систему запозичень як найбільш доцільну систему для покриття державних витрат. Ця система має тенденцію робити нас менш заощадливими – обманюючи нас щодо нашого дійсного положення” [4]. На думку Рікардо Д. “країна стає біднішою внаслідок марнотратства уряду та приватних осіб та внаслідок запозичень”. Проте, класик вважав, що відсоткові виплати не є тягарем для майбутніх поколінь, оскільки розглядав їх як внутрішні трансферти. У такому сенсі запозичення є, за Рікардо Д., еквівалентними податками.

Отже, представники класичної економічної теорії оцінювали державні запозичення як негативний явище для економіки, що в результаті вилучає ресурси з національного виробництва і може призвести до банкрутства держави.

Представники історичної школи розглядали державний борг як невід’ємну частину державного регулювання економіки. У роботі “Система державних позик” Дітцель К. зазначав, що народ тим заможніший, а народне господарство тим процвітаюче і прогресуюче, чим більша частка державних витрат, яку поглинають процентні платежі. Вчений вважав, що державний кредит, по-перше, підносить державу на вищу стадію господарського розвитку; по-друге, створює для держави “невичерпний і незмінний фонд”, з якого нація щодня і щогодини отримує вигоди; по-третє, дає змогу нації за свій рахунок (“невичерпний фонд”) задовольняти свої потреби; по-четверте, надається

кредиторами з вільних надлишків капіталу, при цьому жодним чином не відволікаються капітальні вкладення в будь-яке підприємство. Приватний господарський лад не страждає від державного кредиту [4]. Вагнер А., який продовжував розвивати ідеї Дітцеля К., досліджував питання розширення державних видатків як один із основних стимулюючих факторів розвитку економіки, що відомий як закон “розширення обсягу державної діяльності”. Він визначив критерії боргового фінансування державних видатків. За рахунок державних позик можуть фінансуватись лише надзвичайні видатки на умовах періодичності, плановості та рентабельності.

Таким чином, на думку представників німецької історичної школи, можна уникнути підвищення податків для покриття державної діяльності і гармонізувати інвестиційні витрати завдяки борговому фінансуванню державних витрат.

Список використаних джерел:

1. Аналіз боргової політики України. URL: <file:///C:/Users/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D1%8F/Downloads/29076-54226-1-PB.pdf>.
2. Аналітичні матеріали щодо державного боргу України за 2010-2017 рр./ Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/>.
3. Аналітично-статистичні матеріали про стан платіжного балансу та зовнішнього боргу України за 2010-2017 рр. URL: http://www.bank.gov.ua/Publication/Of_vydan.htm.
4. Андерсен К. Переосмислення економіки в світі, що змінився / Андерсен К. // Фінанси і розвиток. 2011. № 48 (2). URL: <https://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/fandd/2011/06/pdf/andersen.pdf>.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРИНЦИПИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Войковська Є.Ю.

Здобувачка 1 курсу, Інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник:

Граціотова Г.О

*к.е.н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Протягом досить тривалого часу державна регіональна політика розглядалась в Україні досить вузько, лише в контексті питань регіонального економічного розвитку. Разом з тим збільшення диференціації розвитку регіонів (у різних розрізах – соціальному, економічному, культурному тощо) гальмує розвиток української держави та створює загрозу національній безпеці. Ось чому актуальним стає дослідження питання реалізації державної регіональної політики [1].

Державна регіональна політика, як і будь-яка цілеспрямована діяльність держави, має спиратися на відповідні принципи, засади та завдання. Саме від вдало визначених завдань, напрямів їх реалізації та принципів, на яких вона будуватиметься, залежить якість державної політики. Аналіз принципів сучасної державної регіональної політики України, основних їх завдань та напрямів реалізації є важливим науковим завданням [2].

Серед досліджень щодо питань методологічних засад та принципів регіональної політики держави, слід зазначити наукові роботи А.В. Кінщак [1], О.О. Бабінової [2], А. Маєва [3].

Закон України «Про засади державної регіональної політики» визначає основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної

регіональної політики як складової внутрішньої політики України. Зокрема, документ містить визначення мети принципів та пріоритетів державної регіональної політики, визначає повноваження її суб'єктів, інструменти фінансового забезпечення та моніторингу [3, с.175-176].

Закон визначає, що державна регіональна політика - сукупність заходів, засобів, механізмів, інструментів та взаємоузгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для створення повноцінного життєвого середовища для людей на усій території України та забезпечення високого рівня якості життя людини, просторової єдності та сталого розвитку держави та її регіонів [4].

Державна регіональна політика поділяється на два види:

1. Регіональна політика держави, що проявляється через здійснення системи заходів у сфері політичній, економічній, соціальній, науково-технічній, екологічній, демографічній, гуманітарній, національній, яка враховує особливості кожного регіону. Це є сукупність дій держави, спрямованих на зменшення диференціації у рівнях розвитку регіонів, на ефективне використання регіональних ресурсів і можливостей, створення умов для підвищення ефективності діяльності регіонів. Це вид політики, який спрямований на досягнення загальнодержавних інтересів з урахуванням специфіки територій (регіонів), і впроваджується центральними органами виконавчої влади.

2. Внутрішня політика регіонів, яка здійснюється органами управління регіоном самостійно з урахуванням загальнодержавних інтересів. Внутрішня політика регіонів спрямована на використання соціально-економічного потенціалу території для підвищення рівня та якості життя населення, удосконалення структури регіональної економіки, поліпшення економічного стану, розвитку соціальної інфраструктури, сприяння розвитку підприємства та економічному зростанню в регіоні, і реалізується місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Розробка та реалізація державної регіональної політики ґрунтується на дотриманні системи наукових підходів, нормативно-правових засад та принципів. Державна регіональна політика здійснюється на основі таких принципів[5, с. 8]:

1) конституційності та законності – відповідності Конституції України, законам України, актам Президента України та Кабінету Міністрів України, що ухвалюються на основі законів та на їх виконання;

2) єдності – неодмінності забезпечення просторової, політичної, економічної, інформаційної, соціальної, гуманітарної цілісності території України шляхом збалансованого соціального та економічного розвитку регіонів та підвищення їх конкурентоспроможності;

3) децентралізації – збалансованого розподілу владних повноважень з управлінням розвитком територій між центральними та місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з передачею відповідних ресурсів;

4) деконцентрації – перерозподілу владних повноважень у межах системи органів державної влади - від центральних до місцевих, або між органами державної влади одного рівня;

5) субсидіарності – прийняття рішень та надання публічних послуг на найближчому до громадянина рівні, відповідні повноваження можуть передаватись на вищий рівень управління лише із міркувань ефективності та економії;

6) координації – просторового узгодження секторальних політик, цілей, пріоритетів та дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

7) партнерства – узгодження цілей, пріоритетів і дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, забезпечення тісного співробітництва, кооперації та

солідарності між суб'єктами регіонального розвитку в процесі формування та реалізації державної регіональної політики;

8) відкритості – прозорості, прогнозованості, передбачуваності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у формуванні та реалізації державної регіональної політики;

9) відповідальності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у межах наданих їм повноважень за формування і реалізацію державної регіональної політики;

10) сталого розвитку – розвитку суспільства, що дозволяє задовольняти потреби нинішнього покоління, не завдаючи при цьому шкоди можливостям задоволення потреб майбутніх поколінь;

11) історичної спадкоємності – врахування та збереження позитивного надбання попереднього розвитку регіонів.

Реалізація державної регіональної політики здійснюється на основі системи взаємопов'язаних документів, які базуються на Стратегії розвитку України, Генеральній схемі планування території України, схемах планування територій на регіональному та місцевому рівні. До системи документів державної регіональної політики належать: державна стратегія регіонального розвитку; стратегії розвитку регіонів; план реалізації Державної стратегії регіонального розвитку; плани реалізації стратегій розвитку регіонів [4].

Отже, можемо зробити висновок, що регіональна політика держави – це сфера її діяльності щодо управління політичним, економічним та соціальним розвитком окремих територій країни виходячи із загальнодержавних інтересів. Державна регіональна політика посідає особливе місце в системі інструментів державного управління соціально-економічними процесами. Перш за все, це соціально-економічна політика окремих регіонів, спрямована на реалізацію певних цілей і завдань, виходячи з внутрішніх потреб і наявних ресурсів. Тобто вона має два аспекти, поєднання яких забезпечує раціональну регіональну соціально-економічну політику держави.

Список використаних джерел:

1. А. В. Кінцак. Державна регіональна політика в Україні: термінологічна невизначеність. Видавництво ТОВ "ДКС-центр". Дніпропетровськ. 2014.
2. Бабінова О.О. Основні принципи, напрями та завдання державної регіональної політики щодо забезпечення сталого регіонального розвитку. 2011. С.1.
3. А. Маєв. Державна регіональна політика в Україні: передумови, цілі, законодавче забезпечення. Національна академія при Президентові України. Одеський регіональний інститут державного управління. 2015. С. 175-176.
4. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 р. № 156 - VIII.с. 90.
5. Опорний конспект лекції з дисципліни «Регіональне управління» Тернопільський національний економічний університет, 2018. - С.8.

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Горевич М.О.

*здобувачка ступеня бакалавр спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»
Навчально – наукового інституту економіки та менеджменту*

Науковий керівник:

Балан О.С.

*д.е.н., професор, зав. кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м.Одеса*

Економічний розвиток в Україні в умовах реформи місцевого самоврядування повинен ґрунтуватись на інтересах жителів регіонів та забезпечувати фінансово-господарський базис суспільних змін та системних реформ, децентралізацію влади – тобто передачу значної частини повноважень, ресурсів, функцій, а також відповідальності виконавчої гілки влади на базовий рівень - органам місцевого самоврядування [1].

Категорія «інституту» використовується ще з кінця XVIII століття, проте вплив економічного розвитку та сучасний стан економічних відносин потребують нових підходів до визначення категорій інституціоналізму, які включають надбання і погляди як економістів-класиків, так і нові тренди, що формують реалії економіки сьогодення. Отже, повинен застосовуватись інструмент трьохетапного підходу логічного аналізу [2, с.12-14], при якому здійснюється аналіз існуючих визначень категорії «інституту», їхнє узагальнення та синтез авторського трактування категорії «інститут» відповідно до проведених узагальнень і з урахуванням сучасних вимог і принципів. [2].

Розроблено і прийнято до реалізації Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Дана Стратегія «є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку поселень та збереження традиційного характеру історичного, навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців» [3] (рис. 1).

Враховуючи ключові ознаки інституціонального забезпечення, визначені в роботах відомих економістів, та відповідно до актуальної сутності суспільно-економічних перетворень і процесів, що відбуваються в територіальних громадах, можна сформулювати такі ключові ознаки категорії «інституціональне забезпечення»:

- системність, викликана необхідністю встановлення певного порядку в суспільстві, в громаді, а тому і структура самого інституціонального забезпечення повинна бути певним чином впорядкована, систематизована;

- наявність нематеріальної (норми, правила, традиції) та матеріалізованої (установи, організації, формування) складових;

- наявність формальної та неформальної складових (інституціональні норми та організації, які сприяють реалізації таких норм можуть утворюватись законодавчо, а можуть бути сформовані за ініціативою самих громадських спільнот без спеціального законодавчого забезпечення);

- наявність ієрархічності (існують інституціональні та регуляторні норми, організації міжнародного, державного, регіонального та локального рівнів) [4].

Рисунок 1 - Ключові напрямки Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки

Джерело: розроблено на основі даних [3]

Інституціональне забезпечення економічного розвитку територіальних громад в Україні потребує розробки змін до нормативно-правових актів, теоретичного осмислення й обґрунтування прикладних аспектів.

Доцільним напрямком і кроком для вирішення проблеми інституціонального забезпечення економічного розвитку територіальних громад є розробка засобів та механізмів стимулювання такого розвитку, методик його застосування, а також обґрунтування пріоритетних напрямів і доцільних засобів економічного забезпечення діяльності органів місцевої влади в умовах адміністративно-територіальної реформи [4].

Проаналізувавши інституціональне забезпечення економічного розвитку регіонів, можна ствержувати про недосконалість та незавершеність процесу реформування місцевого самоврядування. Забезпечення економічного розвитку, покращення інфраструктури країни є одним з елементів завершення децентралізації влади. Питання інституціонального забезпечення в процесі розвитку регіональної політики та місцевого самоврядування все більше набуває значення [5 , с.21].

Список використаних джерел:

1. Навіщо децентралізація? Результати першого етапу децентралізації в Україні 2014-2019 роки. URL : <https://decentralization.gov.ua/about>
2. Горячук В.Ф. Капіталізація та конкурентоспроможність економіки: регіональний та національний вимір. О: НАН України, Інститут пробл. ринку та екон.-екол. дослідж., 2011. 275 с.
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 - 2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020р. № 695. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-strategiyi-regionalnogo-rozvitku-na-20212027-t50820>
4. Банташ А.М. Теоретико-методичні основи інституціонального забезпечення економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «051– Економіка». – Інститут проблем ринку та економіко- екологічних досліджень НАН України, Одеса, 2021., 242 с.
5. Арафтеній А.М. Структурна трансформація та індустріалізація регіональних економічних систем. Домінанти сталого розвитку регіонів України: монографія/ за наук. ред. Буркинського Б.В.; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж., Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2019. С. 109- 122.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ» В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Горівенко А.В.,

здобувач ступеня бакалавр спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»
Навчально – наукового інституту економіки та менеджменту

Науковий керівник:

Лебедєва В.В.

д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м.Одеса

О.І. Бобровський наголошує, що «Визначення територіальних громад як нових суб'єктів управління з наданими їм повноваженнями і завданнями зумовило появу нового змісту і джерел управлінського впливу на розвиток суспільних ланок, суспільства в цілому, сформувало умови для соціально орієнтованої ринкової економіки і парадигми державного управління, трансформуючи її в публічне управління. Уже перші спроби імплементації змісту публічного управління в державне управління і місцеве самоврядування засвідчили, що управлінські впливи на суспільні сфери діяльності з боку держави за змістом є публічними і їх можливо розвивати як елементи публічної влади не тільки в державному управлінні, а й у місцевому самоврядуванні. Тому з часом стали розширюватися межі і напрями «публічності» в усіх видах влади» [1].

Оболенський О. Ю. вважає, що «Саме сукупність цих закономірностей формує науковий образ публічного управління. Як відомо, сучасна наука дисциплінарно організована і в розвитку її галузей особливу роль відіграють схеми-образи та моделі публічного управління, завдяки яким фіксуються основні характеристики реальності, що вивчається.

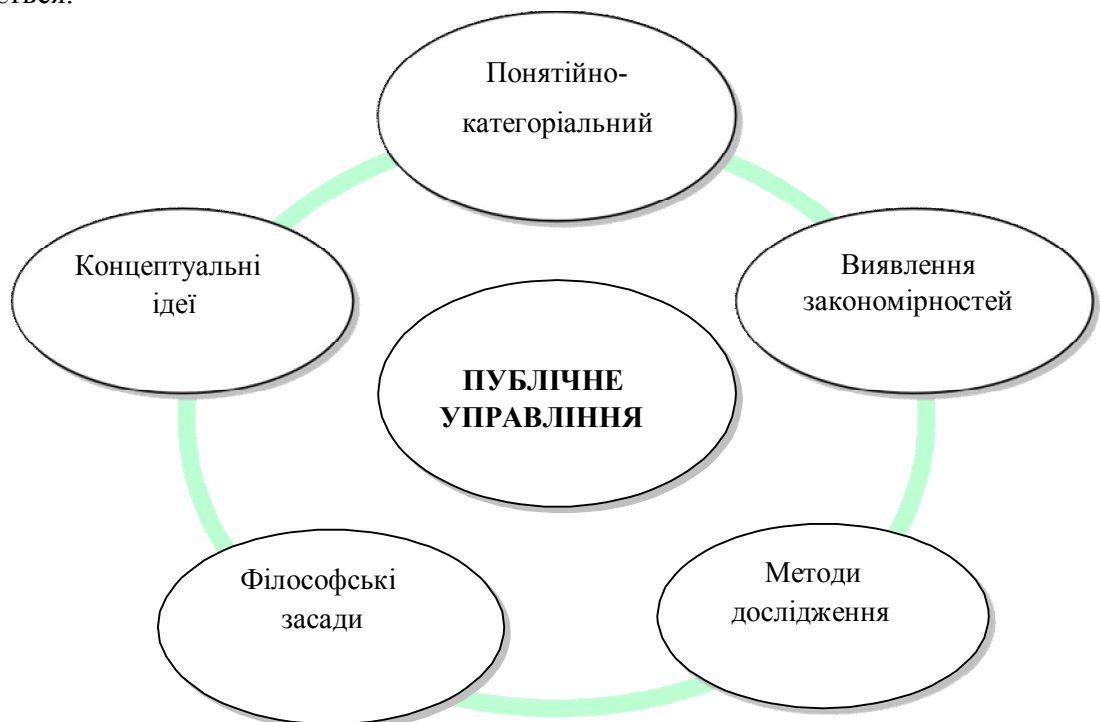

Рисунок 1. Структурні складові наукової теорії «публічне управління»
Джерело: [2, с. 8].

Моделювання як метод дослідження публічного управління та створення його теоретичної моделі дозволить глибше пізнати його властивості та виробити практичні рекомендації» [8, с. 8]. Структурні складові наукової теорії «публічне управління» наведено на рисунку 1.

Таблиця 1 - Основні підходи до визначення поняття «публічне управління» в процесі реалізації стратегії сталого розвитку

Автори	Визначення поняття
Авер'янов В. [2, с. 243]	Публічне управління – це владно-організуючий вплив керуючих суб'єктів на спільну діяльність людей з метою їх впорядкування, координації та спрямування задля ефективного досягнення загальних (спільних) цілей і завдань цієї діяльності.
Букерт Г. [3]	Публічне управління не є якимось нейтральним, технічним процесом, натомість – діяльністю, яка тісно пов'язана з політикою, законом та громадянським суспільством.
Кілінг Д. [4, с. 15]	Публічне управління – це пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики.
Мельник А. [5, с. 229]	Публічне управління зорієнтоване на реалізацію публічних інтересів і включає такі складові, як: державне управління і громадське управління (суб'єктом є громадські інституції).
Мельник Р. [6, с. 96]	Публічне управління являє собою різновид суспільно корисної діяльності, який здійснюється певною сукупністю суб'єктів, зокрема органами державної влади.
Міжнародна енциклопедія державної політики та адміністрування Шавріц Дж. [7]	Публічне управління – це галузь практики і теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне постачання, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом, та оцінки ефективності.

Розкрито теоретичні підходи до визначення сутнісних характеристик публічного управління регіону в умовах децентралізації. Наведено основні підходи до визначення поняття «публічне управління». Охарактеризовано організаційні зв'язки між суб'єктами управління. Наведено структурні складові наукової теорії «публічне управління».

Список використаних джерел:

1. Бобровський О. І. Теоретичні засади публічного управління територіальних громад. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 4. URL: http://www.du.nayka.com.ua/pdf/4_2020/153.pdf.
2. Авер'янов В. Б., Дерезь В. А., Школик А. М. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / за заг. ред. Авер'янова В. Б. Київ: Юстініан, 2007. 288 с.
3. Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda. Berlin: Duncker & Humblot. 2002.
4. Keeling D. Management in Government. London: Allen & Unwin. 1972.
5. Мельник А.Ф. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін: монографія. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2009. 528 с.
6. Мельник Р. С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 95–98.
7. UN Public Administration Glossary. UN Public Administration programme. URL: <http://www.unpan.org/DPADM/ProductsServices/Glossary/tabid/1395/language/en-US/Default.aspx>.
8. Оболенський О. Ю. Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і

напряму освіти. Публічне управління: шляхи розвитку: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 26 листопад 2014 р.): у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського. Київ: НАДУ, 2014. Т. 2. С. 3–10.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Городиська А.А.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування, м. Київ

Проголошення незалежності України, а також прийняття Конституції України стало відправною точкою для формування в Україні суверенної і демократичної, соціальної, правової держав, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Прийняття в 1996 році Основного Закону України стало основою для формування дієздатного уряду, побудови ефективно діючої вертикалі виконавчої влади, заснування розподілу повноважень центральних і місцевих органів влади.

У зв'язку із прийняттям Концепції адміністративної реформи в Україні, згідно з Указом Президента України «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні» від 22 липня 1998 року № 810/98, в Україні науковці почали дискусію стосовно мети здійснення зазначеної реформи, її завдань та основних напрямів, які необхідно вирішити.

Розкриття питання щодо сутності адміністративної реформи та її основних завдань, неможливе без з'ясування поняття «адміністративна реформа». Слід зауважити, що серед науковців з теорії управління та державного управління не існує єдиної точки зору з цього приводу.

Автори Концепції адміністративної реформи в Україні (1998 рік) вважають, що адміністративна реформа – це вид політико-правової реформи, яка здійснюється у сфері виконавчої влади і стосується як її організаційної структури, функцій, кадрового забезпечення, так і взаємовідносин з місцевим самоврядуванням. Автори «Політологічного енциклопедичного словнику» вважають, що адміністративна реформа – це комплекс узгоджених заходів, спрямованих на системну перебудову ОВВ, запровадження досконаліших форм і методів їхньої діяльності.

З точки зору І.Б. Коліушка, адміністративна реформа – це комплекс політико-правових заходів, які полягають у структурних, функціональних та державно-службових перетвореннях, насамперед у сфері виконавчої влади, з метою перетворення її з владно-репресивного механізму на організацію, що служить суспільству, і створення на цій основі ефективної системи державного управління [1].

В.Б. Авер'янов вважає, що адміністративну реформу слід розглядати як цілісний комплекс заходів, що передбачають створення ефективно працюючого механізму державного управління, розвиток адміністративного законодавства, покращення кадрового, інформаційно-технічного і фінансово-економічного забезпечення організації виконавчої влади. Продовжуючи свою думку, науковець виділяє такі суттєві елементи і аспекти механізму державного управління, що підлягають реформуванню: система ОВВ; державна служба; інформаційне забезпечення державного управління; державний контроль у сфері державного управління (в розумінні внутрішнього контролю в системі

ОВВ); адміністративна юстиція як поєднання юрисдикційної діяльності спеціальних ОВВ та адміністративних судів; адміністративне законодавство [2].

На даному етапі реалізації Концепції адміністративної реформи системи ОВВ в Україні частково реалізовані такі напрями реформування:

- 1) законодавче врегулювання певних питань, пов'язаних з системою ОВВ;
- 2) створено інститут адміністративної юстиції як дієвий інструмент забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадянина та людини у правовідносинах з ОВВ;
- 3) створено якісно новий рівень інформаційного забезпечення ОВВ.

Подальшому реформуванню системи ОВВ сприятиме правове врегулювання кадрового забезпечення системи державного управління та формування нових фінансово-економічних основ функціонування державного управління.

Список використаних джерел:

1. Перегуда Є. В. Інституціалізація державної та місцевої влад як чинник політичного плюралізму. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2014. № 3. – С. 117–123.
2. Політологічний енциклопедичний словник. [упоряд. В. П. Горбатенко ; ред. Ю. С. Шемшученко, В. Д. Бабкін, В. П. Горбатенко]. 2-е вид., доп. і перероб. К. : Генеза, 2004. 736 с.
3. Попок А. Сучасні підходи до здійснення реформування державного управління: досвід зарубіжних країн. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2012. № 2. С. 13– 20.
4. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20–21. Ст.190.

СУБ'ЄКТИ, ОБ'ЄКТИ ТА ЗМІСТ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Довиденко М.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Палій С.А., к.держ.упр., м. Київ

Основними суб'єктами правовідносин щодо забезпечення екологічної безпеки на етапі видачі документів, що дають право на здійснення певного виду спеціального природокористування, наділеними як правами, так і обов'язками, є: 1) особа (фізична або юридична особа), яка звернулася за зазначеним документом, та 2) особа, уповноважена здійснювати передбачені для такого етапу засоби (засоби) забезпечення екологічної безпеки. Водночас у деяких з цих суб'єктів відповідні відносини носять відносний характер [2], оскільки їх учасники обумовлені, наділені взаємними правами та обов'язками, відповідними один одному.

Наприклад, стаття 10 та Стаття 11 Закону України “Про охорону атмосферного повітря” визначають, що викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря зі стаціонарних джерел можуть здійснюватися після отримання дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до другої або третьої групи, обласної, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього середовища за погодженням з центральним органом виконавчої влади., здійснює державну політику в галузі санітарно-епідемічного благополуччя населення. Таким чином, чітко визначено особу, яка має право на отримання відповідного дозволу, та особу, уповноважену її видавати. Водночас право

органу, який видав документ, вимагати від господарюючого суб'єкта подання документів відповідає обов'язку останнього подавати такі документи.

Водночас ми вважаємо за доцільне доповнити перелік суб'єктів досліджуваних правовідносин, визначений вище, що обумовлено наступним. Таким чином, як було встановлено вище, метою забезпечення екологічної безпеки спеціального природокористування є запобігання порушенням екологічної безпеки як об'єктивної категорії (стану навколишнього середовища), так і суб'єктивного права фізичних осіб на здійснення певного виду спеціального природокористування. Отже, ці особи зацікавлені у вжитті відповідних заходів щодо забезпечення екологічної безпеки в рамках ліцензійних відносин, які гарантували б відсутність негативного впливу на їхнє життя і здоров'я в майбутньому, після початку такого природокористування. Як доведено в даній роботі, таким інструментом є попередня перевірка можливості дотримання екологічної безпеки при здійсненні природокористування в майбутньому. Враховуючи вищевикладене, вважаємо за доцільне визнати можливість фізичних осіб, які мають право на екологічну безпеку, яке може бути порушене в результаті певного виду використання природних ресурсів, вимагати індивідуально або колективно (в тому числі шляхом об'єднання в громадські формування) проведення попередньої перевірки можливості дотримання екологічної безпеки в майбутньому в ході відповідних дозвільних правовідносин, оскаржувати результати такої перевірки. Доцільно визнати цих осіб суб'єктами таких дозвільних правовідносин. При цьому правовідносини за участю цих осіб-носіїв права на екологічну безпеку носитимуть абсолютний характер [1], оскільки їх право вимагати екологічної безпеки відповідатиме обов'язку невизначеного кола потенційних користувачів навколишнього середовища та уповноважених органів здійснювати таку безпеку в рамках відповідних ліцензійних правовідносин.

Таким чином, цей обов'язок буде покладено на кожного з цих потенційних природокористувачів, які мають намір набути права користування певним природним ресурсом, реалізація якого може порушити права на екологічну безпеку уповноваженої особи. На нашу думку, суб'єкти правовідносин щодо забезпечення екологічної безпеки при реалізації права особливого природокористування повинні бути визнані відповідними фізичній користувачеві (фізичній або юридичній особі), на якого покладено обов'язок здійснювати таке природокористування без порушення екологічної безпеки, а також особам, уповноваженим застосовувати певні засоби забезпечення екологічної безпеки в межах таких відносин, а саме: 1) органам, що здійснюють контроль за додержанням екологічної безпеки при здійсненні природокористування; 2) органам, що здійснюють заходи по притягненню до відповідальності за порушення екологічної безпеки при здійсненні природокористування; 3) органи, уповноважені вживати заходів щодо оперативного припинення (припинення) природокористування, що порушує екологічну безпеку.

Список використаних джерел:

1. Андрейцев В.І. Гармонізація як форма оптимізації українського законодавства: проблеми методології (еколого-правовий контекст). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2000. Вип. 38. С. 4-14.
2. Андрейцев В.И. Кодификация экологического законодательства: состояние и проблемы законодательного конструктивизма. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2006. Вип. 71. С. 4-14.
3. Балюк Г.І. Екологічне право чи екологічне «безправ'я»? *Теоретичні та практичні аспекти реалізації екологічного, земельного, аграрного права в умовах сталого розвитку України: матеріали «круглого столу»* (Харків, 2 груд. 2016 р.) / за заг.ред. А.П Гетьмана. Х.: Право, 2016. С. 29-37.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО РОЗВИТКУ ІТ СЕКТОРУ

Згурська Л.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування, м. Київ

По мірі посилення глобалізації світової економіки, у тому числі через активне і охоплююче застосування інформаційних та інтернет-технологій, їх інтеграцію у всі, без виключення, сфери суспільного життя, все більшої економічної та суспільно-політичної залежності держав, надзвичайно модифікувалися, зросли в масштабах та посилилися (за рівнем негативного впливу) ризики і загрози безпеці національних господарств. З одного боку, є всі підстави стверджувати, що головним суб'єктом політики забезпечення економічної безпеки є органи державного управління, які мають створити відповідні умови та середовище із передумовами і параметрами безпеки у всіх структурно-функціональних сферах та за всіма рівнями управління, за складовими економічної безпеки держави, їх внутрішніми характеристиками, але, з іншої сторони, безсумнівно можна вважати і те, що формування системи національної безпеки починається з найнижчого рівня – від безпеки особи до ефективного функціонування суб'єктів економіки, галузей, розвитку, регіонів, територій, поступу держави та нації загалом. Виходячи з таких міркувань, слід вважати, що особливо важливим в системі державної безпекової політики управління формуванням і зміцненням економічної безпеки базових та важливих видів економічної діяльності [1].

Одночасно необхідно зауважити, що це не лише галузі реального сектору економіки, але і ті сфери, по-перше, від яких залежить функціонування, розвиток і безпека інших видів економічної діяльності, по-друге, які можуть стати локомотивом економічного і соціального розвитку (з огляду на сучасні тенденції еволюції цивілізації та світової економіки) та, по-третє, які самі безпосередньо виступають інструментами державної політики управління системою економічної безпеки держави. До таких можна віднести національний сектор інформаційних технологій, важливість становлення, розвитку і використання потенціалу якого все більше актуалізується в умовах необхідності посилення економічної безпеки держави. Це потребує конструктивної державної політики забезпечення економічної безпеки цього, стратегічно важливого сектору національного господарства, у т. ч. в цілях скерування його на засади довгострокового, сталого, планомірного і ефективного розвитку, реалізації функцій і завдань у системі державної безпекової політики.

Слід зазначити також, що сектор ІТ утворений як суб'єктами господарювання, які ініціюють, створюють та комерціалізують інформаційні продукти та технології, так і елементами його основної і допоміжної інфраструктури, відповідного ресурсного забезпечення, сукупністю методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження, показу і використання інформації в інтересах її користувачів. Тому сектор інформаційних технологій (будучи об'єктом державного регулювання) одночасно може використовуватися в якості інформаційно-аналітичного забезпечення державної безпекової політики. Для усвідомлення взаємозв'язків і важливості сектору ІТ в системі економічної безпеки держави важливо розуміти, по-перше, поняття та структуру інформаційних технологій, як сектору економіки та, по-друге, його роль і значення в системі управління економічною безпекою держави.

Проте, підґрунтям відповідних висновків є узагальнення положень економічної безпеки держави та формування бачення в них місця сектору інформаційних технологій,

на думку Л. Шевченко, економічна безпека держави є станом економіки та інститутів влади, за якого забезпечується гарантований захист національних інтересів, соціальна спрямованість політики, достатній оборонний потенціал навіть за найнесприятливіших умов розвитку внутрішніх та зовнішніх процесів [2, с. 305].

Варто зауважити, що спільним для наведених вище визначень є розуміння економічної безпеки держави, як стану повної забезпеченості всіх її соціально-економічних потреб з одночасним високим рівнем захищеності суверенітету держави від зовнішньої агресії, причому, що економічної, що військової, що політичної, що інституційної і т. ін. Але існують й інші погляди на концептуальну основу поняття економічної безпеки держави. Наприклад, у дослідженнях І. Химич, Н. Тимошик, безпека трактується, як здатність держави до недопущення руйнації внутрішнього виробництва, забезпечення домінування на внутрішньому ринку вітчизняних товаровиробників, ефективного господарювання підприємств, розвитку системи життєзабезпечення нації і як наслідок забезпечення економічного суверенітету та зростання добробуту населення в умовах наявності системи міжнародної економічної взаємозалежності [3, с. 59].

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що економічна безпека держави є складною багатофакторною категорією, яка характеризує здатність держави зберігати стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз, забезпечувати здатність національної економіки до розширеного самовідтворення для задоволення потреб громадян, суспільства і держави на визначеному рівні, її основоположними характеристиками є розвиток, стійкість (як міцність і надійність структурних елементів складної системи “економіка”, вертикальних, горизонтальних та інших зв’язків у її межах, здатність витримувати внутрішні і зовнішні навантаження), надійність і здатність до виживання і розвитку економіки в умовах дії внутрішніх та зовнішніх загроз, а також непередбачуваних, часто непрогнозованих чинників.

Список використаних джерел:

1. Українська ІТ-індустрія: загальні дані та рівень спеціалістів. IT Ukraine. URL: <https://itukraine.org.ua/infografika.-ukraïnska-it-industriya-zagalni-dani-ta-profesijnij-profilspetsialistiv.html>
2. Федулова Л. І., Корнеєва Т. М. Державна політика розбудови економіки знань. *Фінанси України*. 2009. № 10. С. 3-17.
3. Химич І. Г., Тимошик Н. Економічна безпека держави. Матеріали □ міжнародної науково-практичної конференції “*Теоретичні та прикладні аспекти розвитку економіки*”, 21-22 травня 2014 року. Т.: ТНТУ, 2014. 59-61 с.

НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ЇХ РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Кикла Д.С.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Семенець-Орлова І.А., д.держ.упр., професор, м. Київ

Чільне місце у важливих перетвореннях, які стосуються регіонального розвитку в Україні, належить управлінню проєктами територіальних громад, адже проєкти, що реалізуються в місцевому рівні, є особливими і часто складними багатоаспектними комплексами робіт, що переслідують широкий спектр цілей, виконуються із залученням різних категорій учасників і пов'язані з отриманням різного роду вигод для територіальної громади. Проєкти місцевого самоврядування є найбільш масовими серед проєктів сфери публічного управління, мають особливі статусні характеристики.

На основі комплексу різних проєктів формується програма розвитку територіальної громади, що є стратегією соціально-економічного розвитку. Джеррі Хембд та Вільям Андерсен з Університету Вісконсіну (США) переконані, що така робота пов'язана із здатністю громад залучати бюджетні та приватні інвестиції, створювати можливості для працевлаштування, підвищувати рівень доходів членів громади [1]. Щоб реалізувати таку стратегію, громади повинні провести змістовну роботу, пов'язану з розробкою планів розвитку, залученням зовнішнього фінансування, підбором висококваліфікованих спеціалістів, запровадженням спільних регіональних ініціатив економічного розвитку.

Сьогодні найбільш пріоритетними напрямками соціальних проєктів територіальних громад є:

- підвищення інституційної спроможності розвитку громади;
- надання адміністративних та соціальних послуг;
- оптимізація освітніх послуг;
- публічна безпека та правопорядок;
- залучення громадськості до прийняття рішень;
- організація надання житлово-комунальних послуг;
- управління будівництвом та благоустроєм;
- організація дозвілля в громаді.

До факторів, що зумовлюють специфіку соціальних проєктів місцевого самоврядування, можна віднести:

– інша цільова орієнтація порівняно з бізнес-проєктами (які мають на меті досягнення фінансово-економічної вигоди, зростання прибутку): проєкт повинен розв'язувати конкретну соціально-економічну проблему територіальної громади (території) і не завжди має забезпечувати позитивні фінансові потоки;

– значно більша різноманітність і соціальна багатоаспектність проєктів порівняно з проєктами бізнесу, що породжує складність визначення найбільш пріоритетних проєктів за причиною того, що громадяни завжди висувають для задоволення органом місцевого самоврядування цілу низку життєво важливих інтересів, унаслідок чого проєкти мають дуже широке й неоднорідне коло стейкхолдерів (зацікавлених сторін, бенефіціарів), інтереси яких не завжди співпадають, а іноді – є суперечливими; за таких умов важко здійснити вибір, що задовольнив би більшість громадян;

– існує проблема кількісного оцінювання суспільної корисності (результатів) проєктів унаслідок того, що багато проєктів не мають фінансово-економічного ефекту і з

суто фінансової позиції є витратними, що також ускладнює визначення пріоритетних проєктів;

– у той же час, з позицій результативності більшість проєктів є мультиефектними; це породжує ще одну з проблем аналізу проєктів і вибору найбільш пріоритетних, яка полягає у складності порівняння проєктів, що поєднують різні типи ефектів, в ув'язці різних ефектів при оцінюванні потенційної результативності проєкту з позиції виконання місії місцевого самоврядування і з огляду на отримання певних вигід територіальною громадою;

– часто присутня «політична забарвленість» проєктів унаслідок переслідування через їх упровадження власних інтересів осередків різних партій та рухів у місцевих радах;

– поширена різноманітність ризиків проєктів, до яких порівняно з бізнес-проєктами додаються владні та політичні фактори;

– потреба забезпечення майбутньої сталості проєкту після його упровадження в мінливому зовнішньому середовищі за такими аспектами: політична, інституційна, фінансово-економічна, соціальна тощо;

– потрібна розвинута маркетингова складова підтримки проєкту МСВ, яка б сприяла успішному проходженню «політичної» експертизи проєкту при відборі його на фінансування, переконанню громадськості у найбільшій корисності та пріоритетності даного проєкту для конкретної територіальної громади [2].

Соціальному проєкту як системній цілісності властиві як достатньо традиційні, притаманні кожній управлінській дії атрибути (наприклад, цілеспрямованість, обмеженість у ресурсах, зокрема у фінансах і часі, орієнтованість на зміни властивостей об'єкту управління, по відношенню до якого цей проєкт здійснюється), так і специфічні особливості, що й дозволяють класифікувати певну сукупність управлінських дій саме як проєкт.

Ключовим атрибутом соціального проєкту, що надає йому таку відмінну властивість як унікальність, є його інноваційність. Критичну значущість у впровадженні інновацій через проєктний підхід мало довготривале проведення Всеукраїнського конкурсу проєктів і програм розвитку місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. К.: НІСД, 2016. 61 с.
2. Територіальна громада: управління розвитком : монографія / [С. І. Чернов, О. В. Безуглий, Ю. О. Куц, Х. : Константа, 2013. 540 с.

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЩИХ ПРАКТИК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУАННЯ ДО ВІТЧИЗНЯНИХ ГРОМАД

Клим Ю.В.,

Здобувачка ОП Регіональне управління

Гудзь П.В.,

професор, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Національного університету «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

У сучасному світі все більш поширеними стають багаторівневі системи публічного управління, у яких відносини між рівнями публічної влади будуються на основі чіткого розмежування функцій і повноважень кожного. У формуванні багаторівневого управління особливе місце займає місцевий рівень як найбільш наближений до громадян та їх потреб. У розвинених країнах місцеве самоврядування має багато функцій: воно зміцнює основи народовладдя та громадянського суспільства, створює умови для забезпечення життєвих потреб та інтересів населення, стабілізує політичну систему, забезпечує єдність країни [1, с. 142].

Місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Мета роботи: дослідити шляхи впровадження місцевого самоврядування в країнах Скандинавії та розглянути їх вплив на Україну.

Виклад основного матеріалу. В Україні багато науковців та спеціалістів часто говорять, що ми обрали польський шлях реформ та моделей місцевого самоврядування. Насправді це не так. Тому що політичні еліти в Україні виявились не зовсім готовими для такої реформи на основі ухвалення відповідних законів на відміну від Польщі. Було обрано шлях створення спроможних громад через механізм добровільного об'єднання нинішніх міських, сільських, селищних територіальних громад навколо центрів економічної активності. Саме такий підхід реалізовували у різні часи Скандинавські країни. Тому можна стверджувати, що Україна у проведенні реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою обрала не польський, а скандинавський шлях [2, с. 4].

Щодо Данії, то вона має довгу історію місцевого самоврядування, що зародилося ще в період Середньовіччя та користується конституційним захистом з 1849 року. Реформи з реорганізацією адміністративного поділу країни 1970 р., і особливо – 2007 р., скоротили кількість муніципалітетів до 98 та замінили колишні 13 адміністрацій провінцій на п'ять регіонів.

Головною сферою відповідальності регіонів є охорона здоров'я. Хоча регіони мають ради, що обираються шляхом прямих виборів, вони (на відміну від колишніх провінцій, які вони замінили) не мають формального статусу органів місцевого самоврядування тобто права стягувати податки. Місцеве самоврядування в Данії є потужним: на цю сферу припадає 36,5% ВВП та майже 24% загальної зайнятості населення. Муніципалітети і регіони мають високий ступінь незалежності від уряду при виконанні своїх повноважень, хоча автономія щодо встановлення рівня місцевих податків

на практиці дещо звузилася за останні роки. Губернатори провінцій мають широкі повноваження щодо перевірки діяльності та забезпечення законності дій органів місцевого самоврядування, але це не стосується питань доцільності чи ефективності цих дій. І ради муніципалітетів, і ради регіонів обираються в ході прямих виборів на фіксований чотирирічний термін. Рада (kommunalbestyrelse / regionsråd) обирає голову серед своїх членів на весь термін її повноважень.

Голова ради також виконує повноваження керівника адміністрації. У муніципалітетах голова ради має титул мера (borgmester) і очолює фінансовий комітет (через який повинні проходити всі фінансові питання).

З метою оцінки впливу членства ЄС на муніципалітети, Асоціація місцевих влад Данії (LGDK) проаналізувала 40 порядків денних 10 муніципалітетів – по одному великому і одному малому з кожного із п'яти регіонів Данії. Асоціація також вивчила добірку положень стосовно ринку праці та колективні угоди між Асоціацією і профспілками. Законодавство ЄС має прямий вплив на такі сфери, як державні закупівлі, оцінка впливу на навколишнє середовище або стандарти питної води. В інших сферах, включаючи освіту, соціальне забезпечення чи клімат, звіти та рекомендації ЄС впливають на національні плани заходів, які, в свою чергу, можуть мати політичний вплив на муніципальному рівні. Майже половина (47%) проаналізованих питань порядку денного показали вплив ЄС – законодавчий та/або політичний. Крім цього, 41% змісту законодавства про працю Данії ґрунтується хоча б на одній директиві ЄС [3, с. 4].

В Швеції внаслідок реформування кожна міська та сільська парафія стала муніципалітетом з повноваженнями вирішувати нецерковні справи, включаючи право стягувати податки. Реформування територіального поділу в 1950-1970 роках призвело до об'єднання міст і малих сільських муніципалітетів її поділили на 21 округ. У кожному окрузі існує окружна адміністративна рада, яка відповідає за державну адміністрацію в окрузі, оскільки жоден інший орган не відповідає за спеціальні адміністративні завдання. Повноваження окружних адміністративних рад є широкими та міжгалузевими, що означає, що органи влади працюють як із загальнодержавної точки зору, так і між секторами. Адміністративні ради округу повинні працювати над тим, щоб національні цілі мали вплив на округ, водночас беручи до уваги регіональні умови та умови [4].

Міське самоврядування у Швеції є досить потужним, відіграє головну роль у соціальному забезпеченні та наданні послуг і становить близько 25% ВВП. Органи місцевої влади мають високий ступінь свободи організовувати свою діяльність так, як вважають за потрібне, хоча і знаходяться під щільним державним регулюванням і наглядом у багатьох сферах відповідальності.

Шведська асоціація місцевих влад і регіонів (SALAR) є найбільшою асоціацією органів місцевого самоврядування серед представлених у цьому огляді країн, у головному офісі якої в Стокгольмі працює близько 440 осіб. Частково роль Асоціації полягає в тому, щоб вести перемовини щодо умов колективних трудових договорів від імені муніципалітетів, округів і регіонів для понад мільйона працівників, що становить близько 25% загальної зайнятості в країні. Це робить SALAR найбільшою організацією роботодавців у Швеції [5].

Отже, розглянувши моделі та принципи місцевого самоврядування в скандинавських країнах можемо зробити висновки, що місцевому самоврядуванню в Україні не вистачає незалежності від уряду у виконанні своїх повноважень. Також треба приділити увагу залученню громадян та їх освідченості в сфері місцевого управління, адже воно - основа демократичного устрою в державі, що забезпечує право громадянина брати участь у державному управлінні на локальному та регіональному рівнях. Його розвиток, посилення ролі у здійсненні державної регіональної політики та управлінні територіями – ключова умова розбудови демократичної держави на принципах децентралізації та субсидіарності. Як можемо бачити, в таких розвинених країнах як Данія

і Швеція місцевому управлінню виділяють важливу роль. Вони бачать значимість цієї сфери і те як вона допомагає їм в розвитку. Тому Україна більше схильється до скандинавського шляху формування місцевого управління.

Список використаних джерел:

1. Костенюк Н. Основні напрями реформування системи місцевого самоврядування в Україні на основі зарубіжного досвіду Державне управління та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 2. С. 142-148.
2. Ткачук А. Скандинавський шлях. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції 2015.
3. Янг Д. Місцеве самоврядування в країнах Скандинавії та Балтії. URL: <http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/Misceve-samovryaduvannya-vkrayinah-Skandiinaviyi-ta-Baltiyyi.pdf>. (25.11.2021)
4. Sidan kan inte hittas. URL: https://www.regeringen-se.translate.google.com/sa-styrsverige/arbetet-pa-regional-niva/?_x_tr_sl=sv&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=en-US&_x_tr_pto=op,sc (30.11.2021)
5. Шведський погляд на нагляд у місцевому самоврядуванні. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12460> (27.11.2021)

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ КОРУПЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА

Ковальова Д.С.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Орел М.Г., д.держ.упр., професор, м. Київ

Звертаючись до теоретичної сторони досліджуваної проблеми, слід виявити смислове трактування феномена корупції як складного соціального явища, явища, що має глибоко системний характер. Саме із-за цього несуперечності явища проблема корупції вивчається практично всіма представниками.

Гуманітарні науки, в тому числі і науки державного управління. Дослідники сміливо називають корупцію "соціальною чумою" ХХІ століття. Це реальна загроза багатьом основам державності і суспільства, особистості та національної безпеки країни. Це є основним фактором зростання тіньового сектору економіки та державної політики, руйнує морально-етичні норми, принципи громадян і підриває авторитет і престиж державної влади на всіх її рівнях [1, с. 151]. В результаті корупційних правопорушень відбувається утиск прав і законних інтересів громадян і організацій, заподіяний колосальний матеріальний збиток.

Так, О. Дручек зазначає, що на сучасному етапі розвитку української економіки корупція набуває рис всепоглинаючого соціального явища, агресивного і непередбачуваного за своєю природою. Це явище спотворює всі сфери суспільного життя: економіку, політику, менеджмент. Корупційні прояви вони становлять реальну загрозу існуванню конституційно заявлених параметрів Українська держава-демократична, соціальна, правова [2, с. 276].

Ризик корупції виникає, коли в державних та муніципальних організаціях, співробітники та інші особи, уповноважені виконувати державні функції (посадові особи, депутати, судді, співробітники правоохоронних органів, адміністратори, екзаменатори,

лікарі і т. д.), які володіють повноваженнями на місцях – зловживають обов'язками щодо розподілу певних ресурсів, які не належать їм особисто, та розподіляють їх на свій розсуд.

Основним стимулом до корупції є можливість отримання економічної прибутку, пов'язаної з використанням влади, а головним стримуючим фактором є ризик викриття і покарання. В різних проявах корупції є різні етичні оцінки: деякі дії вважаються злочинними, в той час як інші вважаються тільки адміністративними порушеннями.

Боротьба з проявами корупції є частиною ширшої боротьби заради створення ефективної, чесної та ефективного системи управління. Реформатори повинні спрямувати зусилля не стільки на протидію корупції, скільки на усунення її негативного впливу на суспільство в цілому.

Для забезпечення всебічного вивчення механізмів формування та доцільно розглянути реалізацію державної антикорупційної політики сутнісно-елементна конфігурація визначення поняття "корупція" з точки зору різних факторів галузей науки.

В юридичних, економічних, політичних і соціологічних визначеннях поняттю "корупція" дається безліч, вони в основному схожі і відрізняються тільки специфікацією входять в нього діянь, більш-менш докладними характеристиками предмета. У вузькому сенсі цього поняття воно пов'язане з посяганням на права і законні інтереси громадян, яке руйнує нормальну діяльність інститутів державної влади і підриває авторитет країни в Інтернеті на міжнародній арені і в очах її народу.

Деякі вчені розглядають корупцію принаймні в чотирьох вимірах:

- соціальний;
- політичні та економічні;
- кримінологічний;
- кримінальне право.

Водночас у соціальному сенсі корупція-це використання посадовою особою наданих їй повноважень та можливостей для незаконного використання особистого збагачення. У політичному та економічному сенсі корупція означає незаконне привласнення посадові особи майнових та інших пільг (економічний аспект концепції) та побічним шляхом набуття влади (політичний аспект).

Кримінологічна значимість корупції обмежується тільки тими сторонами її соціальних і політико-економічних цінностей, які відображають її антисоціальні цінності, суспільно небезпечну і кримінально протиправну сутність і зміст. З кримінологічної точки зору корупція є антисоціальною, соціально небезпечною явищем, що загрожує економічній і політичній безпеці країни. Вона пронизує гілки влади і являє собою сукупність злочинів, скоєних посадовими особами з метою особистого збагачення за рахунок державних, комерційних та інших організацій або громадян. У кримінально-правовому сенсі корупція є суспільно небезпечним діянням, суб'єктом якого є визначені законом посадові особи, які використовують свої службові повноваження в корисливих інтересах і в цілях особистого збагачення.

Таким чином, ми бачимо, що корупція накопичує філософські, соціальні, правові та фінансові характеристики. Але в розумінні цього явища важливо не тільки зрозуміти, що це таке насправді, головне знайти ефективні способи спочатку знизити його рівень, а потім усунути причини та середовище в якій він процвітає.

Список використаних джерел:

1. Бачинська І. С. Детермінанти корупції в Україні, або чому державні службовці залучені до корупційного процесу. *Ефективність державного управління*. 2012. Вип. 32. С. 377–382.

2. Балакарева І. М. Прозорість та відкритість державного управління як базовий міжнародно –правовий стандарт протидії корупції. *Корупція в Україні: Питання протидії*. 2015. №16. С. 55 – 71.

3. Батанов О.В. Місцеве самоврядування як інститут громадянського суспільства: муніципально–правові проблеми взаємодії та функціонування. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6, № 6 7. С. 45 – 53.

4. Беглиця В. П. Досвід європейських країн щодо формування антикорупційної стратегії. *Наукові праці*. 2015. Вип. 252. Т. *Державне управління*. С. 17–23.

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ДЕРЖАВОТВОРЧІЙ ПРАКТИЦІ

Козаков К.С.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Палій С.А., к.держ.упр., м. Київ

Під змістом категорії “адміністративно-територіальна реформа” або реформа децентралізації влади в Україні варто розуміти реформування адміністративно-територіального устрою України та перерозподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади, що проводиться з 2015 року.

Так варто більш детально проаналізувати сутність та концепцію децентралізації публічної влади, ”що вимагають визначення характеристик цього явища зі специфіки його масштабу, тобто владних відносин у державі”.

Про спроби визначити характер децентралізації публічної влади неодноразово згадувалися в працях вітчизняних учених. А саме, І. Побочний висловив позицію, що суть децентралізації публічної влади полягає в тому, що “функції та повноваження щодо здійснення єдиної державної влади, які споконвічно належать народу, розподіляються між відповідними державними інституціями, з одного боку, і державні та комунальні установи, самоврядування, з іншого боку. Перший випадок стосується розподілу функцій і повноважень щодо здійснення єдиної державної влади, що здійснюється переважно вищими державними органами, що виражається в принципі поділу державної влади між законодавчою, виконавчою та судовою” [5].

Крім того, слід звернути увагу на те, що адміністративно-територіальна реформа та децентралізація влади є основою для реалізації інших важелів обмеження публічної влади, зокрема прав і свобод людини і громадянина, верховенства права і Конституції, взаємного контролю як вираження контролю та рівноваги та інших. Серед науковців немає єдиної думки щодо територіальної реформи та децентралізації влади. Так, А. Озменс дотримується позиції, що адміністративна реформа та децентралізація влади є антонімами централізації влади, завданням якої є зосередження влади в центрі. Таким чином, “територіальна реформа та децентралізація влади в сучасному розумінні, являють собою передачу функцій управління до планування, прийняття рішень, передача фінансових ресурсів від центрального уряду до органів місцевого самоврядування, а також діяльність професійних організацій та громадських організацій за межами державного управління” [5].

Цікавою є позиція О. Бабица щодо розуміння поняття децентралізації влади як одного із принципів державної влади [1]. Під децентралізацією влади “розуміють

діяльність місцевого незалежного самоврядування в результаті передачі влади від держави (замість її делегування, а перетворення функцій держави на самоврядування)” [2]. Вітчизняний дослідник Р. Колишко “розуміє територіальну реформа та децентралізацію влади як процес перерозподілу влади та конкуренції між центральним і місцевим рівнями децентралізації державної влади, зміщення акценту на місцеве виконання задалегідь визначених державних стандартів гарантованих функцій” [3].

Можна сказати, що адміністративно-територіальна реформа та децентралізація влади по суті є “ефективні механізми організації публічної влади в демократичній державі, що матеріалізується в процесі конституційної реформи, спрямованої на передачу влади (прав і обов’язків, матеріальних та інтелектуальних ресурсів) від держави центральних органів влади в межах, визначених законом, з урахуванням необхідності ефективною взаємодії між ними та інститутами громадянського суспільства. У вітчизняній та зарубіжній спеціальній юридичній літературі виділяють три напрями децентралізації публічної влади: політичний, адміністративний та фінансовий” [2].

Суть розподілу влади та децентралізації полягає в передачі громадянам та їх виборним представникам повноважень щодо прийняття рішень та державного управління, мають тенденцію “значною мірою до демократизації, надаючи громадянам та їх представникам значні повноваження впливати на політичний процес у країні. Метою децентралізації є перерозподіл влади, відповідальності та фінансових ресурсів для надання державних послуг на різних рівнях влади. У свою чергу, можуть мати три форми: передача повноважень, делегування та децентралізація” [1].

Консолідація, як форма децентралізації державної влади, є “частиною повноважень центральної влади щодо прийняття та реалізації окремих рішень на місцях. Нині центральна влада зберігає владу над регіональними територіями. Розширення повноважень – це по суті, перерозподіл повноважень щодо прийняття рішень, фінансових та управлінських повноважень між різними рівнями центральної влади” [2]. Таким чином, передача повноважень означає право приймати певні рішення органу, який не підпорядковується центральним органам влади і який обирається відповідними громадянами.

На думку С. Хамініч, В. Климова, “децентралізація влади означають спосіб визначення та обмеження завдань і функцій, при якому більша частина рівня центральних органів передається на нижчий рівень і виконує їх власне завдання і нижчі рівні потужності” [4]. Тобто дослідники пропонують подивитися на природу реформи та децентралізації влади через призму делегованої або делегованої моделі розподілу влади, посилення обсягу нових повноважень для всіх сфер управління. Це розуміння пов’язує територіальну реформу та децентралізацію з передачею державних повноважень” [3].

Децентралізація публічної влади “має певні демократичні переваги, оскільки передбачає контрольовану передачу максимальної кількості справ безпосередньо причетним особам або їх представникам” [2]. З такою позицією вигідно погодитися, оскільки таке “зняття” є дуже точним описом процесів, які мають здійснюватися в контексті перерозподілу влади в умовах децентралізації публічної влади але цей “відхід” має бути закріплений у законі.

Слід зазначити, що позиція Я. Богів цікава “щодо розуміння питань реформи та децентралізації публічної влади, які, на думку вченого, є апаратом виконавчої влади та серед інших підрозділів, особливо місцевих уряди приймати та реалізовувати управлінські рішення найефективнішим способом” [2]. Таким чином, суб’єктами децентралізації публічної влади є конкретні суб’єкти, які мають відповідні законодавчі зв’язки.

Слід зауважити, що Ю. Шемшученко та В. Горбатенко стверджують, що “децентралізацію влади слід розглядати як окремі адміністративно-територіальні одиниці, а також як автономні одиниці, характерні для унітарних держав, зокрема України” [2]. Державна дослідниця Н. Камінська “розрізняє первинних суб’єктів, тобто людей, і

безпосередніх суб'єктів, тобто державних установ, структур на місцевому чи регіональному рівні” [3]. Далі А. Матвієнко поділяє суб'єктів публічної влади на три види: “народ, влада держави та місцеве самоврядування. Взаємодія цих підрозділів дозволить запобігти надмірній концентрації влади на центральному рівні, перевизначить центральну владу лише з місцевих питань, гарантуватиме участь громадян у владі, посилить громадянське суспільство та ефективну взаємодію з державними інституціями та сприятиме раціоналізації та оптимізації місцевих органів влади загалом” [2].

Таким чином, адміністративно-територіальна реформа або децентралізація влади є ефективними механізмами регулювання публічної влади в демократичній державі, який передбачає передачу повноважень (прав та обов'язків, матеріальних та інтелектуальних) від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування відповідно до встановлених законів, а також відзначаючи потужність для ефективних відносин між цими органами та громадянським суспільством.

Список використаних джерел:

1. Стельмащук Л. С. Система державних органів влади у Запорізькій Січі. *Сучасний соціокультурний простір 2016: тези XIII Міжнар. наук. Інтернет конф. (15-17 вересня 2016 р.)*. URL: <http://intkonf.org/stelmaschuk-ls-sistemaderzhavnih-organiv-vladi-u-zaporizkiy-sichi/>.
2. Теорія держави і права. Навч. посібник. Ю. А. Ведерніков, А. В. Паноріна та ін. К.: Знання, 2008. 333 с.
3. Теорія держави і права: Навч. посіб. А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.; За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. К.: Юрінком Інтер, 2002. 368 с.
4. Указ Президента України “Про Стратегію національно-патріотичного виховання” поточна редакція від 18 квітня 2019 р. № 286/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>
5. Український енциклопедичний словник: в 3-х т. ред. кол. А. В. Колос (відп. ред.) та ін.; 2-ге вид. К.: Атіка. 2013. Т. 3. 736 с.
6. Хамініч С. Ю., Климова В. М. Особливості фіскальної децентралізації в умовах розвитку національного господарства України. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2011. Вип. 5(2). С. 143-148

МЕХАНІЗМИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Лебедєв В.О.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

*Кузьменко Г.О, доктор філософії в галузі публічного адміністрування
м. Київ*

Громадська функція як “соціальний інститут розвитку відіграє основоположну роль у формуванні суспільно-політичної активності громадян, забезпеченні сприятливих умов життя населення, підвищенні його рівня та рівня життя. Водночас підготовка якісних державних службовців є одним із найважливіших чинників соціально-економічного

розвитку країни. Складність завдання вимагає залучення та консолідації висококваліфікованих керівників у державній функції, створення умов для їх підготовки. Але важливо не тільки відповідати рівню професіоналізму керівництва, а й певним характеристикам його самоідентичності, конкретним етичним нормам і моральним вимогам” [1].

Неефективність “програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців обмежується низкою факторів, які обмежують ефективність навчання державних службовців. Тому за обмежених можливостей підвищення професійного рівня менеджменту існує унікальний підхід до навчальної програми, який не акцентує увагу на територіальних особливостях та локальних проблемах. Усе це ускладнюється посиленням вимог держави до надання державних послуг” [1].

Також варто звернути увагу на “обмеженість процесу прийняття на роботу, враховуючи низький інтерес громадян до вступу на державну посаду. Проблеми стимулювання та відповідного стимулювання загострюються в умовах сільських населених пунктів, керівників яких найбільше хвилює фінансова недостатність місцевих бюджетів. Крім того, через незадовільні професійні та особистісні характеристики державних службовців загострюється проблема дефіциту професійних кадрів у державному управлінні” [1].

Таким чином, “основними факторами, що обмежують формування публічних повноважень, є: висока інтенсивність діяльності, що пояснюється значною кількістю контрольно-перевірочних заходів з боку державних органів; надмірне навантаження; конфліктні ризики у взаємодії з регіональними та місцевими органами влади, відсутність місцевих бюджетів” [1].

Державна служба має “особливі відносини з персоналом. Щоб отримати висококваліфікованих фахівців, створити стимул для їх ефективної роботи, організаціям необхідно сформулювати та впровадити механізм підбору персоналу. Налагодження кадрового механізму в державній функції є основою для створення реального людського капіталу, який володіє знаннями, вміннями та можливостями для ефективного управління сферами життєдіяльності територіальної громади. Тому актуальним питанням є розробка адекватного договірної механізму для виконання державних функцій” [1].

Складність застосування “поняття механізм у державному управлінні та управлінні полягає в тому, що його можна по-різному інтерпретувати залежно від його етимології (переклад з інструменту, структура грецьких структур) і використовувати в різних науках для аналізу взаємодії окремих елементів у складному процесі” [1]. Тому, “якщо скористатися класифікацією всіх доступних механізмів (включаючи контрольні), наведеною в” [2], “поділяються на три дуже різні типи: інструменти-механізми, системні механізми (що представляють системи як механізми) і механізми процесу (певна послідовність перетворень)” [3].

Тому слід розглядати “ядро механізму кадрового забезпечення державної служби, відносячи до одного з видів механізмів управління. Зокрема, якщо механізм контролю, за визначенням Г. Одинцової” [1], “спосіб вирішення суперечностей явищ або процесів, здійснення дій, послідовно заснованих на основних принципах, компетенції, функціональній діяльності з використанням адекватних методів управління та спрямованих на досягнення конкретної мети, кадровий механізм як вид механізму управління має бути визначається як засіб вирішення суперечностей процесу управління людьми для ефективного функціонування організації (у нашому справу орган державної служби)” [3].

Крім того, “при створенні механізму видання державних служб важливо враховувати такі ключові моменти: До компетенції цих органів має входити розробка, координація та координація діяльності; Кожен адміністративний процес має бути розділений на різні рівні та процеси для розвитку управління та адміністрування на

кожному. В результаті можна знайти простий процес формування компетенції цих органів. Схематична конфігурація адміністративного процесу має бути пов'язана і ув'язана з основними етапами процесу, його основними учасниками та стійкими чинниками, а також основними способами впливу” [2] .

Система надання державної служби складається з двох підсистем: системи навчання та механізму виконання. Механізм організації повинен включати такі основні елементи, як: законодавство (централізація агентства, децентралізація управління, оптимальне поєднання централізації та децентралізації управління та економія часу в управлінні); принципи (зв'язок, об'єктивність, прозорість, системність, комплексність, узгодженість товарів, ефективне управління, пріоритетність і стимулювання персоналу); методологія (адміністративна, соціологія та економіка), цілі (організаційні цілі, економічні та мотиваційні цілі), процеси та функції в управлінні кураторами (аналіз кураторів та їх організації; підбір та добір персоналу; адаптація; оцінка та нагляд за персоналом); стимулювання та заохочення персоналу, розвиток персоналу, підвищення професійної діяльності, трудових відносин, якості життя та умов праці).

Список використаних джерел:

7. Одінцова Г. С., Мостовий Г. І., Амосов О. Ю. Державне управління і менеджмент : навч. посіб. у табл. і схемах; Х. : ХарPI УАДУ, 2002. 492 с.

8. Шевчук М. Регіональний лідер системи навчання державних службовців. *Вісник Державної служби України*. 2004. № 3. С. 4–9.

9. Щегорцова В. М. Управління персоналом в системі державної влади: психологічний аспект. *Державне будівництво*. 2011. № 2. URL: [http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/db/2011-1/index.html]

10. Яворська І. С. Кадровий потенціал та шляхи його підвищення. URL: http://www.srw.kspu.edu/?p=684

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ

Мазілка О.О.

*Здобувачка ступеня бакалавр спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»
Навчально – наукового інституту економіки та менеджменту*

Науковий керівник:

*Граціотова Г.О., к.е.н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст [1].

Місцеве самоврядування має право здійснювати управління своєю територією, воно закріплене та гарантоване законами та Конституцією України та є безперечною ознакою фактичної демократії в цій країні.

Територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр; адміністративно-територіальна одиниця - область, район, місто, район у місті, селище, село.

Важливим юридичним засобом реалізації конституційноправової засади поєднання форм безпосередньої і представницької демократії у здійсненні місцевого самоврядування є статuti територіальних громад. В них, зокрема, може бути передбачений додатковий перелік питань місцевого життя, що повинні вирішуватися референдумом, порядок проведення загальних зборів громадян, громадських слухань, місцевих ініціатив, можуть встановлюватись додаткові форми безпосереднього волевиявлення територіальної громади, порядок та періодичність їх проведення. Статuti територіальних громад приймаються самими місцевими радами у межах, встановлених законодавством [2].

Безпосередня демократія — це така форма демократії, що передбачає прийняття владних рішень безпосередньо самим народом в особі населення виборчих округів, колективів, територіальних та галузевих соціальних спільнот тощо. Організаційні форми такої демократії – це перш за все прямі вибори органів влади різного рівня (парламентів, місцевих представницьких органів), вибори посадових осіб (президентів, губернаторів, мерів тощо) та референдуми.

Представницька демократія – це така форма демократії, яка передбачає прийняття владних рішень представницькими органами, що обираються та оновлюються безпосередньо народом, соціальними спільнотами та колективами. Суб'єктами (носіями) представницької демократії є перш за все парламенти, місцеві представницькі органи, установчі збори тощо. Представницьку демократію іноді називають також репрезентативною та елітарною [3].

Система місцевого самоврядування в Україні являє собою побудовану на нормах закону цілісну, структурно і функціонально впорядковану сукупність суб'єктів, в процесі функціонування і взаємодії яких реалізуються принципи місцевого самоврядування. У чинному конституційно правовому законодавстві України втілена засада поєднання форм безпосередньої та представницької демократії у здійсненні місцевого самоврядування.

Згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» його систему складають: органи місцевого самоврядування; форми безпосереднього волевиявлення жителів територіальних громад; органи самоорганізації населення (будинкові, вуличні, квартальні та ін.).

У системі місцевого самоврядування безпосередня і представницька демократія доповнюють одна одну, взаємодіють.

Так, по перше, єдиним способом формування місцевих рад є загальні і прямі вибори б одна з найпоширеніших форм безпосередньої участі населення у здійсненні місцевого самоврядування. По друге, форми безпосередньої демократії здійснюють вплив на прийняття рішень органами місцевого самоврядування, спрямованих на реалізацію інтересів територіальної громади. Це, зокрема, стосується громадських слухань, місцевих ініціатив, загальних зборів громадян.

Громадські слухання – форма безпосередньої участі членів територіальної громади, посадових осіб органів місцевого самоврядування у спільному обговоренні з найбільш важливих питань місцевого значення. Громадські слухання - це важливий інструмент демократії участі [4].

У статті 13 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» зазначено, що порядок організації громадських слухань визначається статутом територіальної громади. Проте, далеко не в усіх статутах територіальних громад і положеннях про громадські слухання гарантовано право на громадські слухання.

Демократія – це не лише про вибори президента чи депутатів. Демократія – це в першу чергу про те, що громадяни мають право вимагати від обраної ними влади поваги до себе та своєї гідності. Вимагати того, щоб держава працювала в їхніх інтересах, задля їхньої зручності.

І, по третє, безпосередня демократія становить організаційну основу системи постійного зв'язку між органами місцевого самоврядування та населенням, що забезпечує гласність діяльності органів місцевого самоврядування, контроль населення територіальної громади за роботою органів місцевого самоврядування та відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою.

Повноваження місцевого самоврядування – це визначені Конституцією і законами України, іншими правовими актами права і обов'язки територіальних громад, органів місцевого самоврядування із здійснення завдань та функцій місцевого самоврядування.

У загальному вигляді найважливіші питання, віднесені до відання місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, ст. 143 якої передбачає, що територіальні громади села, селища, міста:

- безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності;
- затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання;
- затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону;
- забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів;
- утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю;
- вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Щедрова Г.П., Барановський Ф.В., Новакова О.В., Пашина Н.П. Основи політології: Навч. посіб. - Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2005. – 7.2
3. Центр політичної освіти. ВО «Батьківщина». Громадські слухання в об'єднаних територіальних громадах. Режим доступу: <https://politosvita.ba.org.ua/>
4. Офіційний веб-сайт. Вінницька Обласна Військова Адміністрація. Режим доступу: <http://www.vin.gov.ua/>

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИКОРДОННОЇ ТОРГІВЛІ НА КОРДОНІ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Мартинюк А.О.,

*здобувачка ступеня магістр спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»
Навчально – наукового інституту економіки та менеджменту*

Науковий керівник:

Кулінська А.В.,

д.е.н., проф., Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса

Проблематика регіонального розвитку в Україні сьогодні дедалі частіше пов'язується з активізацією транскордонного співробітництва. Адже переважна частина українських областей межують з прикордонними регіонами інших держав, що робить транскордонну співпрацю дієвим важелем стимулювання регіонального розвитку нашої держави в умовах глобалізації.

Насамперед це стосується тих адміністративно-територіальних одиниць, територія яких дотична до зовнішнього кордону України з ЄС, оскільки прикордонне розташування обумовлює активне налагодження транскордонних торговельних зв'язків як один з факторів адаптації на вітчизняному ґрунті європейського досвіду ведення бізнесу, управлінських технологій, ділової етики, суспільної культури та стандартів формування громадянського суспільства.

Проте аналіз економічної літератури свідчить про недостатнє дослідження теоретичних засад процесів активізації прикордонної торгівлі, її особливостей, відсутність як методичного забезпечення оцінки результатів транскордонної співпраці, так і транскордонної статистики. З огляду на це важливим є висвітлення специфіки прикордонної торгівлі та її розвиток у транскордонному просторі України з ЄС, окреслення проблем оцінки її ефективності, узагальнення результатів досліджень обсягів прикордонної торгівлі органами статистики Польщі [3].

Прикордонну торгівлю визначають як зовнішню торгівлю, яка здійснюється юридичними чи фізичними особами, що проживають (zareєстровані) на прикордонній території країни з метою задоволення власних потреб чи потреб населення прикордонних територій через транскордонні ринки на основі міждержавних угод чи відповідних документів. Економічний ефект цієї моделі пов'язаний із розширенням ринку збуту для одних та отриманням дешевших товарів і послуг – для інших. І те, й інше лежить в основі отримуваних по обидва боки кордону доходів та здійснюваних заощаджень.

Торговельні зв'язки в межах транскордонних регіонів в умовах євроінтеграції є потужним чинником для розвитку місцевої економіки та покращення якості життя їх мешканців. Проведене науковцями Інституту регіональних досліджень НАН України дослідження показує, що 90 % мешканців прикордонних територій Західної України відвідують сусідні держави ЄС. Дві третини з них здійснюють там закупівлю товарів. Половина цих товарів закуповується з метою подальшого здійснення торгівлі на українському ринку [1].

Для прикладу розглянемо специфіку прикордонної торгівлі в українсько-польському транскордонному просторі. У 2021 році українсько-польський кордон перетнули 5,0 млн. осіб у рамках місцевого прикордонного руху, що на 40,2 % більше, ніж в 2020 році і становить 36,3 % від загального руху. Для більшості осіб МПР (74,5 %) частота перетину кордону становила один раз на тиждень; більше, ніж кілька разів на

місяць – 16,4 %, добова частота перетину кордону – 8,2 %, а кілька разів на рік або рідше – 0,9 %.

У 2020-2021 рр. як українці, так і поляки перетнули польсько-український кордон головним чином для того, щоб здійснити закупівлю товарів та отримати послуги. Ця мета була задекларована більш ніж 3/4 українців та 90 % поляків при перетині кордону. Відмінності у рівнях та співвідношенні цін на товари та послуги на суміжних прикордонних територіях ЄС та України є вагомим чинником для розвитку прикордонної торгівлі.

Пасажиropотік у наземних пунктах пропуску на кордоні України з Польщею за перші шість місяців 2021 року зріс до 6,970 млн. перетинів, що на майже 500 тис., або на 7,6 % більше, ніж за першу половину минулого року. За даними Польської прикордонної служби зростання пасажиропотоку досягнуто за рахунок частішого перетину кордону українцями в той час, як поляки стали ще рідше їздити в Україну.

Прикордонна торгівля відіграє важливу роль у життєдіяльності жителів прикордонних територій, а також зміцнює комерційні зв'язки, просуваючи культурне порозуміння, та поглиблює дружні взаємовідносини між сусідніми територіями. Унікальна особливість прикордонної торгівлі полягає в географічній близькості, що робить транспортні витрати майже неполітичними, таким чином дає змогу торговцям користуватись відмінностями у постачанні, попиту та цінах на різні товари і послуги, що доступні з обох боків кордону або лише на одній з прикордонних територій [4].

Прикро, але показники прикордонної торгівлі окремо не обліковуються вітчизняним статистичним відомством та головними управліннями статистики у прикордонних регіонах України, що ускладнює можливості дослідження його розвитку в межах транскордонних регіонів, сформованих на кордоні з країнами ЄС. Проте з огляду на статистичні дані сусідніх країн, насамперед Польщі, можна зробити висновок про значну роль прикордонної торгівлі у розвитку ділових контактів і зовнішньоекономічних зв'язків у межах транскордонних регіонів. Насамперед це стосується удосконалення інфраструктури зовнішньої торгівлі, яка сприяє зниженню транзакційних витрат учасників транскордонного співробітництва, розвитку мережі ділових комунікацій у транскордонному просторі, обміну досвідом і конвергенції ділової культури в межах транскордонних ринків тощо.

Специфіка формування транскордонної статистики полягає в тому, що об'єктом дослідження є транскордонний регіон, тобто спільна територія прилеглих до кордону сусідніх адміністративно-територіальних одиниць щонайменше двох держав, кожна з яких підпорядковується національному законодавству і потребує уніфікації статистичної інформації всіх учасників транскордонного співробітництва. В Україні відсутня методика дослідження прикордонної торгівлі та офіційна статистика. Йдеться про кількість суб'єктів прикордонної торгівлі, мету перетину кордону, мотиви здійснення прикордонної торгівлі та оцінювання складу, структури, динаміки прикордонної торгівлі регіонів за певний період [2].

Відсутність статистичних даних щодо обсягів зовнішньоекономічного обороту, експорту та імпорту товарів і послуг регіону з прикордонними торговими партнерами, темпів росту та приросту даних показників, їх питомої ваги, частки прикордонної торгівлі в загальному обсязі зовнішньоторговельного обороту між країнами не дає можливості науковцям, керівникам і працівникам державних органів влади та органів місцевого самоврядування, фахівцям з проблем транскордонного співробітництва зробити висновки про стан прикордонної торгівлі в регіоні, оцінити ефективність та визначити перспективи її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Артёмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: [моногр.] / І.В.Артёмов. – Ужгород: Ліра, 2019. – 520 с.

2. Гуменюк О.І. Кластери як організаційна структура інноваційно-інвестиційного розвитку промисловості / О.І.Гуменюк // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 2. – С.11-16.

3. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: [моногр.] / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2017. – 820 с.

4. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: [моногр.] / Н. Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2018. – 395 с.

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Містюкович В.С.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Орел М.Г., д.держ.упр., професор, м. Київ

Сьогодні головним фактором розвитку будь-якої організації є те, як вона змінюється. Організація не може існувати без змін в організаційній, виробничій, фінансовій та інших структурах. Отже, для збереження конкурентних позицій на ринку та свого лідерського статусу будь-яка організація повинна змінитися та адаптуватися до середовища, в якому існує. Під організаційними змінами слід розуміти будь-яку зміну одного або декількох елементів організації (рівень спеціалізації, діапазон контролю, розподіл повноважень, механізми координації) на будь-якій стадії її життєвого циклу, яка може проявитися в трансформації організаційних можливостей та зміні розміру, масштабу, мети її діяльності.

На думку С.І. Ашмаріної та Б. Н. Герасимова, організаційні зміни – це складна концепція, яка означає перехід організації або окремих її компонентів у новий стан відповідно до мінливих вимог зовнішнього або внутрішнього середовища та темпу цих змін для досягнення розвитку, з метою підвищення ефективності [1].

Доктор медичних наук М. Д. Аїстова наголошує, що основні критерії поняття “організаційні зміни” відображають:

- основні цілі та причини змін;
- прогресивний характер змін;
- реформа системи управління організацією;
- можливий темп змін;
- масштаб змін;
- уражені елементи [1, с 287].

Організаційні зміни – це зміни в системі управління, які вносяться в документацію системи управління і стосуються підпорядкування, повноважень або відповідальності персоналу суб'єкта господарювання.

Таким чином, організаційні зміни – це сукупність змін в організаційній структурі організації або в окремих її елементах з метою перерозподілу обов'язків та відповідальності працівників, оптимізації відносин між підрозділами організації для вдосконалення управління виробничо-господарською діяльністю.

Як правило, організаційні зміни відбуваються під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Зовнішні пов'язані зі специфікою середовища, в якому функціонує організація, а точніше – зі змінами, що відбуваються в компонентах цього середовища:

- в економічній ситуації;
- технологічній складовій;
- державному регулюванні;
- соціально-культурних компонентах;
- міжнародних аспектах;
- конкуренти;
- постачальники;
- споживачі та ін.

Більшість із цих факторів поверхнево впливають на організацію і не призводять до суттєвих змін в організації, однак останні, такі як конкуренти, постачальники, клієнти, є головним важелем змін в організації. Що стосується внутрішніх факторів, то слід виділити мету, цілі, завдання, ресурси, технологію та структуру організації. Сучасні уявлення про різні зміни та перетворення в організації ґрунтуються на теоріях розвитку та лідерства. Такі теорії передбачають заплановані поступові зміни для досягнення мети організації.

К. Левін у 1947 р. розробив теорію організаційних змін, згідно з якою дві групи сил, що сприяють змінам і протистоять їм, протиставляються одна одній [2]. Поняття “зміна” порівнюється з поняттям “стабільність”. Якщо ці групи сил рівні, організація перебуває в стабільному стані, і ніяких змін не відбувається. У 1965 р. Г. Левітт врахував інституційний характер змін, вважаючи, що “перетворення організації впливає на стан структури, завдань, технологій та людей”. У 1982 р. Н. Тичі створив подібну концепцію, яка стверджує, що “зміна структури передбачає участь у цьому процесі трьох взаємодіючих елементів: технології, політики та культури організації” [2]. Згідно з цими теоріями кожна організація визнає необхідність змін і розробку стратегії, необхідної для їх реалізації.

Вчені виділяють три основні етапи змін в організаціях, що відбулися в ХХ ст. і мають важливе значення. Перший етап – відокремлення управлінських функцій від власників і створення такої професійної діяльності, як управління. Другий етап – поява з 1920-х років командно-адміністративних організацій з вертикальною ієрархією та високим рівнем централізації рішень. Третій етап – це перехід до організацій з переважанням горизонтальних структур та зв'язків, інформаційних технологій, заснованих на розповсюдженні спеціалізованих знань та систематичних методів прийняття рішень [3].

Зміни призводять до нововведень, які найчастіше викликають:

- оцінку та зміну цілі організації;
- зміну структури, тобто розподіл повноважень;
- зміну в обладнанні, технологічних процесах, конструкціях виробів;
- модифікацію (зміну здібностей або поведінки працівників) [2].

На процес організаційних змін впливають певні фактори, що сприяють або гальмують такі зміни. Щоб внести зміни, керівник організації повинен проаналізувати можливі фактори, що впливають на зміни. Дослідити плюси і мінуси впливу таких факторів та знайти способи мінімізувати або нейтралізувати несприятливі наслідки. Фактори спричиняють переважно груповий вплив на організацію, оскільки середовище, в якому існують сьогодні організації, є дуже мінливим.

Тому, на думку авторів, ці фактори слід групувати за кількома критеріями, а саме: фактори, що стимулюють та гальмують зміни в організації, тяжкість впливу на організаційні та економічні зміни в організації, тривалість впливу, фактори, що впливають на майбутні організаційні економічні зміни та фактори, які впливають на певні об'єкти організації, в який здійснюються організаційно-економічні зміни.

Список використаних джерел:

1. Аїстова М. Реструктуризація організації: питання управління. Стратегія, координація структурних параметрів, зниження опору перетворенням. М.: Альпіна, 2002. 287 с.
2. Аналіз перешкод на шляху розвитку системи первинної медичної допомоги в Україні та можливі підходи до їх подолання. *Медичні перспективи*. 2016. Том XXI. №2 (ч. 1). с. 9–16.
3. Балабанова Л. Стратегія і тактика управління організацією : навч. посіб. Донецьк: Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі, 2009. – 421 с.
4. Баронів В., Калянов Г., Попов Ю., Тітовський І. Інформаційні технології та управління організацією. URL: <http://mreadz.com/new/index.php?id=26290&pages=1>.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЕВОГО ЕТИКЕТУ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Мельниченко О. Є.

*аспірантка кафедри державного управління
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Культура мовленнєвого етикету відіграє значну роль в різних службових ситуаціях, у яких беруть участь публічні службовці. Слід зазначити, що рівень володіння мовленнєвим етикетом визначає рівень професійної придатності людини.

Варто наголосити, що володіння мовленнєвим етикетом сприяє набуттю авторитету, стимулює довіру та повагу. Володіння культурою мовленнєвого етикету, його дотримання дозволяє людині відчувати себе впевнено і невимушено, не відчувати незручності через неправильні дії, уникнути насмішок з боку оточуючих.

Але найважливіше те, що неухильне дотримання правил мовленнєвого етикету членами колективу тієї чи іншої публічної установи, справляє на партнерів сприятливе враження, підтримує позитивну репутацію всієї організації.

Мовленнєвий етикет формується з урахуванням особливостей партнерів, їх соціального статусу, місця у службовій ієрархії, професії, національності, віросповідання, віку, статі, характеру та визначається ситуацією, у якій відбувається спілкування.

Публічний службовець, який вміє чітко і ясно висловити свою думку, має велику перевагу. Варто наголосити, що для того щоб сформувавши високий рівень культури мовленнєвого етикету необхідно “вміти почути” співрозмовника, відчути його настрій та емоції.

Так, активне слухання – одна з необхідних гнучких навичок для формування мовленнєвої культури, як і вміти говорити, і якщо ви хочете, щоб вас слухали, потрібно самому слухати. Дуже часто співрозмовник слухає, але не чує. Цей феномен пояснюється тим, що організація результативного слухання є складним процесом. До того ж адресант більше за адресата зацікавлений у тому, щоб почули саме його. Доведено, що слухання втомлює більше, ніж саме мовлення, адже воно вимагає великих інтелектуальних зусиль, а активне слухання, на відміну від звичайного, вимагає від адресата цілковитої концентрації уваги.

Причинами, що заважають ефективному слуханню, науковці називають, крім того, такі стани людини:

– демонстрація неувagi, роздуми про щось стороннє, перекладання паперів на робочому столі чи перебивання розмови для відповіді на телефонний дзвінок;

- створення удаваного образу уважного слухача;
- слухання доти, поки не виникає потреба сказати самому. Після цього ви перестаєте слухати співрозмовника і збираєте сили, щоб перебити його, як тільки з'явиться така можливість;
- емоційна надчутливість та упередженість;
- готовність слухати лише те, що ви хочете почути;
- впевненість у тому, що чуєте саме те, що очікували почути;
- небажання чути те, що ви не хочете чути;
- установка на пошук приводу для суперечностей, можливостей для нападів і критики. У такому випадку ви напружено слухаєте і “виловлюєте” ідеї, з якими ви незгодні, замість того щоб звернути увагу на позитивні моменти у повідомленні співрозмовника;

– втрата інтересу до розмови, якщо вас хтось відволікає.

Комунікаційна поведінка та взаємодія між співробітниками в процесі трудової діяльності мають бути бездоганними. Саме керівник покликаний використовувати всі засоби ділового спілкування для формування конструктивної комунікативної поведінки своїх колег, яка є основою ефективного управління людськими ресурсами. Іноді для досягнення оптимального спілкування, тобто для того, щоб повідомлення адресанта досягло своєї мети — було почуте адресатом, партнерам по спілкуванню потрібно змінити свою комунікативну поведінку.

Це необхідно, перш за все, для уникнення низки помилок, зокрема:

– мовний бар'єр: перешкода на шляху ефективного обміну інформацією — використання своєрідної “китайської грамоти”, тобто незрозумілої адресату мови. Часто слова, якими всі користуються, в різних людей означають різні поняття. Недаремно філософи вказують на те, що більшість пасток у філософії кореняться в неправильному використанні мови. Спеціалісти з семантики також переконані, що багато так званих проблем насправді є псевдопроблемами, які відразу зникають, коли співрозмовники правильно користуються мовою. Чимало адміністративних матеріалів містять такі канцелярські “прикраси”, які не лише обтяжують стиль, а й роблять його малозрозумілим. Така “кучерявість” перетворює мову на абракадабру.

– неправильний вибір слів, як правило, слова – багатозначні, тому в кожній конкретній ситуації ділового спілкування потрібно ретельно їх добирати. Формулюючи усні розпорядження, варто: а) не персоніфікувати, тобто, віддаючи усні розпорядження, слід намагатися вилучити зі свого словника займенник “я”, “мені”. Віддаючи розпорядження в персоніфікованій формі, тобто трансформували професійні інтереси в особисті, керівник мимоволі ставить результативність виконання розпорядження в пряму залежність від міжособистісних стосунків; б) використовувати питальну форму [1].

Така форма усних розпоряджень викликає позитивні емоції та унеможлиблює відмову. Наприклад, “Чи зможете ви?”, “Як ви думаєте?”, “Чи не погодились би ви?”, “Чи не вважаєте ви?”, “Чи маєте ви змогу?”. Питальної форми розпорядженню нададуть також і такі слова, як “добре?”, “домовились?”, “годиться?”. Слово “зрозуміло?” для цього не підходить. Уміння задавати запитання дозволяє отримати від співрозмовника реальну інформацію або в'яснити його думку щодо певної проблеми [2].

Отже, можна запропонувати такі шляхи формування мовленнєвого етикету у публічних службовців:

- читати фахову літературу з питань мовленнєвої культури, звернення до словників української мови;
- читати літературу різних жанрів, намагатися аналізувати прочитане, накопичувати цікаву інформацію та нові знання;
- систематично звертатися до різних довідників, енциклопедій;

–здійснювати постійний самоконтроль, боротися з похибками мови у повсякденному мовленні;

–набувати навичок публічних виступів, практикувати участь у бесідах, дискусіях, обговореннях;

–регулярно вести записи, що допомагають поповненню знань про правила та норми української мови та інше.

Таким чином, рівень володіння мовленнєвим етикетом публічними службовцем визначає рівень його професійної придатності. Крім того, знання основних правил мовленнєвого етикету сприяє зростанню авторитету, породжує довіру і повагу до людини, наділеної державною владою.

Список використаних джерел:

1. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. Київ : К.І.С., 2016. 130с.
2. Комунікативна компетентність державних службовців яка елемент модернізації системи державної служби. Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. Івано-Франківськ: 2012. с. 154.

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Невмержицька І.П.

Здобувач другого рівня вищої освіти

Міжрегіональної академії управління персоналом

Науковий керівник

Семенець-Орлова І.А., д.держ.упр., професор, м. Київ

Реформа місцевого самоврядування закликана розв'язати цілу низку застарілих проблем управління територіями та надати реальні можливості розвитку. Передача повноважень та ресурсів на місцевий рівень зумовлює необхідність формування відповідної інституційної основи діяльності територіальних громад, якою в сьогоднішніх умовах децентралізації є забезпечення взаємодії між громадами.

Взаємодія територіальних громад (далі – ТГ) – залучення до комунікації зацікавлених ТГ з метою налагодження спільної діяльності, ефективної співпраці та реалізації проєктів.

Проте, взаємодія громад є лише першим кроком до забезпечення повноцінного функціонування місцевого самоврядування та досягнення належного рівня якості життя на територіях. Не менш важливим аспектом забезпечення очікуваного результату реформ є результативна й ефективна реалізація потенціалу розвитку та співробітництва громад. Для цього потрібно використання вже існуючих і апробованих практикою концептуальних та інструментально-технологічних підходів, управлінських механізмів та інструментів для розв'язання проблем муніципального управління.

Широкі можливості для цього в умовах децентралізації відкриває прийнятий Закон України “Про співробітництво територіальних громад” [1].

Партнерство – це найбільш сучасна модель управління, побудована на делегуванні повноважень, на залученні зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень.

Світовий досвід свідчить, що партнерство як система управління – це насамперед горизонтальна організація процесів, яка вимагає принципово іншої системи мотивації, прийняття рішень та включення суб'єктів діяльності.

Ключовими перевагами цього є наближення осіб, що приймають рішення, до місць виникнення проблем, спільний інтерес та спільна відповідальність за отримання кінцевого результату.

Як відмічається, "...спільність виробничої діяльності дозволяє компенсувати слабкості кожного окремого суб'єкта, тому й залежність від інших для здійснення спільної діяльності можна назвати компенсаційним зв'язком. Суб'єкт-суб'єктний зв'язок відображає залежність індивідів одне від одного через різні обставини: вони або здійснюють спільну діяльність, хоча при цьому виконують різні функції, або обмінюються результатами діяльності" [2].

В аспекті співробітництва територіальних громад йдеться, насамперед, про механізми інтегрованої діяльності громад, які в управлінні територіями можуть конкретизуватися в спільному застосуванні різних управлінських інструментів (стратегічних, проектних, кластерних та ін.)

Інтеграційні процеси в місцевому самоврядуванні є важливим фактором результативного місцевого розвитку. Світовий досвід підтверджує очевидну суспільну корисність інтегрованої діяльності суб'єктів місцевого самоврядування унаслідок можливості спільного розв'язання нагальних проблем місцевого розвитку, результатом чого є підвищення конкурентоспроможності територій та якості муніципальних послуг, активізація населення у вирішенні місцевих справ.

Загалом, співробітництво – це активний процес об'єднання ресурсів та зусиль, спільна діяльність сторін, спільна праця для досягнення мети та отримання вигоди кожною стороною.

Зарубіжний досвід міжмуніципального співробітництва (ММС) свідчить, насамперед, що у значній кількості країн процеси ММС почали активно розвиватись лише після впорядкування їх нормативно-правового забезпечення з боку держави. У Франції та Німеччині ММС і принципи співпраці закріплено нормативними актами на рівні держави. У Франції законами закріплені такі поняття, як "співтовариство комун", "міжмуніципальні агломерації", "міжкомунальні синдикати", публічно правові структури міжмуніципальної співпраці з власним податковим режимом тощо.

У Канаді спільні проекти муніципалітетів мають пріоритет для отримання фінансування від уряду. Міжмуніципальна кооперація в Німеччині часто супроводжується передачею певних завдань комунального самоврядування створеним міжмуніципальним організаціям або об'єднанням.

Досвід перебудови комун у Франції свідчить що населення більш негативно ставиться до об'єднання громад, ніж до міжмуніципального співробітництва без створення нових об'єднаних комун та органів влади.

Визначимо основні форми інтегрованої діяльності в управлінні місцевим розвитком:

– співробітництво територіальних громад (або міжмуніципальне співробітництво): взаємодія територіальних громад як економічно, фінансово та політично самостійних суб'єктів з метою координованої реалізації спільних інтересів;

– міжсекторне партнерство: співпраця трьох секторів суспільства – владних та управлінських структур різних рівнів, у т.ч. органів місцевого самоврядування (перший сектор), бізнесу (другий сектор), та організацій третього сектору (недержавні та громадські організації, асоціації, спілки, благодійні фонди, органи самоорганізації населення, політичні партії, профспілки);

– публічно-приватне партнерство: співробітництво між державою, територіальними громадами в особі відповідних органів влади (державними партнерами) та приватними партнерами;

– створення субрегіонів – укрупнених районів як продукту агломерації виробничих сил суміжних територій.

Зазначимо, що у процесах співробітництва громад можуть мати місце всі зазначені форми інтегрованої діяльності у різноманітних проявах. Головною умовою є здійснення діяльності із співробітництва на засадах принципів, визначених законом про співробітництво громад: законність, добровільність, прозорість та відкритість, взаємна вигода, рівноправність учасників, взаємна відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
2. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 №1508-VII, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
3. Про формування органів управління освітою: лист МОН № 1/9-633 від 30.12.15 року, <http://osvita.ua/legislation/other/49450/>.
4. Пуцентейло П. Р., Завитій О. П. Особливості формування стратегії управління економічним розвитком регіону. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2017. № 27. С. 298 – 308.
5. Тертичка В. В. Стратегічне управління: підручник. Київ: К.І.С., 2017. 932 с.
6. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти: монографія / С. М. Серьогін, Ю. П. Шаров, Публічне адміністрування: теорія та практика, 2019, вип. 2(22)

ВПЛИВ ДРЕС-КОДУ НА ІМІДЖ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Нестерванська Е.С.

Здобувачка 2 курсу, Інститут Економіки і менеджменту

Науковий керівник:

Шепель М.Є.,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

У законі України «Про Державну Службу» зазначено, державний службовець – це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі – державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби [1].

Державний службовець – особистість, яка завжди на публіці, спілкується з представниками політики, бізнесу, культури та іншими представниками громадскості. У даному випадку важливого значення набуває зовнішній вигляд державного службовця, а це, у свою чергу, є одним із складників його іміджу.

Мета дослідження – визначити вплив дрес-коду на імідж державного службовця.

По-перше, необхідно визначити поняття «імідж» та «імідж державного службовця».

У довідковій літературі під поняттям імідж розуміють думку яку, люди мають про когось або про щось, що може не бути істинним; думку про самого себе, свою компанію або спільноту, яку свідомо намагаються створити у свідомості інших людей [2].

Дослідниця І. Кринична зазначає, що імідж державного службовця є свідомо утвореним образ державної влади в її персональному вимірі. З позиції адекватності визначають наступні іміджу: дзеркальний (самоімідж) – власне уявлення про себе або організацію, переважно позитивне; поточний (реальний) – сформований імідж людини, організації, який відображає зовнішнє сприйняття та оцінку іміджу суб'єкту або організації; бажаний, тобто імідж, який людина або організація (держава) прагне сформуванати у сприйнятті громадян, відображається у відповідних нормативних актах, що регулюють діяльність державного службовця (закони про державну службу, посадові інструкції, етичні кодекси тощо) [3].

Науковець І. Сергєєва стверджує, що коли йдеться про імідж державного службовця, то, окрім зовнішніх елементів (діловий костюм, відповідна зачіска та макіяж, запах), потрібно зазначити, що також важливими виступають вміння увійти до будь-якого соціального середовища, зменшити недоліки та висвітлити свої найкращі ділові якості. За визначенням вченої, існує міжнародний стандарт представника державної служби, його основу складають такі атрибути: демонстрація власної винятковості та впевненості; задоволення собою, життям, оточенням; поведінка переможця та успішної людини [4].

На нашу думку, правильно підібраний одяг відіграє не останню роль у іміджі успішної людини. За специфікою своєї роботи державні службовці повинні дотримуватися правил дерс-коду.

Дрес-код – прийнятий спосіб одягатися відповідно до певного винадку або у певній соціальній групі; низка правил того, що ви можете одягати [5].

Важливо пам'ятати, що одяг відображає і підкреслює індивідуальність, характеризує менеджера, керівника як особу. Його зовнішній вигляд свідчить про ступінь надійності, респектабельності і успіху в справах.

Службова обстановка накладає певні вимоги до зовнішнього вигляду ділової людини, у нашому випадку державного службовця. В світі моди давно склалося певне поняття – «діловий костюм». Він суміщує у собі модні тенденції та консерватизм. Здійснюючи підбір костюма потрібно керуватись такими загальними правилами: єдність стилю; відповідність стилю конкретній ситуації; розумна мінімізація колірної гамми («правило трьох кольорів»); зіставність кольорів в колірній гаммі; сумісність фактури матеріалу; зіставність характеру малюнка в різних компонентах одягу; відповідність якісного рівня аксесуарів (взуття, папки для паперів, портфеля і под.) якості основного костюма. [6, с. 203]

У виборі фасону одягу, матеріалу і кольору тканини, жінка може користуватися значно

більшою свободою ніж чоловік, тобто жіночий дрес-код більш гнучкий. Але жінка теж повинна дотримуватися певних правил: мати охайний одяг, акуратні зачіску та манікюр, мінімальний макіяж, краще «a la natural».

Відвідуючи той, чи інший захід державний службовець повинен дотримуватися правил дрес коду. Існують певні типи дрес коду. Розглянемо їх більш детально.

Так, White Tie є самим строгим та формальним з усіх дрес-кодів. Чоловіки надягають фрак або смокінг, жінки – довгу вечірню сукню з відкритими плечима та без зайвих деталей, допускаються довгі перчаки.

Black Tie – офіційний та урочистий дрес-код. Такий дрес-код зазвичай використовується для публічних заходів, театральних прем'єр тощо. Жінки повинні одягнути довгу вечірню сукню (не вищу за коліно), туфлі на підборах, коштовні та яскраві прикраси. Колір сукні має відповідати порі року: взимку – темні та спокійні кольори,

влітку – світлі та яскраві. Чоловічий дрес-код «black tie» передбачає класичний смокінг з атласним воротом та лацканами, чорний метелик та нелакові чорні оксфорди чи дербі.

Cocktail – це найменш формалізований вечірній туалет, і тому він є найпопулярнішим серед відомих осіб. Він передбачає: сукню до коліна, туфлі на високих підборах для жінок і класичний темний костюм з яскравим метеликом (або й зовсім без нього) для чоловіків.

Smart і Business Casual стиль в основному застосовується на бізнес-зустрічах та повсякденних офіційних заходах. Доречними є вибір костюмів класичного крою, як зі спідницею, так і з брюками, непомітний макіяж та туфлі-лодочки. Якщо образ здається трохи нудним, можна додати одну яскраву деталь, наприклад, яскраве взуття [7].

Отже, як бачимо, державний службовець повинен знати норми та правила дрес-коду відповідно до заходу та місця, де він знаходиться. Дрес-код є одним із чинників формування перше враження про особистість державного службовця, а це, у свою чергу впливає на його імідж.

Список використаних джерел:

1. Про державну службу [Електронний ресурс] // Офіційний вебпортал парламенту України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
2. Image [Електронний ресурс] // Macmillan Dictionary. – Режим доступу: https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/image_1
3. Кринична І. П. Сучасні підходи до формування іміджу державного службовця [Електронний ресурс] / І. П. Кринична. // Публічне адміністрування: теорія та практика. - 2013. - Вип. 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2013_1_22
4. Сергєєва Л. М. Службовий етикет та імідж як складові культури управління державного службовця [Електронний ресурс] / Л. М. Сергєєва. // Державне будівництво. - 2008. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2008_1_59
5. Dress Code [Електронний ресурс] // Cambridge Dictionary. – Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/dress-code>
6. Етика ділових відносин : навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с
7. 5 видів дрес-коду: Що одягти в театр чи на вечірку [Електронний ресурс] // 1+1 онлайн - Режим доступу: <https://1plus1.ua/novyny/so-odagnuti-dla-dres-kodu-black-tie-4>

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Ортинська Д.С.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування, м. Київ

Ефективність управління персоналом зумовлена визначенням мотивів і потреб співробітника, і правильним використанням стимулів. В сучасних умовах існування державних установ, які характеризуються незадовільним економічним та соціальним рівнем постає проблема мотивації. Недосконалість при використанні, недостатня

фінансова підтримка мотиваційних заходів спрямованих на їх вдосконалення, та відсутність достатньої кількості уваги, що приділяється процесу мотивації державних службовців призводить до активного зниження ефективності роботи працівників.

Мотивація трудової діяльності є неефективною без застосування сучасних форм та методів матеріального стимулювання. Мотивація – це процес свідомого вибору державним службовцем того чи іншого типу поведінки, що визначається комплексним впливом зовнішніх (стимули) і внутрішніх (мотиви) чинників.[3]

Мотивація праці - це прагнення працівника задовольнити потреби (одержати певні блага) за допомогою трудової діяльності. У структуру мотиву праці входять:

- потреба, яку хоче задовольнити працівник;
- благо, здатне задовольнити цю потребу;
- трудова дія, необхідна для одержання блага;
- ціна - витрати матеріального і морального характеру, пов'язані зі здійсненням

трудової дії.

Для формування трудової мотивації найбільше значення має характер засвоєних індивідуумом трудових норм і цінностей, що надають зміст усій подальшій трудовій діяльності, що визначають спосіб життя.

Мотивація праці - найважливіший фактор результативності роботи, і в цій якості вона складає основу трудового потенціалу працівника, тобто всієї сукупності властивостей, що впливають на виробничу діяльність. Трудовий потенціал складається з психофізіологічного (здібностей і схильностей людини, її здоров'я, працездатності, витривалості, типу нервової системи) і особистісного (мотиваційного) потенціалу. Мотиваційний потенціал відіграє роль пускового механізму, що визначає, які здатності й у якому ступені працівник буде розвивати і використовувати в процесі трудової діяльності.

Залежно від основних груп потреб розрізняють мотивацію матеріальну, трудову і статусну [2;4]. Матеріальна мотивація – це прагнення певного рівня добробуту, певного матеріального стандарту життя. Матеріальна мотивація трудової діяльності залежить від цілого ряду чинників, а саме: рівня і структури особистого доходу; матеріального забезпечення наявних грошових доходів; дієвості системи стимулів, що застосовуються в організації.[5]

Трудова мотивація породжується безпосередньо роботою, її змістом, умовами, організацією трудового процесу, режимом праці. Це внутрішня мотивація людини, сукупність її внутрішніх рушійних сил поведінки, пов'язаних з роботою. Безумовно, кожний працівник відчуває потребу в змістовній, цікавій, корисній роботі, зацікавлений у визначеності перспектив посадового зростання, почуває самоповагу, якщо результати його праці оцінюються високо. У цілому трудова мотивація зв'язана, з одного боку, зі змістовністю, корисністю безпосередньо праці, а з іншого боку – із самовираженням, самореалізацією працівника.

Статусна мотивація є внутрішньою рушійною силою поведінки людини, пов'язаною з її прагненням зайняти більш високу посаду, виконувати більш складну й відповідальну роботу, Працювати в престижних, соціально значимих сферах організації. Крім того, людині може бути властиво прагнення до лідерства в колективі, більш високому неофіційному статусі, а також прагнення стати визнаним фахівцем, мати авторитет.

Для державного службовця статусна мотивація є рушійною силою поведінки, пов'язаною з бажанням зайняти вищу посаду, виконувати складнішу, відповідальнішу роботу.

Мотивація праці державних службовців формується до початку професійної трудової діяльності, шляхом засвоєння ними цінностей і норм трудової моралі та етики, а також через особисту участь у трудовій діяльності, в сім'ї та школі. В цей час закладаються основи ставлення до праці як цінності і формується система цінностей самої

праці, розвиваються трудові якості особистості: працелюбство, відповідальність, дисциплінованість, ініціативність. Для формування трудової мотивації найбільшу значимість має характер засвоєння трудових норм і цінностей, які в майбутньому визначають її спосіб життя.[1]

Стимулювання праці передбачає створення умов, при яких активна трудова діяльність дає певні, раніше зафіксовані результати, стає необхідною і достатньою умовою задоволення значних і соціально обумовлених потреб державного службовця, формування у нього мотивів до праці. За цих умов на перший план висуваються ключові стимули кваліфікованої праці, а саме:

- перспектива реалізації особистого потенціалу;
- незалежність в професійній діяльності;
- відчуття задоволення від завершеної роботи на високому рівні;
- гідна та справедлива винагорода в грошовому вимірі за вклад в успіх організації.

Реалізація цих умов здебільшого залежить особисто від держслужбовця, від його потреб та ступеня їх задоволення.

В органах державної влади здебільшого діє певний мотиваційний механізм, що дозволяє працівнику:

- відкрити для себе можливість кар'єрного зростання;
- сформувати в собі відчуття власної значущості у діяльності органі державної влади та об'єктивно оцінювати свої навички та можливості;
- розкривати свій потенціал, розвивати навички та допомагати іншим;
- швидко адаптуватися до змін;
- досягати поставлених цілей.

Даний мотиваційний механізм можна умовно назвати позитивним. В його ключовій задачі стає розвиток у співробітника загальної налаштованості та відчуття невід'ємності в органі державної влади, в якому він працює. В спеціалізованих документах органів державної влади прослідковуються певні окреслені типи організації управління: правові, економічні, культурно-ідеологічні, інформаційні та організаційні.

Список використаних джерел:

1. Балабанова Л.В. Управління персоналом : підруч. К.: Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
2. Климчук А.О. Аналіз наукових підходів до проблем управління персоналом підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки* 2016. № 1. С. 42–45.
3. Лобза А.В. Підходи до розробки системи оцінки ефективності діяльності персоналу сучасного підприємства. *Молодий вчений*. 2018. №1 53. С. 510-513.
4. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підруч. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 288 с.
5. Никифорова В. Г. Управління персоналом : Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене та доповнене. Одеса: Атлант, 2013 р.275 с.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ

Павлішена В.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Кузьменко Г.О.,

доктор філософії в галузі публічного адміністрування, м. Київ

З метою зменшення обсягу економічного навантаження, яке покладається на малозабезпечені домогосподарства в Україні, починаючи з 2014 року, активно використовується інструмент державних субсидій. Постанова Кабінету міністрів України “Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива” поточна редакція від 08 жовтня 2021 р. № 1035-2021-п (далі – Постанова 1) та Постанова Кабінету міністрів України поточна редакція від 19 липня 2019 р., № 926-2019-п “Про удосконалення порядку надання житлових субсидій” (далі – Постанова 2) чітко визначили процедуру отримання та використання державних субсидій [1].

Однак варто сказати, що механізм субсидіювання, не зважаючи на його постійне вдосконалення, все ж не бездоганний. Нормативно-правові акти містять ряд проблемних моментів. Більше того, головна мета Уряду – підтримка малозабезпеченого населення, виконується не в повній мірі. В результаті підвищення тарифів на оплату житлово-комунальних послуг населення, навіть використовуючи субсидії, змушене сплачувати величезні рахунки, а ті категорії людей, які з певних причин не отримали субсидію, взагалі опиняються у безвихідній ситуації [3].

Відповідно, головна ціль – покращення економічного становища населення, фактично не досягнута. Додаткові хвилювання викликає також процес верифікації громадян, які отримують державні субсидії, ініційований в лютому 2016 року. Перевірка загрожує припиненням субсидіювання багатьох сімей. Відповідно, є обґрунтовані занепокоєння щодо можливого застосування санкцій в разі виявлення порушень. Ще більше питань викликає обраний механізм виявлення правопорушників. Адже задля здійснення перевірки Міністерство фінансів України отримало можливість розкривати раніше охоронювану державою банківську таємницю. Відповідно, можливості подальшого використання цієї інформації залишаються не відомі [6].

Окреслені проблеми в сфері субсидіювання потребують детального дослідження та аналізу. Існують численні публікації на офіційних сайтах Міністерства соціальної політики, різні журнальні статті. Однак, наукових статей на дану тему не має. У зв'язку з цим, виникає необхідність у дослідженні цього питання. Зокрема, необхідним вбачається: проведення аналізу проблемних питань нормативно-правових актів, які регулюють механізм субсидій в Україні; дослідження питання збільшенням тарифів на оплату комунальних послуг у взаємозв'язку із субсидіюванням; аналіз передумов та можливих наслідків верифікації одержувачів субсидій.

Список використаних джерел:

1. Павлова Л. О. Політико-економічний аналіз системи соціального захисту населення в Україні: дис. канд. економ. наук: 08.00.01. Львів, 2015. 230 с.

2. Пікулик О. І. Проблеми соціального захисту громадян України. *Науковий вісник. Миколаїв*. 2016. Вип. 10. С. 220-222.
3. Піскун К. В. Адресність соціальної допомоги як напрям покращення методики планування видатків соціального призначення. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2013. Вип. 1 (8). с. 212-221. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13pkvvsp.pdf>.
4. Постанова Кабінету міністрів України поточна редакція від 19 липня 2019 р., № 926-2019-п “Про удосконалення порядку надання житлових субсидій”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2015-%D0%BF>.
5. Право соціального забезпечення в Україні: підручник за заг. ред. С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. Харків: ФІНН, 2009. 434 с.
6. Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива: постанова Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2021 р. № 1035-2021-п *Інформаційний бюлетень НКРЕ*. 2004. № 8.
7. Професійне управління житловою нерухомістю: правові, організаційні, економічні і фінансові аспекти: практ. посіб. Том I. за заг. ред. В. І. Бригілевича. Львів: Папуга, 2013. 228 с.
8. Регіональний розподіл житлових субсидій. *Сайт Офісу з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України*. URL: <https://feao.org.ua/products/regional-distribution-of-housing-grants/>.(дата звернення 15.10.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Піддубна Л.В.,

Здобувач 3-го курсу, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник:

*Ляхович О.О., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки
Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне*

Система взаємозв'язку державного та приватного секторів на основі партнерських відносин є однією з основних складових сучасної ринкової економіки. Саме такі ринкові відносини забезпечують загальносуспільну орієнтованість системи державного управління. Поєднання зазначених механізмів координації сприяє ефективній реалізації соціально-економічних цілей суспільства, досягненню макроекономічного зростання та забезпечення добробуту населення країни.

Європейська комісія трактує державно-приватне партнерство (далі ДПП) як форму співробітництва між державними органами і бізнес-сектором, яка спрямована на забезпечення фінансування, будівництва, реконструкції, управління, експлуатації інфраструктури або надання послуг [6, с.3]. Світовий банк розглядає ДПП вужче і трактує як «угоду між публічною і приватною сторонами з приводу виробництва і надання інфраструктурних послуг, які укладаються з метою залучення додаткових інвестицій і, що більш важливо, як засіб підвищення ефективності бюджетного фінансування» [5, с.7].

В англо-саксонських країнах та на території ЄС система ДПП визначається як ППП – Публічно-приватне партнерство (PPP – Public-Private Partnership). Дане поняття чіткіше відображає сутність та зміст даних відносин в ідеальному варіанті. Адже у практиці країн

світу не лише представництва державної влади та органи місцевого самоврядування беруть участь у такому співробітництві, але і розвинені громадські організації, благодійні фонди. Тобто представники громадськості активно долучаються до партнерства.

Звернемо увагу і на те, що у Законі України «Про державно-приватне партнерство» [3] наведено визначення такого партнерства як «співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами - підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами».

Згідно Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4], територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр. Виходячи з даного визначення, територіальна громада сама по собі не може бути віднесена до державних партнерів, адже вона є представником громадськості, суспільства.

Отже, відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство», інститут суспільства не відокремлюється в окремий інститут у системі українських державно-приватних відносин, а виступає складовою державного сектору як «територіальна громада, в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування». Саме державний сектор в Україні представляє інтереси громадськості у системі партнерства з бізнесом, виступає суб'єктом суспільної влади, включаючи всі рівні управління – національний, регіональний і місцевий. Тому першочерговим завданням при формуванні та реалізації системи державно-приватного партнерства в Україні є створення дієвого механізму ефективного державного управління процесами взаємозв'язку між державою, бізнесом і суспільством.

Відповідно найважливіше завдання держави у системі державно-приватного партнерства є управління суспільними інтересами. На сьогодні, система державного управління проектами ДПП в Україні відображає свою неефективність, внутрішню суперечливість, закритість від громадян і, як наслідок, виступає одним із бар'єрів, що перешкоджає здійсненню модернізаційних процесів та системних змін в усіх сферах розвитку суспільства. Непомірна концентрація повноважень в центральних органах виконавчої влади, насамперед в Уряді, спричиняє те, що вони не займаються питаннями стратегії розвитку держави, не створюють державну політику в окремих сферах чи галузях, тому що основні сили та час йдуть на вирішення поточних питань. Вагомою проблемою державного управління в Україні є послідовна політизація органів виконавчої влади на місцевому рівні.

До основних причин неефективного державного управління проектами ДПП можна віднести

- дефіцит відповідної нормативно-правової бази з регулювання діяльності органів державної влади у сфері ДПП та неефективне використання наявної;
- неспроможність обрати правильне рішення для існуючої потреби або відсутність розумного обґрунтування в проєкті як у відповідній державній інвестиції;
- неналежне оцінювання проєкту як державної інвестиції, або як ДПП (включаючи недостатньо глибокий аналіз ризиків, нехтування технічними труднощами, екологічними проблемами, проблемами економічної доступності);
- невідповідна організація конкурсу (допуск неспроможних учасників та невдалий відбір найкращої пропозиції).

Аналіз наукових досліджень дав змогу сформуванню основні напрями удосконалення системи державного управління проектами ДПП:

- формування цілей роботи системи управління та критеріїв для оцінки діапазону їх досягнення, що забезпечує обрання стратегії управління проектами ДПП;

- використання цілісного аналізу досвіду і особливостей управлінської діяльності, моделей управлінського процесу та функціонування на основі системного взаємозв'язку теорії і практики у сфері ДПП;
- удосконалення правового забезпечення державних управлінських взаємовідносин як комплексної системи ДПП[1, с.124];
- модернізація процесу підготовки і реалізації проектів ДПП;
- чітке визначення функцій органів державної влади, які прийматимуть рішення, щодо розвитку ДПП.

Список використаних джерел:

1. Барило О. Г. Аналіз досліджень проблем державного управління. Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 9. – С.120-125
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI від 01.07.10 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
3. Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
4. Delmon J. (Ed) Private Sector Investment in Infrastructure Delmon J. (Ed). Project Finance, PPP Projects and Risk. 2009. 668 p.
5. Gerrard M. B. What Are Public-Private Partnerships, and How Do They Differ from Privatizations? / M. B. Gerrard // Finance & Development. 2001. Vol. 38, № 3.

ВЗАЄМОДІЯ ТА КООРДИНАЦІЯ ЯК ВИДИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ

Покровський О.Є.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Семенець-Орлова І.А.,

д.держ.упр., професор, м. Київ

Завдання запобігання та боротьби з корупцією, як зазначалося в попередньому розділі, є обов'язком багатьох органів, які спеціально уповноважені протидіяти цьому негативному явищу. Слід зазначити, що кількість зазначених суб'єктів щодо запобігання та протидія корупційним проявам потребує взаємодії та координації їх зусиль.

Водночас складність апарату і механізму держави, системи правоохоронних органів України, різноманітність форм і видів їх діяльності зумовлює необхідність високої координації, встановлення безконфліктних відносин між ними, робить висновок Л.Козлова. Досвід створення спеціальних антикорупційних інституцій та їх перші кроки свідчать про необхідність низки політично комплексних заходів, серед яких актуальною проблемою названо “забезпечення ефективної координації діяльності антикорупційних органів” [1, с. 125]. При цьому виникає питання про співвідношення понять “взаємодія” та “координація”.

У найширшому, загальному розумінні, на думку Д. Єфименка, координація відображає об'єктивну потребу узгодженості та взаємозалежності, що є передумовою успішного життя будь-якого суспільства та діяльності його державних і управлінських

структур. Як би не була побудована адміністрація, ніколи не вдавалося створити систему, в якій певний відділ чи навіть галузь економіки міг би бути самодостатнім і незалежним від інших відомств і галузей. За будь-яких обставин подолати роз'єднаність можна лише організувавши діючу систему координації, об'єднавши зусилля різних відомств, державних органів у окремих сферах діяльності, сферах загальнодержавного значення. Отже, координація означає як узгодження дій у досягненні спільної мети, так і дотримання певних процедурних правил поведінки в загальній сфері діяльності, чітке та послідовне виконання своїх функцій кожним учасником цієї сфери, де одна структура доповнює або підсилює іншу [2, с. 128].

У державному управлінні координація є однією з основних управлінських функцій, змістом якої є забезпечення впорядкованості відносин між учасниками процесу державного управління з метою координації дій та об'єднання зусиль для вирішення спільних проблем. Воно здійснюється на всіх рівнях управління керівниками відповідних державних органів або спеціальних координаційних підрозділів цих органів. Координація – це функція, яка забезпечує безперервність і безперервність процесу управління. Його головне завдання – досягнення злагодженості в роботі всіх ланок організації шляхом встановлення раціональних зв'язків (комунікацій) між ними. Координація, за визначенням Н. Любченко, – це процес розподілу діяльності в часі, що забезпечує взаємодію різних ланок організації в інтересах виконання її завдань. Чим вищий ступінь поділу праці, зазначає вчений, і чим тісніша взаємозалежність одиниць, тим більша потреба в координації. Координація забезпечує цілісність, стабільність організацій [3, с. 148].

Особливого значення в процесі планування набуває координаційна функція. Необхідно: узгодити дерево цілей з наявними в органах державної влади ресурсами, а також перспективні плани з визначеними цілями та стратегією державного органу; привести оперативне планування у відповідність до перспективних планів; погоджувати окремі плани структурних підрозділів органу державної влади та зводити їх до єдиного (зведеного) плану; координувати функції контролю та планування, а також систему інформаційного забезпечення інформаційних потреб органів державної влади, що виникають під час аналізу та планування; узгоджувати організаційну структуру органу державної влади з функціями та завданнями. Координація спонукає орган державної влади до більш ефективного використання всіх видів ресурсів (фінансових, трудових, технічних тощо).

Суть планування в організації координації, у свою чергу, полягає у визначенні цілей, узгодженні дій правоохоронних органів, формуванні конкретних заходів для досягнення цих цілей, термінів та їх виконавців. На практиці здійснення координаційного планування є планом основних заходів. Цей план передбачає різноманітні координаційні заходи, зокрема засідання координаційних нарад з окремих напрямів протидії корупційним проявам.

Необхідно зупинитися і розглянути ознаку координації, що відрізняє її від взаємодії. Якщо розглядати відносини і зв'язки між елементами системи управління, в яких такі відносини виникають, то координаційні відносини характеризуються тим, що суб'єкт управління, який також є суб'єктом координації, є третім по відношенню до суб'єктів, діяльність яких координується.

Таким чином, координацію у сфері протидії корупційним проявам можна розуміти як функцію державного управління, спрямовану на координацію дій та об'єднання зусиль щонайменше двох антикорупційних суб'єктів шляхом встановлення раціональних відносин (комунікації) між ними як третім суб'єктом. Їх і подальше їх коригування в процесі досягнення найменш очікуваного спільного результату з найменшими зусиллями.

Список використаних джерел:

1. Єфіменко Д. К. Поняття та ознаки координації правоохоронної діяльності. *Наше право*. 2013. № 10. С. 125-130.

2. Ключев О. М. Проблеми розмежування понять “координація” і “взаємодія” в управлінській науці та практичній діяльності органів внутрішніх справ. *Право і Безпека*. 2011. № 3. С. 76-80.

3. Любченко Н. В. Координація як функція управлінської діяльності науково-методичного центру Університету менеджменту освіти НАПН України. *Вісник післядипломної освіти*. 2010. Вип. 2. С. 83-89.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДВОКАТІВ В УКРАЇНІ

Поповцев О.С.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

*Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування
м. Київ*

Очевидною вбачається думка, що для можливості застосування потенціалу адвокати є необхідною наявністю відповідної нормативно-правової основи. Проведений аналіз чинного законодавства показав, що наразі в Україні відсутній спеціальний закон чи підзаконний нормативно-правовий акт, який би надавав чітке правове визначення явища “адвокати”, “адвокати кампанія”, алгоритмів та процедур її реалізації. Водночас, з точки зору ряду фахівців, “така детальна конкретизація і непотрібна” [1].

Однак, у чинній нормативно-правовій базі містяться ряд визначень і положень, спираючись на які, активні суб’єкти адвокати діяльності, можуть діяти, залишаючись у межах правового поля. Вказані правові норми “визначають основні права громадян та їх об’єднань, і таким чином становлять базу для проведення кампаній адвокати” [1]. У першу чергу це відображено у статтях Конституції України.

Міжнародна нормативно-правова база також містить засади для реалізації адвокати в Україні. У першу чергу йдеться про статтю 19 “Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне їх виявлення. Це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань та свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами незалежно від державних кордонів” та статтю 20 “Кожна людина має право на свободу мирних зборів та асоціацій” Загальної декларації прав людини (1948 р.) [6].

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.), який був ратифікований ще Верховною Радою УРСР в 1976 році, у статті 19 пункті 2 містить норми, за якими “кожна людина має право на вільне вираження свого погляду; це право включає свободу шукати, діставати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за допомогою друку або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір”. Крім того, значущість відповідних прав визначено і у статті 21 (право на мирні збори) та статті 22 (право на свободу асоціації з іншими, включаючи право створювати профспілки і вступати до них для захисту своїх інтересів) Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [6].

Необхідними для врахування є також і Рішення Конституційного Суду України у справі щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання від 19 квітня 2001 № 4-рп/2001 [4].

Що стосується Законів України, то Закон України “Про інформацію”, також дає певні підстави для реалізації адвокати. Зокрема: стаття 9 “Всі громадяни України,

юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій”. Стаття 10, цитованого Закону, яка встановлює гарантії права на інформацію. Стаття 31 гарантує громадянам доступ до інформації про них. Стаття 32 надає право громадянам, організаціям і об’єднанням громадян подавати запит відповідному органу законодавчої, виконавчої та судової влади, його посадовим особам щодо доступу до офіційних документів і запит щодо надання письмової або усної інформації (інформаційний запит). Стаття 33 встановлює, що термін вивчення запиту на предмет можливості його задоволення не повинен перевищувати десяти календарних днів, а задоволення запиту здійснюється протягом місяця, якщо інше не передбачено законом. Стаття 35 надає право оскаржити відмову і відстрочку задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів [4].

Закон України “Про звернення громадян” передбачає наступні аспекти, пов’язані з реалізацією адвокати: стаття 1 встановлює, що громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об’єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їх функціональних обов’язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення [1]. Стаття 3 визначає, що під зверненнями громадян слід розуміти викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. Стаття 5 містить вимоги до звернення та інші.

Закону України “Про доступ до публічної інформації” забезпечує реалізацію адвокати через встановлення порядку здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Захист прав передбачає розробку законів і механізмів по запобіганню порушень прав людини державними органами або суб’єктами. Захист прав повинен здійснюватися за принципом загальної рівності. Виконання прав – це активні заходи із розробки процедур, забезпечення ресурсів з тією метою, щоб люди могли в повній мірі скористатися належними їм правами. Порушення прав людини включають порушення тих прав державою, які гарантовані національним, регіональним або міжнародним законодавством і документами, або навмисна бездіяльність держави, яка передбачає нездатність реалізації юридичних зобов’язань, що виходять зі стандартів прав людини. Порушення прав виникають тоді, коли закон, політика або практика суперечить або ігнорує зобов’язання, взяті на себе державою, або коли держава нездатна досягти необхідних стандартів управління і їх ефективності. Додаткові порушення прав людини виникають в тому випадку, коли держава анулює або скасовує дію закону, що захищає певні права.

Список використаних джерел:

1. Воронкова В. Г. Інституціоналізація. Юридична енциклопедія : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ : Укр. енциклоп. ім. М. П. Бажана, 1998. Т. 2 : Д – Й. С. 703.
2. Все о Force Field Analysis (Анализ силового поля) – 12manage. URL: https://www.12manage.com/methods_lewin_force_field_analysis_ru.html
3. Гендерні аспекти здоров’я чоловіків в Україні: посібник з адвокації. Фонд народонаселення ООН. Київ : UNFPA, 2006. 144 с.
4. Герасіна Л. М. Практики лобізму в політичному процесі України та світу: політико-соціологічний аспект. Вісн. Нац. ун-ту «Юридична академія України імені

Ярослава Мудрого». Серія : Соціологія. 2016. № 3. С. 6-17.

5. Годний С. П. Політичний лобізм як практика і чинник розвитку суспільної свідомості. Парадигма пізнання: гуманітарні питання. 2015. № 8 (11). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153775449.pdf>

6. Деякі питання цифрового розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 № 56. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-cifrovogo-rozvitku>

7. Ефективні антикорупційні інструменти – громадський моніторинг та кампанії адвокати. Адвокати кампанії як інструмент системних перетворень суспільства у протидію проявам корупції. URL: <https://advocacyresource.files.wordpress.com/2016/03/d0b5d184d0b5d0bad182d0b8d0b2d0bdd0b8d0b9-d196d0bdd181d182d180d183d0bcd0b5d0bdd182.pdf>

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Пульча Д.О.,
здобувач ступеня магістра

Науковий керівник:
Гусаріна Н.В.,
*д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Адміністративні послуги — це публічні (державні та муніципальні) послуги, що надаються органами виконавчої влади, виконавчими органами місцевого самоврядування та іншими уповноваженими суб'єктами, і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень [1].

Поняття «адміністративна послуга» використовується, насамперед, у країнах англо-американської сім'ї права (Велика Британія, Канада, США) та в північноєвропейських країнах (Фінляндія, Швеція). І навпаки, у країнах романо-германської сім'ї права домінуючим залишається традиційний підхід нормативного визначення відносин між владою і приватними особами через використання таких категорій, як «повноваження», «функції» та «завдання» адміністративних органів [2]. Крім того, у вітчизняній літературі часто вживалося поняття «управлінські послуги», яке, на думку І. Б. Коліушка, є менш вдалим [3].

Німецький проф. О. Люхтергандт під управлінськими (адміністративними) послугами розуміє «позитивні» індивідуальні акти, які приймаються з метою задоволення певних інтересів фізичних або юридичних осіб [4].

Адміністративні послуги є провідним засобом реалізації прав громадян у сфері виконавчої влади, адже абсолютна більшість справ, що вирішуються органами публічної адміністрації, ініціюються самими громадянами і стосуються їхніх суб'єктивних прав [1].

Іншими словами, підставою надання адміністративної послуги є звернення приватної сторони (громадянина) до публічної (державного або муніципального органу).

На разі перейдемо до ознак адміністративних послуг. До них належать:

- адміністративна послуга надається за зверненням фізичної або юридичної особи.
- надання адміністративних послуг пов'язане із забезпеченням юридично значущих умов для реалізації суб'єктивних прав конкретної приватної особи.

- адміністративні послуги надаються виключно адміністративними органами через реалізацію владних повноважень.
 - право на отримання особою конкретної адміністративної послуги та відповідне повноваження адміністративного органу має визначатися лише законом.
 - результатом адміністративної послуги є адміністративний акт — рішення чи юридично значуща дія адміністративного органу, яким задовольняється звернення особи. Адміністративні послуги також можна класифікувати іншим чином.
- Класифікація адміністративних послуг:
- За рівнем встановлення повноважень щодо надання адміністративних послуг та видом правового регулювання процедури їх надання:
- адміністративні послуги з централізованим регулюванням (закони, акти Кабінету Міністрів);
 - адміністративні послуги з локальним регулюванням (акти органів місцевого самоврядування);
 - адміністративні послуги зі «змішаним» регулюванням (коли має місце одночасно і централізоване, і локальне регулювання).
- За критерієм платності:
- платні послуги;
 - безоплатні послуги.
- За змістом публічно-службової діяльності щодо надання адміністративних послуг:
- реєстрація;
 - надання дозволу (ліцензії);
 - сертифікація;
 - атестація;
 - верифікація;
 - нострифікація;
 - легалізація (проставлення штампу Апостиль);
 - встановлення статусу тощо.
- За предметом (характером) питань, щодо вирішення яких звертаються приватні особи:
- підприємницькі (господарські) послуги;
 - соціальні послуги;
 - земельні послуги;
 - будівельно-комунальні послуги тощо. [5]
- Розуміння юридичного змісту такого явища як адміністративні послуги дозволяє впроваджувати нові організаційні форми надання адміністративних послуг — створювати так звані «універсами послуг»[6].
- Сучасна вітчизняна організація надання адміністративних послуг з погляду зручності для приватних осіб характеризується багатьма недоліками об'єктивного та суб'єктивного характеру. Окремі вади мають легітимізований характер, тобто є законними з погляду законодавства:
- адміністративні органи розпорозені територіально, тож їх відвідування вимагає від приватної особи витрачання значних зусиль та ресурсів;
 - у більшості органів встановлено обмеження щодо днів та годин прийому громадян, причому далеко не завжди з урахуванням критерію зручності для приватних осіб;
 - відсутня достатня інформація про порядок отримання послуг;
 - строки, встановлені для надання деяких послуг, є необґрунтовано тривалими;
 - наявне суперечливе правове регулювання, особливо локального рівня, та неналежне правове регулювання процедурних питань;
 - поширене фактичне примушування приватних осіб до отримання супутніх платних послуг (на зразок ксерокопіювання, консультування тощо), сплати "благодійних"

внесків, оформлення відносин через "договори".

Головним недоліком суб'єктивного характеру є ставлення до приватної особи як до прохача, орієнтація не на сприяння в задоволенні запиту особи, а на формальне дотримання правил. Тому найважливішим завданням реформи та впровадження доктрини послуг є саме зміна ставлення влади до особи.

Переважна більшість незручностей створюється власне адміністративними органами, оскільки неналежно виконуються вимоги законодавства.

Отже, для покращення якості надання адміністративних послуг необхідно:

– розмежувати в системі органів виконавчої влади органи, які займаються виробленням політики, і органи, які займаються поточним адмініструванням. Усередині другої категорії необхідно виділити органи, які надають адміністративні послуги (йдеться насамперед про урядові органи) та зосередити їхню діяльність на якісному їх наданні;

– мінімізувати перелік (номенклатуру) адміністративних послуг, залишивши в ньому лише ті послуги, які дійсно є важливими для публічних інтересів. Для цього всі послуги, які надаються органами державної влади та місцевого самоврядування і створеними ними підприємствами, установами та організаціями, необхідно переглянути (тобто фактично провести функціональне обстеження);

– максимально децентралізувати надання адміністративних послуг. Це наблизить їх до споживачів, що не тільки зручно для них, але й сприятиме більш точному визначенню їхніх потреб та очікувань. За цього завдання з надання адміністративних послуг доцільно передавати (через відкриті механізми проведення тендерів, делегування) недержавним інституціям

– докладно регламентувати процедуру надання адміністративних послуг.

– створити такі умови, щоб суб'єкти, які надають адміністративні послуги в питанні внутрішньої організації діяльності (внутрішнього управління), могли діяти за принципами приватного сектора.

– виробити стандарти надання адміністративних послуг на основі (з урахуванням) стандартів аналогічних послуг у приватному секторі.

Адміністративна послуга — державна послуга, яка є результатом проведення Комісією професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури (Наказ утратив чинність).

Отже, необхідним є розроблення та затвердження Кабінетом Міністрів України типових документів, які: визначали би якість надання адміністративних послуг, у тому числі визначали би процедури контролю якості та механізм регулярного перегляду та покращання критеріїв оцінки якості; затверджували би положення про кожний вид адміністративної послуги, коло органів, що надають такі послуги, перелік документів, порядок надання адміністративних послуг тощо; регулювали діяльність органів, що надають адміністративні послуги; забезпечували здійснення нормативного регулювання якості адміністративних послуг з урахуванням стандартів якості міжнародного рівня.

Список використаних джерел:

1. Ославський М. І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. Навч. посібник. К.: Знання, 2009.
2. Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. / за ред. В. В. Коваленка. — К.: Юрінком Інтер, 2012. — 808 с.
3. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: Моногр. — К.: Факт, 2002. — 260 с.

4. Люхтергандт О. Проект Адміністративного процедурного кодексу України та сучасне адміністративне процедурне право // Юридичний журнал. — 2002. — № 5. — С. 27.
5. Цит. за: Ославський М. І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. Навч. посібник. К.: Знання, 2009.
6. Адміністративна реформа для людини (науково практичний нарис) / За заг. ред. І. Б. Коліушка — К.: Факт, 2001. — С. 34-35.
7. Кірмач А. Адміністративні послуги — для громадян, а не для підприємців. До пропонуваного Урядом Плану заходів щодо вдосконалення системи надання адміністративних послуг // Юридична газета, № 18 (78), 28 вересня 2006 р.

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ, ПРИНЦИПИ ТА ПРОЦЕДУРИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Пульча Д.О.

здобувач ступеня магістра,

Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса

Науковий керівник:

Гусаріна Н.В.,

д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування

Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса

Місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст [1].

Місцеве самоврядування в Україні здійснюється на принципах (рис. 1)

24 лютого о 5-й годині ранку почалася війна.

Президент Володимир Зеленський підписав Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». 300 народних депутатів проголосували за цей документ. Згідно з указом, воєнний стан запроваджується з 5:30 24 лютого 2022 року строком на 30 діб. Таке рішення ухвалено у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони й відповідно до українського законодавства.[2]

Відповідно до ч. 2 ст. 9 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», органи місцевого самоврядування і далі здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України. Військове командування разом із Міністерством внутрішніх справ України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування має забезпечити передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» заходи й повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави. [3]

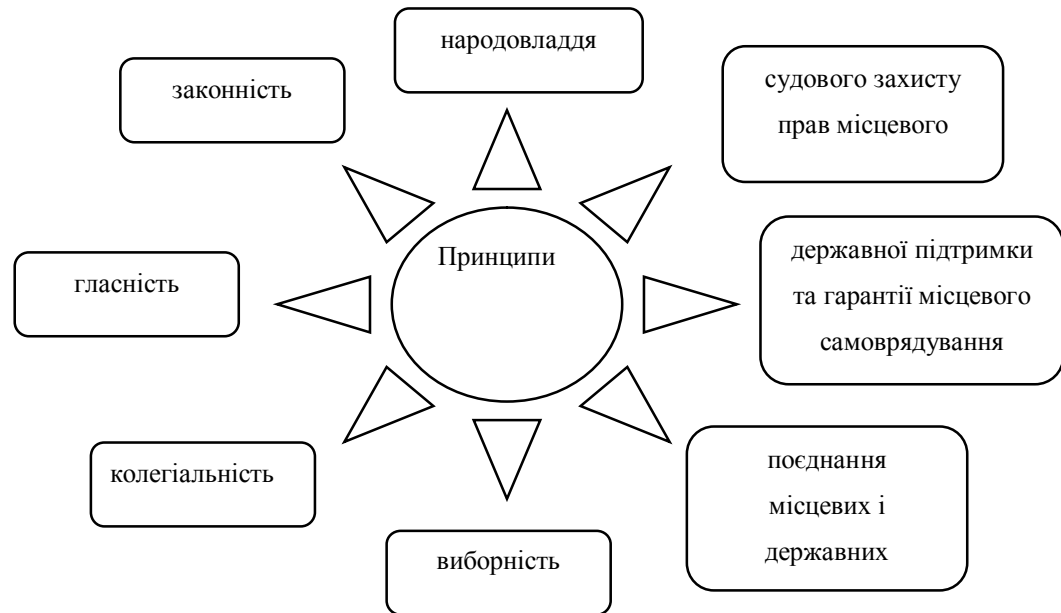

Рисунок 1 Принципи на яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні
Джерело: складено авторами за матеріалом [1]

На територіях, де введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян Президентом України можуть утворюватися тимчасові державні органи - військові адміністрації. Військові адміністрації населених пунктів утворюються в одному чи декількох населених пунктах (селах, селищах, містах), в яких сільські, селищні, міські ради та/або їхні виконавчі органи не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження, у тому числі внаслідок фактичного саморозпуску або самоусунення від виконання своїх повноважень, або їх фактичного невиконання, або припинення їх повноважень згідно із законом.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [3], військове командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану, такі заходи правового режиму воєнного стану:

- встановлювати (посилувати) охорону об'єктів державного значення, об'єктів державного значення національної транспортної системи України та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, і вводити особливий режим їх роботи.
- запроваджувати трудову повинність для працездатних осіб
- використовувати потужності та трудові ресурси підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, змінювати режим їхньої роботи, проводити інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю
- примусово відчужувати майно, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучати майно державних підприємств,

– перевіряти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, документи у осіб, а в разі потреби проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України

– здійснювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, обов’язкову евакуацію затриманих осіб, що перебувають в ізоляторах тимчасового тримання.

Отже, можна підсумувати, що робота та її організації у органах місцевого самоврядування під час воєнного стану це дуже важливий аспект роботи всієї країни, адже кожен у цей складний час повинен робити свою роботу з подвійною силою та робити все аби перемогти окупантів!

Слава Україні!!!

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 13.02.2022 р. 1971-IX (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Указ Президента України №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
3. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 2015 р., №28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Рак Н.В.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий курівник

Кузьменко Г.О.,

доктор філософії в галузі публічного адміністрування м. Київ

Сучасні процеси, що відбуваються в українській бюджетній системі на різних рівнях (від сільської України до державного бюджету) у контексті зміцнення місцевої незалежності, наслідком якої є зрілість місцевого самоврядування регіону. красномовство. Для “високорозвиненої економіки це чіткий поділ між центром і регіонами, де статус і безпека населення ґрунтується на низці функцій, повноважень і ресурсів. У цьому сенсі створення умов для розвитку не є передусім передачею влади чи ресурсів. Ефективність цього механізму наочно видно на прикладі постсоціалістичних європейських країн (Польща, Словаччина, Естонія, Литва) та розвинених європейських демократій (Швеція, Франція, Німеччина, Великобританія тощо). Тому вивчення найкращих дій та можливих пристосувань до побутових умов є пріоритетом у найближчому майбутньому. Робота багатьох національних та зарубіжних університетів зосереджена на досвіді місцевого самоврядування та незалежності від економічного зростання” [2].

Зіткнувшись з “важливими новими проблемами для процесу регіоналізації країни, і в цьому контексті, який забезпечує дуже необхідний контекст для відновлення прихильності місцевим принципам, до бюджету європейських країн необхідно включити більше досліджень. децентралізація в Україні. Щодо реформування фінансових відносин, розподілу компетенції між рівнями влади та розширення регіональної фінансової бази,

важливо зазначити, що найважливішим є розподіл функцій між усіма рівнями адміністративного сектору територіальний устрій: федеральні, об'єднані та місцеві землі з регіональною незалежністю” [1].

Таким чином, залежно від обсягу делегованих повноважень та обсягу торгівлі з органами державної влади експерти розрізняють два підходи до організації місцевого самоврядування: автономічний та децентралізований. Поєднання цих підходів дозволяє виділити три приклади місцевого самоврядування: англосаксонське (Великобританія, Іспанія, Італія), континентальне (Франція, Польща, Словаччина, Болгарія), змішане (Німеччина, Австрія), засноване на різних принципах. .

Англосаксонська “модель місцевої самоефективності характеризується високою часткою місцевого населення та географічної території. Також в країні немає місцевої влади. Континентальна модель місцевого самоврядування характеризується поєднанням прямого державного управління та місцевого самоврядування, хоча автономія місцевої юрисдикції обмежена, а автономні місцеві органи контролюються спеціальними державними комісарами. У змішаній моделі в деяких частинах самоврядування виборний орган може бути частиною муніципального управління та бути представником державної адміністрації” [3]

Німеччина “має давні традиції місцевого самоврядування з федеративною системою. Унікальність системи регіональної структури полягає у відсутності цілісної системи місцевого самоврядування. Територіальні одиниці цієї країни відповідно до чинного законодавства: земля, райони, райони та громади (Основна ланка). Великі міста мають такий самий статус, як і район. Земля підпорядковується конституційному праву, але вона не може самостійно вести міжнародну політику” [4].

На відміну від українського народу, німці могли створювати власні закони. Незважаючи на відмінності та особливості бюджетних відносин наших країн, вони об'єднані системою фінансових рівнянь, інструментами якої є розподіл податків (консолідація та сегментація) та фінансові операції між різними ланками бюджетної системи. Балансування (концесії, субсидії та трансферти між іншими урядами).

На відміну від цього, автономні країни (Польща, Швеція, Франція, Італія, Словаччина) характеризуються моделлю бюджетної єдності, в якій суб'єктами бюджетних відносин є політика, яку проводять федеральні та місцеві органи влади та федеральні органи влади щодо збалансування фінансових можливостей регіони. І встановлення єдиних стандартів якості державних послуг. Більшість державних послуг фінансуються з місцевих бюджетів, і політика розподілу функцій між сферами бюджетної системи може мати значні зміни.

Реформи привели до розподілу ролей і повноважень між державою та місцевою владою, здійснюючи відповідальність за зовнішню політику країни, національну безпеку, розвиток тощо, а місцеве самоврядування надає якісні послуги населенню.

Приклад потужної унітарної держави, що йде шляхом делегування влади в системі місцевого самоврядування, досвід якої може бути практичним для України. Це виступило як потужна економічна ініціатива. Зміни в країні призвели до поділу повноважень і функцій між різними рівнями управління, що призвело до більшої фінансової автономії та можливості надавати державні послуги високої якості. Сьогодні “регіонально-адміністративну структуру Франції визначають п'ять одиниць регіональних одиниць: комуна (основна одиниця), область, район, дивізіон і регіон, хоча в кантоні та графстві немає органів управління, хоча є також комуни, дивізій і територій. Є регіональною базою органів місцевого самоврядування та автономних обласних комітетів. Регіони розглядаються як регіональна основа функціонування автономних місцевих органів на чолі з потрібними людьми, які забезпечують реалізацію національних інтересів та здійснюють виконавче управління органами влади в регіоні” [24].

Цікаво відзначити позитивний досвід розширення бюджету в Словаччині, молодій державі-члені ЄС, “яка має багато спільних рис з Україною. До здобуття Словаччиною незалежності її класифікували як: централізовану бюджетну систему; Непрозорість фінансових потоків; Розподіл бюджетних коштів вручну; Відсутні інституції місцевого самоврядування, а місцева влада не має стимулів до збільшення власних ресурсів; Масштабна корупція та безробіття в усіх галузях економіки” [24].

Для об'єднаних країн, де територіальна структура характеризується великою автономією регіональних та місцевих адміністрацій регіонів із незначним державним втручанням, у цьому випадку розподіл функцій між бюджетною системою та державними службами майже відсутній. всіх рівнів бюджетної системи. До цих регіонів належать Великобританія, Іспанія та Італія.

Список використаних джерел:

6. Феценко Л.В. Вдосконалення бюджетного планування і прогнозування. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2011. №34. С. 154–157.
7. Фінансова децентралізація: формування і використання місцевих бюджетів України, їх вплив на розвиток країни : монографія. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2017/6.pdf
8. Фіскальна децентралізація: німецький досвід та українські реалії : підручник / [авт. кол.: Л. Демиденко, Ю. Наконечна]; *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. № 2 (167). 2015. С.50
9. Чугунов І.Я., Макогон В.Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. Вісник КНТЕУ. 2018. № 5. С. 5—18.;

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Рябуха Г.Г.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

*Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування
м. Київ*

Відповідно до Конституції України “життя та здоров’я людини є найвищою соціальною цінністю”, тобто збереження та підвищення якості життя і здоров’я громадян постають одними з актуальних завдань держави та суспільства.

Важливою складовою реабілітації є подальша соціалізація пацієнтів та можливість надання їм професійної роботи. Так, Конвенція про медичну реабілітацію та працевлаштування інвалідів, прийнятий в Женеві Керівним органом Міжнародного бюро праці в 1983 році (Конвенцію ратифіковано Законом України “Про ратифікацію Конвенції про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів”), проголосила принципи реабілітації та політики зайнятості для інвалідів, заявивши, що така політика має на меті забезпечити відповідні заходи медичної реабілітації всіх категорій інвалідів, а також сприяти можливості працевлаштування людей з інвалідністю на відкритому ринку робота, рівні можливості для людей з обмеженими можливостями та працівників загалом. Крім того, кожен член, в включаючи Україну, має на меті забезпечити навчання та наявність консультантів з реабілітації [1].

В Україні в 1991 році було прийнято Закон “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, який постановив, що для підприємств (асоціацій), установ та організацій незалежно від форм власності та господарювання, встановлюється стандарт робочих місць для обслуговування працевлаштування інвалідів (стаття 19). Якщо ця вимога не виконується, повинні застосовуватися штрафи санкції, які будуть спрямовані на надання фінансової допомоги для здійснення діяльності соціальна, трудова, фізична культура, спорт і медична реабілітація інвалідів (відновлення працездатності шляхом забезпечення інваліда технічними реабілітаційними засобами, створення умов для занять фізичною культурою та спортом, оплата навчання та перекваліфікації, створення на робочому місці інваліда належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації інваліда).

Кабінет Міністрів України видав Постанову від 15 червня 1992 року № 31-92-п “Про Комплексну програму розв’язання проблем інвалідності”, де розглядалися питання профілактики інвалідності, медичної, соціально-трудова реабілітації інвалідів.

Також у 1992 році діяв Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я”, де оголошено, що реабілітація хворих та інвалідів включена в комплекс охорони здоров’я і спрямована на зміцнення та покращення здоров’я, профілактику захворювань та інвалідності, ранню діагностику, допомогу особам з гострими та хронічними захворюваннями (стаття 3). У медичній практиці застосовуються методи реабілітації, профілактики, діагностики, лікування та прийому ліків. Закон передбачає, що нові методи реабілітації, які розглядаються в установленому порядку, але досі не дозволені до використання, можуть застосовуватися для лікування лише після письмової згоди. В якій слід надати інформацію про цілі, методи, побічні ефекти, можливі ризики та очікувані результати.

У 2001 році видано Указ Президента України “Про Національну програму професійної реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями”. З метою вдосконалення існуючих та пошуку подальшого практичного застосування нових ефективних методів реабілітації.

З метою покращення організації та якості спільної роботи органів охорони здоров’я, вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, післядипломної освіти та лікувально-профілактичних медичних закладів у галузі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, підвищення ефективності дослідження та впровадження його результатів на практиці охорони здоров’я МОЗ України видало наказ “Про затвердження Положення про клінічний заклад охорони здоров’я”, в якому зазначено, що завдання та функції клініки включають дослідження та розробку ефективних методів реабілітації, профілактики, діагностики та лікування пацієнтів; випробування та впровадження нових методів реабілітації, діагностики та лікування хворих, випробування медичних інструментів.

Зкладами, що надають реабілітаційні послуги з використанням природних цілющих ресурсів, є санаторії. Правові, організаційні, економічні та соціальні основи розвитку курортів в Україні визначені Законом України “Про курорти”, який спрямований на забезпечення використання природних лікувальних ресурсів, природних зон курортів для благоустрою, лікування та оздоровлення людей [1]. Організація обслуговування на курортах здійснюється санаторіями різних форм власності і спрямована на створення умов для повноцінної реабілітації, лікування та профілактики захворювань за допомогою медичних процедур, а також на підтримку належної побутової, продовольчої та культурної послуги. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Загального положення про санаторій” від 11 жовтня 2002 року [6] передбачає, що з метою забезпечення санаторно-курортного лікування відповідно до сучасних вимог медичної науки, методів комплексної реабілітаційної терапії та ефективного використання існуючого санаторно-комплексного лікування, медична реабілітація та профілактика захворювань з

максимальним використанням природних лікувальних ресурсів, традиційних та нетрадиційних методів реабілітації для закріплення результатів, досягнутих на стаціонарному етапі, усунення залишкових наслідків хірургічного втручання та травм, перехід патологічного процесу в хронічний перебіг та інші.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про професійну реабілітацію та працевлаштування інвалідів від 06 березня 2003 року (624-15) URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_065#Text.
2. Коротун І., Коротун Л., Коротун С. Природні умови і ресурси України: Рівне, 2000. с. 141.
3. Мисули І. Р., Вакуленко Л. О. Медична та соціальна реабілітація : навчальний посібник. Тернопіль : ТДМУ, 2005. с. 402.
4. Міжгалузева комплексна програма “Здоров’я нації” на 2002-2011 рр. К.: 2002.
5. Оптимальні шляхи та моделі розвитку інституційного потенціалу університетів в контексті глобального лідерства : методичні рекомендації. К. : ТОВ “Видавничий дім “Плеяди”, 2017. с. 100.
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 року № 2802-ХІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ МЕТОДОМ МЕДІАЦІЇ

Савелюк І.Я.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Семенець-Орлова І.А., д.держ.упр., професор, м. Київ

Конституція України гарантує всім особам держави право на захист прав, свобод чи інтересів, які порушуються, не визнаються і не оспорується. Особа здійснює захист свого права на власний розсуд, самостійно обираючи те чи інше.

Вартість судового розгляду, надмірна тривалість судового розгляду та інші економічні, соціальні та правові фактори є причинами того, що громадяни все частіше звертають увагу на альтернативні (позасудові) способи вирішення спорів. Крім того, коли виникає конфлікт між людьми, чий стосунки тривають, судовий процес лише погіршить ці відносини. Тому в Україні зростає інтерес до інституту медіації, який здобув міцну репутацію завдяки використанню в західних країнах.

План дій Ради Європи для України визначає роки реформи української судової системи як пріоритет, у документі наголошується, що реформа в першу чергу має торкнутися незалежності судової влади та імплементації відповідного нового законодавства, а також питань, пов'язаних із судовою відповідальністю та створенням альтернативної системи вирішення спорів.

Професійна спільнота медіаторів в Україні складається з понад двадцяти медіаційних організацій у Києві, Одесі, Львові, Харкові, Вінниці та інших містах України, які започаткували свою діяльність у 1995 році та зробили вагомий внесок у популяризацію медіації в Україні через дописи в соцмережах та проведення наукових досліджень, створення навчальних фільмів, сайтів, презентацій, круглих столів, навчальних курсів у школах та університетах.

За участю посередницької спільноти підготовлено та зареєстровано у Верховній Раді достатня кількість законопроектів про медіацію. Протягом 2016 року медіатори з різних міст України розробили так званий зведений текст законопроекту за участю суддів, публічних органів та інших зацікавлених сторін, який надіслали до Комітету з питань правової політики та правосуддя як пропозицію для розгляду на другому читання.

Посередницькі організації набули значного досвіду в розробці та проведенні авторських тренінгів з базових навичок медіації, ведення переговорів, сімейної медіації, управлінських навичок медіації, сприяння діалогу, вивчення конфліктів, врегулювання конфліктів, відновного правосуддя та підтримання миру. Навчальні програми розраховані на кілька годин (для впровадження медіації) до 220 годин практичної та теоретичної підготовки, включаючи іспити та сертифікати. Мінімальна кількість годин навчання за програмами сертифікації збільшено з 40 до 90 годин, що закріплено в законопроекті про посередництво.

Згідно з дослідженням, з кінця 1990-х років понад 3000 українців пройшли навчання медіації за різними програмами. Українські викладачі запрошуються для проведення курсів та консультацій у багатьох країнах колишнього Радянського Союзу.

З 2014 року українські медіатори приєдналися до Національної асоціації медіаторів України, яка координує роботу медіаторів щодо просування медіації в Україні, зокрема розробку законопроекту про медіацію, співпрацю з адвокатами та суддями, розробку етичних стандартів та підготовку медіаторів. Організаторами пілотних проєктів з інтеграції судової медіації за першою моделлю (медіація через зовнішніх медіаторів) були посередницькі організації.

Суди в Україні, як і в багатьох інших країнах, поволі змиряються з ідеєю медіації. З 1997 року було розроблено щонайменше п'ять пілотних проєктів медіації у п'ятнадцяти судах загальної та адміністративної юрисдикції першої та апеляційної інстанцій.

Ці проєкти розробили три моделі судової медіації, які розглядалися в цій доповіді, але глибшої підтримки з боку судів поки що не було. Хоча українським посередницьким організаціям та міжнародним донорам вдалося залучити деяких вищих посадових осіб і суддів до проєктів з медіації в судах, політична нестабільність перешкоджала надійній та стабільній підтримці.

Судова система, яка пройшла підготовку в рамках пілотних проєктів, зазнала кадрових змін з 2014 року, а ті, хто залишився на посаді, зазнають сильного тиску з боку антикорупційних компаній, що ускладнює будь-які посередницькі ініціативи. Крім того, всупереч поширеній думці, українські суди є відносно ефективними, особливо в міжнародному порівняльному контексті.

Наприклад, дослідження Т. Кисельової про дуалізм українських судів показало ефективність українських судів у економії часу та коштів [1]. Відносну ефективність українських судів підтверджує дослідження Ради Європи 2013 року, яке показало, що українські судді є більш ефективними або такими ж ефективними, як їхні європейські колеги.

Хоча ефективність українських судів з 2015 року погіршилася через процеси чистки та скорочення кількості суддів, які фактично розглядають справи, це поки що серйозно не вплинуло на позиції України в міжнародних рейтингах. Таким чином, відносна ефективність українських судів свідчить про те, що вони можуть бути більше зацікавлені в медіації як технології вирішення спорів, ніж як механізмі ефективності. Справді, українські судді, які брали участь у пілотних медіаційних проєктах, продемонстрували своє розуміння медіації як цивілізованого засобу мирного вирішення спорів і вважали себе носіями нової культури вирішення конфліктів. Таке ставлення потрібно підтримувати і заохочувати.

Адміністрація Президента України продемонструвала свою зацікавленість в АВС, прийнявши Указ, поточна редакція від 11 червня 2021 р. «Про Стратегію розвитку

системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки”. Указ передбачає розширення альтернативних механізмів вирішення спорів, зокрема шляхом практичного впровадження медіації. Тому Президент наголосив, що для досягнення значущих результатів медіація потребує більш чітких і практичних кроків [3].

Слід наголосити, що відтепер Міністерство фінансів і Державна податкова служба України повинні привести свою діяльність у відповідність до міжнародних стандартів, зокрема Міжнародного валютного фонду, та запровадити посередництво у податкових спорах. Обговорення можливості податкового посередництва в публічних податкових установах розпочалося у 2013 році.

Список використаних джерел:

1. Гайдук А. В. Проблеми законодавчого забезпечення медіації в Україні. *Академії адвокатури України*: часопис. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Chaau_2013_2_9.pdf.
2. Галіцина Л. Конфліктологія для управлінця. К.: Шкільний світ, 2008. 128 с.
3. Гончарова Г. С. Мирова угода та медіація: загальні риси та відмінності між ними. *Право та інновації: наук.-практ. вид. Нац. акад. прав. наук України, НДІ прав. забезп. інновац. розв.* Харків: “Право”, 2013. № 4. С. 126–136.
4. Грень Н. М. Медіація як новітнє соціальне явище. *Митна справа*. 2014. № 5(2.2). С. 201–205.
5. Дараганова Н. В. Медіація як один із альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів. *Юридична наука: наук. юрид. журн. Нац. акад. упр.* Київ: Вид-во Нац. акад. упр. 2011. № 6. С. 77–83.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ І БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

Салівон В.П.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

*Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування
м. Київ*

Дослідження правових норм з охорони праці в Україні є одним із важливих напрямків сучасної науки. Доцільно зазначити, що сьогодні існує низка проблем у формуванні цієї важливої сфери, а відсутність теоретичного розуміння національного досвіду у цій сфері викликає дискусію між науковцями і професійними адміністраторами та неоднозначне ставлення до її тлумачення.

Загальні принципи державної політики у сфері охорони праці, встановлено законодавством України, які спрямовані на створення належних, безпечних та здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, адаптацію робочих процесів до можливостей працівника з урахуванням його здоров'я і психічного стану та відповідає стандартам охорони праці та техніки безпеки, встановленим конвенціями Міжнародної організації праці та директивами Європейського Союзу.

Нормативно-правове регулювання охорони праці в Україні здійснюється на трьох рівнях: конституційному, законодавчому та нормативному. Правовою основою законодавства щодо охорони праці є Конституція України. У ст. 3 Конституції України

проголошено, що людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю; кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці. У ст. 43 Конституції України записано: “Кожен має право на працю”, “Кожен має право на належні безпечні і здорові умови праці”; ст. 45 Конституції України проголошує, що “Кожен, хто працює, має право на відпочинок”; Ст. 46 Конституції України вказує на те, що громадяни мають право на соціальний захист. На законодавчому рівні основні положення реалізації конституційного права громадян на охорону їхнього життя і здоров'я в процесі трудової діяльності визначає “Кодекс законів про працю” поточна редакція від 14 серпня 2021 р. № 1667-IX. Закони України: поточна редакція від 01 січня 2021 р. № 1082-IX “Про використання ядерної енергії та радіаційний захист”; поточна редакція від 14 січня 2021 р. № 1113-IX “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення”; поточна редакція від 23 квітня 2021 р. № 1357-IX “Основи законодавства України про охорону здоров'я”; поточна редакція від 14 серпня 2021 р. № 1667-IX “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”. В Україні, згідно з законом “Про соціальний діалог в Україні”, який набрав чинності з 18 серпня 2011 р. № 2862-VI передбачено формування порядку утворення, склад та організацію роботи Національної тристоронньої соціально-економічної ради та територіальних соціально-економічних рад у регіонах. Галузевий закон поточна редакція від 14 серпня 2021 р. 1667-IX “Про охорону праці” є основоположним законодавчим документом у галузі охорони праці, дія поширюється на всі підприємства, установи і організації незалежно від форм власності та видів їх діяльності, на усіх громадян, які працюють, а також залучені до праці на цих підприємствах [3].

На нормативному рівні досить вагомими є: – Указ Президента України від 13 липня 2001 р. “Про невідкладні заходи щодо запобігання виробничому травматизму та професійним захворюванням”; – Постанова Кабінету Міністрів України поточна редакція від 26 вересня 2020 р. № 884-2020-п. “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру” [5].

Необхідно звернути увагу на те що нормативні правові акти про охорону праці (далі – НПАОП) почали функціонувати з 01 серпня 2007 р. НПАОП 0.00-4.03-04 “Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці”, наказ Держнагляддохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151. НПАОП – це правила, стандарти, норми, регламенти, положення, інструкції та інші документи, яким надано чинність правових норм, обов'язкових для виконання. НПАОПи можуть бути міжгалузевими або галузевими. На основі НПАОП власники підприємств, установ, організацій або уповноважені ними органи розробляють і затверджують власні положення, інструкції або інші нормативні акти про охорону праці які є нормативними актами підприємств, що діють у межах підприємства, установи, організації [2].

В той же час, незважаючи на наявність серйозної нормативноправової бази, слід визнати, що вона є недосконалою і не вирішує питання, що виникають з розвитком нових економічних взаємовідносин. Існує невідкладна потреба вдосконалення законодавчої нормативно-правової бази з охорони праці [2]. На сьогодні в Україні відсутні такі важливі законодавчі акти як Трудовий кодекс України, закон “Про промислову безпеку”, “Про професійний розвиток персоналу на виробництві”, “Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування” та інших законодавчих актів, спрямованих на адаптацію законодавства України до міжнародних норм гармонізації її з європейським законодавством.

Список використаних джерел:

1. Олійник О. Передумови розвитку соціального діалогу щодо регулювання ризику нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. *Україна: аспекти праці*.

2011. № 1. С. 44-48.

2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів: “Триада плюс”, 2010. 648 с.

3. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К. Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. ткачука і В. В. Зацарного. К.: 2009. 218 с.

4. Постанова Верховної Ради України від 13 березня 2014 р. “Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/874-18#Text>

5. Постанова Кабінету Міністрів України поточна редакція від 26 вересня 2020 р. № 884-2020-п. “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2001-%D0%BF#Text>

6. Прес-конференція заступника голови Держгірпромнагляду України Геннадія Сулова в рамках прес-туру 10/11/10, присвяченого темі пропаганди безпечних та нешкідливих умов праці URL: http://segodnya.novostimira.com/n_312832.html

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ДО ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Сівакова Д.О.

*студентка IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

***К.С. Колеснікова, к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету***

Інституційний механізм імплементації державної служби України до вимог Європейських стандартів складають органи загальної компетенції та органи спеціальної компетенції. До першої групи віднесено Верховну Раду (Комітет з питань євроінтеграції), Президента України, Кабінет Міністрів України (Урядовий офіс з питань європейської та євроатлантичної інтеграції), Міністерство юстиції України, Координаційну Раду з питань імплементації законодавства України до законодавства ЄС. До органів спеціальної компетенції належать Національне агентство України з питань державної служби та Центр адаптації державної служби до вимог ЄС. Важливими інструментами нормативно-правових та інституційних основ забезпечення імплементації державної служби України до вимог ЄС встановлено інститути влади в Україні разом з інститутами: SIGMA; Twinning; TAIEХ (NCP) в рамках Адміністративного офісу програми (РАО); програма Всеохоплюючої інституційної розбудови (СІВ).

В Україні необхідно створити ефективну правоохоронну та судову систему, заходи з моніторингу вітчизняного законодавства, з укріплення зв'язку між державним та приватним секторами в рамках соціально відповідального партнерства, аби норми європейського права та міжнародних угод України справді дотримувались.

Україна мусить розвивати відкриту модель державної служби, а управління суспільством має здійснюватися з максимальним використанням його політичного та управлінського потенціалів самого, значно удосконалити систему моніторингу ефективності надання послуг державними органами для громадян і бізнесу з метою

підвищення їх якості та використовуючи зарубіжний.

Для України актуальними з позиції вступу до ЄС є й інші напрями, яким має відповідати система її державного управління: реформа державного управління; розробка політики та її координація; публічні послуги та управління кадрами; підзвітність в органах влади; надання публічних послуг; управління державними фінансами.

Для забезпечення формування та реалізації компетенції і повноважень вищевказаних інституцій рекомендовано виокремити такі напрями їх роботи у сфері імплементації державної служби до вимог ЄС:

– нормотворчий: формування правового експертного середовища; чітке виділення основних короткотермінових та середньотермінових пріоритетів у процесі імплементації державної служби України до вимог ЄС; зміцнення механізмів політичного, судового та адміністративного контролю у системі державного управління, враховуючи принципи єдиного адміністративного простору ЄС, вдосконалення законодавчої бази у сфері адміністративних процедур та системи надання адміністративних послуг.

– інституційний: досягнення достатньої прозорості та відкритості, політичної нейтральності, ефективності та результативності державного управління в Україні; комплексний розвиток державних інституцій у контексті євроінтеграції України до вимог Євросоюзу, використання в Україні інституціональних інструментів, у першу чергу SIGMA; Twinning; TAIEХ (NCP) в рамках Адміністративного офісу програми (РАО); програма Всеохоплюючої інституційної розбудови (СІВ); удосконалення чіткого розмежування не лише політичних та адміністративних посад, а й відповідальності в державній службі України; підвищення спроможності основних інституцій в управлінні державної служби та системи державної служби до реформ;

– організаційний: інформаційне, аналітико-методологічне, організаційне забезпечення імплементації; удосконалення вимог та процедур діяльності державних службовців, органів державної влади з метою покращення якості роботи; впровадження сучасних інформаційних технологій; проведення комунікативних заходів тощо; консультативно-методологічне забезпечення та моніторинг діяльності державних органів влади з виконання вимог ЄС та міжнародних організацій;

– науково-технічний: наукове, експертне забезпечення процесу імплементації; проведення фундаментальних наукових досліджень і прикладних розробок;

– кадровий: кадровий відбір (добір); підготовка, перепідготовка та підвищення професійного рівня державних службовців; створення правових та інституційних умов для комплексного удосконалення професіоналізму працівників державних органів на основі визначення їхньої професійної придатності, професійної компетентності, професіоналізму;

– міжнародно-правовий: взаємодія з Європейською Комісією з питань імплементації державної служби України до вимог ЄС, участь у діяльності дво- і багатосторонніх комісій, інших міжнародних органів та інституцій.

У сфері державної служби на нормативному рівні Україною враховано та закріплено ряд європейських принципів, а подальші зусилля мають бути спрямовані на їх практичну реалізацію.

Список використаних джерел:

1. Висновки Ради ЄС: <http://ue.eu.int/presid/conclusions.htm>.
2. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ТА МЕТОДІВ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Смаровоз М.Г.

Здобувачка 1 курсу, Інститут економіки та менеджменту

Кутила Т.Б.

Здобувачка 5 курсу, Інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник:

Граціотова Г.О.,

*к.е.н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

Регіональне управління в Україні має на меті досягнення національних цілей держави, суспільства та народу. У сучасній регіональній економіці проблема формування цілей і завдань цієї політики полягає не у визначенні єдиної спільної мети, а у визначенні комплексу цілей.

Теоретико-методологічною основою роботи є основні положення теорії регіонального управління, наукові праці про принципи та методи вітчизняних вчених у галузі регіональної економіки, регіонального управління, регіонального розвитку, демократичного врядування та державної політики. У роботі використовуються загальні та спеціальні методи дослідження – це узагальнення, аналіз, логіка та інше.

Регіональне управління – це діяльність, що керує соціально-економічними процесами в межах території, що характеризується певною єдністю економічного життя та діяльності суспільного відтворення населення. Сучасні регіональні системи управління включають: національні та регіональні органи влади; сукупність функцій, що виконуються органами державної влади, різноманітні ресурси, що використовуються для виконання цих функцій; державну службу; система зв'язків (прямих і зворотних) тощо, що створюється між об'єктом управління та суб'єктом [1].

Як система загальнодержавних заходів забезпечення ресурсами, регіональне управління передбачає: одночасну участь багаторівневих органів влади та адміністративних відомств з багатьма конкретними об'єктами відповідної підтримки, мобілізацію та перерозподіл різноманітних ресурсів, узгодження інтересів та вирішення конфліктів у зв'язку з цим.

Основними принципами регіонального управління є: децентралізація, партнерство, субсидіарність, мобільність та адаптивність, а також принцип визначеної компетенції.

Суть принципу децентралізації полягає в послабленні централізації управління, перерозподіл владних повноважень на користь органів місцевого самоврядування з передачею їм відповідних ресурсів. Цей принцип обмежує монополію регіонального управління, забезпечує економічну свободу суб'єктів господарювання в регіоні, а також прийняття рішень та надання повноважень зверху вниз [2].

Принцип партнерства означає уникнення суворої вертикальної ієрархічної приналежності. Він регулює правила поведінки об'єктів і суб'єктів місцевого самоврядування в процесі взаємодії як рівноправних партнерів права.

Принцип субсидіарності — це розподіл фінансових ресурсів для фінансування задалегідь визначених цілей. Він реалізується в регіональному управлінні шляхом формування механізму перерозподілу фінансових ресурсів для забезпечення мінімальних національних соціальних стандартів та мінімального бюджетного забезпечення всього населення області.

Суть принципів мобільності та адаптивності полягає у здатності регіональної системи управління адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Цей

принцип досягається шляхом безперервної трансформації функціональної та організаційної структури регіонального управління.

Принцип визначеної компетенції, полягає не в розрізненні функцій між сферами регіонального управління, а у розрізненні функцій всередині них. Відповідно до цього принципу відбувається перерозподіл функцій державних, регіональних та муніципальних органів влади, а також ресурси для забезпечення виконання кожної функції [3].

Аналіз наукових праць та нормативних документів з питань ресурсного забезпечення регіонального управління та місцевого розвитку свідчить про відсутність єдиного методологічного підходу до визначення ресурсів управління розвитком в українському регіоні.

Можна виділити щонайменше чотири взаємопов'язані методи.

Інституційний підхід ґрунтується на визначенні ресурсів для ефективного здійснення загальнодержавних повноважень та їх окремих видів. У рамках цього підходу розвивається кілька напрямків. Перший аргумент насамперед вимагає структурування діяльності уряду і ґрунтується на визнанні того, що ідеологічні ресурси як юридичні ресурси не є самодостатніми, а концепцію ресурсів необхідно розвивати з точки зору безпеки, тобто аспект переноситься на розвиток правових ресурсів.

Територіальний підхід розглядає територіальні ресурси як основу комплексного соціально-економічного розвитку регіону, його потенціалу.

Функціональний підхід визначає ефективну систему управління як ресурс, засіб розвитку, який відповідно до принципу синергізму приводить у рух усі підсистеми об'єкта управління. Індикатором ефективності системи управління є відповідність ресурсного забезпечення поставленим цілям, які досягаються через реалізацію системи функцій.

Компонентний підхід базується на поглибленому вивченні особистих ресурсів: фінансів, етнічної приналежності, знань, умінь репрезентувати, інформації тощо. У сучасній науці немає єдиного визначення поняття «ресурс», хоча більшість дослідників вважають ресурси — це речовини, які ми маємо, які ми можемо використовувати для досягнення наших цілей. Звичайно, всі сучасні визначення ресурсів є цінними і містять важливу інформацію для розуміння їх як конкретних категорій [4].

Для досягнення цілей, визначених у програмному плануванні та нормативних документах регіонального розвитку та його застосування, використовують:

1. План заходів щодо реалізації стратегії, в якому наведено перелік конкретних заходів для реалізації поставлених стратегією цілей, визначено відповідальну організацію, терміни виконання, приблизні обсяги фінансування, джерела фінансування та очікувані результати. Розробник – облдержадміністрація, план має затвердити обласна рада.

2. Річний план соціально-економічного розвитку регіону (зазвичай короткостроковий перелік планів на основі стратегії регіонального розвитку та плану дій щодо реалізації стратегії). Вони фінансуються за рахунок затверджених бюджетних асигнувань та участі з коштів місцевого бюджету. Розробник – облдержадміністрація, схема затверджується обласною радою.

3. Цільові регіональні плани, спрямовані на вирішення конкретних питань регіонального розвитку (економічний розвиток, забезпечення надійного соціального захисту, вирішення питань у таких сферах, як житлово-комунальні послуги, зовнішньоекономічна діяльність та екологічна безпека). Такі плани розробляються для конкретизації положень стратегії та плану дій щодо розвитку в конкретних сферах [5].

Отже, на підставі наведених матеріалів можна зробити наступні висновки. Основними цілями регіонального управління в Україні є забезпечення високої якості життя за місцем проживання, зміцнення соціальної згуртованості та економічної

солідарності регіону. Це досягається створенням умов для збалансованого розвитку, інтеграцією регіонів в єдиний, політичний, правовий, економічний, інформаційний та культурний простір, підвищенням конкурентоспроможності регіонів. А також ефективне використання потенціалу з урахуванням його географічних, природних, історичних, економічних, екологічних, демографічних та інших особливостей, національно-культурних традицій, забезпечення безпечних умов життя громадян та захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Основи регіонального управління в Україні : підручник // авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2012. – С. 43-57, 203-214.
2. Балабаєва З. В. Суб'єкти демократичного врядування: регіональний рівень / З. Балабаєва // Стратегія регіонального розвитку: формування та механізми реалізації : щорічна міжнародна науково-практична конференція, 31 жовтня 2007 р. : тези доп. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2007. – Т.1. – С. 264–266.
3. Безверхнюк Т. М. Поняття «регіон» та «регіоналізація» в контексті пріоритетних завдань державної регіональної політики / Т. Безверхнюк // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2006. – Вип. 2 (26). – С. 115–122.
4. Грицяк І. Регіональний та місцевий рівні управління в Європейському Союзі / І. Грицяк // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. / Редкол. : С.М.Серьогін (голов. ред.) та ін. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2005. – Вип. 3. – С. 120–126.
5. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. С. О. Білої. – К. : НІСД, 2011. – С. 12-16.

A MODERN CITY MANAGER'S COMPETENCES

Smarovoz M.G.,

1st year student, Institute of Economics and Management

Scientific Adviser:

*Shepel M.E., Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor
Odesa Polytechnic National University, Odesa*

The modern concept of the city is transformed and blurred in economic, spatial and socio-demographic aspects. The functions of local government are organization, creating conditions to meet the vital needs and legitimate interests of the population, cities and towns' development that affect the country's development. In turn, a city leader's role in its development becomes important.

In the framework of our little research it is important to give the definition to the concepts of "competence", "a city manager" and "a city mayor".

A city manager or a town manager is a leader or chief executive of a municipal government in a council-manager form of city government. How are city managers chosen? These professionals are chosen by the city council, unlike a mayor or a city council itself, who are elected to office by the public [1].

According to reference literature competence is a) an important skill that is needed to do a job; b) the ability to do something well [2]

A city manager is an official employed by an elected council to direct the administration of a city government. A city mayor is an official elected or appointed to act as chief executive or nominal head of a city, town, or borough.

Let's consider the city manager's job. The city manager's responsibilities vary depending on the city or town and involve a lot of interaction with people, from those inside government to the public at large. The city managers supervise city and town employees and participate in the city council meetings in which the city manager gives advice on various issues being considered by the city council and the mayor. However, the city manager has no power in the decision-making process. It is the city council that has the final say regarding laws and ordinances, and it is the city manager responsibility to ensure that these laws and ordinances are carried out. The role of the city manager is not restricted to business hours; the city manager must be available 24/7 no matter the time or hour. City managers always need to be ready to serve the city council and the constituents. [3]

The additional city manager's job duties include:

- Communicating and overseeing the heads of city departments that report to the city manager;
- Managing the city budget;
- Representing the city government during social functions as well as more formal meetings with municipalities and government officials;
- Mediating between political groups when there is disagreement;
- Acting as a spokesperson to the media regarding council activities;
- Ensuring the smooth running of public services such as water, sewage, and other utilities;
- Acting as a conduit by which the public can communicate their concerns and needs;
- Supervising municipal projects and delegating responsibilities to the city operational managers of departments and city employees that are best suited for specific projects and jobs.

The city manager sometimes must manage the expectations of what the city council wants to do against what is feasible and within the city budget. It can sometimes turn into a balancing act because the city manager's job is dependent on how the city council evaluates its performance. The city manager is expected to have earned an undergraduate or graduate degree. These degrees can vary, especially since city managers are often recruited from other city departments. Degrees that complement this career include Business, Criminal Justice, Public Administration, Finance, and Accounting.

In addition to education, a prospective city manager may also need to obtain a Certified Public Manager (CPM) credential that involves training in areas that are specific to the job. This includes such topics as how to manage people and lead an organization, managing and organizing work, and systemic integration (awareness of how internal and external factors affect an organization). Special emphasis is placed on public service. Future city managers are also trained in how to adapt organizations to change and are required to commit to self-improvement and continuing education while they are in office.

It is important to note that experience plays a great role. Typically, the city manager should have up to eight years of experience working in city departments in which the candidate has displayed upward mobility with an increase in responsibilities. This may also include experience as a head of a city department [4].

The city manager should be trustworthy, respectful, ethical, and have good approachable character and the utmost integrity. He/she should possess strong listening skills and possess the ability to communicate with the mayor, the City Council, community members, and staff at all levels. The ideal city manager will be accountable not only to the City Council but also to the public in general. The city manager should possess excellent planning skills and a thorough understanding of community development.

Other necessary features are:

- Diplomacy and tactfulness;

- Strong writing and verbal skills that are clear and understandable;
- Excellent organizational skills in order to manage projects and delegate personnel;
- Strong critical thinking skills;
- Public speaking skills;
- Knowledge of city laws and ordinances;
- Understanding of governmental processes;
- An ability to negotiate with employees, different jurisdictions, and those people, such as vendors, who provide services to the city;
- Solid understanding of the key roles that others play in city government;
- The ability to research and find needed resources as well as to adapt to changing situations. [5]

Being a city manager is a fast-paced job that involves solving multiple problems on any given day. While it technically is a desk job, city managers frequently spend their days meeting with department heads, community leaders or community groups, the City Council, or various subcommittees. Some city managers focus the bulk of their attention on the areas where they have the most expertise and rely heavily on department heads for other areas.

References:

1. How To Become A City Manager [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.govtjobs.com/how-to-become-a-city-manager/#:~:text=The%20City%20Manager%20should%20be,and%20staff%20at%20all%20levels>.
2. Competence [Електронний ресурс] // Cambridge Dictionary – Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/competence>
3. Hayes K. The Relative Efficiency of City Manager and Mayor-Council Forms of Government [Електронний ресурс] / Kathy Hayes, Semoon Chang // Southern Economic Journal. – 1990. – Vol. 57, no. 1. – P. 167. – Режим доступу: <https://doi.org/10.2307/1060487>
4. City Manager vs. Mayor: Who Runs this Town Anyway? [Електронний ресурс] // UNC-MPA. – Режим доступу: <https://onlinempa.unc.edu/blog/city-manager-vs-mayor/>
5. Roberts M. City Manager Job Description: Salary, Skills, & More [Electronic resource] / Michael Roberts // The Balance Careers. – Режим доступу: <https://www.thebalancecareers.com/government-job-profile-city-manager-1669667>

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ

Троцька Ю.І.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування, м. Київ

Події на сході України у 2014 році висвітлили проблему соціального захисту учасників бойових дій та їх сімей, вирішення якої виявилось справжнім викликом для українського суспільства. Фактично, “поява нових категорій соціального захисту (учасники бойових дій та їх сім’ї, внутрішньо переміщені особи) розширила межі соціального захисту, ускладнивши наявні проблеми та суперечності внутрішнього

соціального захисту. Аналіз наукових джерел за останні п'ять років показує зростання інтересу вчених та фахівців до цієї теми”. Проте “переважна більшість сучасних досліджень присвячена вивченню деяких аспектів державного регулювання соціального захисту учасників бойових дій та їх сімей, що підкреслює важливість систематичного обстеження досліджень, подальших теоретичних та практичних розробок для вирішення важливої проблеми “державне управління”.

Необхідно визначити основні проблеми учасників бойових дій та їх сімей, а саме: житлові, психологічні, матеріальні. Можна сказати, що їх присутність переконливо демонструє необхідність оптимізації системи соціального захисту учасників бойових дій та особливу увагу держави до їх подолання. Слід зазначити, що деякі аспекти оптимізації соціального захисту учасників бойових дій були включені у праці О. Власюк, В. Гарбуліної, Є. Лібанової, О. Ляшенко та інші вчені.

Складові перепідготовки учасників бойових дій у своїх дослідженнях вивчали А. Боднар та Н. Макаренко [3]. Варто також звернути увагу на серію досліджень з питань соціального захисту воїнів Збройних Сил України (далі – ЗСУ), зокрема досліджень К. Жідченка, С. Корольова, М. Карпатник та С. Пасика, С. Ненко та інші, є особливо цінними для вивчення сутності та характеристик соціального захисту.

У дослідженні Н. Зарецької та Л. Грідковець підкреслено концепцію “психологічний супровід – допомога – реабілітація”, сфокусовано увагу на організаційних засадах психологічної реабілітації членів сімей учасників бойових дій, сучасних формах і методах фінансування окремих психореабілітаційних програм. А. Єна, В. Маслюк та А. Сергієнко порушували подібні питання у наукових дослідженнях, включаючи елементи медичної реабілітації учасників бойових дій та їх сімей. Н. Старожук, Н. Мась та В. Покотило у своїх працях підкреслюють американський досвід психологічної реабілітації, можливості співпраці між Україною та іншими країнами (Канада, Великобританія) у сфері соціального захисту.

Доцільно наголосити, що “публікації в міжнародних виданнях з питань соціального захисту учасників бойових дій та їх сімей включають наступне: Л. Богуш – покращення соціальної інтеграції учасників бойових дій та їх сімей в Україні”; М. Медвідь – “про ініціативи щодо соціального захисту учасників бойових дій та обмін досвідом у бойових діях”; Дж. П. Йогн – “про процедуру державного управління у сфері соціального захисту ветеранів (технології посередництва)”.

Зважаючи на значну кількість публікацій за темою соціального захисту учасників бойових дій, рідше можна зустріти роботи за напрямом “соціальний захист членів сімей учасників бойових дій”. “Психологічним питанням роботи з дітьми дошкільного віку з родин учасників бойових дій присвячено дослідження С. Поворознюк, І. Луценка”, “соціально-психологічної підтримки дружин учасників бойових дій – дослідження Я. Шпильового” [3]. Крім того, зустрічаються одиничні дослідження тематики “соціальна робота” з родинами учасників бойових дій ЗСУ, проведені до початку АТО, можна сказати не втратили своєї актуальності.

Аналітичні матеріали в цій галузі є цінними для вдосконалення державних механізмів, що регулюють соціальний захист учасників бойових дій та їх сімей. Аналіз стану наукової розробки досліджуваної проблеми дозволив встановити значний обсяг сучасних досліджень у контексті державного регулювання соціального захисту учасників бойових дій та членів їх сімей з психологічною та медичною орієнтацією.

Список використаних джерел:

1. Сіньова Л. М. Правове регулювання соціального захисту учасників АТО. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. Вип. 6. С. 113-116.

2. Скуратівський В., Линдюк О. Соціальна безпека українського суспільства та шляхи її забезпечення. *Соціальна і гуманітарна політика. Вісник НАДУ*. 2011. № 3. С. 194-204.
3. Сторожук Н. А., Мась Н. М., Покотило В. В. Сучасний стан системи психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2016. Вип. 1. С. 34-38.
4. Сухарев С., Васильєв Д. Гарантії соціального захисту і соціального забезпечення військовослужбовців та інших осіб, які беруть участь у захисті державного суверенітету України. Київ. 2015. 56 с.
5. Туленков М. В. Соціальний захист у соціологічному вимірі: монографія. К.: ІПК ДСЗУ, 2010. 178 с.
6. Український незалежний центр політичних досліджень за підтримки посольства Швейцарії в Україні у I півріччі 2018 року провів серію круглих столів на тему: "Війна, мир та реінтеграція: внутрішньополітичні ризики найближчого року". URL: ucipr.org.

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Христова А.О., здобувач

Науковий керівник:

Кулінська А.В., д.е.н., професор

*Державний університет «Одеська політехніка»,
м. Одеса*

Проблемні питання фінансового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування вказують на недосконалість систем адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, неефективність розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади. Такі питання безпосередньо впливають на формування територіальної громади, яка повинна володіти фінансовими, матеріальними та іншими ресурсами в обсязі, достатньому для ефективної реалізації завдань та функцій місцевого самоврядування, надання соціальних послуг населенню на рівні, передбаченому загальнодержавними стандартами.

Але для забезпечення такого «низького» рівня слід потурбуватися про вищий рівень управління, тобто державного управління фінансовою складовою. Як зазначає А.В. Кулінська, методичний інструментарій управління побудованою Концепції забезпечення фінансової безпеки національної економіки України полягає в зміцненні міжсистемних зв'язків між складовими фінансової безпеки держави [4], так само й на регіональному та місцевому рівнях, бо все починається «зверху».

Аналізуючи наступні статті А.В. Кулінської «Особливості формування збалансованої бюджетної політики» та «Розроблення системи державного управління національною економікою на основі забезпечення її фінансової безпеки», та порівнюючи з місцевим рівнем, можна підсумувати, що особливості і складнощі підготовки місцевого фінансового розвитку визначають необхідність посиленої уваги до вироблення стратегії забезпечення територіальних громад та визначення механізмів фінансування місцевого самоврядування.

Метою фінансового забезпечення розвитку територіальних громад визначаю формування фондів фінансових ресурсів, обсяг яких повинен повністю забезпечити реалізацію економічних, соціальних та адміністративних програм спрямованих на досягнення соціально-економічного розвитку, зміцнення самостійності територіальної

громади, задоволення потреб і підвищення рівня життя її населення. Концептуальну модель фінансового забезпечення розвитку територіальної громади, її цілі та принципи показано в табл. 1.

Однією з проблем розвитку системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні є хибне уявлення про теоретичні основи публічних фінансів, які ототожнюються з державними фінансами, а також нерозуміння практичних заходів фінансової політики держави, зокрема політики децентралізації влади, фіскальної децентралізації, що ототожнюється з бюджетною децентралізацією, тобто розглядається у звуженому значенні [3].

Зміцнення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування – актуальне завдання політики децентралізації державних фінансів України. Самоврядні ланки економіки повинні мати нормальні умови для господарської діяльності та бути зацікавленими в ефективному використанні всіх видів ресурсів, а місцева влада – у стабільному зростанні.

На нашу думку, така позиція не є цілком правильною. Місцеве самоврядування та державні органи виконують різні завдання. Кожна влада має ефективно здійснювати, насамперед, свої конституційні функції. Слід повернути в правове поле територіальні громади в статусі суб'єктів господарювання, які створюють умови для розвитку громади, заробляють гроші для самозабезпечення. Оскільки на територіальні громади має бути покладено відповідальність здебільшого за виконання національних (на місцевому рівні) та місцевих програм економічного розвитку, вони мають самозабезпечуватися необхідними матеріальними та фінансовими ресурсами.

Таблиця 1 – Концептуальна модель фінансового забезпечення розвитку територіальної громади

ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	
Аспект	Характеристика появи
Джерела фінансового забезпечення	Державний та місцевий бюджети, інвестиційні ресурси, кошти підприємств, благодійні внески та гранти, міжнародна допомога
Методи забезпечення	Самозабезпечення, передача державних коштів, власні та закріплені доходи місцевих бюджетів, загальнодержавні та місцеві податки та збори, кредитні ресурси, самооподаткування
Інструменти	Міжбюджетні трансферти, внески у цільові фонди, місцеві позики, ставки податків та зборів, податкові пільги, фонди громад
Важелі	Штрафи, пені, неустойки; банківські відсотки, відсотки по місцевих позиках; порядок формування та використання власних доходів місцевих бюджетів; пільги по місцевих податках
Стимули	Порядок стимулювання податкових надходжень до місцевих бюджетів, цільове використання фінансових ресурсів, захищені бюджетні видатки
Нормативно-правове забезпечення	Конституція України, укази Президента України, постанови ВРУ, нормативні акти КМУ, нормативні акти центральних органів виконавчої влади, нормативні акти органів місцевого самоврядування

Також слід трансформувати філософію оподаткування, методологію та стратегію регіональної податкової політики [1-2]. Кожний платник місцевих податків має знати, що

податки – це не «данина», а спільні кошти для розв’язання спільних місцевих проблем. Фінансова децентралізація та самодостатність бюджетів територіальних громад є визначальною передумовою динамічного розвитку національної економіки. Тому трансформацію філософії бюджетної політики, податкової політики держави, методології та стратегії оптимізації місцевої податкової політики має бути спрямовано на те, щоб територіальні громади завдяки власному розвитку сприяли надходженням до місцевого бюджету, зокрема податковим, які закріплені за місцевими бюджетами для забезпечення самоокупності та фінансування всіх видатків.

Слід зауважити також про доцільність надання статусу юридичних осіб органам місцевого самоврядування. Також важливе значення має стратегічний напрям бюджетної та податкової політики держави, зокрема поступова відмова від бюджетного вирівнювання та перехід всіх регіонів України на самоокупність. Лише цілковита фінансова самостійність може активізувати діяльність місцевих громад, яка має бути спрямована на залучення інвестицій, економічний розвиток і підвищення рівня соціальних стандартів на певній території.

Список використаних джерел:

1. Ворона П.В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади: [моногр.] / П.В. Ворона. – Полтава: ПУЕТ, 2018. – 341 с.
2. Котенко Я. Локальна ідентичність як умова розвитку об’єднаних територіальних громад / Я. Котенко. – К.: ІКЦ «Легальний статус», 2018. – 144 с.
3. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: [моногр.] / за заг. ред. Р.М. Плюща. – К.: РІДНА МОВА, 2019. – 744 с.
4. Kulinska A.V. Promising directions for the creation of modern territorial communities as a conceptual basis for reforming local self-government / A.V. Kulinska // ECONOMICS: time realities. – 2020. – № 2 (48). – С.51-58.

НАУКОВІ НАПРАЦЮВАННЯ У ГАЛУЗІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Чорний В.Р.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

Палій С.А., к.держ.упр., м. Київ

Згідно зі ст. 3 Конституції України, саме людину, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпеку визнають в Україні найвищою соціальною цінністю. Основне завдання будь-якої держави – дбати про добробут її громадян. У взаємозв’язках громадянина і держави громадянин виступає споживачем публічних послуг, які надають публічні службовці. На ефективність процесів надання адміністративних послуг впливає рівень розвитку громадянського суспільства. Участь громадян у процесах вироблення та реалізації рішень, встановлення громадського контролю, небайдужість до фактів порушення встановлених норм діяльності органів державної влади є запорукою вирішення сучасних проблем [2]. Варто наголосити на нормативно-правовому забезпеченні механізмів державного управління процесами надання адміністративних послуг, що впливають на якість наданих послуг громадянам та юридичним особам. Підґрунтям створення і розвитку системи надання адміністративних послуг стала Концепція

адміністративної реформи в Україні, де зазначено про необхідність запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади і місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. А так виконавча влада створює умови для реалізації прав і свобод громадян, а також надання їм широкого кола державних, в тому числі управлінських, послуг [1].

У цьому документі зазначається, що надання послуг виконавчої влади повинне задовольняти потреби особи і суспільства. Саме управлінські послуги треба надавати на низових рівнях структури виконавчої влади, що забезпечить їх наближення до споживачів, а саме: вони повинні бути платними тільки у випадку, коли громадянин має вибір, – чи користуватися цією послугою, чи ні [1]. На жаль, проголошені адміністративною реформою деякі напрями реформування державного управління носять переважно декларативний характер та потребують послідовного втілення в життя.

Сьогодення характеризується динамічним розвитком цивілізації, змінами в її моральних, культурних, унормованих і узаконених життєвих цінностях, що й призвело до виникнення масштабного понятійно-термінологічного хаосу у визначенні поняття “послуга” в різноманітних сферах людської активності. До такого висновку приводять результати контент-аналізу значної кількості різноманітних визначень ключового поняття “послуга” в різних нормативно-правових актах, результати неповного пошуку і впорядкування яких наведено в додатку А. Деякі визначення містять взаємозв’язок, взаємозалежність, інші – значно відрізняються одне від одного.

За такої різноманітності поширених в Україні визначень цього поняття слід звернути увагу ще й на існування та дію додаткових регулювань і розпорядчих документів центральних органів виконавчої влади щодо уточнення порядку, процесів і процедур надання різноманітних послуг. При цьому Цивільний кодекс України не містить чіткого визначення цього поняття, що створює основу для наукових дебатів щодо визначення поняття “послуги”, розкриття її змісту, з’ясування ознак. Хоча в його науково-практичних зазначено, що послуга – це “дія, вчинок, що дає користь, допомогу іншому; діяльність підприємств, організацій та окремих осіб, виконувана для задоволення чийх-небудь потреб; обслуговування” [3].

Водночас зауважимо, що “Економічний енциклопедичний словник” наводить таке визначення “послуги”: сукупність матеріальних і нематеріальних благ, які надає населенню держава у прямій і опосередкованій формах на здебільшого еквівалентній основі (шляхом вилучення податків) [2]. Згідно з ГОСТ 30335-95/ГОСТ 506-46-94 “Услуги населению. Термины и определения” і міжнародним стандартом ІСО 9004-2 “послугою” називають результат безпосередньої взаємодії виконавця і споживача (замовника), а також власної діяльності виконавця із задоволення потреб замовника. А словник-довідник з державного управління та державної служби “послугу” визначає як особливу споживчу вартість процесу праці, виражену в корисному ефекті, що задовольняє потреби людини, колективу, суспільства.

Отже, за своєю суттю всі наведені нормативно-правових актах визначення є дуже близькими, зважаючи на те, що етимологія слова “послуга” трактує його зміст як “дію” або “вчинок”, що дають користь, спрямовану на допомогу комусь іншому. Традиційно різні автори класифікують послуги за їх правовими ознаками, функціональним призначенням, сферами надання, спрямованістю на особистість чи їх детерміновані групи, цінами, якістю та іншими характеристиками для цілей того чи іншого дослідження за різноманітними науковими напрямками. Такі класифікації, як правило, покращують розуміння призначення, специфіки і відмінних рис кожного виду послуг. Класифікація послуг у різних сферах життєвої активності людей має свої відмінності і особливості в кожній галузі, які зумовлені специфікою виконання органами державної влади чи місцевого самоврядування своїх функцій щодо фізичних і юридичних осіб, які

перебувають у сфері їх компетенції (відповідальності) і для чого вони наділені відповідними владними повноваженнями.

Список використаних джерел:

1. Нижник Н. Про співвідношення категорій “процес” і “механізм” та їх використання в управлінській діяльності органів виконавчої влади. *Вісник державної служби України*. 2001. № 3. С. 80-87.
2. Нижник Н. Р. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади : навч. посіб. за заг. ред. Н. Р.Нижник, В. М. Олуйка. Львів : Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2002. 352 с.
3. Оболенський О. Ю. Державна служба України: реалізація системних поглядів щодо організації та функціонування : монографія. – Хмельницький: Поділля, 1998. – 294 с.
4. Петренко В. П. Управління використанням інтелектуальних ресурсів соціально-економічних систем : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. економ. наук : 08.00.03. НАН України, Ін-т регіон. дослідж. Львів, 2009. 38 с.

ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИКЛИКИ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я – СОЦІАЛІЗОВАНА ЕКСПАНСІЯ

Шапран О.А., аспірант

Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана, м. Київ

*"І все на світі треба пережити,
і кожен фініш – це, по суті, старт..."
Л. Костенко [3]*

Періодичне загострення економічних, політичних, соціальних, енергетичних, медичних викликів слугує для суб'єктів господарювання ризиком екзистенційного занепаду та кризовими явищами. Рівень тиску, на бізнес в цілому та людей зокрема, створює передумови до загострення питання екзистенційних викликів бізнесу та ведення діяльності в їх умовах. Саморефлексивний запит Гамлета [2] у межовій ситуації кризи, що відображається у метафоричному: „Бути чи не бути?”, – формує для одних суб'єктів господарювання необхідності прескриптивного підходу в прийнятті рішень, а для інших – емерджентного. Проте, як для учасників ринку, так і держави важливо розрізнати передумови кризового стану та вихід з нього.

Особливої уваги у поточних екзистенційних викликах посідає сфера охорони здоров'я (ОЗ), яка спрямована на вчасне забезпечення населення медичними послугами та життєво необхідними фармацевтичними продуктами. Зміни умов ведення господарської діяльності учасників ринку в першу чергу зумовлені впровадженням військового стану та релокацією населення всередині країни та за її межі. За даними ООН, на сьогодні понад 10 млн осіб є вимушеними переселенцями з проживаючих територій, близько 6,5 млн здійснили переміщення всередині країни [1]. Окрім релокації попиту в інші регіони, на початкових етапах переміщень зазнали і медпрацівники, що призвело до відсутності необхідних спеціалістів у закладах ОЗ. Отже, кочування до інших регіонів України передбачає зміни кон'юнктури локальних ринків, зокрема послуг ОЗ.

Які пріоритети сфери ОЗ на сьогодні? Фокус медичної уваги, у зв'язку з переселенням, зміщується на надання медичних послуг на лікування травм, поранень, опіків, переломів тощо. На фоні релокації населення та кон'юнктури здійснюється порушення процесу надання й неперервності медичної допомоги, що передбачає необхідність у адаптації української системи ОЗ до цих змін.

До впровадження військової ситуації, функціонування сфери ОЗ охоплювало діяльність щонайменше трьох сегментів учасників ринку – надавачів медичних послуг: приватні компанії, комунальні некомерційні підприємства та державні, а також відомчі організації. Діяльність окреслених суб'єктів направлена на генерацію потоків доходу, які охоплюють фінансування наданих медичних послуг з автономної державної агенції, – Національної служби здоров'я України (НСЗУ); прямих внесків від закупівельників послуг та цільових дотацій в межах реалізації державних чи іноземних програм [5].

В Україні діє загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яке реалізує власну політику, адаптуючись до фінансової системи Беверіджа, яка передбачає оплату за послуги медичних організацій та фармацевтичних закладів в межах гарантованого пакету послуг через дистрибуторський автономний орган – НСЗУ. НСЗУ здійснює дистрибуцію пулінгових фінансових ресурсів комунальним некомерційним чи приватним компаніям для оплати за надані послуги пацієнтам – капітація. Звернемо власну увагу, що принцип «гроші йдуть за пацієнтом» передбачає авансову оплату коштів НСЗУ не за окремих медичний випадок, а за весь пакет послуг. Окрім капітації за послуги медичних організацій, держава повністю або переважно частково забезпечує фінансування лікарських засобів, що входять до гарантованого пакету послуг шляхом взаємодії з аптеками – реімбурсація. Тарифи на послуги, а також граничну вартість ліків, які оплачує НСЗУ, встановлюються у тарифному договорі НСЗУ. Слід відмітити, що тарифи передбачають мінімальний комерційний ефект для закладів та слугують швидше соціально направленим підприємництвом некомерційного характеру [5].

За умов ведення бойових дій та екосистеми екзистенційних викликів, породжених ними, система ОЗ та патерни її учасників потребують проведення реструктуризаційних заходів для власної адаптації до актуальних потреб. На рівні НСЗУ, розуміючи складність звітового контролю за надані послуги, оплата закладам ОЗ здійснюється за вартість послуг згідно витрат попередніх періодів, що частково відходить від фінансової системи, яка передбачена реформою, але сприяє фінансовій та організаційній підтримці організацій-контрагентів. Заклади ОЗ здійснюють сегментарне адаптування до ринкових потреб – перепрофілювання, зміни у пріоритетних послугах [4]. Довготривалість військового стану є тригером до зародження проблем забезпечення медикаментами та обладнанням комунальних, державних та приватних організацій ОЗ. На сьогодні підтримка ВООЗ передбачає постачання травматологічних та невідкладних хірургічних наборів, медичного обладнання та основних ліків у найбільш постраждалих регіонах. Крім того, проблемним колом питань є порушення ланцюгів та систем постачання, інформаційна забезпеченість та формування інфраструктури безпеки закладів.

З початком військових подій порушилося постачання медикаментів: в аптеках східних регіонів України гострий дефіцит найбільш уживаних ліків — жарознижувальних, антисептиків, медикаментів, призначених для терапії хронічних захворювань, гормональних препаратів тощо. Для забезпечення медикаментами близько тисячі прифронтових організацій організовано інформаційний пулінг потреб в електронній системі MedData безпосередньо від установ, а щоб їх забезпечити, налагоджується взаємодія з великими благодійними фондами й організаціями [4].

Таким чином, для ефективного функціонування медичних організацій при виникненні екзистенційних викликів, слід будувати розгалужений партнерський патерн державних, комунальних, відомчих та приватних закладів ОЗ. Важливо врахувати щонайменше шість основних піларів системи охорони здоров'я, згідно затвердженої постанови ВООЗ: організаційний, інформаційний, фінансовий, людські ресурси, моделі надання послуг та матеріало-технічне забезпечення. Налагоджений організаційно-управлінський механізм левереджного контролю окреслених піларів сприятиме відкриттю нових можливостей закладів ОЗ, які в першу чергу спрямовані на ефективне та доступне задоволення потреб всіх споживачів медичних послуг.

Список використаних джерел:

1) Global Impact of war in Ukraine on food, energy and finance systems [Електронний ресурс] // United Nations. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://news.un.org/pages/wp-content/uploads/2022/04/UN-GCRG-Brief-1.pdf>.

2) Кейс В. Гамлет і Фауст: параболи модерної людини [Електронний ресурс] / В. Кейс // Ренесансні студії. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://rs-journal.kpu.zp.ua/archive/14-15-2010/10.pdf>

3) Костенко Л. В. Ліна: триста поезій / О. А. Шапран. – Київ, 2019. – 416 с. – (А-ба-ба-га-ла-ма-га). – (Українська Поетична Антологія).

4) Левченко А. Під час війни система охорони здоров'я України показала свою працездатність [Електронний ресурс] / А. Левченко // Інтерфакс-Україна. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://interfax.com.ua/news/interview/821272.html>.

Шапран О. А. Патерн медичних організацій України умовах економіки ренти / О. А. Шапран. // Сучасні тенденції економічного розвитку регіонів: теоретичні та прикладні аспекти. – 2022. – №5. – С. 101–104.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В ГРОМАДАХ

Шевченко Н.О.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом
м. Київ*

*Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Сьогодні фізична культура і спорт є не тільки ефективним засобом фізичного розвитку, зміцнення його здоров'я, спілкування та громадської діяльності, раціональною формою організації та відпочинку, але, безумовно, впливають на інші сторони життя людини: авторитет і становище, діяльності, структури морально-інтелектуальних характеристик, ідеалів та естетичних цінностей.

Слід підкреслити, що “спортивні послуги, які мають безперечне соціальне значення, є ключовими об'єктами державного управління, специфіка яких у плані посилення ролі фізичної культури і спорту полягає не лише у вирішенні конкретних управлінських завдань, а й у сприйнятті загальна управлінська перспектива, створення ефективної законодавчої бази для розвитку цієї галузі”.

На жаль, законодавча база досліджуваної сфери на даний час не дозволяє в повній мірі реалізувати конституційне право кожного громадянина на фізичну культуру і спорт через вільний вибір фізкультурно-спортивних послуг, доступність і безпеку, захист прав та інтересів, власний капітал, громадян, створення закладів фізичної культури і спорту, об'єднання громадян у громадські організації фізкультурно-спортивного спрямування тощо.

Складність реалізації прав та інтересів суб'єктів спортивних відносин, наявність насильницьких конфліктів призводять до того, що значна частина суспільних відносин у сфері спорту в Україні виходить за межі закону.

Слід зазначити, що деякі дослідники справедливо вважають, що галузева складова в регулюванні фізичної культури і спорту є досить теоретичною, тому всі джерела правового регулювання у цій сфері можуть будуватися на правових приписах незалежно

від предмета їх регулювання. Таким чином, у галузевих правових дослідженнях все більше досліджуються загальна характеристика низки нормативно-правових актів, зокрема Конституції України, кодифікованих законів, інших законодавчих і нормативних актів тощо.

Таким чином, “чинне законодавство базується на Конституції України, яка має найвищу юридичну силу, освячує та регулює найважливіші сторони життя суспільства та держави. Конституція України (ст. 49) покладає на державу обов'язок забезпечувати розвиток фізичної культури і спорту, оскільки людина, її життя і здоров'я визнаються найвищою соціальною цінністю в Україні (ст. 3)” [1].

Відповідно до Конституції “необхідно підкреслити пряму залежність правового регулювання галузі фізичної культури і спорту від загальновизнаних принципів і норм міжнародного права. Сучасні конкурентні вимоги вже давно не входять до досить компактного регулювання спорту, навпаки, спостерігається стрімке зростання спортивного регламенту як на національному рівні, так і на рівні інших регуляторів, особливо міжнародних”.

На рівні міжнародного права галузь фізичної культури і спорту представлена великою кількістю нормативно-правових актів, які можна поділити на такі групи: принципи загального міжнародного права, які становлять основу регулювання міжнародних відносин, пов'язаних з фізичною культурою і спортом; міжнародні угоди-міжвідомчі декларації, документи міждержавних конференцій (Міжнародна хартія фізичного виховання і спорту (Париж, 21 листопада 1978 р.), Європейська хартія спорту (Родос, 14-15 травня 1992 р.), Європейський маніфест “Молодь і спорт” (Лісабон), 17-18 травня 1995 р.), Рекомендація Європейської ради з питань молоді та спорту для передового досвіду (№ 1292, 1996 р.), Декларація про спорт, толерантність та чесну гру (Амстердам, 11 квітня 1996 р.); нормативно-правові акти міжнародних спортивних організацій (статути та інші нормативні документи, що встановлюють правовий статус і регулюють діяльність Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародного паралімпійського комітету, міжнародних спортивних федерацій та багатьох інших міжнародних спортивних організацій; положення міжнародного права, що регулюють переслідування злочинців; організація та діяльність органів, що ухвалюють рішення, а також порядок розгляду справ у цих органах, антидопінг, діяльність Міжнародного спортивного арбітражного суду тощо (наприклад, Дисциплінарний кодекс Міжнародної федерації футболу, Медичний кодекс МОК, Всесвітній антидопінговий кодекс), Міжнародна конвенція проти допінгу в спорті, Антидопінговий кодекс Олімпійського руху), правила професійної та спортивної етики (Кодекс спортивної етики “Чесна гра – шлях до перемоги”, Кодекс Спортивної Думи (“Чесна гра”) та расизм у спорті (Міжнародна конвенція) проти апартеїду на порт (Нью-Йорк, 16 травня 1986 р.); міжнародні договори (угоди), ратифіковані Верховною Радою України) [2].

Іншим елементом ієрархії нормативно-правових актів, що “є джерелом регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту, є закон, тобто нормативно-правовий акт вищого представницького органу державної влади, який регулює найважливіші питання щодо прав та обов'язків громадян, має найвищу юридичну силу та приймається за спеціальною законодавчою процедурою”.

На законодавчому рівні провідне місце займає чинна редакція Закону України від 25 липня 2021 р. № 1520-IX. “Про фізичну культуру і спорт”, що визначає правові, соціальні, економічні та організаційні основи фізичної культури і спорту в Україні, участь державних органів, посадових осіб і підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, у фізичному вихованні та заходах з метою зміцнення здоров'я, у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття за допомогою фізичного виховання та спорту. Цікаво, що вищезгадане акт має структурно спільну частину (положення), що містить термінологію, принципи державної політики у

сфері фізичної культури і спорту, джерела правового регулювання тощо, а також спеціально обумовлену частину, яка в свою чергу, визначає Включає галузі фізичної культури і спорту, включає окремий розмежування між фізичною культурою і спортом, питання організації, фінансування, міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури і спорту та інші.

Ця діяльність виносить рішення міжнародних неурядових організацій у сфері спорту, включаючи угоди між ними та міжнародними видавничими міжнародними експертами з міжнародних питань, пов'язаних із свідченням спірного документа. Щодо санкцій фельдшера культури і культури, то юридичний кодекс, нормативно-правовий кодекс, норми законів про культуру, закони, правила та норми культури, крім цих законів, можуть видаватись судовими органів, до яких застосовуються митні та процесуальні процедури, не застосовуються правила поведінки.

Список використаних джерел:

1. Євсєєва О. О. Стратегічні напрями соціального розвитку, шляхи державного регулювання: монографія. К.: СПДФО Коваленко В. Ф., 2011. 524 с.
2. Желюк Т. Л. Публічне управління: сучасні реалії та перспективи для України. *Збірник матеріалів доповідей за матеріалами науково-практичної конференції з міжнародною участю "Публічне управління та регіональна політика в країнах Центральної і Східної Європи"* (22 жовтня 2012 року). Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 202 с.

СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ В УКРАЇНІ

Шевчук О.І.

*Здобувач другого рівня вищої освіти
Міжрегіональної академії управління персоналом*

Науковий керівник

*Кузьменко Г.О., доктор філософії в галузі публічного адміністрування
м. Київ*

З метою створення в Україні цілісної внутрішньо координованої антикорупційної системи внесено зміни до законів, що регулюють діяльність правоохоронних органів, які слугують нормативним забезпеченням діяльності низки нових суб'єктів такої діяльності. Законом України від 14 жовтня 2014 р. створено Національне антикорупційне бюро України (далі – НАБУ), яке здійснює оперативно-розшукові заходи, досудове розслідування підвідомчих кримінальних правопорушень, вживає заходів до розшукує та вилучає кошти та інше майно, що може бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації у кримінальних правопорушеннях, та здійснює іншу діяльність, передбачену законодавством.

Це свідчить про неефективність судів та про необхідність створення окремої установи для пришвидшення розгляду антикорупційних проваджень. Саме правоохоронна та судова системи покликані захищати права людини та демократію цивілізованої держави. Проте реформування судової та правоохоронної системи залежить не лише від концептуального та нормативного забезпечення їх діяльності. Реформування цих систем потребує вирішення низки нагальних питань, зокрема: зменшення корупції та комерціалізації судової системи та правоохоронних органів, запобігання впливу та втручання кримінальних та господарських суб'єктів у їхню діяльність; забезпечити прозорість діяльності всієї вертикалі правоохоронних органів для державних установ;

скоротити чисельність правоохоронців з метою підвищення ефективності їх діяльності та рівня матеріального забезпечення; розробити механізм громадянського демократичного контролю за діяльністю правоохоронних органів (це забезпечить парламентський контроль та участь у призначенні та звільненні працівників правоохоронних органів, а також їх підзвітність).

Реструктуризація бюджетного планування, а також повне фінансування судової системи та правоохоронних органів також сприятиме зменшенню корупції. На думку міжнародних експертів, невіра в здатність традиційного механізму правосуддя належним чином знизити рівень корупційних правопорушень спонукає багато країн створювати спеціалізовані антикорупційні установи. Все більшого значення набувають антикорупційні органи (органи, установи, органи), до функцій яких входить проведення розслідувань та/або переслідування. Як ознака національної стратегії антикорупційної реформи, судова спеціалізація стає найбільш поширеною, адже швидкий та ефективний розгляд корупційних справ є одним із факторів, що свідчить про ефективну боротьбу з корупцією в країні.

Список використаних джерел:

1. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції: Лист Міністерства юстиції України від 22 червня 2011 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0042323-11>
2. Федорчак В. В. Механізми координації процедури стратегічного проектування екологічної безпеки на регіональному рівні. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць*. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2012. № 3 (51). С. 147-150. 1.2 65
3. Шевчук О. М. Взаємодія та координація органів державної влади щодо забезпечення державного контролю у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 8. С. 126-129.
4. Шостко О. Нові європейські ініціативи. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 2(53). С. 212-221.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Шемет Л.В.

Студент 4 курсу СВО «Бакалавр» ф-ту ММіЛ

Науковий керівник

Мануїлова К. В., *д. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування*

Одеський національний технологічний університет

Стратегічною метою розвитку громади зазвичай вважають здобуття бажаного результату «цілеспрямованої» діяльності у розв'язанні ключової проблеми щодо оптимального використання ресурсів. Досягнення стратегічної мети – це спосіб (засіб) рішення проблеми або реалізації можливості. Кожна стратегічна мета має бути конкретизована в оперативних цілях/завданнях, які мають бути конкретними, обмеженими

у часі алгоритмами дій щодо досягнення стратегічних цілей. Саме сукупність всіх оперативних цілей / завдань складають стратегічну ціль.

Оперативні цілі/ завдання показують, яким чином необхідно проводити зміни у громаді та визначати стратегічні цілі кількісно; терміни виконання, конкретних виконавців; результат виконання завдань; обсяги та джерела фінансування громади; конкретні заходи спрямовані на реалізацію програми розвитку громади.

Стратегічні та оперативні цілі за напрямками розвитку громади «Економічне зростання громади». Головною метою децентралізації влади в Україні, спираючись на інтереси жителів, визначено наближення влади до народу, тобто передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності. Тому, дуже важливим для об'єднаних територіальних громад є ефективне управління усіма власними ресурсами.

У Червоногригорівській територіальній громаді, як у традиційному сільськогосподарському регіоні, існують передумови для нарощування економічного потенціалу, який базується на агропромисловому комплексі. Зростання попиту на екологічно чисті продукти, доступ до національних та міжнародних ринків може забезпечити якісний розвиток фермерських господарств. Але, використання застарілих методів у землеробстві, низький рівень переробки сільськогосподарської продукції та відсутність кооперації між малими фермерськими господарствами та особистими селянськими господарствами гальмує сьогодні економічний розвиток в цієї галузі на території ОТГ. Також, Червоногригорівська територіальна громада має багатий рекреаційний потенціал та зручне географічне розташування що дає підґрунтя для розвитку сільського зеленого туризму.

Отже, робочою групою Червоногригорівською територіальною громадою при розробки Стратегічного плану розвитку громади до ключових важелів соціально-економічного зростання Червоногригорівської ОТГ було визначено подальші напрямки, які відобразились у стратегічних та оперативних цілях, а саме: управління власним майном об'єднаної територіальної громади (земельні ресурси, житлові та нежитлові приміщення, водні ресурси, лісні масиви тощо), підтримка малого та середнього бізнесу та підтримка самозайнятості населення через розвиток сільського зеленого туризму та можливість утворення сільськогосподарських кооперативів.

Результати SWOT – аналізу за напрямом «Економічне зростання громади», представлені в таблиці 1.

Основні проблеми Червоногригорівської ОТГ за напрямом «Економічне зростання громади»: неефективне використання земельних ресурсів с.-г. призначення, (застарілі технології землеробства, використання мінеральних добрив); відсутність інвестиції серед місцевих фермерських господарств у власне виробництво; відсутність переробних підприємств сільськогосподарської продукції (крім двох підприємств); відсутність партнерських відносин між малими фермерськими господарствами та особистими селянськими господарствами щодо сумісного вирішення питань юридичного, технологічного, маркетингового характеру; відсутність взаємодії суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування щодо будь якої консультаційної допомоги з питань нових технологій та просування місцевої продукції на ринках збуту різних рівнів; не проведено інвентаризацію землі та майна Червоногригорівської ОТГ; низька зайнятість та доходи населення.

Таблиця 1. Результати SWOT – аналізу за напрямом «Економічне зростання громади» Червоногригорівської ОТГ

Сильні сторони S (внутрішні)	Слабкі сторони W (внутрішні)
<p>1. Багаті традиції сільськогосподарського виробництва - зернового і м'ясо-молочного напрямку.</p> <p>2. Родючі ґрунти придатні для сільськогосподарського виробництва.</p> <p>3. Зручне вдале географічне розташування, близька відстань до м. Мелітополь м. Дніпро, обласного центру, автотранспортні шляхи.</p> <p>4. Ландшафтна привабливість: річки Дніпро та заповідна зона, прекрасні місця для відпочинку, водойми для вирощування риби та рибальства.</p> <p>5. Гостинне населення, культурні традиції, народні промисли.</p>	<p>1. Дуже мала наявність робочих місць для молоді (бюджетна сфера та підприємства).</p> <p>2. Неefективне використання земельних ресурсів с.-г. призначення, (використання старих технологій вирощування зернових).</p> <p>3. Відсутність інвестиції серед місцевих фермерських господарств у власне виробництво.</p> <p>4. Відсутність переробки сільськогосподарської продукції.</p> <p>5. Відсутність партнерських відносин між малими фермерськими господарствами щодо сумісного вирішення питань юридичного, технологічного, маркетингового характеру.</p> <p>6. Відсутність взаємодії суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування щодо будь якої консультаційної допомоги з питань нових технологій та просування місцевої продукції на ринках збуту різних рівнів</p> <p>7. Відсутність містобудівної документації.</p> <p>8. Відсутність бази даних житлових та нежитлових будинків що не мають власників, невикористаних земельних ділянок, пам'яток архітектури тощо.</p> <p>9. Відсутність установ адміністративних послуг.</p>
Можливості О (зовнішні)	Загрози Т (зовнішні)
<p>1. Зростання попиту на міжнародному ринку на с.-г. продукцію українського виробництва.</p> <p>2. Додаткові фінансові ресурси для розвитку перероблення сільськогосподарської продукції (Державний фонд регіонального розвитку).</p> <p>3. Впровадження нових технологій використання землі.</p> <p>4. Вирощування нових культур – ягоди, горіхи (на які дуже великий попит на українському та міжнародному ринках).</p> <p>5. Можливість співпраці в сфері туризму з прилеглими територіями.</p>	<p>1. Недосконале та нестабільне законодавство щодо розвитку ОТГ.</p> <p>2. Дублювання функцій державного управління.</p> <p>3. Нестабільна фінансова ситуація (девальвація гривні).</p> <p>4. Збільшення тарифів на енергоносії.</p> <p>5. Продовження мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення (складність прийняття рішень щодо інвестування в переробну промисловість орендарям).</p> <p>6. Зменшення кількості населення в ОТГ.</p>

Список використаних джерел:

1. Dobrianska N., Nikoliuk O., Lebedieva V. Organizational and economic measures of tourism development on the example of the Avangard United Territorial Community of Odessa region // Food Industry Economics. 2019. Vol.11, Issue 3. P. 88-96. doi: 10.15673/fie.v11i3.1466
2. Ніколюк О., Хаустова В., Петрів І. Державне регулювання розвитку сільського зеленого туризму в Україні в умовах пандемії COVID-19. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, 2020. (5), 119-127. вилучено із <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1853>

СЕКЦІЯ 2

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Вуколова І.О.

*студентка IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

***К.С. Колеснікова, к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету***

Інвестиційний потенціал Одеської області пов'язаний з такими видами бізнесу: логістика та транспорт, аграрний сектор, туризм, громадське харчування, готелі. Регіон також обіцяє розмістити складальні заводи, включаючи експорт готової продукції до країн ЄС. За останні роки регіон підвищив свій рейтинг інвестиційної привабливості до iNSAA - (висока інвестиційна привабливість). Такі рівні рейтингу відображають значну інвестиційну привабливість регіону та високу здатність погашати свої зобов'язання.

Загальнодержавний інвестиційний клімат на сьогодні є недостатньо привабливим та стабільним для іноземних інвесторів, оскільки відсутня ефективна система захисту права власності, правила ведення бізнесу є досить складними, немає достатнього рівня забезпечення економічної свободи, низька кредитна спроможність країни. Всі ці фактори призводять до недостатнього рівня інвестування в національну економіку.

Одеська обласна рада постійно вживає заходів для поліпшення інвестиційного клімату, покращення якості регіонального управління та надання адміністративних послуг. З цією метою з 2020 р. місцеві органи влади ініціювали та фінансово підтримують різноманітні міжнародні бізнес-форуми. Крім того, помітне покращення соціального ефекту від управління інвестиціями: збільшується кількість зайнятого населення, нарощуються обсяги виробництва та реалізації, покращується регіональна

інфраструктура.

Основними напрямками забезпечення державного механізму управління інвестиційними процесами на місцевому рівні є: формування прогресивно структури і підвищення конкурентоспроможності економіки країни, регіону, окремих галузей і підприємств; розвиток соціальної сфери і зростання її внеску в збільшення економічного потенціалу країни та регіону; підвищення рівня інтеграції національної та регіональної економіки у світовий економічний, науковий і освітній простір.

Важливим елементом інвестиційної політики є податкова система. Місцева податкова політика сильно залежить від податкової політики країни в цілому. Однак місцева влада не надає місця для розподілу податкових надходжень, що збираються у місцевому та регіональному бюджетах.

Надання податкових пільг компаніям, які інвестують у пріоритетні регіональні та соціальні проекти, має бути частиною податкової політики, що реалізується в регіоні.

Найефективнішим засобом мобілізації інвестиційного потенціалу регіону має стати фінансова допомога державним інвесторам, що дозволяє використовувати пільгове інвестиційне кредитування, страхування інвестиційних проектів та інвестиційних позик, безповоротне (часткове або повне) фінансування соціально важливих інвестиційних проектів на замовлення уряду та місцевих органів.

Проблема моніторингу полягає у формуванні методологічної стратегії, заснованої на економічному аналізі статистичних показників. Інформаційною базою для моніторингових досліджень є база даних систематизованих показників, що надходять з різних джерел: показники інвестиційних одиниць (обсяг інвестиційних ресурсів, зміна інвестиційної структури, ефективність інвестиційної діяльності), інформаційні ресурси щодо стану нормативно-правового забезпечення інвестиційного процесу.

Регіональні цільові програми повинні стати основним інструментом фінансового сприяння інвестиційним проектам, що дозволяє збільшити число і обсяг інвестиційних джерел, а також пільг, що надаються учасникам регіональних інвестиційних програм. Для стабілізації та розвитку інвестиційних процесів в економіці регіону, створення певних правил дій і реалізації можливостей різних учасників інвестиційної сфери, необхідні сучасні методи управління з різних напрямків структурних перетворень. Такий механізм повинен складатися з трьох взаємопов'язаних функціональних блоків: макроекономічне (державне врегулювання; регіональне регулювання; економічне саморегулювання).

Перелік та вплив державного регулювання на інвестиційну діяльність можна поширити на інші сфери. Зокрема, сьогодні актуальними є такі:

- комплексна державна регуляторна політика у сфері підприємництва, спрямована на досягнення оптимального рівня державного регулювання підприємницької діяльності, встановлення правової

- основи державної допомоги малому бізнесу, регулювання процедури ліцензування та перегляд правил для компаній у певних секторах ; ефективність та конкурентоспроможність

- Державна політика у галузі приватизації, спрямована на: заміну моделі фіскальної приватизації інвестиційною та інноваційною приватизацією великих компаній та монополій за окремими планами шляхом продажу контрольних акцій промисловим інвесторам; технічне та технологічне оновлення підприємств за рахунок частини коштів, отриманих від приватизації

- регіональна політика держави, завдання якої полягає у забезпеченні значного динамізму регіонального соціально-економічного розвитку шляхом більш повного та ефективного залучення економічного кругообігу ресурсного потенціалу регіонів, застосування переваг територіального підрозділу та автономії робочих органів співпраці для вирішення поточні та майбутні проблеми на територіях.

– Державна аграрна політика, головним завданням якої є створення повністю розвинуеного ринку землі, сучасних відносин оренди землі та іпотечного кредитування, запровадження економічних стимулів для раціонального використання та захисту земель, застосування правил СОТ для захисту національної сільськогосподарської продукції ринки. Основними державними пріоритетами аграрної політики, спрямованої на активізацію інвестиційної діяльності в агропромисловому комплексі, є: інституційна підтримка реформ; затвердити ефективні механізми захисту земельних ділянок, створення сучасної ринкової інфраструктури у сільській місцевості, зокрема оптових ринків, торгових будинків та фондових бірж, відновлення економіки галузі шляхом створення спеціалізованих небанківських банківських та альтернативних кредитних установ.

Таким чином, основні напрями вдосконалення державного управління інвестиційним процесом повинні включати:

– встановлення комплексної державної політики у сфері підприємництва (оптимальний рівень регулювання підприємницької діяльності, спрощення процедур ліцензування державна допомога для підприємництва);

– зміна державної політики приватизації шляхом заміни фіскальної моделі інвестиційною інноваційною політикою;

– посилення регіональної політики щодо залучення інвестицій та підтримки інвестиційних проєктів та аграрної політики держави із встановленням повністю розвинуеного ринку землі.

Для стабілізації та розвитку інвестиційних процесів в економіці регіону, створення певних правил дій і реалізації можливостей різних учасників інвестиційної сфери, необхідні сучасні методи управління з різних напрямків структурних перетворень. Такий механізм повинен складатися з трьох взаємопов'язаних функціональних блоків: макроекономічне (державне врегулювання; регіональне регулювання; економічне саморегулювання).

Список використаних джерел:

1. Добрянська, Н.А., Ніколюк, О.В., Карастаматі, Т.О. Удосконалення організаційно-економічного механізму державного управління інвестиціями. Збірник наукових праць ДонДУУ «Сучасні проблеми державного управління в умовах системних змін». Серія «Державне управління». Т. ХІХ, вип. 305. Маріуполь, ДонДУУ, 2018. с. 183-192

2. Савенко І.І., Ніколюк О.В., Корсікова Н.М. Розбудова публічного управління та адміністрування: вимоги часу: колективна монографія / ред. кол.: І.І. Савенко, О.В. Ніколюк, Н.М. Корсікова. Одеська національна академія харчових технологій. Одеса: Друк Південь, Сімекс-прінт, 2021. 324 с.

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гуркіна К.А.

Студентка 4 курсу СВО «Бакалавр» ф-ту ММіЛ

Науковий керівник:

Мужайло В.Д., к.е.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Одеський національний технологічний університет

Державне регулювання інвестиційної діяльності є однією з умов реалізації інвестиційної політики, яка полягає в ухваленні законів та інших нормативно-правових

актів, що регулюють інвестиційну діяльність у державі за допомогою механізму управління інвестиційною діяльністю.

Залучення державних інвестицій та підтримка розвитку міст своєї країни, на нашу думку, є найбільш пріоритетним завданням країни. Іншим джерелом інвестиційних коштів, що направляються у вітчизняну економіку, виступають іноземні інвестиції, які мають зростаючий характер, що позитивно впливає на реальний сектор національної економіки.

Інвестиційний потенціал є досить складною економічною категорією, яка включає у свою структуру низку складових як організаційно-управлінського характеру, так і фінансово-економічного спрямування та являє собою загальний обсяг фінансових, матеріальних, майнових та інтелектуальних ресурсів, які утворюються за рахунок усіх джерел у процесі інвестування, і є показником, який характеризує можливості вкладення інвестицій в об'єкти інвестування.

Можна сказати, що сфера інвестиційної діяльності є невід'ємною складовою ринкового механізму, основним аспектом сучасної моделі розвитку економіки та рушійною силою економічного зростання держави і забезпечення соціального ефекту та підвищення добробуту населення. Вважаємо, що інвестиції – це сукупність фінансових і майнових ресурсів та інтелектуальних цінностей, які вкладають у власне виробництво з метою його модернізації, реконструкції та запровадження новітніх технологій з метою отримання прибутку.

Досконала законодавча і нормативно-правова база є важливим елементом інституційної структури функціонування, управління та державного регулювання вітчизняного інвестиційного ринку, відіграє досить важливу роль у подоланні кризових явищ. Вітчизняний процес інвестування національної економіки, особливо її реального сектору, потребує суттєвих змін, удосконалення, стимулювання і підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Звичайно, для активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та окремих громадян варто постійно проводити роз'яснювальну роботу, послідовно розкривати проблеми, які виникають у сфері інвестиційної діяльності, та обґрунтовувати напрями і шляхи подолання цих проблем (табл. 1). Зауважимо, що інвестиційний ринок є важливим сегментом ринкового середовища, на якому здійснюється формування інвестиційних пропозицій. Отже, урахувавши сьогодишню ситуацію, яка склалася на міжнародних інвестиційних ринках, і негативні наслідки, які так чи інакше вплинули на вітчизняний ринок інвестицій, виникає потреба в системному і послідовному регулюванні зазначеного ринку та контролі інститутів, які функціонують на інвестиційному ринку.

Як свідчить практика, головними резервами щодо зростання обсягів інвестиційних ресурсів є використання заощаджень населення за допомогою відповідних механізмів через різноманітні фінансові інструменти, державні і недержавні інститути. Безпосередньо інвестиційна діяльність вітчизняних банківських установ реалізується на практиці шляхом надання банківських інвестиційних кредитів, здійснення операцій із цінними паперами, у портфельному інвестуванні, залученні інвестиційних ресурсів, трастовому управлінні фінансовими ресурсами, вкладенні інвестиційних коштів у реалізацію великих інвестиційних проектів та участі в інвестиціях у складі фінансово-промислових груп тощо.

Таблиця 1

Основні проблеми розвитку банківської діяльності у сфері спільного інвестування, їх характеристика і заходи щодо подолання цих проблем

Проблема	Характеристика	Заходи
Низький рівень довіри суспільства до інвестиційних фондів	Вітчизняний ринок інститутів спільного інвестування є досить новим і ще недостатньо висвітленим, тому викликає сумніви та підозри, що призводить до побоювань потенційних інвесторів у їхній діяльності	Більш широко висвітлювати діяльність інститутів спільного інвестування та розкривати їхні переваги, практичні успіхи та їхній вплив на розвиток вітчизняного суспільства
Недостатньо високий рівень фінансової культури населення	Недостатня обізнаність і слабка орієнтація в питаннях діяльності інвестиційних фондів і компаній, а також зниження прибутків у результаті фінансово-економічної кризи	Створення відповідної електронної інформації щодо діяльності інвестиційних фондів і розкриття можливостей у практичній діяльності і забезпечення реальних доходів у перспективі
Недосконала вітчизняна державна політика у сфері рейтингування фінансових інструментів та організацій, які надають фінансові послуги на ринку спільного інвестування	Недостатньо розвинутий вітчизняний фінансовий сектор і постійні структурні зміни не дають можливості здійснювати однозначну та за стандартними критеріями якісну рейтингову оцінку зазначених об'єктів, як це проводиться в розвинутих країнах	Розробити на основі міжнародного досвіду методіку визначення рейтингової оцінки інститутів фінансового сектору національної економіки і запровадити їх у практичну діяльність
Недосконале інвестиційне законодавство та його часті зміни	Процедура Національного банку України щодо входження іноземних фінансових інвестицій є досить складною, а тому перешкоджає створенню прозорого та якісного управління інвестиціями та інвестиційною діяльністю	Удосконалити зазначену процедуру, тим самим забезпечивши приплив прямих іноземних інвестицій

Джерело: складено автором

Зауважимо, що перш за все на розв'язання вищезазначених проблем повинен вплинути банківський сектор, який має стабілізувати діяльність банківських установ, тим самим повернути довіру населення до вітчизняного фінансового сектору.

Без проведення кардинальних змін у національному господарстві, здійснення суттєвих економічних перетворень неможливо підвищити ефективність вітчизняної економіки, забезпечити конкурентоспроможність вітчизняних товарів і на цій основі розв'язати нагальні і найгостріші як економічні, так і соціальні проблеми.

Одеський регіон один із найбільших в нашій країні, один із потужніших у економіці нашої держави. Курортне місто, візитівка України, у сезон завжди багато туристів, і наше місто потрібно розвивати та удосконалювати, щоб виглядати привабливим та тримати «марку» нашої Батьківщини. Одеський регіон останні 5 років

кидає великі сили та намагається залучати як державні, так і іноземні інвестиції у область, тим самим розвиваючи та покращуючи місто і налагоджують економічні зв'язки з закордонними компаніями та державними службовцями.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, дійдемо висновку, що інвестиції як державні, так і іноземні – це невід'ємна частина розвитку, удосконалення, покращення та підтримки країни і її міст, сіл і т.д. На цьому зараз тримається майже всі економічні діяльності у всіх країнах світу. І нам треба не відставати і робити кроки вперед і, так би мовити, йти у ногу із часом.

Список використаних джерел:

1. Добрянська, Н.А., Ніколюк, О.В., Карастаматі, Т.О. Удосконалення організаційно-економічного механізму державного управління інвестиціями. Збірник наукових праць ДонДУУ «Сучасні проблеми державного управління в умовах системних змін». Серія «Державне управління». Т. XIX, вип. 305. Маріуполь, ДонДУУ, 2018. с. 183-192

2. Савенко І.І., Ніколюк О.В., Корсікова Н.М. Розбудова публічного управління та адміністрування: вимоги часу: колективна монографія / ред. кол.: І.І. Савенко, О.В. Ніколюк, Н.М. Корсікова. Одеська національна академія харчових технологій. Одеса: Друк Південь, Сімекс-прінт, 2021. 324 с.

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ

Кіор М.І.

Студентка 3 курсу ФЕУ, Одеський державний аграрний університет

Науковий керівник:

Галицький О.М., д.е.н., професор кафедри економічної теорії і економіки підприємства

*Одеський державний аграрний університет
м. Одеса*

Результати дослідження. Молодь в усьому світі часто є одними з найбільш сильно постраждалих від безробіття. Кількість безробітних у всьому світі зросла 2020 році до 9,4%. Найбільше постраждали молоді люди: майже 13% осіб до 24 років були безробітними. У країнах з розвинутою економікою близько 35% молодих безробітних були без роботи протягом шести місяців а довше близько 28,5%. І хоча молодь стикається з серйозними проблемами безробіття в багатьох країнах, вони мають різні контексти та особливості.

Рівень молодіжного безробіття в Україні протягом останніх років залишається стабільно високим. Найбільше від безробіття потерпають молоді особи у віці від 15 до 24 років, рівень безробіття яких у 2017–2020 рр. становив близько 26 %. Це зумовлено тим, що значна частина серед цих осіб не має необхідних професійних навичок і досвіду роботи. Високим зберігається рівень безробіття і для вікової групи населення 25–29 років у 2017–2020 рр. – трохи більше 11 %, що викликано переважно проблемами пошуку першого робочого місця і трудової адаптації на ньому.[2]

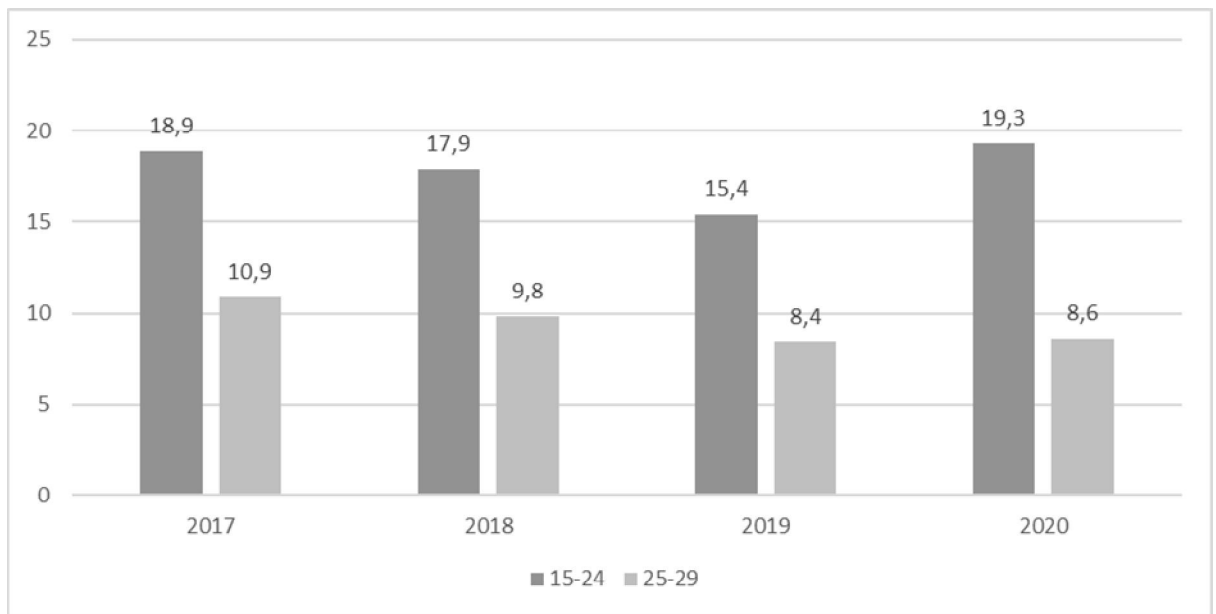

Рис.1. Динаміка рівня безробіття за віковими групами в Україні в 2017-2020 рр., % [3]

Основними шляхами для подолання безробіття можна визначити такі напрями.

Боротьба з корупцією є серед основних трендів. Серед світових лідерів, викорінення корупції у різних країнах є важливим та корисним інструментом зниження високого рівня безробіття серед молоді. Через корупцію у всьому світі мільярди доларів залишаються в цінновій економіці, що унеможливує їх використання в фінансовому обігу та не створює кількість робочих місць, вони залишаються замороженими. Через це молодь ходить із місця на місце у пошуках тієї чи іншої роботи, а гори грошей, які можна було б використати для працевлаштування та розвитку молоді, залишаються замороженими в іноземних банках.

1. Покарання будь-якого державного чиновника, викритих у корупції, є важливим інструментом, необхідним для створення робочих місць для молоді у всьому світі. Боротьба з корупцією дозволить зберегти більше коштів країни для надання підтримки та допомоги її власним спільнотам, які потребують цього.

2. Створення та підтримка програм набуття навичок та стипендій. Придбання навичок важливе, корисне, прибуткове і сприяє просуванню. Навчання навичкам є важливим способом інвестування у молоді. Навички, які вони набувають, допоможуть їм бути як суспільними, так і самостійними. Очікується, що як державні, так і неурядові організації внесуть свою частку на допомогу молоді у придбанні навичок. Один із способів зробити це – надати стипендії молодим людям. Практика цього допоможе молоді заробляти гроші на свої витрати на життя, а також допоможе навчати інших. Дотримання цієї тенденції допоможе скоротити відсоток безробітної молоді. [4]

3. Проведення великої дослідницької роботи та навчання. Багато хто сьогодні працює, бо відкрили для себе силу дослідницької роботи. Належна дослідницька робота демонструє силу інформації, і ця сила може допомогти створити стабільну зайнятість для молодих людей у всьому світі. Молодь має проводити особисті дослідження в Інтернеті, щоб дізнатися, як набутти навичок. Є багато організацій, які готові навчати молоді набутти навички, які допоможуть їм перейти від стану безробіття до зайнятості. Графічний дизайн, веб-дизайн, веб-розробка та інші навички надання послуг можуть бути вивчені за допомогою дослідницької роботи, і ці галузі кар'єри створили та продовжують створювати робочі місця для багатьох молодих людей.

4. Належне фінансування вищих навчальних закладів та університетів. Слабкість багатьох інститутів є одним із факторів світового безробіття серед молоді.

Багато хто вступив до навчальних закладів, щоб отримати знання і отримати роботу після закінчення навчання, і все ж таки ви все ще часто бачите, як вони нічого не отримують наприкінці свого перебування в університетах та інших вищих навчальних закладах. Неправильне фінансування різноманітних навчальних закладів породило достатню кількість безробітної молоді. Одним із вірних рішень проблеми безробіття серед молоді є забезпечення навчальних закладів, адекватним фінансуванням та забезпечення легкого доступу до цих установ для молодих людей, незалежно від їх соціально-економічного стану. [1]

Безробіття серед молоді є глобальною проблемою, і багато хто намагався вирішити її власними силами, але зазнав невдачі. Незважаючи на те, що деякі з них зазнали невдачі у своїх зусиллях щодо пошуку ефективних рішень проблеми безробіття серед молоді, нові практичні рішення не будуть відкинуті. Ця робота спрямована на пошук довгострокових рішень глобального безробіття серед молоді, і є надія та впевненість, що ці рішення матимуть велике значення для надання допомоги молодим людям у всьому світі.

Список використаних джерел:

1. Узочкуву М. Як скоротити безробіття серед молоді у всьому світі: ідеї та рішення URL: <https://soapboxie.com/economy/Solutions-to-Youth-Unemployment-Solving-Youth-Unemployment> (дата звернення: 01.05.2022)
2. Павлюк Т. СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2020/99.pdf (дата звернення: 01.05.2022)
3. Мінфін Рівень безробіття в Україні URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/> (дата звернення: 01.05.2022)
4. Державна служба зайнятості ситуація на ринку праці та діяльність державної служби зайнятості у 2020 році URL: https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/sytuaciya_na_rp_ta_diyalnist_dsz__0.pdf (дата звернення: 01.05.2022)

РЕЗЕРВИ ТА ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ

Кобрин Т.А.

*Студентка 3 курсу «Облік і оподаткування»
Факультет економіки та управління*

Науковий керівник:

***Галицький О.М., д.е.н., професор кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеського державного аграрного університету
м. Одеса***

Стійке довгострокове економічне зростання забезпечується підвищенням продуктивності праці, що по суті означає, наскільки ефективно працює підприємство. Підвищення продуктивності праці дає змогу галузі чи економіці виробляти таку ж кількість або більше продукції з меншою кількістю працівників. Оскільки продуктивність праці безпосередньо пов'язана з випуском продукції, вона має великий вплив на економічне зростання та рівень життя.

Продуктивність — це цінність, яку створює кожен працівник за одиницю часу. Зокрема, він показує суму реального валового внутрішнього продукту, створеного за

годину роботи. Зростання продуктивності залежить від трьох основних факторів: людського капіталу, нових технологій, заощаджень та інвестицій у фізичний капітал.

Першим визначальним фактором продуктивності праці є людський капітал. Людський капітал – це знання, навички та досвід, накопичені звичайними працівниками. Продуктивність праці безпосередньо пов'язана з підвищенням рівня життя у вигляді збільшення споживання. У міру зростання продуктивності в країні виробляється більше товарів і послуг з такою ж кількістю відносної праці. Збільшення виробництва дає можливість споживати більше товарів і послуг за більш низькими цінами. Як правило, чим вищий середній рівень освіти працівника, тим вище накопичений людський капітал і продуктивність.

Другим фактором, що визначає продуктивність, є нові технології. Нова технологія — це комбінація винаходу та інновацій, що використовує цей прогрес у новому продукті чи послугі. Відсутність достатніх ресурсів для виконання завдань, безсумнівно, є однією з найімовірніших передумов для порушення продуктивності. Відповідне технічне обладнання та необхідна підготовка та керівництво є важливими для досягнення бажаного рівня продуктивності.

Третім фактором, що визначає продуктивність, є заощадження та інвестиції фізичного капіталу. Зростання продуктивності безпосередньо пов'язане з коливаннями фізичного капіталу, нових технологій та людського капіталу. Якщо продуктивність зростає, це зазвичай можна побачити в одній із цих трьох областей. Матеріальний капітал — це інструменти, обладнання та засоби, які працівники можуть використовувати для виробництва товарів. Людський капітал – це підвищення рівня освіти та спеціалізації робочої сили. Вимірювання продуктивності праці дозволяє оцінити кумулятивний вплив цих основних тенденцій [1].

Одним із важливих факторів є підвищення мотивації. Продуктивність також може свідчити про короткострокові та циклічні зміни в економіці. Якщо виробництво збільшується, а відпрацьовані години залишаються незмінними, це говорить про те, що робоча сила стає більш продуктивною. Як і при рецесії, оскільки працівники збільшують свої трудові зусилля, коли зростає безробіття та існує ризик звільнень, щоб уникнути втрати роботи.

Запаси і фактори продуктивності тісно пов'язані між собою. Резерви зростання продуктивності - це можливості підвищення продуктивності, виявлені, але ще не використані з різних причин, а саме можливість більш повного використання продуктивної праці, всі фактори, що підвищують продуктивність за рахунок вдосконалення обладнання, технологій, підвищення продуктивності організації виробництва, технічних умов управління [2].

Умовно зростання резервів можна розділити на дві групи: резерви, що покращують використання праці (краща організація умов праці, матеріальне та моральне стимулювання працівників, забезпечення безперервної роботи) та більш ефективне використання основних і ліквідних коштів (резерви раціонального використання сировини та ресурсів). Кошти). За можливістю їх використання резерви поділяють на невикористані резерви та резерви збитків. Залежно від часу використання можна вибрати поточні та майбутні резерви. Якщо розглядати категоризацію за змістом, то це те саме, що категоризація за фактором [3].

Для більш повного використання резерву продуктивності використовується план управління продуктивністю, який визначає тип резерву, конкретний час і спосіб використання, а також заплановані основні витрати та очікувані результати впровадження.

Висновок: продуктивність праці є динамічним показником, на який впливає багато факторів. Оскільки резерв зростання продуктивності може призвести до підвищення економічної ефективності підприємства, важливу роль відіграють ентузіазм та мотивація працівників, кваліфікація, використання нових технологій.

Список використаних джерел:

1. Пасека А. Продуктивність праці на сучасному етапі: методика вимірювання та комплексна оцінка. Україна: аспекти праці. 2009. №5. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis (дата звернення: 02.05.2022)
2. Назарова Г.В. Економіка праці: навч. посіб. / Харк. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019 URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads> (дата звернення: 02.05.2022)
3. Калина А.В. Ринок праці (національний та міжнародні аспекти) : навч. посіб. Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010 URL: [//maup.com.ua/assets/files/lib/book/gynok_praci.pdf](http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/gynok_praci.pdf) (дата звернення: 02.05.2022)

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНІ

Максютенко А.В.

Студентка 4 курсу СВО «Бакалавр» ф-ту ММіЛ

Науковий керівник:

Мануїлова К. В., *д. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування*

Одеський національний технологічний університет

Досліджуючи демографічні показники населення в Україні, слід зазначити, що зі здобуттям Україною незалежності, показники населення постійно зменшуються, якщо станом на 1993 рік населення країни становило 51 870,4 млн. осіб, серед яких за 1 рік народилося 608 547 тис. дітей, то станом на 2020 рік даний показник знизився до 41 млн. 732,8 тисячі осіб, а дітей за 2020 рік народилося 308 149 тис. осіб.

У цьому році в Україні лідером за народжуваністю дітей є місто Київ, адже в середньому за 1 рік в Києві народжується понад 16 000 маленьких українців.

Слід зазначити, що з кожним роком кількість дітей в Україні зменшується, це насамперед пов'язано з тим, що велика кількість сімейних пар не може мати дітей, на території України просто масштабні показники абортів і все це негативно впливає на демографічні показники приросту населення на народжуваності дітей в Україні.

З початку 2000-х років чисельність дитячого населення України знижувалася значними темпами та до 2010 р. досягла свого мінімуму – 2670 тис. осіб (зниження на 15%). Зростання цього показника в наступні роки був помітним, проте до 2016 р. чисельність виявилася нижчою за вихідний рівень.

Динаміка чисельності дитячого населення різних вікових груп мала різноспрямований характер: збільшилася кількість дітей у віці 0–4 та 5–9 років, скоротилося – у віці 10–14 та 15–17 років.

Слід звернути увагу на негативну тенденцію зростання хвороб серед дітей України (новоутворення, ендокринна та офтальмологічна патологія, травми), а також на захворювання, що ведуть до дитячої інвалідності та смертності (перинатальна патологія, зовнішні причини) або помітному погіршенню якості життя дитини (хвороби кістково-м'язової системи та травлення).

Ще однією негативною тенденцією 2013-2015 років стало зростання чисельності дітей позбавлених батьківської опіки припав в Україні. Велика кількість дітей, яких було забрано у батьків через проблеми з алкоголізмом та наркоманією самих батьків, як в силу зазначених обставин не могли надати нормальних умов для життя та виховання своїх дітей.

Найвищий показник дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 100 000 дітей віком до 18 років становить на території Кіровоградської Миколаївської, Херсонської та Житомирської областей.

Так, на території Кіровоградської області у співвідношенні на 100 000 населення припадає 2500 дітей сиріт та позбавлених батьківської опіки.

Гострою проблемою залишається недооблік дитячої інвалідності, її рівень менше ніж 2% не відповідає науково обґрунтованим європейським стандартам (2,5-3%).

Попри успіхи у справі зниження смертності дитячого населення України, завдання щодо збереження життя дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування в Україні зберігає свою актуальність. За період 2015-2019 років відбулося зниження смертності дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування у всіх її вікових періодах: всього дитячого населення – на 22,9%, немовлят - на 18,9%, у перші 5 років життя - на 14,9%, у віці 0–14 років – на 23,8%, підлітків – на 20,3%.

Список використаних джерел:

1. Савенко І.І., Ніколюк О.В., Корсікова Н.М. (2021) Розбудова публічного управління та адміністрування: вимоги часу: колективна монографія / ред. кол.: І.І. Савенко, О.В. Ніколюк, Н.М. Корсікова. Одеська національна академія харчових технологій. Одеса: Друк Південь, Сімекс-прінт, 2021. 324 с.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Никоненко С.С.

*здобувачка ступеня бакалавр, ФТ-3-тех., факультету МЛТ
Національного транспортного університету, м. Київ*

Науковий керівник:

***Левковець Н.П.,** к.е.н., доцент кафедри фінанси, облік і аудит
Національного транспортного університету, м. Київ*

Інвестиційна діяльність підприємства характеризується сукупністю показників його фінансово-економічного стану, на основі аналізу яких потенційний інвестор може прийняти управлінське рішення щодо доцільності вкладення вільних засобів у розвиток цього підприємства без значного ризику їх втрати або неотримання очікуваного доходу на інвестований капітал.

Для потенційних інвесторів та суб'єктів господарювання надзвичайно важливо мати результати аналізу всіх видів діяльності підприємства і насамперед інвестиційної та фінансової. На основі бухгалтерської та фінансової звітності суб'єктів господарювання, аналізу існуючих методик проведення фінансового аналізу та досвіду роботи підприємств пропонується система показників щодо оцінки інвестиційного потенціалу суб'єкта господарювання [1].

У світовій практиці відома значна кількість показників, які використовуються для оцінки фінансового становища підприємства:

а) Показники фінансової стійкості та структури капіталу. Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є стабільність його діяльності з позиції довгострокової перспективи:

1) Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності) характеризує частку власних коштів підприємства (власного капіталу) в загальній сумі коштів, авансованих в його діяльність:

2) Коефіцієнт фінансового ризику показує відношення залучених коштів та

власного капіталу, що показує скільки одиниць залучених коштів приходиться на кожен одиницю власних:

3) Коефіцієнт концентрації залученого капіталу показує частку позичених коштів у загальній сумі коштів, авансованих у діяльність підприємства:

4) Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень. Він показує, яка частина основних засобів та інших необоротних активів профінансована за рахунок зовнішніх інвесторів.

5) Коефіцієнт структури залученого капіталу показує частку довгострокових зобов'язань у залучених коштах.

б) Показники рентабельності капіталу. Рентабельність - це показник, який характеризує економічну ефективність:

1) Рентабельність сукупного капіталу, показує, яка віддача (норма прибутку) на вкладений власний капітал.

2) Рентабельність власного капіталу показує, який прибуток приносить кожна інвестована власниками капіталу грошова одиниця.

в) Показники реальних та фінансових інвестицій. Це показники бухгалтерської та фінансової форми звітності. Слід враховувати, що форма 1 вміщує показники на початок та кінець звітного року, форма 2 - це показники в цілому за рік, форма 3 - надходження та витрати за трьома видами діяльності підприємства в цілому за рік [2].

Для формування повної картини про ефективність інвестиційної діяльності обов'язково здійснюють оцінку доцільності здійснення інвестицій.

До основних показників доцільності інвестиційної діяльності належать:

1. Період окупності інвестицій.

Період окупності визначається як період, необхідний для повернення первісних інвестицій шляхом нагромадження чистих реальних грошових потоків, отриманих за проектом.

2. Дисконтований період окупності.

3. Середня ставка прибутковості інвестицій.

Основоположною ідеєю визначення норми прибутковості інвестицій є порівняння чистих прибутків, очікуваних від проекту, з параметрами інвестування. Найпоширенішим методом оцінки норми прибутковості інвестиційних проектів є метод визначення середньої ставки прибутковості (average rate of return) проекту.

До недоліків цього методу слід віднести такі:

Не враховується вартість грошей у часі.

Ігноруються амортизаційні відрахування як джерело грошового потоку від інвестицій.

Використовуються балансові прибутки, а не грошові потоки.

4. Чиста теперішня вартість (ЧТВ) інвестиційного проекту .

Основним моментом даного методу є те, яку необхідну ставку прибутковості інвестицій (ставку дисконту) обрати для розрахунку ЧТВ. Точність прогнозу грошових потоків проекту впливає на вибір необхідної ставки, тому використання методу ЧТВ також залежить від точності цих прогнозів. Якщо як ставка дисконту використовується вартість капіталу фірми, то постають питання, пов'язані з розрахунком цього показника.

5. Внутрішня ставка прибутковості - це ставка, що досягається в разі, коли теперішня вартість майбутніх грошових потоків від інвестицій після оподаткування дорівнює теперішній вартості власне інвестицій.

6. Коефіцієнт ефективності: відображає порівняння доходів проекту з витратами на його реалізацію. Критерій ефективності для цього показника повинен бути більше 1.

7. Індекс прибутковості проекту - показник дозволяє порівняти прибуток проекту з інвестиційними витратами. Критерій ефективності повинен бути більше 1.

8. Модифікована внутрішня ставка прибутковості - це дисконтна ставка, при якій

теперішня вартість витрат проекту дорівнює його кінцевій вартості, де остання добувається як сума майбутніх вартостей грошових надходжень, дисконтованих під вартість капіталу фірми. [2]

Економічний аналіз ефективності інвестиційного проекту передбачає дослідження показників, що відображають співвідношення витрат і доходів у відповідності з інтересами його учасників. Розрізняються наступні показники ефективності інвестиційного проекту:

- показники фінансової ефективності, що враховують фінансові наслідки реалізації проекту для його безпосередніх учасників;
- показники бюджетної ефективності, що відбивають фінансові наслідки здійснення проекту для державного, регіонального чи місцевого бюджету;
- показники економічної ефективності, які враховують витрати і результати, пов'язані з реалізацією проекту, що виходять за межі прямих фінансових інтересів учасників інвестиційного проекту.

Оцінка майбутніх витрат і результатів при визначенні ефективності інвестиційного проекту здійснюється в межах розрахункового періоду, тривалість якого приймається з врахуванням: тривалості створення, експлуатації і ліквідації об'єкта.

Список використаних джерел:

1. Щабельська І.В. Оцінка сталості й ефективності інвестиційного проекту. // Управління розвитком. – ХДЕУ. – 2019. – №2. – С. 23-26.
2. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посіб. / Д. М. Черваньов. — К. : Знання-Прес, 2013. — 622 с.

СТАН ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Ніка Х.В.

*Студентка 1-го курсу магістерського рівня
факультету економіки та управління (Одеський державний аграрний університет)*

Науковий керівник:

Шевченко А. А.

к. е. н., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства

Для досягнення основного завдання аграрної реформи – формування реального власника та господаря на землі, великі надії покладалися на фермерські господарства, які почали засновуватися у 1989 році. В основі побудови їх діяльності була можливість виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку. Фермерське господарство створювалося громадянином України або кількома громадянами, які були членами сім'ї та родичами.

Сьогодні фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян зі створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону [1].

Фермерське господарство діє самостійно на основах самоокупності. Всі витрати господарство покриває за рахунок власних доходів або із джерел які не заборонені законом. Доходи селянського (фермерського) господарства формуються за рахунок виручки від продукції яка реалізовується, від виконання робіт і наданих послуг та використовуються членами господарства на власний розсуд.

Дані Державної служби статистики свідчать, що в Україні станом на 1 січня 2022 року було зареєстровано 48,86 тис. фермерських господарств, а у 2021 році на цей самий період – 47,8 тис. господарств [2].

Слід зауважити, що протягом року в Україні з'явилося 1065 нових фермерських господарств. Так, у липні-грудні 2021 року було відкрито 579 фермерських господарств, а у грудні 2021 року – 103 [2].

Згідно даних видно, що фермерство набирає оборотів, як вид підприємницької діяльності, але розвиток фермерських господарств стримується недостатньо ефективним державним регулюванням, стимулюванням та бюджетною підтримкою їх діяльності. Відсутні дієві інструменти забезпечення їх достатнім матеріально-технічним забезпеченням та капіталізації їхнього прибутку шляхом придбання у власність оброблюваних ними земельних ділянок [3].

Незважаючи на певне відставання від сільськогосподарських підприємств, фермерські господарства мають розвиватися в напрямі збільшення розмірів землекористування, для досягнення раціональних розмірів землеволодінь, або кооперування у забезпеченні технічними засобами при обов'язковому розвитку тваринництва.

Одним із варіантів для малих та середніх фермерських господарств є подальша їх кооперація та інтеграція між собою та іншими агроструктурами. Однак, враховуючи невеликі фінансові можливості цієї численної групи землекористувачів, розвиток кооперації без фінансової підтримки держави є проблематичним. У Мінагрополітики опрацьовано проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про сільськогосподарську кооперацію" та інших законодавчих актів, прийняття яких активізує кооперативний рух у галузі [4].

Отже, для підвищення економічної ефективності фермерських господарств необхідно :

- створити умови для додаткової капіталізації ними землі, щоб вони стали привабливими суб'єктами для банку. Без фінансових стимулів та явних вигод реалізувати це неможливо. Одним з інструментів для стимулювання повинно стати пільгове іпотечне кредитування фермерських господарств на цілі: вищого рівня продукції харчування, концентрації більшої кількості землі, диверсифікації їх діяльності, взяття участі у розбудові інфраструктури села.
- необхідно проводити оптимізацію розмірів фермерських господарств та інтенсифікацію виробництва. Перспективним напрямом для фермерських господарств є плодоовочевий бізнес.
- забезпечення в Україні розвитку фермерського господарства на основі органічного землеробства. Це призведе до можливості отримання вищих прибутків фермерськими господарствами, забезпечить збереження якісних характеристик ґрунтів (зниження рівня забруднення радіонуклідами, важкими металами, пестицидами, хімічними речовинами) та наявності на ринку якісних та корисних продуктів харчування.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про фермерське господарство" / Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 45. – С. 363.
2. Заячук М. Д. Становлення фермерства і України: просторово-часовий аналіз [Електронний ресурс] / Заячук М. Д. // Режим доступу: <https://agropolit.com/news/22350-za-2021-rik-v-ukrayini-stvorili-806-fermerskih-gospodarstv--derjstat>
3. Табінський В. А., Колесник Є. О., Сіліна І. С. Аналіз стану фермерських господарств в Україні // Молодий вчений. 2016. №6 (33). С. 111–115.

4. Макаренко П.М. Мельник Л.Л. Економічний потенціал різних форм аграрних господарств / П.М. Макаренко, Л.Л. Мельник // Економіка АПК. — 2011. — № 7. — С. 89—97.

ФОРМУВАННЯ БРЕНДІВ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЇХНЬОГО РОЗВИТКУ

Топчій М.Д.

*студентка IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

**Н.О. Брюшкова, к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету**

Брендинг - поняття відносно нове, якщо його застосовують щодо територій, тому що це поняття виникло спочатку стосовно просування та позиціонування товарів та послуг.

Брендинг території - це створення індивідуального образу тієї чи іншої території. Це певне враження про місце в умах туристів чи мешканців, ярлик, який асоціюється у людей із певним регіоном [1].

Яким має бути якісний бренд території?

- 1) працювати на емоційному та раціональному рівнях;
- 2) бути придатним кожної аудиторії бренда;
- 3) бути оригінальним;
- 4) бути чесним.

Потрібно розрізнити поняття «територіальний бренд», «бренд території» та «брендинг території».

Отже, територіальний бренд - це бренд території, країни, міста або місцевості, який виступає важливим фактором просування території що спирається на соціальний чи економічний потенціал території та його природні ресурси, та на бренди і товари, що локалізуються на певній території та характерні лише для неї географічно.

Бренд території - це дещо нематеріальне, тобто певний набір сприйняття у споживача щодо території, яку воно характеризує. Але це вагомий інструмент впливу на потрібну аудиторію. Такою аудиторією можуть бути мешканці певної території, інші території, інвестори тощо.

Брендинг території - це цілеспрямоване формування образу території (країни, міста чи місцевості) в свідомості громадян та іноземців. Образ повинен бути позитивним, та максимально розкривати переваги місця, що презентується.

Територіальний брендинг потрібен для:

- формування позитивної репутації території та покращення її іміджу;
- для підвищення конкурентоспроможності серед інших територій;
- посилення економічного розвитку та залучення інвестицій;
- покращення туристичної привабливості місцевості;
- формування позитивних асоціацій у зацікавлених стейкхолдерів.

Термін «національний бренд» було введено британським експертом з брендингу, Саймоном Анхольтом, який визначив його як систематичний процес узгодження дій, поведінки, інвестицій, інновацій і комунікацій країни для реалізації стратегії конкурентної ідентичності [2].

Саймон Анхольт виділив шість основних елементів, що складають основу брендингу територій:

- туризм;
- люди;
- експорт;
- система управління (політика);
- інвестиції та імміграція;
- спадщина та культура.

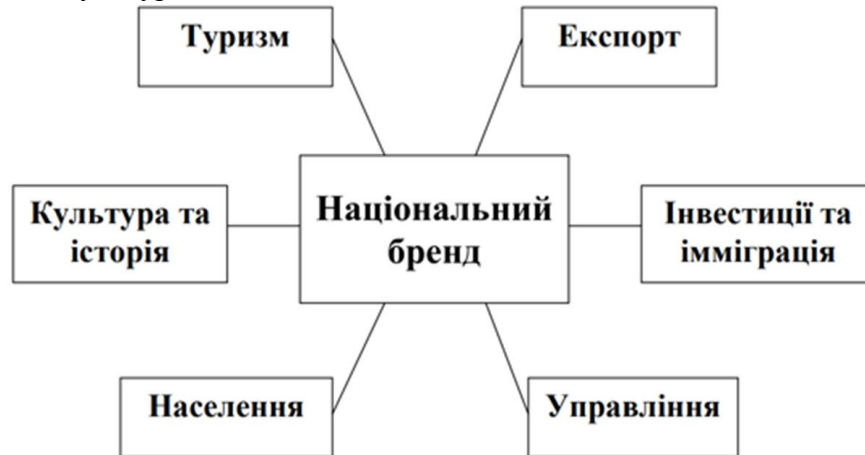

Рис. 1. Основні складові національного бренду за С. Анхольтом [2]

Територіальний брендинг у порівнянні з брендингом товарів та послуг є більш складним та широким поняттям. Він повинен враховувати багато параметрів, що стосуються території. А саме – враховувати історію, культуру, розташування, екологічну ситуацію в регіоні, та вибудовувати асоціації, що пов'яжуть ці особливості з людьми, підприємствами та визначними пам'ятками певної території.

Розробка бренду території складний процес, що потребує багато часу та зусиль від замовника та розробника. Досить складно розробити такі візуальні символи, що будуть чітко пов'язані з територією. Тому що тут присутній елемент творчості та таланту розробників, а ці якості, нажаль, є не у всіх.

Людська природа направлена, перш за все, на сприйняття візуальної інформації, людина буде вивчати інформацію далі тільки тоді, якщо перше враження було позитивним і чимось зачепило відчуття.

Тобто на першому етапі дуже важливо розробити логотип, чи інше візуальне оформлення для території (міста чи країни).

Але лише привабливого логотипа недостатньо. Потрібно підкріпити логотип розробкою бачення, місії та задач. Так само як і в стратегічному плануванні.

Розробка територіального бренду може включати:

1. Назва, слоган.
2. Розробка логотипу.
3. Розробка фірмового стилю.
4. Етикетка та упаковка (сувенірної продукції).
5. Розробка сайту (за потреби).
6. Реклама.

Але, тільки розробкою стиволіки та айдентики не обійтись. У певної території чи місцевості повинні акцентуватися ті особливості, які дійсно існують і можуть бути привабливими та конкурентоспроможними. Брендинг передбачає їх розкриття та оформлення, але не створення. Важливо в процесі брендингу відчутти та розкрити сильні

сторони території. Саме розкриття сильних сторін місця допоможе виділитися на фоні конкурентів, стати більш впізнаваним, а тому і більш привабливим для інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Брендинг територій. URL: <https://buromt.com.ua/territory-branding-article/>
2. Simon Anholt. Places: Image, Identity and Reputation. Palgrave Macmillan, 2010. 385р.
3. Donets L.Ya. Improvement of the advertising management system of enterprises in the conditions of globalization / L.Ya. Donets, O.V. Nikoliuk, R.R. Znachek // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2020. – No4(14). – С. 65-69. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/ejopu/2020/No4/65.pdf>. DOI:10.15276/EJ.04.2020.8.DOI:10.5281/zenodo.4475423.

ІНВЕСТУВАННЯ У «ЗЕЛЕНУ» ЕНЕРГЕТИКУ

Чеховська В.С.,

Здобувачка 3 курсу економічного факультету

Науковий керівник:

Кушнір С.О., д.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Запорізький національний університет

Зелені інвестиції – це інвестиції, які спрямовані на збереження природних ресурсів, виробництво альтернативних джерел енергії, впровадження проєктів щодо попередження зміни клімату та інших екологічно орієнтованих проєктів.

Особливості «зелених» інвестицій характеризуються:

- орієнтацією на економне використання, захист та фінансування умов для відтворення природних ресурсів;
- необхідністю системно розглядати різні джерела інвестування, які об'єднані у часі та просторі;
- широким характером об'єкту інвестування для споживачів, адже часто проблему необхідно вирішувати не тільки на рівні країни, а й на глобальному рівні;
- виокремленням типів інвестицій, які забезпечують державні, міждержавні, власні, змішані форми організації соціальної та економічної діяльності споживачів природних ресурсів [1].

Однією зі складових сталого розвитку є відновлювальна енергія. Згідно Закону України «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 №555-IV, альтернативні джерела енергії – це відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, гідротермальна, аеротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів [2].

Найбільшу частку у виробництві електроенергії займають атомні та теплові електростанції. В середньому частка АЕС у загальному виробітку електроенергії становить 53,1%, а ТЕС ГК та ТЕЦ – 36,2%. З кожним роком частка альтернативних джерел енергії збільшується. У 2020 р. за допомогою альтернативних джерел енергії вироблялося 10,9 млрд кВт/год, що більше на 5,4 млрд кВт/год або на 98,18%, ніж у попередньому році. Також значне підвищення відбулося у 2018 році у порівнянні з 2017,

коли виробіток електроенергії альтернативними джерелами енергії склав 5,5 млрд кВт/год, що більше на 2,9 млрд кВт/год або на 111,54% (табл. 1).

Таблиця 1. Обсяг виробництва електроенергії в Україні, млрд кВт/год.

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	Структура, %				
						2016	2017	2018	2019	2020
Загальний виробіток електроенергії	154,8	155,4	159,4	154,0	148,9	100	100	100	100	100
ТЕС ГК, ТЕЦ	56,6	55,9	58,8	55,8	52,4	36,56	35,97	36,89	36,23	35,19
ГЕС, ГАЕС	9,1	10,6	12,0	7,8	7,6	5,88	6,82	7,53	5,06	5,10
АЕС	81,0	85,6	84,4	83,0	76,2	52,33	55,08	52,95	53,90	51,18
Блокстанції	6,6	1,5	1,5	1,8	1,8	4,26	0,97	0,94	1,17	1,21
Альтернативні джерела (ВЕС, СЕС, біомаса)	1,6	1,9	2,6	5,5	10,9	1,03	1,22	1,63	3,57	7,32

Джерело: складено автором на основі[3].

Цільовим орієнтиром на 2020 р. було збільшити виробництво електроенергії до 163,8 млрд кВт/год. Фактичний обсяг виробництва склав 148,9, що свідчить про недовиконання плану на 14,9 млрд кВт/год або на 9,1%. До 2025 р. планується збільшити виробництво електроенергії до 178,4 млрд кВт/год та до 182,0 млрд кВт/год у 2030 р. Серед причин, які не сприяють досягненню визначених цілей є складність соціально-економічної ситуації та недостатнє фінансування якісних реформ паливно-енергетичного комплексу. Зважаючи на теперішню ситуацію, пов'язану з війною в Україні, наразі спрогнозувати темпи розвитку «зеленої» енергетики складно.

Через незадовільний технічний стан електричних мереж не вдалося досягти зменшення рівня технологічних витрат електроенергії в розподільчих електромережах, адже близько 52% електричних мереж потребує капітального ремонту, реконструкції чи повної заміни. У 2020 р. для покращення ситуації в Україні було визначено, що галузь потребує в тричі більших капітальних інвестицій. Та враховуючи наслідки війни, які необхідно буде компенсувати в майбутньому, обсяг необхідних інвестицій збільшується в рази [4].

Збільшення частки альтернативних джерел енергії відбулося завдяки запровадженню державою програми стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Національною комісією встановлюється «зелений» тариф для різних господарюючих суб'єктів, які виробляють електроенергію за допомогою альтернативних джерел.

«Зелений» тариф визначається як добуток роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року та відповідного коефіцієнту «зеленого» тарифу для різних об'єктів електроенергетики. Коефіцієнт «зеленого» тарифу з кожним роком зменшується. До кінця першого кварталу 2013 року найбільший коефіцієнт для суб'єктів господарювання був 8,64 за електроенергію, яка вироблена з енергії сонячного випромінювання наземними об'єктами електроенергетики, встановлена потужність яких становить 10 МВт або менше. У 2022 році цей показник зменшився до 1,95. У 2022 р. коефіцієнти коливаються від 0,92 до 2,95 в залежності від виду об'єктів електроенергетики. У 2025-2029 рр. планується встановити коефіцієнти «зеленого» тарифу на рівні 0,84-2,59. Для приватних домогосподарств у 2020-2024 рр. коефіцієнти варіюються від 1,94 до 3,02 [2].

Однією із головних проблем «зеленого» інвестування є зазвичай тривалий строк окупності, що зменшує інтерес інвесторів. Але з іншого боку, даний вид інвестицій має бути орієнтований не на отримання прибутку, а на досягнення соціального та екологічного ефекту. Хоча у довгостроковій перспективі такі проекти можуть бути вигідними або корисними при впровадженні інших проектів [1].

Залучення інвестицій у модернізацію основних засобів промисловості, розвиток ресурсозберігаючих технологій, зменшення енергоємності валового внутрішнього продукту, а також проведення екологічних реформ допоможе скоротити використання традиційних джерел енергії.

Список використаних джерел:

1. Пімоненко Т.В. Зелене інвестування: досвід ЄС для України / Т.В. Пімоненко, К. В. Лушик // Вісник СумДУ. Серія: Економіка. – 2017. – №4. – С. 121-127.
2. Про альтернативні джерела енергії [Електронний ресурс]: Закон України від 20.02.2003 №555-IV: станом на 25.04.2022. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#>. – Назва з екрана/
3. Цілі сталого розвитку. Україна 2021. Моніторинговий звіт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs%20Ukraine%202021%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf (дата звернення: 26.04.2022). – Назва з екрана.
4. Добровільний національний огляд щодо Цілей сталого розвитку в Україні. Міністерство економіки України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku> (дата звернення: 26.04.2022).

ГОЛОВНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ КРЕДИТУВАННЯ СУДНОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Щербакова В.С.

*студентка IV курсу факультету менеджменту, маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

**Ніколюк О.В., д.е.н., професор кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету**

В умовах економічної кризи, що вразила країну, курсової нестабільності національної валюти і високої облікової ставки Нацбанку, українські суднобудівники також відрізані від доступних "довгих" кредитів під розумний відсоток. Не секрет, що галузі потрібні саме "довгі" кредити з низькою ставкою, оскільки маржинальність суднобудування невисока, а цикл будівлі судна - довгий. Ні нашим, ні, по згаданім вище причин, іноземним банкам, суднобудівні проекти не цікаві.

Судновласнику ж, приступаючи до реалізації будь-якого суднобудівного проекту, в першу чергу необхідно визначити стратегію залучення довгострокового фінансування. Традиційними схемами довгострокового фінансування є лізинг та банківський кредит. Сьогоднішня практика українських лізингових компаній визначає середній розмір авансу лізингоодержувачів в 25-30%. Зрозуміло також, що лізингова компанія компенсує свої витрати за рахунок клієнта, але і лізингоодержувач має ряд податкових пільг. Однак на практиці лізингова схема є більш дорогою, в порівнянні зі схемою банківського кредиту.

В Україні налагодженої ефективної системи кредитування в сфері суднобудування

не існує. Українські банки видають кредити в розмірі 40-60% від вартості судна, максимум на 4-5 років і мінімум під 12-14% річних, що не забезпечує прийнятну економіку роботи судів і їх окупність.

У світі прийнята практика, коли будівництво суден ведеться з використанням банківських кредитів під заставу закупуваних судів з подальшим погашенням отриманих кредитів за рахунок доходів, одержуваних від експлуатації цих суден (проектне фінансування). Більшість держав, в рамках дій з підтримки експорту, розробили свої національні програми, спрямовані на розвиток суднобудівної індустрії, в тому числі за допомогою експортно-кредитних агентств (ЕКА). ЕКА не уявляють кредити безпосередньо, їх роль полягає в страхуванні ризиків кредитора, в якості якого можуть виступати різні фінансові організації. Тобто фактично кредитори отримують державні гарантії, що покривають ризики, пов'язані з довгостроковим фінансуванням іноземного покупця по суднобудівному контрактом. Кредити під гарантії експортно-кредитних агентств (ECA-based finance) - це дуже привабливий вигляд фінансування, за умовами йому немає гідної альтернативи. ЕКА використовують різні механізми надання фінансування, основними з яких є кредит покупцеві, фінансовий лізинг і проектне фінансування. На практиці, при кредитуванні під гарантії експортно-кредитних агентств застосовуються дві основні схеми. У першій - фондується закордонний банк надає міжбанківський кредит банку-імпортеру під поліс ЕКА, забезпечений заставою судна для фінансування цільового суднобудівного контракту російської компанії. За другою схемою - фондується закордонний банк надає прямий кредит російському імпортеру під поліс ЕКА, забезпечений заставою судна і банківською гарантією в обсязі ризиків, не забезпечених заставою судна.

Тобто, якщо в першому варіанті позичальником виступає банк-імпортера, то в другому - сам імпортер. Конкретний вибір схеми визначається фондується банком і ЕКА і залежить головним чином від кредитного рейтингу підприємства-імпортера і банку-імпортера. Кредитний рейтинг визначається фахівцями фондується банку і ЕКА для кожного позичальника окремо, виходячи з кредитної політики, особливостей клієнта і ліквідності його балансу.

В силу необхідності обмежень щодо державної підтримки суднобудування і створення конкуренції, країни - члени Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР) підписали угоду, в якому регламентується робота підтримуваних державою експортних кредитів - Consensus OECD. У ньому, в тому числі, встановлені вимоги до страхування кредитів в суднобудуванні: по-перше, кредит, заявлений до страхування в суднобудуванні, надається на термін не більше 12 років в обсязі не більше 80% вартості контракту, тобто, умови суднобудівного контракту повинні передбачати 20-відсотковий аванс з боку замовника. Другий момент - кредит і відсотки по ньому повинні погашатися рівними частинами з проміжками не більше шести місяців, перша частина повинна бути сплачена в строк, що не перевищує шести місяців з дня надання сум кредиту.

Масштабність довгострокових інвестиційних проектів передбачає великий обсяг передпроектної роботи: оформлення суднобудівного контракту, проведення ретельного фінансово-економічного аналізу; підготовка комплексної фінансової та юридичної документації; тривалий етап переговорів між учасниками і узгодження всіх умов угоди з неодноразовим виїздом представників компанії в країну джерела кредиту. Крім того, необхідно буде оплатити частину премії страхової компанії, витрати по забезпеченню кредиту та комісію фондується банку за організацію фінансування.

Кредитується компанія повинна також мати можливість фінансування приблизно 20% витрат по реалізації проекту за рахунок власних коштів. Зазначені кошти спрямовуються на передоплату суднобудівного контракту. Останнім часом банки-кредитори безкомпромісно дотримуються дана умова. Наявність зазначених коштів у

кредитується компанії є умовою отримання кредиту.

У разі відсутності даних коштів, існує певна можливість по залученню фінансування і відсутніх 20% планованих витрат, проте дані кредитні кошти будуть істотно дорожче, ніж основна частина кредиту і умови їх отримання складніше (забезпеченням даного кредиту повинні виступати інші активи, які не використовуються в забезпеченні основного кредиту). Залучення відсутніх коштів може бути здійснено також і в формі інвестицій.

Особливості надання закордонного кредиту для українського судновласника. Банк-кредитор повинен бути впевнений, що якщо результати експлуатації судна не відповідатимуть наданим в проекті розрахунками, він зможе реалізувати своє заставне право і отримати відповідну виручку для покриття кредиту.

Тому для банку кредитора важливо, щоб право власності на судно було зареєстровано в юрисдикції, що відповідає наступним характеристикам: чинне морське законодавство, відповідність міжнародним конвенціям по заставах і іпотекам, ефективні та своєчасні юридичні процедури, підтверджені дані про успішні судові розгляди, відсутність обмежень щодо покупців судів при реалізації застави.

На думку зарубіжних кредиторів, реєстрація права власності на судна в Україні знижує його заставну привабливість, тому банки-кредитори наполягають на певних умовах і схемах, які в більшості випадків здійсненні для замовників.

Список використаних джерел:

1. Ніколюк О.В., Вітюк А.В. Інноваційні аспекти розвитку морських портів у забезпеченні логістичної інфраструктури України. Ефективна економіка. 2020. № 4. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7814> (дата звернення: 30.04.2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.13

2. Ніколюк О.В., Седікова І.О., Клевець М.В. Національна безпека та державна політика в сфері реалізації морського потенціалу України // Економіка харчової промисловості. 2021. Т.13, вип. 1. С.90-95.

СЕКЦІЯ 3

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

ВПЛИВ ІНДЕТЕРМІНОВАНИХ УМОВ НА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГІЇ

Горьєва С.В.

аспірантка 3 курсу спец.281 «Публічне управління та адміністрування» Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ

Науковий керівник:

Новаченко Т.В

д.н.держ.упр., доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету телекомунікацій, м. Київ

Україна переживає новий етап якісних перетворень, що здатні продукувати інші соціальні практики, зокрема й у сфері використання ядерної енергії. Відповідальність за успішну реалізацію цих реформ посилюється тим, що вони відбуваються на тлі очевидної кризи світового порядку, системних внутрішніх і зовнішніх викликів – необхідності протистояти гібридним терористичним загрозам територіальній цілісності та суверенітету держави. В окреслених умовах розвиток ядерної галузі неможливий без ефективного застосування методів державного регулювання, які повною мірою враховують її особливості та специфіку, що комплексно та своєчасно забезпечуватиме ядерну та радіаційну безпеку.

Сучасні індетерміновані умови формування української державності вимагають кардинально відмінних від існуючих механізмів державного регулювання у сфері використання ядерної енергії. В державному регулюванні використовувалися детерміновані моделі, при побудові яких нехтували випадковими чинниками та враховували тільки конкретні умови завдання, що вирішується, властивості і внутрішні зв'язки об'єкта. Актуальна сфера державного регулювання у сфері використання ядерної енергії розглядається як сукупність великої кількості детермінованих систем з випадковими зв'язками між ними, та може бути визначена як індетермінована.

Безпека суспільства залишається сектором державної безпеки, але вона також є об'єктом безпеки із власними правами. В той час як державна безпека визначається загрозами для суверенітету (якщо держава втрачає суверенітет, вона не зможе існувати як держава), безпека суспільства стосується тільки загроз для ідентичності суспільства (якщо суспільство втрачає ідентичність, воно не виживе як суспільство) [2]. Тому, хоча держава все ще є об'єктом для військового, політичного, економічного, соціетального (сектору суспільства) та екологічного секторів, «суспільство» також постає об'єктом соціетального сектору.

Нинішнє становлення України, ускладнене військовою агресією з боку РФ, визначається її прагненням до інтеграції в європейські та євроатлантичні структури. Це зумовлює необхідність чіткого розуміння природи сучасних міжнародних процесів, в тому числі в аспекті безпеки, а також визначення загроз (індетермінованих умов), що перешкоджають подальшій прогресивній еволюції держави.

«Безпека суспільства» (societal security) - загальний термін для визначення зусиль, спрямованих на подолання сучасних загроз безпеці. Поняття «безпеки суспільства» сформувався внаслідок усвідомлення феноменів ідентичності та згуртованості суспільства як джерел нестабільності або стабільності. Безпека суспільства базується на спроможності виживати в індетермінованих умовах. Безпека суспільства – це новий вимір, який піддається подальшому аналізу. Він покликаний заповнити відстань між безпекою держави та захищеністю людей [4, с. 114].

Відповідно до статті 5 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» державна політика у сфері використання ядерної енергії та радіаційного захисту реалізується шляхом, зокрема, створення оптимальної системи державного регулювання питань ядерної та радіаційної безпеки, тобто регулювання із врахуванням диференційованого підходу до вимог безпеки в залежності від потенційної ядерної та радіаційної небезпеки, яку має конкретний вид діяльності з конкретними установками (джерелами).

Державне регулювання у сфері використання ядерної енергії спрямоване на забезпечення безпеки людини, навколишнього природного середовища, ядерних установок та джерел іонізуючого випромінювання, фізичний захист об'єктів використання ядерної енергії.

Одним із пріоритетних завдань державного регулювання у сфері використання ядерної енергії є забезпечення захищеності та виконання Україною міжнародних зобов'язань в частині досягнення основних цілей фізичного захисту: мінімізації ризиків скоєння диверсії, крадіжки або будь-якого іншого неправомірного вилучення радіоактивних матеріалів та зміцнення режиму нерозповсюдження ядерної зброї.

Основні виклики для ядерного регулювання в Україні пов'язані із зовнішньою загрозою – анексією Автономної Республіки Крим та повномасштабною військовою агресією РФ. Міжнародна спільнота визнала факт порушення положень Будапештського меморандуму по відношенню до України. Про це у своїй промові на Гаазькому саміті з ядерної захищеності ще 24 березня 2014 р. заявив Генеральний секретар ООН пан Гі Мун, зазначивши, що гарантії безпеки були важливою умовою для приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), але їх надійність була серйозно підірвана подіями навколо України. Генсек ООН висловив думку, що це матиме негативні наслідки як для регіональної безпеки, так і для усього режиму нерозповсюдження ядерної зброї. Через зовнішню агресію, Україна втратила регулюючий контроль на територіях АР Крим та окремих територіях Донецької та Луганської областей.

Найвищим пріоритетом діяльності державного регулювання у сфері використання ядерної енергії, є гарантування безпеки людини та навколишнього середовища від шкідливого впливу іонізуючого випромінювання (радіації), при здійсненні будь-якої діяльності, пов'язаної з додатковим, до природного, іонізуючим опроміненням, включаючи діяльність на всіх етапах життєвого циклу ядерної установки або сховища для захоронення радіоактивних відходів, поводження з радіоактивними відходами, перевезення радіоактивних матеріалів, виробництво і використання джерел іонізуючого випромінювання, а також надійної захищеності ядерних установок, ядерних матеріалів, інших джерел іонізуючого випромінювання від несанкціонованого доступу та впливу.

Переважає більшість підходів щодо забезпечення безпекового використання ядерної енергії базується на усвідомленні та реалізації на державному і міжнародному рівнях концепції національних інтересів. Сферою, де знаходять прояв інтереси, є політика. Першоосновою інтересу є потреби розвитку та безпеки суспільства і держави [1]. Тому за своєю суттю та спрямованістю вони зорієнтовані на забезпечення виживання та прогресивного розвитку й тією чи іншою мірою суспільства та держави. Тільки через призму їх реалізації та захисту можуть та повинні розглядатися всі проблеми пов'язані із безпековим використанням ядерної енергії.

Список використаних джерел

1. Гальчинський А. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки- К., 2003. – С. 168.
2. Глобалізація і сучасний міжнародний процес.- За заг ред. проф.. Б.Гуменюка і проф..С. Шергіна.- Київ: Університет Україна.- 2009.
3. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 12.04.2022).
3. Корнієвський О. Концепція суспільної безпеки: сучасний науково-експертний дискурс// Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, випуск 21, 2009.
4. Чешков М. Глобалізація: сутність, сучасна фаза, перспективи/ Pro et Contra.– 1999. – Osin. – S. 114-127.

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ ЗА КОРДОНОМ ТА В УКРАЇНІ

Діма В.В.

*студентка IV курсу факультету менеджменту, маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

*Ніколюк О.В., д.е.н., професор кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету*

З 2016 року Україна долучилась до Угоди світової організації торгівлі Про державні закупівлі, людям які працюють в експорті України стало набагато простіше знаходити можливості для продажу. Тому, з саме того часу, стало коротшим взаємозв'язок між клієнтом та постачальником.

Для отримання договору на новітніх експортних торгівлях не потрібно докладати стільки зусиль, як раніше. Тепер потрібно дізнатись про прибутковий торг (тендер), одержати від них тендерну документацію та відправити заяву на можливість в участі тендера.

GPA (Agreement on Government Procurement) - це багатостороння Угода в рамках СОТ, яка регулює закупівлю товарів, робіт та послуг державними органами Сторін Угоди на основі принципів відкритості, прозорості та недискримінації.» На даний момент вже частина країн як знаходиться в складі Європейського Союзу пов'язана угодою GPPS та інші. Для того щоб компанії змогли приймати участь в державних закупівлях в них повинна бути продукція яка відповідає критерія та вимогам даного ринку. Та це ще не все, дуже важливо попри все мати переваги над іншими конкурентами. В особливості це: ціна, якість та репутація.

Як в будь-якій сфері діяльності є професійна комунікація та відповідні сленги. Для того щоб прийняти участь в тендері учаснику потрібно прописати пропозицію на мові замовника. Але і замовник, конкретно приклад Українських замовників які викладають інформацію про категорію яка йому потрібна (товари, послуги чи роботи), на державній та на англійській мовах . Також є важливим і те що кожен учасник має надати інформацію про те як буде проходити логістичний процес та розмитнення(якщо йдеться мова про товар).

Для того, аби здійснювати пошук тендерів, треба чітко визначити код вашого товару, роботи чи послуги в залежності від обраної цільової країни чи регіону. Так, у країнах ЄС використовується CPV-код, який можна підібрати тут або тут, для

північноамериканських країн — NAICS-код: тут або тут. У більшості інших країн використовується СРС-код.

На жаль, наразі не існує єдиної інтегрованої платформи для пошуку інформації про міжнародні тендери GPA. Якщо вас цікавлять європейські тендери, дуже зручно користуватися платформою, на якій розміщується усі оголошення про тендери в ЄС, TED. У інших країн-сторін Угоди є власні електронні ресурси, на яких розміщується інформація про публічні тендери. До прикладу, тендери США треба шукати тут, а тендери Канади - тут.

Предмет закупівлі те, що купується згідно з Законом, називається «предмет закупівлі» - товари, роботи чи послуги, що закуповуються Замовником у межах єдиної процедури закупівлі або в межах проведення спрощеної закупівлі, щодо яких постачальникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

Значення категорій «товари», «послуги» і «роботи» розкриваються у статті 1 Закону і при цьому відправною точкою є саме визначення терміну «роботи», оскільки на відміну від понять «товари» і «послуги» поняття «роботи» досить докладно описані у Законі виключним переліком видів діяльності, які є роботами та які стосуються об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення. Розмежування предметів закупівель на «товари/послуги» з одного боку і «роботи» з іншого боку важливе, оскільки для цих двох категорій існують різні вартісні межі застосування Закону та різні правила визначення предмета конкретної закупівлі (вони показані на малюнку нижче).

Типи закупівель - вартісні межі при закупівлі товарів і послуг складають 200 тисяч гривень, а робіт - 1,5 мільйонів гривень. Для Замовників-підприємств, визначених пунктом 4 ч.1 ст.2 Закону, з монополізованих, але суспільно важливих сфер (електроенергетика, комунальне господарство тощо – «особливі» Замовники) такі межі при закупівлі складають: для товарів і послуг - 1 мільйон гривень; для робіт - 5 мільйонів гривень.

Крім цього, якщо вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою від вказаних вище порогів - Замовник або проводить спрощений електронний аукціон через систему Prozorro (так звані «спрощені закупівлі»), або здійснює закупівлю товарів з використанням електронного каталогу.

Якщо ж вартість предмета закупівлі не перевищує 50 тисяч - укладає прямий договір з обраним на свій розсуд постачальником (у тому числі з використанням електронних каталогів) з обов'язковим оприлюдненням звіту про такий договір в цій же системі електронних закупівель.

Згідно з існуючим Порядком, затвердженим Наказом Мінекономрозвитку від № 708 від 15.04.2020 предмет закупівлі товарів і послуг визначається Замовником на основі Єдиного закупівельного словника (CPV).

Визначення предмета закупівлі робіт здійснюється Замовником за об'єктами будівництва та з урахуванням ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013 "Правила визначення вартості будівництва", прийнятих наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05 липня 2013 року N293, а також галузевих будівельних норм ГБН Г.1-218-182:2011 "Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та перелік робіт»

Наша порада українським компаніям, що починають працювати із міжнародними тендерами – уважно вивчайте тендерну документацію. Там ви знайдете описання процедурних питань участі у тендері, вимоги до фінансового стану та методів його підтвердження, вимоги до предмету закупівлі та учасника, документи, що маєте надати для підтвердження кваліфікаційних критеріїв, визначених замовником, вимоги щодо оформлення та подачі тендерної пропозиції. Крім того, ви можете використовувати тендери, як інструмент самооцінки щодо відповідності вимогам іноземного замовника.

Досвід демонструє, що український бізнес не завжди уважно вивчає тендерну

документацію, у зв'язку з чим тендерна пропозиція подається неповною або з помилками. Тож уважність – має бути вашою головною рисою при роботі із інструментом публічних закупівель.

Ще одна порада українським компаніям, які бажають приймати участь у міжнародних тендерах — ставте свої питання замовнику. Якщо ви маєте запитання щодо вимог тендерної документації чи до підтвердних документів або просто бажаєте уточнити окремі аспекти тендеру, обов'язково дайте знати про це вашому потенційному партнеру.

Список використаних джерел:

1. Савенко І.І., Ніколюк О.В., Корсікова Н.М. Розбудова публічного управління та адміністрування: вимоги часу: колективна монографія / ред. кол.: І.І. Савенко, О.В. Ніколюк, Н.М. Корсікова. Одеська національна академія харчових технологій. Одеса: Друк Південь, Сімекс-прінт, 2021. 324 с.

2. <https://infobox.prozorro.org/articles/postanovi-vid-28-02-2022-169-deyaki-pitannya-zdiysnennya-oboronnih-ta-publichnih-zakupivel-tovariv-robit-i-poslug-v-umovah-voyennogo-stanu>

УКРАЇНА ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Підпригора М.С.,

здобувачка 1 курсу факультету економіки і управління

Науковий керівник:

*Шевченко А.А., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеського державного аграрного університету*

Євроінтеграція та членство в Європейському Союзі є важливою стратегічною метою України, тож потрібно розуміти, що може отримати наша держава від співпраці з ЄС і які проблеми виникають на шляху до членства в ЄС.

На шляху поглиблення інтеграційних процесів між Україною і ЄС існують значні перешкоди, такі як: низький рівень інформованості громадян про Європейський Союз; сумніви щодо того, чи матиме Україна вигоду від євроінтеграції; занепокоєність щодо конкурентоспроможності українських товарів на європейському ринку, а також вірогідної еміграції робочої сили; вимоги ЄС до України щодо вступу і основна проблема – правосуддя, корупція і організована злочинність.

Отже, необхідно виділити внутрішні чинники, що гальмують рух України до ЄС: по-перше, це повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій; по-друге, тривогу викликає рівень корупції та економічної злочинності; по-третє, відсутність консенсусу стосовно європейського вибору серед населення; по-четверте, явний дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед серед політичної еліти і державних службовців України; по-п'яте, величезний розрив у рівнях економічного розвитку України і європейських країн; по-шосте, значна відмінність рівня життя населення; по-сьоме, невідповідність правових систем [1].

Членство в ЄС для України має як позитивні, так і негативні сторони. Серед переваг можна виділити: макроекономічну стабільність; технологічну модернізацію; забезпечення вільного доступу до новітніх технологій, капіталу, інформації; надання субсидій сільському господарству; залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій в

українську економіку; створення нових робочих місць; спільні митні тарифи; антидемпінгову політику; протекціонізм і контроль експорту. До недоліків можна віднести: низький рівень ВВП та дохід на душу населення; втрату конкурентоспроможності певних галузей економіки; недостатньо високий рівень наповнення вітчизняними товарами внутрішнього ринку; неконкурентоспроможну на зовнішньому ринку продукцію; складність переходу на європейський рівень цін; квотування певних видів товарів; відтік кваліфікованої робочої сили.

Також зі вступом в Європейський Союз перед Україною відкриваються деякі економічні перспективи. Їх можна поділити між собою на можливості та загрози. Можливості: забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу; упровадження стандартів ЄС у виробництві; уніфікація цін на енергоносії; транспортні перевезення в рамках країн-учасниць; вихід на ринок ЄС; підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника; підвищення кваліфікації робочої сили; надання пріоритетів інтелектуальним інвестиціям у високі технології; використання фондів регіонального розвитку ЄС для прискореного виходу на вищий рівень економічного розвитку стосовно країн Євросоюзу. Загрози: переміщення до України шкідливих виробництв; використання дешевої ресурсно-сировинної бази України; скорочення обсягів традиційного українського експорту до ЄС; використання дешевої робочої сили України; витіснення національних товаровиробників із внутрішнього ринку; високі європейські ціни.

Співробітництво з ЄС сприятиме підтримці України у реформуванні та реорганізації системи управління науковою сферою та дослідних установ, зокрема щодо розвитку науки та інноваційних технологій. Це дозволить країні отримати: досвід технологічної модернізації вітчизняного виробництва за рахунок оволодіння новітніми наукомісткими технологіями; додаткові переваги спільної науково-технічної діяльності з країнами-членами ЄС – рівні умови для реалізації інноваційних проєктів, використання інституційних, інформаційних та фінансових можливостей країн-членів ЄС.

Україна - велика аграрна держава, площа орних земель якої дорівнює понад 25 % площі орних земель Європейського Союзу (ЄС). Сільське господарство історично є одним з основних секторів економіки України, частка якого у ВВП країни у 2017 році становила приблизно 17 %. Обсяг експорту сільськогосподарської та харчової продукції з 2012 по 2018 роки зріс з 20 % до 40 %, і цей сектор є основним джерелом надходження іноземної валюти. Ці умови роблять Україну унікальною з точки зору виробничого потенціалу.

Україна в складі ЄС має на меті сприяти розвитку більш інклюзивного та конкурентоспроможного виробничого сектору, орієнтованого на зростання та сталий розвиток малих і середніх господарств та малих і середніх підприємств, сприяючи тим самим боротьбі проти зубожіння та депопуляції сільських територій України. Програма повністю узгоджується з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС і спрямована на три основні сфери:

- Подальша підтримка земельної реформи шляхом об'єднання державного земельного кадастру та державного реєстру речових прав, реформи установ та системи землекористування;
- Зміцнення цільових ланцюгів вартості в сільському господарстві та забезпечення доступу малих фермерських господарств до фінансування шляхом запровадження грантових програм, зокрема, з огляду на можливе відкриття ринку землі в найближчі роки;
- Проведення інституційних та галузевих реформ у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій, зокрема шляхом розробки політик та програм державної підтримки, спрямованих на малі та середні фермерські господарства, та впровадження галузевих реформ, спрямованих на стале управління ресурсами рибного та лісового господарств [4].

Основним форматом інвестиційного співробітництва між Україною та ЄС є взаємодія нашої держави з Європейським інвестиційним банком (ЄІБ). Кредитний портфель ЄІБ в Україні складається з шести інвестиційних проектів. Пріоритетними сферами кредитної діяльності ЄІБ в Україні є модернізація транспортної та енергетичної інфраструктури, підвищення рівня енергоефективності економіки України, зміцнення рівня захисту навколишнього середовища, реформування системи освіти, а також кредитна підтримка приватного ділового сектору України [2].

Отже, враховуючи вплив інтеграційних чинників на економічну сферу держави, значно перспективнішим усе ж залишається вступ України до Європейського Союзу, на шляху до якого країна зробила вже багато зусиль та буде вдосконалюватися, щоб у найближчій перспективі стати членом ЄС [1].

Список використаних джерел:

1. Кваша О.С., Синякова А.В. Україна та ЄС: проблеми та перспективи інтеграції в сучасних умовах / Кваша О.С., Синякова А.В. // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / №23 - 2019.
2. Богатаренко А.О. [та ін.] [під керів. Гончаренко О.М.] Том 1 Проблеми та перспективи європейської інтеграції України № 1 - 2013.
3. Луцків О.М. Напрями взаємодії України та ЄС в інноваційній сфері [Текст] - 2015.
4. Угода між Урядом України та Європейською Комісією про фінансування заходу "Підтримка ЄС для розвитку сільського господарства та малих фермерських господарств в Україні" за станом на 28 січня 2020, – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-20#Text

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Саковська А.І.

Студентка 4 курсу СВО «Бакалавр» ф-ту ММіЛ

Науковий керівник:

*Мужайло В.Д., к.е.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Одеський національний технологічний університет*

В сучасних умовах розвиток освіти неможливий без стратегічних завдання реформування освіти в Україні. Стратегія в освітній сфері виступає засобом реалізації загальнонаціональних інтересів та пріоритетів держави. В державній політиці, освіта розглядається як засіб соціально-економічного розвитку суспільства, забезпеченні можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формуванні інтелектуального та культурного потенціалу нації.

На нашу думку стратегічними напрямками в реформуванні освітньої сфери мають бути: впровадження нової реформи в забезпеченні розвитку освітньої сфери, яка дасть змогу виховати свідому, освічену, творчу особистість; демократизація навчально-виховних закладів; створення більш сучасної, та більш доступної навчальної програми; формування багатоваріантної інвестиційної політики у галузі освіти; виведення системи освіти на рівень європейського зразка.

Основними факторами, що визначають розвиток державної політики в освітній

системі є: «зовнішні (науково-технічний прогрес, зміни соціально-економічного стану країни, характер та особливості управління суспільством, розвиток науки та теорії управління, соціально-політичні фактори, світовий контекст розвитку освіти), та внутрішні чинники (зміна освітньої парадигми, розвиток школи)».

Зміни які відбуваються на соціально-політичному рівні держави нерозривно поєднуються з змінами на освітньому рівні, саме з цих позицій виділено основні тенденції державної освітньої політики на сучасному етапі. Перш за все, до них належить насамперед, демократизація, децентралізація, дитиноцентризм, технологізація освітнього процесу або практична спрямованість навчання. Якраз вони найбільш повно відтворюють ті зміни, які характерні сьогодні для розвитку освітньої політики в Україні.

На сьогоднішній день Україна для забезпечення нормального функціонування системи освіти, шукає різні шляхи модернізації, одним з яких є, саме, децентралізація, тобто передача влади від вищих органів до нижчих. А саме, щоб органи державної влади вирішували більш суттєві завдання покладені перед ним, для модернізації освіти, а обласні та районні органи керувалися повноваженнями для вирішення конкретних завдань освіти свого регіону.

В Україні повинні забезпечуватися прискорений, випереджальний інноваційний розвиток освіти, а також створюватися умови для розвитку, самоствердження та самореалізації особистості протягом життя». Також, основним джерелом сучасної тенденції розвитку освітньої системи, на нашу думку, виступає застосування нових інформаційних технологій, які дозволяють учневі отримувати знання не лише від вчителів, тобто вчителі в сучасному світі стають не єдиним джерелом отримання знань, а більше наставником та партнером учневі в засвоєні матеріалу.

На нашу думку, гарною тенденцією буде якщо держава змінить умови навчання, таким чином, щоб кожна окрема людина базувалась лише на основі своїх здібностей, це допоможе виховати, більшу частину населення, висококваліфікованих людей, які будуть працювати на благо держава, адже коли людина займається лише тим що їй подобається, і не витрачає час на інші не цікаві йому зайняття, розвиток для неї стає більш цікавішим.

Необхідним впровадженням в тенденції розвитку освіти є, залучення не тільки осіб які навчаються, а і які навчають до освоєння технологій, адже у сучасному світі, технології плюс інтернет посідають найвищу сходинку отримання інформацій. Адже, сучасний фахівець, щоб залишатися кваліфікованим, змушений постійно навчатися, отримувати нові спеціалізації, а інколи і змінювати їх. Крім того, освітня політика в Україні, далека від Європейських стандартів що суттєво припиняє розвиток країни в цілому. Тому формування освіти в Україні потребує зосередження уваги на глобальних проблемах в цій галузі.

Таким чином, Європейська комісія згідно проблемам освіти встановлює 3 спрямованості в галузі освіти, які спостерігаються в країнах Європейського об'єднання, але вимагають загального інтересу: демографічні зміни, що відображаються в скороченні числа вчителів невід'ємною сукупної концепції освіти, вихід на пенсію, в взаємозв'язку з досягненням відповідного віку, істотного числа вчителів; продовження загального середньої освіти, і підвищення числа учнів вищих навчальних закладів; єдина спрямованість до автономізації середніх навчальних закладів, що відбувається в той же час з ходом регулярної оцінки системи, навчального закладу і викладацького складу.

Тенденції розвитку державної політики, обумовлені тим що українська освітня політика, на даний час, спрямована на світовий ринок, і формується в умовах інформаційного розвитку суспільства, тим самим наближуючи її до європейського рівня.

З огляду на це, ми бачимо, що державна політика в сфері освіти на стоїть на місці, адже з роками зростає попит на отримання вищої освіти, тому що, в сьогоднішніх реаліях, людини яка не здобула хоча б одну вищу освіту, залишається на найнижчій сходинці розвитку суспільства. Науковцями виділено основну тенденцію у сфері освіти України, яка характеризується як зростання попиту на високоякісну освіту, що, у свою чергу,

стимулює удосконалення систем освіти.

На нашу думку, серед негативних тенденцій у розвитку освітньої сфери є: зниження якості навчального процесу, при чому збережений відносно високий рівень освіти, в деяких навчальних закладах; найнижчий рівень освіти в Україні, в порівнянні з ЄС, що загрожує економіці країни, і подальшим відставанням від інших країн світу. Тому вирішення цих проблем, можливе лише за рахунок реформування, модернізації освіти в цілому. Реформування системи освіти має базуватися на вирішенні таких питань: забезпечення права, кожній особистості на здобуття освіти; впровадження тенденції отримання освіти впродовж усього життя людини; консолідація регіонів України в одному суспільстві на підставі спільних цінностей; забезпечення якісної та зрозумілої системи освіти; виведення освіти України на світовий ринок.

Для здійснення реформування, мають бути застосовані такі основні механізми: децентралізації розподілу повноважень в освітній сфері, що допоможе владі краще зосереджуватися на вирішенні основних завдань; залучення педагогів та вчених до освоєння новітніх технологій, які є провідними у теперішньому світі, без яких, на мою думку, неможливий сучасний розвиток в освітній сфері; базування на здібностях та вміннях кожної людини.

З огляду, на вище сказане, можна сказати що Україна робить все можливе для досягнення якості освіти Європейського рівня, та впроваджує свої тенденції розвитку освітньої політики. Також Україна стоїть на шляху впровадження власної політики та стратегії розвитку, як пов'язані зі світовими тенденціями. Проте, в освіті України є безліч проблем, що значно призупиняє виходження освіти країни на рівень ЄС.

Список використаних джерел:

1. Nikoliuk O.V. Public management of intellectual migration in Ukraine / O.V. Nikoliuk, I.I. Savenko, I.O. Sedikova, K.I. Tkach // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2020. – №6 (52). – С. 63-69. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No6/63.pdf>. DOI:10.15276/ETR.06.2020.7. DOI:10.5281/zenodo.4564543

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Цимбал Н. В.

*Студентка 3 курсу «Облік і оподаткування»
Факультету економіки та управління*

Науковий керівник:

***Галицький О. М., д.е.н., професор кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса***

Проблеми зайнятості населення в будь-яких галузях економіки були та є пріоритетом урядів країн світу. А сьогодні, коли Україна переживає, напевне, найскладніші часи за усі роки свого незалежного існування, коли ворог намагається нав'язати свою правду та, фактично, знищити український народ, як такий, коли наші захисники мужньо обороняють нашу державу на фронті, всім іншим, в тилу, потрібно подбати про економічну, соціальну та продовольчу безпеку держави, яка безпосередньо залежить від ефективної діяльності людей і в аграрному секторі економіки також.

Зайнятість населення визначається як сфера виробничих відносин, що відповідає вимогам законодавства і формується згідно з попитом та пропозицією на ринку праці, дає можливість повністю реалізувати свій потенціал для створення благ, формування корисного ефекту, задоволення потреб.[3] Оскільки зайнятість залежить від багатьох чинників, які зазнають вплив від економічних процесів, змін у законодавстві, з боку суспільства та низки інших факторів, ми виділили основні з них:

1. природно-кліматичні
2. демографічні
3. економічні
4. соціальні
5. організаційні.[1; 2]

Тепер пропонуємо розглянути вплив згаданих чинників, на зайнятість населення в аграрному секторі економіки.

Таблиця 1 - Вплив різних чинників на зайнятість населення в аграрному секторі

Чинники	Обґрунтування залежності
Природно-кліматичний	Залежність сільськогосподарського виробництва від природно-кліматичних умов спричиняє сезонність у попиті та пропозиції на ринку праці протягом року. Тобто взимку потреба у використанні робочої сили мінімальна, а в літньо-осінній період – максимальна.
Демографічний	Цей чинник впливає на зайнятість в цілому. Демографічна криза негативно впливає на чисельність працездатного населення у сільській місцевості, які приймають участь в виробництві аграрної продукції.
Економічний	Прибуток національної економіки України прямо залежить і від аграрного сектору. Тож економічний чинник безумовно має вплив на формування попиту та пропозиції на робочу силу та місця праці. Також, важливим є матеріальна мотивація, оскільки без достатнього рівня оплати праці важко реалізувати нормальні соціально-трудова відносини в межах підприємства чи країни загалом.
Соціальний	Без використання новітніх технологій в аграрному секторі, досягти економічних цілей в найкращому варіанті важко. А без освіти та постійного підвищення рівня навчання розвиток технологій неможливий. Також, необхідним є розвиток соціальної інфраструктури, транспортного з'єднання тощо.
Організаційний	Особливо сьогодні, у зв'язку з високим рівнем безробіття та трудовою міграцією через воєнні дії країни-агресора, як ніколи ефективна діяльність служб зайнятості вирішить низку проблем пов'язаних з працевлаштуванням місцевих людей та людей, які вимушені шукати безпечне місце життя.

Джерело: складено автором на основі власних спостережень.

Головні проблеми України в сфері зайнятості населення полягають у кризовому зменшенні попиту на працю, прихованому безробітті та неформальній і нетоварній зайнятості, регіональній диференціації рівня безробіття, величезній напрузі на сільському ринку праці. Вирішення цих питань можливе лише при створенні сприятливих умов для розвитку підприємництва, стимулюванні створення нових робочих місць. Міжнародний досвід свідчить, що втручання держави в трудові відносини повинно бути виваженим і

програмно-плановим, ґрунтуватися на наукових прогнозах і довгостроковій політиці, враховуючи загальноекономічну кон'юнктуру. Тим паче, що в розвинених країнах уряд держави не втручається у власне підприємницьку діяльність, яка до того ж стає ефективнішою за рахунок державних програм та підтримки.

Отже, щоб підвищити конкурентоспроможність сільськогосподарського товаровиробника на ринку праці державними органами мають бути запровадженні заходи, що спрямовані на підвищення мотивації безробітних у пошуку роботи. Також, основні шляхи вирішення питань зайнятості населення в аграрному секторі економіки вважаємо такі:

1. розвиток освіти та впровадження інновацій;
2. створення програм сприяння зайнятості населення в аграрному секторі, що будуть стимулювати бізнес в селі;
3. ефективне та раціональне використання природних ресурсів;
4. мінімізацію впливу сезонного характеру виробництва на процеси зайнятості;
5. розвиток соціальної інфраструктури задля задоволення потреб населення в сільській місцевості.

Список використаних джерел:

1. Чуб О.В. Чинники ефективної зайнятості молоді в сучасних умовах. Соціально-трудові відносини: теорія та практика. 2014. № 2. С. 319–324. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stvttp_2014_2_48 (дата звернення: 01.05.2022).
2. Куцеволова М.В. Фактори впливу на зайнятість населення регіонів: можливості використання у процесі формування політики зайнятості. Демографія та соціальна економіка. 2017. № 2(30). С. 225–236. URL: <https://dse.org.ua/archive/30/17.pdf> (дата звернення: 01.05.2022).
3. Проблеми зайнятості в Україні. Бібліотека економіста. <https://library.if.ua/book/40/2660.html> (дата звернення: 01.05.2022).

СЕКЦІЯ 4

СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Ель Хатіб Р. Х.,

*здобувач ступеня бакалавр спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»
Навчально – наукового інституту економіки та менеджменту*

Науковий керівник:

Добрянська Н.А.

*д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет «Одеська політехніка», м.Одеса*

В сучасних умовах цифровізація відіграє значну роль у розвитку як країни в цілому, так і окремого суб'єкта господарювання.

Необхідно погодитися з думкою М. Латиніна, що «Проблема розбудови інформаційного суспільства повинна бути настільки ж пріоритетною для нашої країни, як і проблеми подолання бідності, поліпшення здоров'я, збільшення робочих місць. Тому розбудова інформаційного суспільства, удосконалення інформаційного законодавства повинні стати стратегічними пріоритетами для всього суспільства й держави» [1].

Іншої позиції Сенкевич О.Ф. та Войт Д.С., які вважають, що «Реформи, що запроваджені в Україні, окрім іншого, спрямовані на оптимізацію та раціоналізацію функціонування органів управління на всіх рівнях (державний, регіональний, місцевий), що відбувається на засадах перерозподілу функцій, владних повноважень між державою й регіонами, а також встановлення ефективних комунікаційних зв'язків з громадськістю на основі впровадження інформаційних технологій» [2].

У 2018 році була розроблена «Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 - 2020 роки. В ній визначено основну мету, завдання та пріоритети цифрової трансформації України на 2018-2020 роки». Відповідно до Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 - 2020 роки, під цифровізацією розуміють «здатність технологій позитивно впливати на результативність, ефективність, вартість та якість економічної, суспільної та особистої діяльності завдяки механізму економічного зростання» [3].

Більш широкого тлумачення цього поняття виступає колектив авторів, який «Під цифровізацією розуміє феномен інтеграції цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у суспільні та бізнес- процеси, а отже, й перехід від аналогового світу до цифрових комунікацій у багатьох сферах суспільства. Сьогодні у світі відбувається четверта промислова революція (Індустрія 4.0), основною характерною ознакою якої є повне, вичерпне і всеосяжне користування Інтернет-технологіями для удосконалення різноманітних процесів, пов'язаних із життям людини» [4, с.71].

Соколова Г. Б. вважає, що «насичення матеріального світу електронно- цифровими приладами, системами, зразками та налагодження електронно- комунікаційного обміну між ними називається цифровізацією. Цифрова трансформація існуючих та створення нових галузей економіки, трансформація всіх сфер життєдіяльності України у нові, більш ефективні та сучасні є головною метою цифровізації України. Створення сучасного інфраструктури та відповідного цифрового простору вигідно всім: і зовнішньому інвестору, і бізнесу, і громадянам» [5].

Краус Н. М. та Краус К. М. під «цифровізацію трактують виготовлення, продаж й постачання продуктів через комп'ютерні мережі. Виготовлення і розподіл продукції, робіт або послуг у цифровій економіці – це інформування й засоби її передачі, Інтернет-технології, мережеві зв'язки та належна інфраструктура, знання, інновації, синергетичні ефекти» [6, с.212].

Відповідно до «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» [3] визначаються основні цілі цифрового розвитку рис. 1.

Рисунок 1. Основні цілі цифрового розвитку та їх вплив на сектори економіки
Джерело: згруповано [3]

Демчишак Н.Б. та Глутковський М.О. зазначають, що «Цифровізація економіки, з одного боку, є запорукою економічного успіху, з іншого – його рушійною силою, враховуючи обґрунтоване концептуальне розуміння сутності цифрової економіки. Зростання якості та рівня інноваційності вітчизняних товарів й послуг повинно забезпечити не лише стійке економічне зростання, але й конкурентні переваги при подальшій інтеграції у ЄС. При цьому зростає потреба у науково-технологічних дослідженнях, формування певної ділової («цифрової») культури, імплементації ідей розумних міст в Україні на основі розвитку територіальних громад й появи там нових ініціатив і пропозицій інноваційних рішень» [7, с.47].

Список використаних джерел:

1. Латинін М. А. Стратегічні пріоритети розбудови інформаційного суспільства в Україні. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1733_51051712.pdf.
2. Сенкевич О.Ф., Войт Д.С. Цифрова трансформація територіальних управлінських систем: напрями та перспективи розвитку. Причорноморські економічні студії. 2020. Випуск 52-2. С.81-85.
3. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 - 2020 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#T>.
4. Никифорок О. І., Стасюк О. М., Чмирьова Л. Ю., Федяй Н. О. Цифровізація в транспортному секторі: тенденції та індикатори розвитку. Статистика України. 2019. № 3.

Частина 1. С. 70-81.

5. Соколова Г. Б. Деякі аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2018. № 1. С. 92-96.

6. Краус Н. М., Краус К. М. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. Інтелект XXI. 2018. № 1. С. 211-214

7. Демчишак Н.Б., Глутковський М.О. Розвиток цифрової економіки в Україні: концептуальні основи, пріоритети та роль інновацій. Інноваційна економіка. 2020. №5-6. С.43-48

НАПРЯМИ УЗГОДЖЕННЯ МОРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Кулієв Р. Х-М.

*студент IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

***К.С. Колеснікова, к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету***

На сьогодні очевидним є те, що політика розвитку морегосподарської діяльності є частиною державної морської політики і являє собою сукупність урегульованих дій за різноманітними напрямками морегосподарської діяльності, що реалізується в грошовій, бюджетній, податковій, інвестиційній, а також в сфері зайнятості, та спрямовані на реалізацію рішень для досягнення ефективного розвитку морегосподарської діяльності. Основною галузевою ланкою тут постає морегосподарський комплекс. У Морській доктрині України надається досить лаконічне визначення морегосподарського комплексу як територіального поєднання об'єктів морської індустрії [1]. Воно не розкриває сутності морегосподарського комплексу ні у функціональному, ні в територіальному, ні в галузевому аспектах, проте пов'язує сутність та структуру морегосподарського комплексу з терміном «морська індустрія». Останній також фігурує в Морській доктрині та визначається як сектор економіки, що включає суб'єкти господарювання у сферах торговельного мореплавства, морського транспорту, суднобудування, судноремонту, використання ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, рибного господарства. Принципи державного управління – це керівні правила, що відбивають зміст законів і закономірностей і мають бути закріплені в нормативно-правових документах та використовуватися в науковій та практичній діяльності фахівців з управління. Таким чином, формування концепції державного управління стратегічним розвитком морських портів України має виходити з системи принципів державного управління цією сферою (табл. 1).

Ці принципи відносяться до дії усієї системи державного управління, однак специфіка об'єкту управління – морських портів України – потребує конкретизації окремих елементів зазначеної системи принципів, зокрема структурних. Особливість сфери державного управління розвитком морських портів України значною мірою зумовлена тим, що морські порти віднесені до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави

Однак ефективне функціонування морегосподарського комплексу України можливе лише за підтримки вітчизняної морської галузі державою, формування

сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток морської індустрії, надання податкових та інших пільг суднобудівним підприємствам тощо.

Таблиця 1

Класифікація принципів державного управління

Принцип	Характеристика принципу
об'єктивності державного управління	врахування у всіх управлінських процесах вимог об'єктивних закономірностей та реальних можливостей суспільних сил
демократизму	відтворює народовладдя в державному управлінні й передбачає встановлення глибоких і постійних взаємозалежностей між суспільством і державою як передумови формування демократичної системи управління
правової впорядкованості	зумовлює необхідність головним чином законодавчого визначення основних аспектів цілей, функцій, структур, процесу, самих принципів державного управління
законності державного управління	встановлення чіткого в розумінні й послідовного в реалізації режиму повсюдного та повного виконання законів і нормативно-правових актів
поділу влади	процеси формування та закріплення загальної волі (відповідно, потреб, інтересів і цілей) у законах, виконання законів та безпосереднього управління, контролю за законами і розв'язання конфліктів при їх застосуванні розділені, розмежовані між гілками влади
публічності	доступність державного управління для громадян; відкритість функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування; громадський контроль; судовий контроль за дотриманням у процесах державного управління конституційно закріплених інтересів суспільства, прав і свобод громадян
поєднання централізації і децентралізації	розумне співвідношення концентрації влади і децентралізації

Побудовано на основі [3]

Виходячи із вищесказаного, основними кроками вдосконалення державного регулювання розвитку морегосподарського комплексу України мають стати: забезпечення дієвих нормативно - правових, фінансових, організаційно-економічних механізмів розвитку морської галузі; створення умов для ринкового саморегулювання морської галузі, ліквідація або перепрофілювання частини підприємств суднобудування і судноремонту, що не можуть витримати ринкової конкуренції; залучення інвестицій для розвитку морських портів та об'єктів їх інфраструктури, передача підприємств портової галузі та частини об'єктів портової інфраструктури, зокрема в концесію [2]; підвищення конкурентоспроможності водного транспорту на внутрішньому і зовнішньому ринку транспортних послуг; приведення стандартів безпеки роботи морських портів відповідно до міжнародних стандартів та вдосконалення системи логістики тощо [2]. З метою прискорення інтеграції вітчизняного морегосподарського комплексу до європейської економічної системи, підвищення його конкурентоспроможності та здатності задовольняти потреби національної економіки та населення слід також здійснити техніко-технологічне оновлення суднобудівного виробництва, модернізацію наявної

інфраструктури морських і річкових портів, упровадження мультимодальних транспортних технологій та інфраструктурних комплексів [3].

Список використаних джерел:

1. Ніколюк О.В., Седікова І.О., Клевець М.В. Національна безпека та державна політика в сфері реалізації морського потенціалу України // Економіка харчової промисловості. 2021. Т.13, вип. 1. С.90-95.
2. Ніколюк О., Донець Л., Левчук Ю. Державне управління інноваційного розвитку морських портів України. Проблеми і перспективи економіки та управління: науковий журнал / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – № 4 (20). – С. 137-146
3. Ніколюк О.В., Вітюк А.В. Інноваційні аспекти розвитку морських портів у забезпеченні логістичної інфраструктури України. Ефективна економіка. 2020. № 4. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7814> (дата звернення: 30.04.2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.13

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СТАНУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Майорова І.В.

*студентка IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

**Н.О. Брюшкова, к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету**

Нинішню екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як кризову, що формувалася протягом тривалого періоду через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення природно-ресурсного комплексу України. Відбувалися структурні деформації народного господарства, за яких перевага надавалася розвитку в Україні сировино-видобувних, найбільш екологічно небезпечних галузей промисловості.

Складна екологічна ситуація в Україні, значною мірою зумовлена тим, що в Україні недостатня увага приділяється питанням екологізації державної політики, суспільної свідомості та моралі, культури та освіти, що передбачає формування принципово нових цінностей, пріоритетів та світоглядних орієнтирів соціально-економічного розвитку, націленого на раціональне використання природних ресурсів і збереження та гармонійне відтворення усіх екосистем [1].

Результатом недбалої діяльності людини стало зростання антропогенного навантаження на довкілля а наслідки науково-технічної революції завдають значних екологічних проблем і суттєво погіршують взаємозв'язок між природою та людиною. Як наслідок, збільшилась кількість техногенних аварій та катастроф, стихійних лих, що тягне за собою низку економічних та соціальних загроз, збільшення обсягу економічних витрат спрямованих на ліквідацію екологічних наслідків деструктивного впливу на довкілля. Водночас коштів для екологізації економіки та впровадження екологічних технологій виробництва виділяють у значно менших обсягах або взагалі не виділяють. В результаті зростає площа територій з критичною екологічною ситуацією.

Щоб протидіяти екологічним загрозам, подолати можливі наслідки антропогенного впливу та мінімізувати їх для системи економічної безпеки держави, необхідно використовувати методи раціонального природокористування та інтенсифікувати процеси екологізації державної політики [2].

Екологічна ситуація в Україні, на жаль, привертає мало уваги як влади, так і громадськості. В той же час, вона має постійно оцінюватися, щоб не допустити зростання екологічних проблем та виникнення екологічних катастроф.

Таке оцінювання варто проводити у зв'язку з наявністю певних ознак, безпосередньо пов'язаних з суспільними об'єктивними та суб'єктивними умовами. Його результатом має бути з'ясування можливості та доцільності втручання у розвиток екологічної ситуації та проведення заходів щодо її покращання. При проведенні такої оцінки, слід, насамперед, враховувати наявність:

- суспільної потреби такої екологізації;
- запиту на це від влади;
- стабільності в країні (інтегральна оцінка політичної та соціально-економічної стабільності);
- необхідних ресурсів (насамперед фінансових);
- достатнього рівня технологічного стану;
- підтримки бізнесу;
- підтримки громадськості;
- достатнього «лобі» у вищих ешелонах влади;
- сильних вітчизняних наукових шкіл з великим досвідом роботи у цьому напрямку;
- необхідного рівня загальної екологічної культури суспільства;
- нормативно-правової забезпеченості;
- знайомства з зарубіжним досвідом у цій сфері [3].

Наведемо власне оцінювання можливості та доцільності втручання в розвиток сучасної екологічної ситуації в Україні за рахунок екологізації державної політики (див. табл. 1).

Таблиця 1

Оцінювання можливостей та доцільності втручання в розвиток сучасної екологічної ситуації в Україні за рахунок екологізації державної політики

№ з/п	Необхідні умови (ознаки доцільності втручання)	Оцінка наявності за 5-бальною шкалою
1	суспільна потреба такої екологізації	4
2	запит на це від влади	1
3	стабільність в країні	1
4	необхідні ресурси	2
5	достатній рівень технологічного стану	3
6	підтримка бізнесу	1,5
7	підтримка громадськості	1,5
8	достатнє «лобі» у вищих ешелонах влади	1,5
9	сильні вітчизняні наукові школи з великим досвідом роботи у цьому напрямку	3
10	необхідний рівень загальної екологічної культури суспільства	1,5
11	нормативно-правова забезпеченість	2
12	знайомство з зарубіжним досвідом у цій сфері	4
Усереднена оцінка		2,2

За нашою оцінкою, на сьогодні, поки що, екологічна ситуація в Україні не задовільна (2,2 балів з 5 можливих). Слід наголосити на тому, що отримана нами оцінка не

є достатньо високою й потребує привернення постійної уваги влади та громадськості до розвитку екологічної ситуації в Україні.

Скоріш за все, проблеми на соціально-економічному рівні зараз турбують українців більше, ніж екологізація державної політики, зокрема створення екологічно чистого довкілля, сприятливого для існування та здоров'я людей. Тобто на сьогодні спостерігаються ризики для українського суспільства значно більші й реальніші, ніж екологічні ризики. Останні є, але поки не набули характеру глобальних або державних.

Список використаних джерел:

1. Гаєвський І.В. Екологізація державної політики як структурно-функціональний атрибут переходу до сталого розвитку. Економіка та держава. Серія: державне управління. 2019. № 4 (12). С. 22-25.
2. Гобела В. В. Теоретичний аналіз екологізації як суспільно-економічного феномену. Ефективна економіка. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/44.pdf.
3. Варламов Є. М., Товстих Є. О. Аналіз формування та використання еколого-економічних показників та індикаторів для оцінки сталого розвитку регіону. Системи обробки інформації. 2011. № 3. С. 165–168.
4. Ніколюк О.В. Система забезпечення екологічної безпеки промислових підприємств в умовах сталого розвитку економіки // Економіка харчової промисловості. 2021. Т.13, вип. 3. С.70-75. doi: 10.15673/fie.v13i3.2134

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

Морозова А.О.

Студентка 4 курсу СВО «Бакалавр» ф-ту ММіЛ

Науковий керівник:

Мануїлова К.В., *д. наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування*

Одеський національний технологічний університет

Управління персоналом є дуже поширеним і суспільно значущим соціально-економічним явищем. Високкокваліфіковані фахівці з керівниками в численних організаціях щодень розв'язують багато різноманітних питань з управління персоналом. Як соціально-економічне управління персоналом є складним, багатограним, багатоаспектним феноменом. Складну сутність управління персоналом можна зрозуміти, якщо аналізувати це явище з погляду на форми його прояву.

У процесі регулювання трудової діяльності працівників організації на державній службі використовуються різні підходи, способи, прийоми, що ґрунтуються на системному аналізі стану керованого об'єкта, тобто різноманітні методи управління людьми. Найчастіше використовуються та впроваджуються такі методи впливу керівників на поведінку підлеглих: організаційні, адміністративні, економічні, а також психологічні. Результати управління персоналом, зокрема на державній службі, мають відповідати його цілям. Виходячи з сутності управління персоналом на державній службі його результати повинні мати два виміри – це економічний та соціальний виміри.

Отже, перший результат полягає в економічній ефективності управління персоналом на державній службі, а другий – у соціальній. Економічна ефективність управління персоналом на службі вимірюється економічними показниками: прибуток,

рентабельність, продуктивність або енергомісткість продукції. Соціальна ефективність управління персоналом на державній службі характеризується показниками якості трудового життя персоналу: динаміка реальної заробітної плати, зміст і умови праці, плинність персоналу, соціально-психологічний клімат у трудовому колективі тощо.

Через механізм ефективного управління персоналом і загального управління організацією, по-перше, забезпечується досягнення обох інтегрованих цілей, а по-друге, досягається зближення інтересів роботодавця або найманого персоналу. Зрештою, в цьому і полягає мета соціального партнерства та соціально-трудових відносин на рівні організації. Якщо цілі організації та управління персоналом визначено, то хтось мусить працювати над ними.

Під стратегічним управлінням персоналом варто розуміти багаторівневий комплексний процес визначення довгострокових напрямів із кадрової роботи та забезпечення досягнення стратегічних цілей із метою формування, розвитку або ефективного використання персоналу. Реалізація в межах стратегічного управління персоналом провідної ідеї щодо інвестування в людський капітал та його інноваційний розвиток визначає найбільшу значимість і необхідність упровадження стратегій управління персоналом у системи управління кожним підприємством в Україні.

Відповідно до схвалених змін Національне агентство України з питань державної служби продовжить роботу: подальшого вдосконалення нормативно-правової бази державної служби і забезпечення ефективного впровадження; розроблення і запровадження систем класифікації посад на державній службі; посилення спроможності структурних підрозділів з управління персоналом у міністерствах або інших центральних органах виконавчої влади із метою розвитку сучасного управління людськими ресурсами; введення в експлуатацію інтегрованої інформаційної системи управління людськими ресурсами на державній службі; реформу системи професійного навчання державних службовців, у тому числі в частині володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи; посилення інституційної спроможності та служб управління персоналом в органах виконавчої влади [1].

Система мотивації персоналу включає не тільки економічні стимули, а й нематеріальні, такі як можливість подальшого професійного розвитку, особисте визнання, збагачення особистих знань та навичок, що надає певний рівень самостійності у вирішенні виробничих завдань та впевненість у майбутньому. В результаті аналізу нематеріальної мотивації трудової активності персоналу слід констатувати, що найбільш ефективним способом нематеріального стимулювання персоналу є залучення працівників до управління справами виробництва [2].

Останнім часом на переважній більшості підприємств мотивація та стимулювання персоналу знаходяться в незадовільному стані. Тому особливе значення має дослідження стимулюючої функції оплати праці, оскільки в умовах ринкових трансформацій і розвитку кризових явищ оплата праці не еквівалентна вартості робочої сили й не виконує свого стимулюючого призначення. Для забезпечення її ефективності необхідно об'єднати в єдину систему зусилля, здібності робітників, результати їх праці, винагороду та задоволення. Тому, в роботі обґрунтовано та сформульовано нові підходи щодо стимулювання трудової діяльності персоналу на службі в Україні.

Список використаних джерел:

1. Управління персоналом в органах публічної влади : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, К. В. Комарова, Н. А. Липовська, Т. М. Тарасенко. – Дніпро. : ДРІДУ НАДУ, 2019. – 200 с.
2. Хаджирадева С. К., Рачинський А. П., Васильєва О. І., Ларіна Н. Б. Управління персоналом у публічній службі: навч. посіб. / за заг. ред. С. К. Хаджирадевої. Київ: НАДУ, 2020. 212 с.

СЕКЦІЯ 5

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОДОВОЛЬЧИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

АКТУАЛЬНІСТЬ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Братінова М.Г.

*Студентка 3 курсу «Облік і оподаткування»
Факультету економіки та управління*

Науковий керівник:

*Галицький О.М., д.е.н., професор кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет
м.Одеса*

В сучасних умовах модернізації виробництва та світової перебудови, значно зростає швидкість інноваційних технологій, що призводять до нововведень у логістичній та економічній сфері нашої держави. Враховуючі ці фактори, у кожного підприємства перед початком своєї діяльності постає питання розробки оптимальної стратегії розвитку. Важливим елементом для оптимального розвитку підприємства на ринку є бізнес-планування, яке дозволяє розробити стратегію для забезпечення ефективного рішення подолання проблем та підтримування становище підприємства. Останні дослідження діяльності бізнес-планування підприємств, яким було присвячено ряд наукових праць відомих вітчизняних вчених, як В.Буров, В.Горбунов, І.Дубровін та ін., свідчать про актуальність цієї теми та дають змогу краще її вивчити. [1].

Бізнес планування - є одним із найбільш сучасних і досить популярних термінів у бізнес-середовищі. Воно включає в собі велику кількість факторів та нюансів, що впливають на кінцевий результат. Саме тому в останній час розробка бізнес-плану стає більш актуальною.

Завдяки бізнес-плануванню можна досягнути успіху у визначеному напрямі, розрахувати сильні та слабкі сторони майбутнього бізнесу. Адже воно має на меті забезпечити високий рівень діяльності, та дає змогу проконтролювати виробництво на підприємстві.

Бізнес-планування є невід'ємною частиною на виробництві. Воно забезпечує залежний рівень для функціонування підприємства та дає змогу вдосконалювати процес планування роботи. Запровадження зарубіжного досвіду з виконання бізнес-планів, підвищення кругозору управлінців забезпечує підприємству високий рівень розвитку [4].

На нашу думку наявність бізнес-плану на підприємстві дуже важливо, адже це дає змогу визначити плани на майбутнє, прорахувати та передбачити можливі ризики, які можуть нашкодити в майбутньому реалізації бізнесу підприємства. Добре розроблений бізнес-план може послугувати ще важливим фактором для бізнес-пропозиції, що використовується у процесі переговорів з партнерами, також його ще використовують задля залучення надійних інвесторів, кредиторів, тощо.

Кожен правильно складений бізнес-план у своїй структурі містить чотири блоки інформації:

- Концепція бізнес-проекту;

- Маркетинг, аналіз ринку;
- Організація виробництва;
- Фінанси

Бізнес-план повинен чітко та коротко відображати суть реалізації проекту. Він надає змогу інвестору оцінити якість та можливості подальшого ведення бізнесу. Тобто це основний документ, переглянувши який, інвестор може прийняти рішення про вкладення своїх коштів у конкретну бізнес-пропозицію. В той же час цей документ надає можливість особі, яка має певну бізнес ідею, донести її до інвестора та отримати кошти для подальшої реалізації задумки. [5] Отже, ми бачимо, що даний документ являється необхідним та корисним для кожного учаснику бізнес-проекту і сприяє розвитку економіки і суспільства в цілому.

На сучасному етапі розвитку українських підприємств, процес створення бізнес-плану знаходиться не на належному рівні в порівнянні з європейськими стандартами. Бізнес-планування в Україні є відмінним від світового, адже має свою низку особливостей [2, стр.59].

Нині в нашій державі розробка бізнес-плану на підприємстві не є обов'язковою. Взагалі для більшості українських підприємств цей документ є новим, та ще недостатньо вивченим [3]. Для підвищення рівня рентабельності та ведення бізнесу в Україні бізнес-план має відповідати міжнародним стандартам.

Ми вважаємо, що однією з головних проблем сьогодення в Україні є не конкурентоспроможність українських бізнес-планів, це можна пояснити цілим рядом причин. Однією з таких причин є помилкове ставлення замовника до бізнес планування, адже якість його виконання значно збільшує шанси для залучення інвесторів, що зможуть реалізувати цей проект.

Ще однією причиною може послугувати те, що в нашій державі не значно приділяють увагу аналізу ризиків. Для більш спрощення залишають тільки шаблонний варіант ризиків, який не завжди відповідає особливостям бізнесу, і в кінцевому результаті призводить до збитковості бізнесу. Тому обов'язковим є визначення усіх ризиків, які можуть бути в ході реалізації проектів, задля вчасного вирішення проблем. Також необхідно розробити план заходів, що будуть спрямовані на спрощення або усунення ризикових факторів в тій чи іншій діяльності підприємств.

Якісно розроблений бізнес-план, з урахуванням усіх нюансів виробництва може стати головним аспектом у розвитку підприємства. Головне його правильно скласти і він послугує значною допомогою при веденні бізнесу.

Отже, виходячи з вище переліченого матеріалу можна зробити висновки, що бізнес-план є дуже важливою ланкою у функціонуванні підприємства. Підвищення конкурентоспроможності бізнес-планів надає змогу підняти процес організації підприємницької діяльності на новий, європейський рівень. Наявність якісного бізнес-плану надає змогу підприємству спланувати діяльність з урахуванням можливих ризиків та перешкод. Бізнес-план дає змогу проаналізувати та оцінити успішність діяльності підприємства з урахуванням усіх можливих ризиків.

Список використаних джерел:

1. Діденко Є.О. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством: веб-сайт. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/19.pdf . (дата звернення 2.05.2022р.)
2. Чичун В.А., Паламарчук В.Д. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності. Соціум. Наука. Культура. 2010. 21(18). С. 58-63. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/1_2016_ukr/23.pdf (дата звернення: 02 травня 2022р.)

3. Планування діяльності фірми: навч.-метод. посібник / Алексеева М. М. К.: Фінанси і статистика, 2011. Стр 115 (дата звернення 02.05.2022р.)
4. Каткова Н. В. Планування ефективності діяльності підприємств. Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Хмельницький, 2010. No 5. С. 180–183. (дата звернення 02.05.2022р.)
5. Масловська М.В., Перевозчикова М.В. Особливості процесу бізнес-планування в сучасних умовах розвитку України. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2474> (дата звернення 02.05.2022р.)

ОСОБЛИВОСТІ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВАРНІЙ БІРЖІ

Зюзина А.Ю.

*здобувачка ступеня бакалавр, 3 курс, факультет економіки та управління
Одеський державний аграрний університет*

Науковий керівник:

*Шевченко А.А., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії і економіки
підприємства*

*Одеський державний аграрний університет
м. Одеса*

У світі біржова торгівля є невід'ємною частиною сучасних бізнес-процесів. Найбільші біржі світу мають безпосередній вплив, який відображається на ціноутворенні в інших сферах господарювання, відкриваючи при цьому цікаві напрямки для інвестицій, трансферу товарних та грошових коштів. При цьому необхідно відзначити, що сучасний біржовий ринок знаходиться в динамічному стані і характеризується постійними змінами форм, інструментарію, структури та технології проведення торгів, вимагаючи від учасників ринку постійного вдосконалення та високого рівня оперативності в прийнятті рішень.

Як правило, за таких умов одна з ключових ролей у вірному функціонуванні біржі належить біржовим посередникам, від їхньої успішної чи невдалої діяльності залежить стан світового ринку. Бо саме біржові посередники сприяють співпраці покупця та продавця, що веде до успішного виконання біржових операцій та укладання біржового контракту.

Згідно із чинним законодавством операції на біржі мають право здійснювати лише члени біржі або брокери. І саме в Законі України «Про товарні біржі» наведено трактування біржового брокера. [1].

Більшість брокерів є співробітниками брокерських контор. Як правило, це фірма із правами юридичної особи, якій надається право укладати угоди на біржі. Відповідно до Закону України «Про товарні біржі», будь-який її член має право відкрити власну брокерську контору. З юридичної точки зору до цих контор можна віднести і самостійних юридичних осіб, які уклали угоду з біржою щодо набуття права використання біржового місця. Відповідно до чинного законодавства, брокерська фірма має пройти державну реєстрацію та функціонувати відповідно до затверджених засновниками установчих документів.

Брокерські контори і перебуваючі в їх штаті брокери, які володіють "біржовим місцем" і працюють самостійно, представляють собою торгових посередників, що допомагають підприємствам в пошуку, просуванні і збуті товарів. Торгові посередники виступають необхідним елементом існування розвинутих ринкових відносин.

На біржових торгах брокер виступає особою або організацією, яка отримала ліцензію на участь у торгівлі на біржовому ринку за довіреністю клієнтів. Здійснюючи акт

купівлі-продажу, брокер повинен переконатися в тому, що угода була проведена за найкращою для клієнта ціною. Його завдання зводити продавців та покупців біржового активу.

При цьому оплата праці брокера здійснюється переважно за відрядно-преміальною системою, а її джерелами є розмір комісійної винагороди ("процент"), що виплачується за укладання угоди. Тут йдеться про регулярну винагороду за кожну біржову угоду; її розміри коливаються в межах 2-6% від вартості угоди. Питома вага оплати брокера у загальному обсязі комісійної винагороди брокерської фірми, що займається торгівлею на біржі та надає послуги трейдингу, становить близько 8-12%.

Залежно від особливостей діяльності брокерів можна поділити на дві групи [3]:

- Універсальні брокери (full service broker) пропонують широкий спектр послуг, зокрема фінансове та пенсійне планування, інвестиційні та податкові консультації, регулярне оновлення портфеля операцій клієнта тощо, а також надають додаткові консультації і дослідження.

- Дисконтні брокери (discount broker) часто пропонують он-лайн-замовлення послуг. Вони зазвичай отримують фіксовану платню за виконані операції; їм не виплачуються комісійні. Дисконтні брокери конкурують переважно за ціною і якістю обслуговування: якщо у них найнижчі ціни і найкраще обслуговування, вони отримують більшість угод.

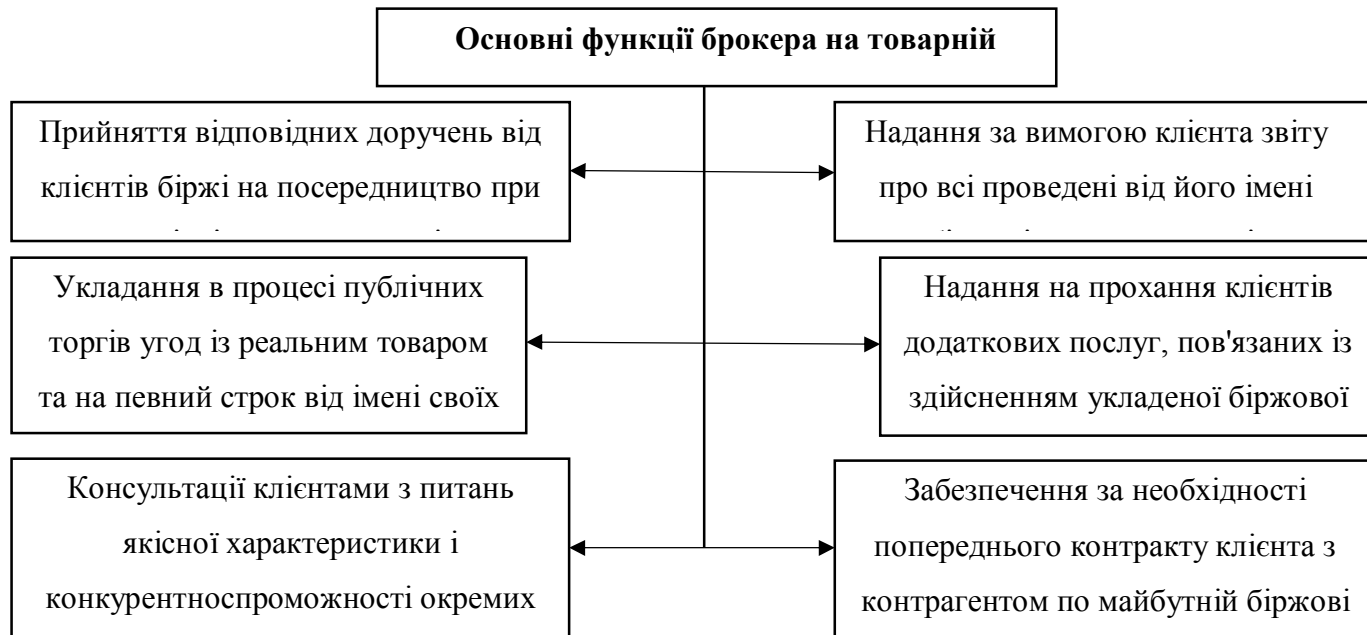

Рис.1. Основні функції брокера на товарній біржі

Відносини між брокерами та клієнтами мають бути на першому місці. Адже ці взаємини впливають на обсяг брокерської діяльності на біржі та її ефективну роботу. Щоб відносини між брокерами та клієнтами були стійкими, вони мають будуватися на довгостроковій основі. Відповідно до цього між брокером (брокерською фірмою) та клієнтом укладається спеціальний контракт, у якому клієнт зобов'язується, а брокер приймає на себе зобов'язання щодо надання послуг клієнтам, щодо здійснення всіх видів біржової угоди на торгах цієї біржі, керуючись її правилами. На основі аналізу поточної економічної кон'юнктури та інших вихідних умов клієнт самостійно або за допомогою брокера вибирає найбільш прийнятний для нього вид угоди, яка буде здійснюватися на біржі.

Таким чином, успішне функціонування світового біржового ринку значною мірою визначається особливостями діяльності окремих біржових посередників, до числа яких

входять брокери. Ми вважаємо що врегульована та збалансована брокерська діяльність позитивно вплине на такі напрямки як:

- підвищення темпів економічного розвитку країни;
- насичення ринку відповідними фінансовими ресурсами;
- примноження трудомісткого населення.

Вони можуть виступити окремою ланкою, яка дасть значний поштовх для розвитку економіки країни, так як брокерська діяльність відіграє вагомe значення у багатьох її сферах.

Список використаних джерел:

1. Про товарні біржі: Закон України від 05.08.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text> (дата звернення: 02.05.2022)
2. Савощенко А.С. Інфраструктура товарного ринку: навч. Посібник. Київ, 2005. 336 с.
3. Грищенко О.Ф., Летуновська Н.Є., Сигида Л.О. Особливості діяльності посередників на біржовому ринку. Економічний аналіз. 2016 рік. Том 24. № 1. с. 133-138.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА СПОСОБИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

О. В. Конопельська

Здобувач 3 курсу факультет економіки та управління

Керівник

*Петренко О. П., к. е. н., доцент кафедри економічної теорії і економіки управління,
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса*

Конкуренція є рушійною силою у розвитку економіки. Якщо конкуренція – це економічна боротьба, суперництво між окремими виробниками продукції, робіт, послуг за задоволення власних інтересів, тоді конкурентоспроможність підприємства набуває важливого значення, саме через те, що вона визначає життєдіяльність підприємства в умовах ринкової конкуренції, яка є невід’ємною частиною ефективного функціонування підприємства, що змушує фірми, незалежно від форм власності, постійно слідкувати за змінами у своєму зовнішньому середовищі та шукати шляхи використання цих нових умов для власної вигоди.

Конкурентоспроможність підприємства - це його комплексна порівняльна характеристика, яка відбиває ступінь переваг над підприємствами-конкурентами по сукупності оціночних показників діяльності на певних ринках, за певний проміжок часу [1]. Тобто конкурентоспроможність підприємства оцінюється за рахунок порівняння на конкретному ринку даного підприємства з фірмами конкурентів, що в свою чергу визначає переваги та недоліки його діяльності.

ТОВ «Агропрайм Холдинг» - це український виробник сільськогосподарської продукції, який працює з 2005 р. в п’яти районах Одеської області: Ізмаїльському, Тарутинському, Арцизькому, Саратовському та Болградському.

Основні економічні показники діяльності підприємства представлені на рис. 1.

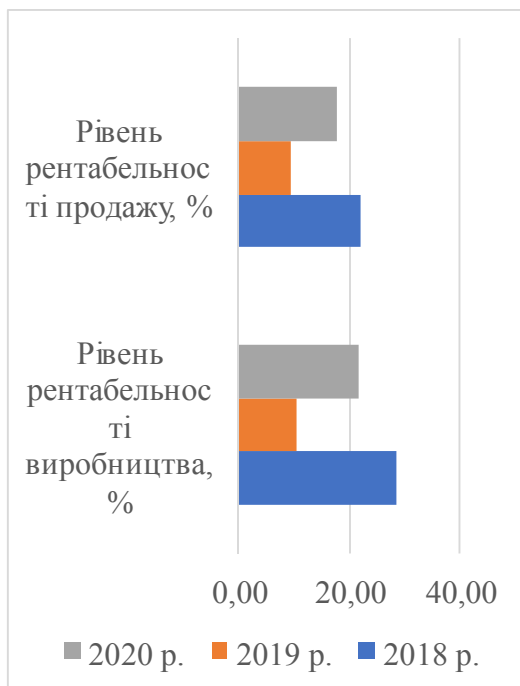
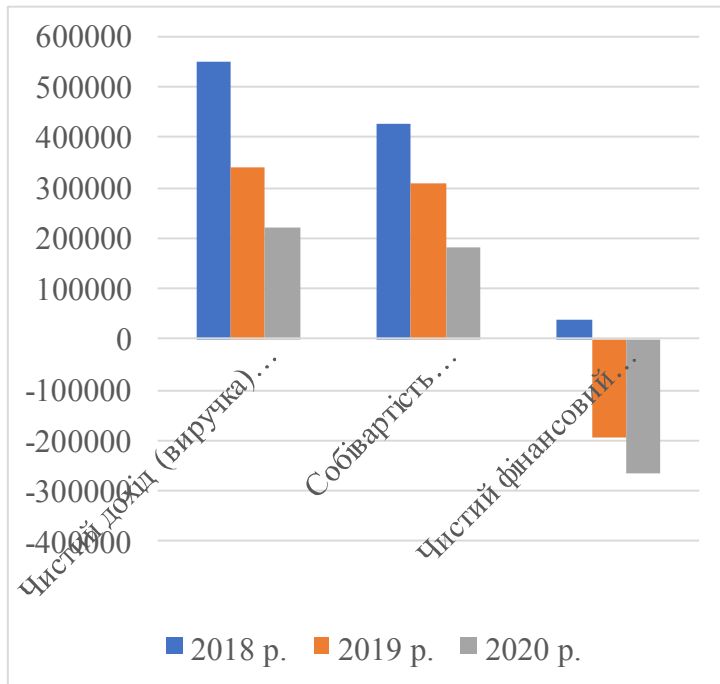

Рисунок 1. Характеристика діяльності ТОВ «Агропрайм Холдинг»

Отже, спостерігаємо нестійкий фінансовий стан підприємства, тому розглянемо SWOT-аналіз агрохолдингу (табл.1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз діяльності ТОВ «Агропрайм Холдинг»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>є одними з небагатьох в Україні, хто веде селекційну роботу у галузі свинарства; найкраще на ринку України співвідношення ціна – якість;</p> <p>безкоштовні консультації з технологій, утримання, здешевлення раціонів без втрати продуктивності;</p> <p>доставка великих партій у будь-яку точку країни власним скотовозом (із вентиляцією, годівлею та ін.);</p> <p>працює як з крупними покупцями (закупка від 400 голів племінних тварин), так і з фермерськими господарствами (закупка до 10 голів племінних тварин);</p> <p>кліматичні умови дозволяють заощаджувати на опаленні.</p>	<p>потреба у висококваліфікованих кадрах;</p> <p>потреба у збільшенні технологічно-технічної бази.</p>
Можливості	Загрози
<p>збільшення обсягів виробництва;</p> <p>розширення свого впливу на аграрний ринок України та закордонного;</p> <p>проведення маркетингових досліджень;</p> <p>створення навчальних баз.</p>	<p>у зв'язку з військовим станом є вірогідність втрати клієнтів, дорожнього сполучення з певними містами та областями і втрата власних виробничих точок.</p> <p>обмеженість в інвестуванні.</p>

Джерело: власні дослідження на основі [2, 3]

Враховуючи все вище сказане, аграрним підприємствам вигідно об'єднуватись в холдинги. Їх роль у розвитку аграрного сектора є значною і буде підвищуватися в перспективі.

Поява та розвиток агрохолдингів - це результат здійсненої аграрної реформи і, зокрема, земельної реформи. Їх вплив на підвищення ефективності використання виробничих ресурсів у сільському господарстві та інших сферах агробізнесу слід оцінювати позитивно. Діяльність

агрохолдингів відповідає сучасним тенденціям розвитку аграрного виробництва, що характеризуються впровадженням новітніх технологій виробництва та його управління, а також глобалізаційним тенденціям. В найближчу перспективу концентрація сільськогосподарської землі агрохолдингами через її оренду та банкрутство неефективних аграрних підприємств буде продовжуватися. Держава має враховувати ці процеси при формуванні державної аграрної політики, і тим самим сприяти розширенню фундаментальних досліджень у рамках напрямів, пріоритетних у світовому та національному масштабах, формуванню і реалізації на їх основі власних інноваційних проектів, придбанню і значному поширенню серед агровиробників найсучасніших і найефективніших зарубіжних розробок, а також створенню систем підготовки спеціалістів галузі, адекватної сучасним запитам.

Список використаних джерел:

1. Саєнко М.Г. Конкурентоспроможність підприємства. Стратегія підприємства: підручник. Тернопіль, 2006. С. 259. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/486/1/saenko_strateg_pidpr.pdf (дата звернення: 3.04.2022)

2. Агропрайм холдинг: ЗМІ про нас. URL: <http://agroprime.com.ua/> (дата звернення: 4.04.2022)
3. Мельник О. І., Піргірна В. С., Белінська Ю. О. Сучасні тенденції розвитку агрохолдингів у напрямі земельного забезпечення. Агросвіт. 2018. №11. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/11_2018/2.pdf (дата звернення: 5.04.2022)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Конопельська О. В.

Здобувач 3 курсу факультет економіки та управління

Науковий керівник:

Шевченко А. А.

*к. е. н., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса*

Звертаючи увагу на швидкісні темпи розвитку світової економіки, які пов'язані з процесами глобалізації, стає зрозумілим, що Україні, як і більшості країнах, для переходу в нову фазу економічного піднесення необхідно зробити деталізований аналіз всіх тенденцій розвитку біржового ринку, що панують у світі нашого часу, а також розробити план того, яким чином активізувати діяльність на біржовому вітчизняному ринку.

Ми погоджуємось із автором, який трактує «біржовий ринок» як найвищу форму організованого ринку, на якому функціонують товарні, фондові та валютні біржі, а в умовах глобалізації економіки - універсалізовані біржові альянси [1].

На товарних біржах відбуваються біржові торги, для яких характерно дотримуватися принципів відкритості і публічності з суворим дотриманням правил біржової торгівлі, що полегшує функціонування ринкового механізму, а сформовані на цих біржах котирувальні ціни набувають міжнародного значення, тобто формують світові ціни на товарні активи, які є базовими для розрахунків представниками торгової, фінансової та промислової сфер саме через те, що суворі принципи та правила діяльності цих торгів є справедливими [2, 3]. Через такий вплив на всю світогосподарську систему, біржовий аграрний ринок у світовій практиці починає відігравати роль фінансового інституту через його багатофункціональне призначення у ринковій економіці [4].

Станом на 1 квітня 2022 року в Україні налічується 583 біржі – це велика кількість, але це, на жаль, не означає, що кожна з них працює та приносить прибуток. В сучасних умовах України склалася ситуація, коли біржовий ринок виконує свої функції на дуже незадовільному рівні й не забезпечує реалізації головних аспектів біржової діяльності в ринкових умовах господарювання: не зважаючи на вражаючу чисельність бірж в Україні, в порівнянні з більшістю інших країн світу, систематично діють серед них не більше 30%. Вважаємо за потрібне взяти приклад з розвинених країн і замінити значну кількість непрацюючих регіональних бірж одною або кількома біржами національного масштабу [5,6].

До сьогодні товарні біржі України не займають належної позиції, як того вимагають нові економічні умови, так як більшість зареєстрованих бірж в Україні в повній мірі відмінні від класичного поняття біржі, де основною сутністю діяльності товарної біржі вважається забезпечення найвигідніших умов для укладання товарних контрактів, а сама товарна біржа виступає як неприбуткова організація, не бере участі в угодах купівлі-

продажу, тобто не є власником товарів та не купує їх і не продає. Саме організація постійно діючого оптового товарного ринку та надання посередницьких послуг учасникам біржових торгів позиціонується як головна функція товарної біржової діяльності [6].

На більшості товарних біржах торги проводяться за напрямками публічних закупівель, продажів державного та комунального майна, придбання земельних ділянок, необробленої деревини (Українська універсальна товарна біржа, Товарна біржа «Київська агропромислова біржа», тощо). Лише декілька бірж здійснюють свою діяльність з організації торгівлі аграрними товарами. Так, «Аграрна біржа» проводить торги за такими напрямками: Необроблена деревина, Торги борошном, торги біопаливом, Земельні торги, Електроенергія. На сьогоднішній день значній кількості товарних бірж загрожує криза, і з кожним роком кількість бірж, які працюють на ринку товарних деривативів аграрної продукції зменшується [6, 7].

Основними чинниками неефективного функціонування вітчизняних аграрних бірж, як елемента інфраструктури ринку, є незацікавленість виробників аграрної продукції у реалізації її на біржах; низький попит на біржовому ринку аграрної продукції; практична відсутність торгівлі ф'ючерсними контрактами й опціонами; ступінь інтегрованості біржових структур в єдину мережу; низька ступінь інформативності суб'єктів підприємництва про можливості інструментів біржового ринку [2, 7]. Ці чинники гальмують і сам розвиток товарних бірж на теренах вітчизняного ринку.

Отже, біржова діяльність в Україні не відповідає загальноприйнятим світовим стандартам і правилам як в економічному, так і в організаційному плані. На більшості товарних біржах України торги відбуваються не регулярно, біржові угоди не укладаються, що є причиною обмеженого формування ринкових цін. Розвиток вітчизняного біржового аграрного ринку має бути спрямований на перетворення бірж реального товару на ф'ючерсні біржі та збільшення біржових операцій, які ґрунтуються на укладанні строкових контрактів, що є характерним для розвинутих країн нашого часу. Зволікати із розбудовою інфраструктури аграрного ринку не варто, адже, це може понести за собою великі економічні проблеми, яких можна уникнути шляхом структурної перебудови існуючих вітчизняних бірж та застосуванням сучасних технічних комунікацій. Щодо самого розвитку біржового ринку, то він має базуватися на принципах інтеграції незалежних бірж, відкритості доступу, на консолідації торговельних правил та інформаційних систем, та розширені номенклатури нових інструментів, техніко-економічному обґрунтуванні з дотриманням певного алгоритму поетапного проведення цих заходів. Також доцільним вбачається створення універсального національного біржового ринку, що буде діяти на принципах регульованих міжнародних ринків та зможе інтегруватися у світовий біржовий інтернет-простір.

Список використаних джерел:

1. Солодкий М. О. Проблеми та напрями розвитку біржового товарного ринку в Україні Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". 2017. №10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5814> (дата звернення: 29.04.2022).
2. Вавдійчук І. М. Сучасний стан та тенденції розвитку біржової торгівлі в Україні. Електронне наукове фахове видання "Глобальні та національні проблеми економіки". 2017. №15. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/36.pdf>. (дата звернення: 29.04.2022).
3. Ковальчук С. В., Дrajниця С. А., Карпенко В. Л. Світові тренди та тенденції розвитку біржової торгівлі на сучасному етапі. Підприємство і торгівля. 2018. Вип. 23. С. 10-14. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/52/47> (дата звернення: 29.04.2022).
4. Дяченко Ю. А. Сучасний стан та особливості функціонування світового біржового ринку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. Вип.

23. С. 51-54. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-1-2017/13.pdf> (дата звернення: 29.04.2022).

5. Державна служба статистики України. Статистичний збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 29.04.2022).

6. Кухарець В. В., Булуй О. Г., Левківська Л. М. Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки. Електронне наукове фахове видання «Ефетивна економіка». 2021. №4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2021/92.pdf (дата звернення: 29.04.2022).

7. Завадських Г.М., Тебенко В.М. Сучасний стан та перспективи розвитку біржового товарного ринку України. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2018. № 1(36). С. 146-154. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/196144770.pdf> (дата звернення: 29.04.2022).

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Мерла Д.В.

*студентка IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

*К.С. Колеснікова, к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування
Одеського національного технологічного університету*

Поняття фізичної культури є більш ширшим поняттям, ніж спорт. Згідно Закону України «Про фізичну культуру і спорт», фізична культура – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Спорт, в свою чергу, це органічна частина фізичної культури, особлива сфера виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей в певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності.

Фізична культура і спорт належать до системи публічного адміністрування, адже держава в особі органів державної влади та місцевого самоврядування усіяко підтримує, реалізує державні і регіональні програми у цій сфері, регулює відносини, які виникають у результаті цієї діяльності, а також фізична культура і спорт мають невід'ємний зв'язок з іншими галузями, такими як освіта і культура. Все це свідчить про те, що фізична культура і спорт є об'єктом публічного адміністрування.

Державна політика України в цій галузі визначається Законом України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 р. з відповідними змінами і доповненнями. Цей закон визначає загальні правові, соціальні, економічні і організаційні основи фізичної культури і спорту в Україні, участь державних органів, посадових осіб, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття засобами фізичної культури і спорту. Також було зазначено, що державне управління фізичною культурою і спортом здійснюється: на центральному рівні – органи управління з питань фізичної культури і спорту; на регіональному рівні – органи управління фізичною культурою і спортом; на місцевому рівні – місцеві органи управління: комітети з фізичної культури і спорту районних адміністрацій і міських рад; на рівні селищних утворень – громадські

комісії або відділи з фізичної культури і спорту.

Аналіз сучасного стану фізичної культури і спорту в Україні показав, що за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я в 2019 році за рівнем здоров'я українці перебували на 93 місці з 169 країн світу. Характерно, що до занять фізичною культурою і спортом в Україні залучено лише 13 % населення. За цим показником Україна значно поступається таким державам, як Фінляндія, Швеція, Великобританія, Чехія і Німеччина. З 2016 року можна спостерігати різке зростання фінансування спорту саме з місцевих кошторисів. Аналіз фінансування сфери фізичної культури вказує на те, що з бюджетів усіх рівнів у перерахунку на 1 жителя України в рік на розвиток сфери витрачається близько 103 грн. (0,3% від загального бюджету). У розвинутих країнах – в середньому становить 5000 грн. – від 6 до 10 %. Проведений SWOT-аналіз показав сильні та слабкі сторони фізкультурно-спортивної сфери України, а також вказав на можливості та загрози даної сфери. Із сильних сторін слід виділити широку мережу спортивних установ, велику кількість кваліфікованих тренерів та наявність спортивних традицій і спортивних героїв. Всі ці фактори свідчать про те, що Україна має значний потенціал для того, щоб перетворитися на розвинену спортивну державу, але лише за умови поступових системних кроків у розвитку даної сфери.

В Одеській області, як і на території всієї України, 2020 рік став роком «задумайся про стан свого здоров'я». Так, 3 жовтня 2021 року в м. Березівка відбулось відкриття першої локації соціального проєкту «Активні парки – локації здорової України», який реалізується в рамках програми Президента України «Здорова країна». В територіальних громадах Одеської області на теперішній час створюються програми розвитку сфери фізичної культури та спорту, де можна детально побачити та проаналізувати обсяги фінансування за рахунок коштів місцевого бюджету, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством. Головними проблемними питаннями галузі фізичної культури та спорту територіальних громад Одеської області залишається: недостатнє фінансування з місцевого бюджету порівняно з іншими областями України, зменшення фінансування з фондів профспілкових комітетів, підприємств, установ, організацій та спонсорських і благодійних внесків, слабкий розвиток спортивної інфраструктури та незадовільний стан спортивних об'єктів в містах і районах області, кадрове забезпечення діяльності сфери.

Проаналізувавши закордонний досвід управління фізичною культурою та спортом на місцевому рівні, можна зробити висновок, що участь місцевих органів влади, особливо комун та громад, у розвитку масового та дитячо-юнацького спорту приносить велику соціальну користь – підтримання та зміцнення здоров'я, покращення способу та якості життя населення, посилення почуття спільності, профілактика наркоманії та злочинності у молодіжному середовищі, залучення дітей, підлітків, юнаків та дівчат до здорового способу життя, формування характеру та соціальної відповідальності молоді.

Для ефективного розвитку фізичної культури і спорту в територіальних громадах з населенням понад 50 тисяч осіб було запропоновано створити окремий структурний підрозділ (управління, відділ, сектор), який буде відповідальний за розвиток фізичної культури і спорту.

Питання забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку територіальних громад є досить актуальним і необхідним для забезпечення ефективного публічного управління сферою фізичної культури і спорту в громадах, адже фізична культура і спорт – одна з галузей соціальної сфери, що найбільш швидко розвиваються за останні десятиліття в усьому світі. Дана галузь має свою специфіку, яка проявляється у подвійній природі послуг фізкультурно-спортивної сфери: споживчому початку, з одного боку та виробничо-інвестиційному, з іншого. Інвестування у сферу фізичної культури і спорту має важливий соціальний ефект – створення додаткових робочих місць не тільки безпосередньо в спортивній галузі, а й у суміжних галузях та виробництвах. Створення

нових робочих місць – це не лише зростання економіки, а й багато в чому вирішення соціальних проблем: зниження безробіття, покращення соціального клімату у суспільстві.

Розроблені кроки з організації і проведення масових фізкультурно-спортивних заходів на прикладі Роздільнянської територіальної громади. Визначено, що Роздільнянська територіальна громада має розвивати фізичну культуру і спорт для всіх категорій населення: дітей, підлітків, дорослих, ветеранів та осіб з інвалідністю, створювати рівні можливості для занять фізкультурою і спортом, а також дбати про постійне удосконалення розвитку даної сфери. Адже це позитивно вплине на цілісність громади, її соціальне життя, поживить повсякденне буття та зможе вплинути на зменшення витрат на охорону здоров'я. Але лише за умови послідовного та системного плану дій.

Список використаних джерел:

1. Базенко В. А. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні. Ефективність державного управління: зб. наук. праць. Львів: Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2017. Вип. №1(50). С. 156–168
2. Кузьменко О.О. Сучасний стан державного управління фізичною культурою та спортом в Україні та Європі. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Dtr_du/2011_3/files/DU311_07.pdf

ЦИФРОВІЗАЦІЯ У МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГАЛУЗІ

Нікіфорчук М.Ю., Домаскіна О.О.

*Здобувачі 2-го курсу факультету економіки та управління
(Одеський державний аграрний університет)*

Науковий керівник:

Шевченко А. А.

*к. е. н., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет*

Тваринницька галузь формує більше 20 % валової продукції сільського господарства.

За даними державної служби статистики України з 2001 по 2021 рр. спостерігається скорочення поголів'я корів (рис. 1). За 20 років розміри галузі молочного скотарства скоротились майже у 3 рази. Це дуже негативна тенденція. Адже порушується не тільки структура у тваринництві, але ці зміни впливають на галузеву структуру рослинництва і знижують актуальність і дієвість раціональних основ у землеробстві.

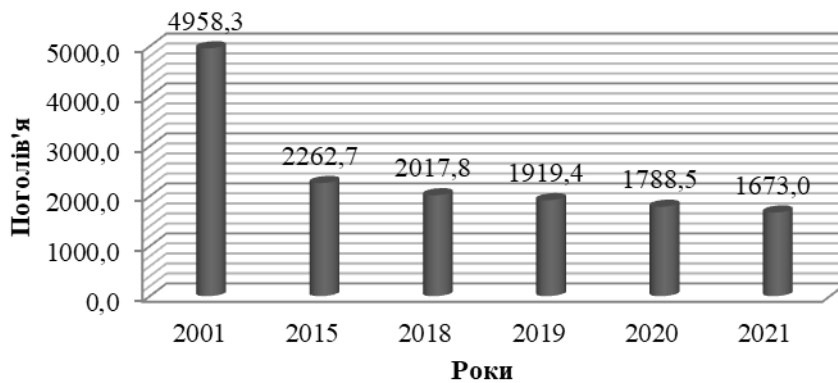

Рис.1. Динаміка поголів'я корів в господарствах усіх категорій, тис. гол.
Джерело: [1].

Слід відмітити, що молочна продуктивність корів в середньому по господарствах в Україні зросла у 2020 р. проти 2000 р. майже у 2,2 рази до рівня 5129 кг на 1 голову. Але це дуже низький рівень. Світовий досвід показує, що лідерами по продуктивності тварин, зокрема по середньорічному надою від корови, є Ізраїль – 13182 кг, Корея – 10184 кг, США – 10457 кг, Данія – 9749 кг, Естонія – 9176 кг, Канада – 8811 кг, Фінляндія – 8750 кг, Швеція – 8628 кг, Чехія – 8103 кг, Польща – 6357 кг [2].

Як видно з рисунку 2, виробництво молока в Україні зменшилось за останні 20 років. Це відбулось саме через високі темпи скорочення поголів'я корів, які нівелюють фактор зростання рівня молочної продуктивності.

Зазначимо, що рентабельність підприємства є одним з основних показників ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств. Аналіз статистичних даних щодо рівня рентабельності виробництва молока (1,8–26,9 %) с.-г. підприємствах України свідчить про необхідність запровадження заходів, спрямованих на підвищення ефективності їхнього функціонування.

Ми погоджуємось з авторами, що стримуючими факторами розвитку молочного скотарства в Україні є низький рівень закупівельних цін; труднощі з капітальним будівництвом та модернізацією ферм і приміщень через не вигідність кредитної політики фінансових установ для аграріїв; низький рівень інтеграції виробництва та переробки молочної продукції; невисока концентрація поголів'я корів на підприємствах; використання традиційних застарілих технологій у виробництві сировини та інші [3].

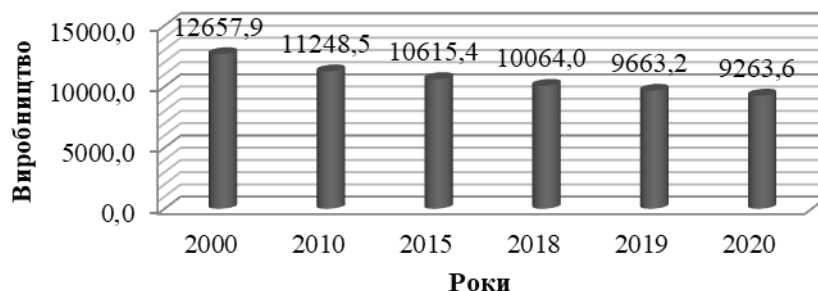

Рис.2. Динаміка виробництва молока в господарствах усіх категорій, тис. т
Джерело: [1].

Наступним кроком в наших дослідженнях було опрацювання досвіду застосування в передових підприємствах в Україні та в світі різних сучасних інноваційних підходів щодо вирішення економіко – технологічних проблем в молочному скотарстві і визначення серед них пріоритетного. На нашу думку заслуговує на увагу саме цифровізація виробництва, яка стрімко охоплює усі сфери сільського господарства.

Як відмітили Синявіна Ю. та Бутенко Т.: «ключовим трендом світової економіки останнього десятиліття є широке впровадження цифрових технологій. Зарубіжні розвинені країни модернізуючи свою економіку, прискореними темпами розвивають інноваційні технології із застосуванням штучного інтелекту, автоматизації та цифрових платформ» [4].

Додатки, які використовуються в сучасних умовах дають змогу вчасно виявляти хвороби тварин, що дозволяє виробникам за рахунок даного фактора підвищувати рівень продуктивності тварин; оптимізувати подачу кормів, що орієнтована на забезпечення раціональної потреби в усіх необхідних поживних речовинах; оптимізувати доїння корів; здійснювати контроль за якістю молока, а також управляти дистанційно технологічними процесами.

Цифровізація дозволяє перш за все оптимізувати і прискорювати виробничі, логістичні та адміністративні процеси, що в результаті веде до економії фінансових і людських ресурсів.

В Україні, незважаючи на нестійкі та низькі темпи розвитку інформаційних технологій, все ж деякі використовуються вже у землеробстві, рослинництві та тваринництві. Використовуючи передовий досвід європейських компаній, провідні вітчизняні підприємства в Україні спроможні у майбутньому підвищити прибутковість та економічну ефективність виробництва молока, що стане прикладом для інших виробників рухатись у напрямі відродження галузі молочного скотарства в Україні.

Список використаних джерел:

1. Сільське, лісове та рибне господарство URL www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/pub (дата звернення: 02.05.2022)
2. Шевченко А.А., Петренко О.П. Тенденції розвитку молочного скотарства в Україні. Галицький економічний вісник . Т.: ТНТУ, 2020. Том 63. № 2. С. 109 -117 . URL:<https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/63/813.pdf>
3. Шевченко А.А., Петренко О.П., Орлова В.О. Дослідження факторів впливу на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні. Scientific horizons. 2020, Vol. 23, No. 9. Pp. 68 -77. URL : http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/10696/1/SH_2020_23_9_68-76.pdf (дата звернення: 03.05.2022)
4. Синявіна Ю. Бутенко Т. Перспективи розвитку галузі тваринництва в умовах цифровізації. Економічний аналіз. 2021 рік. Том 31. № 1.

ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Останчук О.І.

*студент IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики
Одеського національного технологічного університету*

Науковий керівник:

***О.В. Пурихванідзе, к.ф.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Одеського національного технологічного університету***

Корпоративна культура повинна базуватися на таких засадах: командний дух – слухати думку кожного, разом виробляти цілі, разом розставляти пріоритети, відповідати

один перед одним за спільний результат; інноваційність – для досягнення результату активно шукати та використовувати нові рішення. Підтримка ініціативи та творчості, визнання права на чесну помилку; лідерство – створення простору, в якому кожен державний службовець може розкрити свій талант та використати його для досягнення загальної цілі. Заохочення лідерства на кожному рівні в державних органах влади України; повага – в кожному співробітнику вбачати особу, цінити працю кожного члена колективу, вести діалог, бути терплячим до іншої точки зору; гармонія – прагнення до балансу цілей та засобів, відповідальності та повноважень, індивідуальності й команди, особистого життя й роботи; довіра – ефективність заснована на довірі до своїх співробітників. Будівництво довірчих відносин в державних органах влади України; відповідальність – усвідомлення відповідальності за успіх державних службовців [1].

Відповідальне керівництво, ініціативність, навчання підлеглих, вміння захопити, в тому числі особистим прикладом - не проста справа. Державний службовець, який відповідає за реалізацію стратегії, зобов'язаний вирішувати такі управлінські завдання: прогнозувати, вносити пропозиції, брати участь в розробці стратегії, проявляти творчий підхід, відповідати за реалізацію стратегії, створювати культуру, розподіляти ресурси, створювати можливості, об'єднувати процеси, бути наставником, вирішувати проблеми підлеглих, виступати перед аудиторією, вести переговори, стимулювати, виступати в ролі арбітра, досягати консенсусу, проводити політику керівництва, виховувати і захоплювати. У різних ситуаціях треба вміти проявляти жорсткість або шукати компроміс, навички роботи в команді або прийняття рішення одноосібно, карати і виховувати. Необхідно вміти відходити на другий план і бути в центрі уваги [1].

Основні зусилля щодо коригування культури в державних органах влади України повинні проводитися зверху вниз і будуватися на баченні. Спочатку слід всебічно вивчити ситуацію, а потім вирішити, як краще вчинити. Державний службовець в процесі реалізації стратегії вирішує п'ять управлінських завдань:

- здійснює контроль ходу подій, уважно відстежує їх, передбачає можливі проблеми, аналізує перешкоди на шляху успішної реалізації;
- допомагає зміцнювати культуру і корпоративний дух, мобілізуючи членів на ефективну реалізацію стратегії і досягнення високих трудових показників;
- активно підтримує адаптивні здібності, постійно шукає нові можливості, генерує ідеї;
- варто стоїть на чолі впровадження високих етичних стандартів;
- усередині ініціює коригувальні заходи для поліпшення реалізації стратегії.

Державному службовцю необхідна широка мережа формальних та неформальних каналів, джерел інформації, щоб ефективно контролювати хід подій. Звичайні канали складаються з бесіди з відповідальними підлеглими, участі в презентаціях і зборах, вивченні результатів роботи, обмін інформацією по електронній пошті і по телефону з співробітниками в інших регіонах, збору інформації з перших рук при відвідуванні об'єктів і вислуховуванні думок. Так як достовірність інформації можна оцінити об'єктивно, то думки і оцінки людей зазвичай істотно розрізняються. При цьому доповіді та наради відображають ситуацію, але не повністю. Навіть про погані новини або проблемах у них згадується побіжно або не згадується зовсім. Щоб правильно розуміти ситуацію, своєчасно виявляти проблеми, розпізнавати перешкоди в реалізації стратегії, вчасно приймати коригувальні акції відповідального за реалізацію стратегії необхідно гарантувати точність інформації.

Щоб змінити корпоративну культуру і подолати опір цьому процесу, необхідні значні владні повноваження, зосереджені в руках вищого керівництва. В державних органах влади України керівники вищого рівня повинні не тільки використовувати владу і вплив, відповідні їхньому рівню, але і подавати особистий приклад. Впровадження нової корпоративної культури і її ефективність підвищується за допомогою усної традиції,

корпоративного «фольклору», створення «рольових моделей» і переконання в необхідності змін кожного члена особисто. У даній ситуації тільки державні службовці вищого рівня мають владу і впливом, дозволяють досягти радикальних змін в корпоративній культурі.

Виходячи з цього «корпоративне громадянство» і соціальна відповідальність: ще одна грань етичної поведінки. Тому боротьби за впровадження корпоративного кодексу етики ще недостатньо для того, щоб державні органи влади України стали благонадійним корпоративним «громадянином». Лідери, які бажають, щоб їх підрозділи стали благонадійними корпоративними «громадянами», повинні не тільки дбати про етичність дій їх, а й проявляти соціальну відповідальність при прийнятті рішень, які зачіпають всі зацікавлені кола, особливо працівників, місцеві спільноти і громадськість в цілому.

Неоднаково проявляються корпоративна благонадійність і соціальна відповідальність: при створенні умов праці, які враховують інтереси сімей працівників; забезпеченні безпеки праці; спеціальні заходи щодо захисту навколишнього середовища понад передбачених законодавством; активній участі в житті місцевої громади; взаємодії з місцевою владою для мінімізації наслідків скорочення штатів або наборі значної кількості нових працівників (що може стати причиною додаткового навантаження на місцеві школи і комунальні служби); благодійної діяльності. Щоб поліпшити корпоративну культуру в державних органах влади України, необхідно виконати коригувальні заходи.

Зазвичай в умовах кризи керівництво зобов'язує підлеглих збирати інформацію, шукати і оцінювати варіанти, скласти перелік рекомендованих дій. В наслідок цього відповідальний за стратегію корпоративної культури проводить нараду з ключовими співробітниками, обговорює запропоновані заходи. Якщо топ-менеджери не можуть домовитися про шляхи виходу з кризи, а час не терпить, відповідальний за стратегію корпоративної культури повинен самостійно вибрати необхідні заходи і забезпечити їх підтримку.

Відповідальний за стратегію обирає шлях поступового реформування і адаптації корпоративної культури, якщо ситуація дозволяє діяти не поспішаючи. Такий процес вироблення коригувальних дій аналогічний активної і адаптивної стратегії, що дозволяє вивчати потреби, збирати інформацію, вникати в ситуацію, розробляти варіанти, вносити пропозиції щодо вжиття заходів, виробляти проміжні рішення, домагатися консенсусу в середовищі, поступово досягати формального прийняття вже проведених заходів. Остаточне прийняття рішення про необхідність коригувальних змін з урахуванням бачення, цілей, стратегії, можливостей і методів реалізації займає від кількох годин до тижнів і навіть місяців, якщо ситуація особливо складна. Від глибини аналізу ситуації і якості обраних рішень залежить успіх.

Список використаних джерел:

1. Андрушків Б. М. Корпоративне управління : навч. посіб. Київ : Кондор, 2015. 527 с.
2. Комунікаційні важелі формування і розвитку корпоративної культури. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3725>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

Пасечник М.С.,

здобувач 1 курсу факультету економіки і управління

Науковий керівник:

*Шевченко А.А., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет»,
м. Одеса*

На зорі прогресу розвитку комп'ютерних технологій велика увага людей сконцентрувалася на дистанційній оплаті, передачі, обміні та переобміні різними товарами та послугами.

Цифрові технології внесли свій внесок у формування відносин між інвесторами, споживачами та посередниками на фінансовому ринку послуг. Поява криптовалюти в економіці ознаменувала появу нових термінів та виду валюти. Починаючи з 2009 року, криптовалюта охарактеризувала себе як новий і перспективний інноваційний фінансовий інструмент інформаційної економіки.

Популяризація криптовалюти, як нового, інноваційного, фінансового та платіжного інструменту, посилює інтерес до необхідності дослідження питання розвитку та застосування цього платіжного засобу.

Вперше термін «криптовалюта» почав використовуватись у платіжній системі Біткоїн, створеній у 2009 році, досі невідомою людиною чи групою людей під псевдонімом Сатосі Накамото. В основі цієї системи лежить технологія криптографії, тобто зашифрування даних.

Сьогодні немає єдиної думки щодо визначення терміна "криптовалюта". Деякі вчені відносять криптовалюту до "віртуальної валюти" і називають інноваційною мережею платежів та новим видом грошей, інші заперечують "причетність" криптовалюти до грошей і називають "цифровим активом"[1].

Першоствореною і найбільш поширеною криптовалютою є Bitcoin, решта криптовалют побудована на фундаменті відкритого коду Bitcoin і практично нічим від нього не відрізняється, тобто по суті є його похідним інструментом.

Найпопулярнішими валютами для використання є Bitcoin, Ethereum, Litecoin, Bitcoin Cash, VertCoin, Zcash, Dash, Monero Monero.

На думку аналітиків, ринок криптовалюти є вигідним для великих компаній, адже володіння значним капіталом у різних країнах світу, який не прив'язаний до місцевих валют, перемагає зацікавленість ринком віртуальних грошей [1].

Загальна кількість криптовалют станом на 28 квітня 2022 року налічує 1228 назв. Водночас п'ятірка лідерів ринку показує приріст капіталізації щонайменше 1239,46 млн дол. США за добу [3].

Аналізуючи динаміку цін криптовалют в останні роки можна сказати, у першу чергу, що це класична "піраміда". Хоча у заяві уряду Великої Британії: в документі під назвою "Цифрові валюти: відповідь на запит інформації" вказано, що використання цифрових валют має мінімальні ризики для фінансової стабільності та кредитно-грошової системи держави [1].

Для ефективності функціонування криптовалют необхідна їхня інституалізація, яку можна здійснити двома шляхами:

- правова інституалізація;
- ринкова, особливість якої полягає в тому, що здійснюється вона завдяки неформальному та формальному встановленню правил функціонування криптовалют.

Правовий статус криптовалют у більшості країн світу не визначено. Водночас є країни, де криптовалюти заборонені (серед них немає країн із

розвиненою ринковою економікою). Разом із тим у банківському середовищі панує думка, що криптовалюта – це загроза монопольному праву центральних банків на емісію готівкових грошей (банкнот), а також праву комерційних банків на емісію безготівкових (депозитних) грошей. Наприклад, у Великій Британії криптовалюти не регулювалися до 2014 року, класифікувалися Королівською податково-митною службою як «одноцільові ваучери», угоди з якими обкладалися ПДВ. Але 2014 року управління за фінансового регулювання і контролю Великобританії підтвердило, що Bitcoin – це не валюта, не гроші, тому не може регулюватися фінансовим законодавством Великобританії.

Підхід правового регулювання криптовалютних відносин у Китаї ще не створений. Водночас криптовалюта розглядається регулятором як товар, а криптовалютні біржі та інші веб-сайти, пов'язані з цифровою валютою, мають бути зареєстровані в Телекомунікаційному бюро. Водночас криптовалюта визначена як віртуальний товар, а не валюта, операції з Bitcoin заборонені для банків, але дозволені для фізичних осіб.

Японія у квітні визнала Bitcoin легальним платіжним засобом на рівні з єною. У Швейцарії – на другому місці за визнанням. В Австралії Bitcoin розглядається як власність, а трансакції з ним – як бартер. Навіть в одній країні різні державні установи, міністерства, суди можуть ставитися до криптовалюти по-різному. [2]

Однак, незважаючи на поширеність та переваги криптовалюти, її перспективи в умовах глобалізації та розвитку цифрової економіки є досить неоднозначними. Однією з вагомих проблем є відсутність термінології, визначень та класифікацій, що може стати ключовим бар'єром для розвитку надійної нормативної бази та може перешкоджати подальшій гармонізації регуляторних рішень у різних юрисдикціях. Високорозвинені країни прагнуть врегулювати електронні платежі, взявши їх під контроль держави, обклавши податками, та зменшити ризики в процесі її застосування. Посилена чіткість регуляторних вимог може мати значний вплив на розвиток ринку криптоактивів: прийнято вважати, що чіткіший регуляторний нагляд сприятиме підвищенню довіри та залученню нових типів клієнтів, таких як інституційні інвестори.[4]

Криптовалюта стає все більш важливою частиною суспільства та роботи техніки у всьому світі. На сьогоднішній день існує 17543 вид криптовалюти, однак у своєму індексі він враховує лише 9358, першою створеною та найвідомішою на сьогоднішній день Bitcoin. У різних країнах ставлення до можливості використання криптовалюти є неоднозначним. Деякі визначають це як засіб платежу, деякі це всі активи, які можна вкласти, інші зовсім не підтримують використання та легалізацію криптовалюти, вважаючи що це підвищує ризики шахрайства, хакерських атак і як схема вимивання грошей.

Криптовалюта та її використання потребує чіткого регулювання, що передбачає встановлення відповідної термінології та запровадження нормативної бази. Це призведе, у свою чергу, до збільшення довіри з сторони користувачів, на краще розуміння специфіки віртуального ринку та зменшення таких негативних явищ, як шахрайство та маніпуляції, банкрутство криптовалютних бірж, втрата коштів суб'єктами ринку.

Список використаних джерел:

1. Макарчук І. М., Перчук О. В., Яременко Л. М., Стратан О. В. Особливості функціонування світового ринку криптовалюти в умовах трансформаційних змін глобального економічного середовища// Агросвіт. - №7-8, 2021// Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/7-8_2021/14.pdf
2. Мерінова С.В., Половенко Л.П. Роль криптовалюти у цифровій економіці // Режим доступу: <http://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/725/711>

3. Топ – 10 криптовалют// Режим доступу: <https://www.ixbt.com/live/crypto/top-10-kriptovalyut-na-28-aprelya-2022.html>
4. Теслюк Н. П., Жулін О. В., Назаренко Я. Я., А. В. Куїмова Аналіз розвитку криптовалют на віртуальному ринку фінансових послуг// Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/77.pdf

IMPROVEMENT OF PROCESSES OF PROVISION OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN CONDITIONS OF DECENTRALIZATION OF POWER IN ODESSA REGION

Tymoshenko V.A.

*4th year student of the Faculty of Management, Marketing and Logistics
Odessa National Technological University*

Scientific adviser:

O.B. Nikolyyuk, *Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Public Administration and Administration of Odessa National Technological University*

In the course of the reform of the territorial organization of power and local self-government in Ukraine, an increasing number of powers to provide administrative services to local self-government bodies are being transferred. At the same time, today we have cases when local governments do not always cope with the existing scope of powers. This is often due to the lack of a clear definition of the provision of administrative services provided by local governments. Thus, an administrative service is "the result of the exercise of power by the subject of administrative services at the request of a natural or legal person, aimed at acquiring, changing or terminating the rights and / or obligations of such a person in accordance with the law."

The most negative moment in the work of the Centers are the long queues, because they affect the evaluation of the overall work of the Centers. According to the population, the need to go to other instances and the lack of clear explanations about the necessary documents for the provision of a service have the least impact on the work of the Centers for Administrative Services in Ukraine. In general, the work of administrative service centers in Ukraine can be assessed as quite open, efficient and customer-oriented. But, as in every organization, there are shortcomings, but there is something to work on and improve.

As of May 1, 2022, there are 67 Centers for Administrative Services in Odessa Oblast. The ratio of legal entities and individuals who receive services for each category, as well as compatible electronic services provided by the CNAP of Odessa region, the share of individuals who apply to the CNAP is 55%, while the share of legal entities was 45%. In turn, the share of services provided in electronic form is - 40%, and the share of services provided exclusively when visiting the CNAP - 60%. This indicates that digitalization processes are taking place in Ukraine, which leads to a change in the regime of "paperwork". Most services are provided only in the centers, but today there are services that can be obtained via the Internet. CNAP in Odessa region provides many services that meet the needs of the population. Also, at the moment, e-government is penetrating all areas of public administration, which is certainly observed in the activities of the CNAP. The analysis of CNAP activities in Ukraine and Odessa oblast separately identified a number of shortcomings that negatively affect the further development of administrative services reform and the development of a system of administrative service centers. In our opinion, the main shortcomings and problems are: lack of highly qualified personnel; electronic document management is not established; insufficient conditions for people with disabilities and visitors with children; limited tools for finding out the opinion of visitors to the Centers for Administrative Services.

Therefore, the central and local authorities should pay attention to these problems and make every effort to solve them within their competence. It is also necessary to introduce continuous training of CNAP staff; to establish electronic document management, as well as to equip each CNAP with conditions for people with disabilities and visitors with children.

One of the main problems of modern CNAP in Odessa region was and remains the lack of highly qualified personnel in these organizations. Many CNAPs in Ukraine use the so-called "simple scheme" of in-service training, the functioning of this system is to undergo online training and, upon completion, to complete simple types of testing. In our opinion, this way of professional development is the simplest and most fruitless, because few employees will listen to long lectures and then just find all the answers on the Internet. This method is not highly effective.

In order for the process of professional development of employees to be effective, it is proposed to introduce in the CNAP of Odessa region some modern methods of professional development. CNAP staff must be "universal", ie be knowledgeable and competent in various areas of administrative services. To do this, it is necessary to organize internships for staff of one CNAP in other Centers for administrative services, where the experience is greater and more modern mechanism for providing services. Employees must constantly improve their skills. You can also regularly hold trainings or professional meetings, discuss problems and prospects of CNAP work in the team during regular meetings, discuss the current state of affairs, or search for solutions to current problems, inform about changes in legislation, and follow innovations in this sphere. Traditional methods of staff training are not always highly effective. We propose to consider innovative methods that are just beginning to be widely used in Ukraine. It is the innovative methods and the future development and success of the CNAP.

There is a problem of electronic document management in the CNAP. Quite a few services are not always provided in the CNAP office. Some Centers may act as an "intermediary". The population has been waiting for the result for a very long time, and then they are forced to turn to the CNAP again to get this result. However, most CNAPs in Ukraine do not have electronic document management with other bodies that provide such services. This is costly and time consuming. As of 2021, there is already a project "Support to e-government for decentralization in Ukraine", which aims to support the development of a modern information system for CNAP in Ukraine, which will accelerate the work of the Centers tenfold. Also, the U-LEAD with Europe Project is helping to implement the Beehive system in the Centers for Administrative Services. Thus, a number of system products and modules were proposed, as well as software packages that should be used to automate all processes and simplify the work for public services in the CNAP. The above-mentioned programs, such as "E-CNAP FREE", FossDoc, BingoOffice, ASKOD, SX-Government, URBIO: Register of Communities module should be implemented in all CNAPs not only in Odessa region, but throughout Ukraine, because they are an example. modernization, innovation and means of implementing technologies in organizations.

To date, many CNAPs have a problem monitoring the quality of administrative services. The method of questionnaires and opinion polls is not effective enough to assess the quality of administrative services. CNAP leaders and local governments need to pay attention to the problem and, within their competence, take action to create and implement methods for assessing the quality of administrative services. To assess the quality of administrative services, methods are proposed that are quite effective and can be used in Ukraine.

The IS-Click service quality assessment system is a tool for independent assessment of the quality of services provided, control over their provision and effective management of the quality of administrative services. The quality assessment system can be implemented both on sensor devices and jointly, using push-button remotes. The system implements the ability to work both on the local network and via the Internet. This allows you to monitor the work of employees not only from the company's headquarters, but also from anywhere where there is

Internet. Thus, these areas of improving the efficiency of the Centers for Administrative Services will help turn the Centers into organizations, following the example of other government agencies that are able to provide the population with adequate services and social well-being and look to the future with optimism.

References:

1. Ніколюк О.В. Напрями удосконалення процесів надання адміністративних послуг в умовах децентралізації влади в Одеській області. // Розбудова публічного управління та адміністрування: вимоги часу: колективна монографія / ред. кол.: І.І. Савенко, О.В. Ніколюк, Н.М. Корсікова. Одеська національна академія харчових технологій. Одеса: Друк Південь, Сімекс-прінт, 2021. С. 7-28.

2. Nikoliuk, O., & Kirilova, V. (2021). Improvement of the systematic approach to provision of administrative services of the Odessa City Council. Food Industry Economics, 13(4), 81-87. doi 10.15673/fie.v13i4.2219

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Яковенко Г.О.

студентка IV курсу факультету менеджменту маркетингу і логістики Одеського національного технологічного університету

Науковий керівник:

Н.О. Брюшкова, *к.е.н., доцент кафедри публічного управління і адміністрування Одеського національного технологічного університету*

Адміністрування персоналу є важливою галуззю у вивченні державного управління. Його називають різними термінами, наприклад: управління персоналом, управління працею, трудові відносини, промислові відносини, відносини з працівниками, управління людськими ресурсами тощо. Це дослідження управління персоналом стало популярним з 1930-х років.

Пітер Д. Джонсон визначає управління персоналом як ефективне використання людських ресурсів для досягнення цілей організації. За словами Раймонда Дж. Стоуна, управління персоналом передбачає продуктивне використання людей для досягнення цілей організації та задоволення індивідуальних потреб співробітників. За словами Кетрін М. Бартол та Девіда С. Мартіна, адміністрування персоналу – це управління різними видами діяльності, спрямованими на підвищення ефективності трудової сили організації у досягненні організаційних цілей. За словами Раймонда А. Ноу, управління персоналом відноситься до політики, процедур, практик і систем, які впливають на поведінку, ставлення та результативність співробітників.

Управління персоналом в органах державної влади – управлінський вплив органів державної влади, їх керівників, працівників служб управління персоналом, спрямований на підбір, відбір та добір персоналу, його оцінку, професійний розвиток, мотивацію і стимулювання на виконання завдань, що стоять перед органом [1].

Охарактеризуємо шляхи удосконалення системи управління персоналом в Південному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції м. Одеса та проведемо комплексний аналіз системи управління персоналом в Південному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції м. Одеса.

«Управління державним персоналом» передбачає управління всіма людськими ресурсами агентства таким чином, щоб забезпечити найкращі результати з найменшими

витратами, одночасно захищаючи та підвищуючи добробут працівників. Державне управління персоналом – це встановлення та застосування політики та процедур для закупівлі, розгортання та обслуговування робочої сили державної організації.

Простіше кажучи, управління державним персоналом передбачає “придбання” найкращих людей, яких ви можете знайти, платити їм найменшу суму, яку ви можете виділити, і відповідність найсильніших навичок пріоритетам вашої організації [2, с. 56].

Для покращення системи ефективного управління персоналом в управлінні Міністерства юстиції можливо запропонувати таке:

1. Підготовка програми мотивації персоналу. Для підвищення рівня мотивації та лояльності персоналу необхідно правильно побудувати мотиваційну систему, яка дозволить ефективно її використати. Важливо згуртувати колектив, надихнувши його новою ідеєю. При цьому, щоб програми мотивації працювали та були ефективними, необхідно розглядати кожного працівника як особистість, з його прагненнями, потребами та бажаннями. На сьогоднішній день існує безліч методів мотиваційних заходів, які можуть бути як матеріальними, так і нематеріальними. Тому загальний результат залежатиме від правильного використання та поєднання цих методів.

2. Розробка системи адаптації. Адаптація передбачає пристосування нового члена колективу до умов та соціальним нормам колективу, які у ньому діють, його не можна розглядати лише як освоєння нової роботи.

3. Удосконалення системи підвищення кваліфікації.

4. Модернізація сертифікації. Основною метою атестації персоналу мають бути: оцінка результатів роботи посадової особи, виявлення недоліків на рівні підготовки, визначення відповідності займаній посаді, удосконалення управління персоналом, перевірка сумісності з колективом, підвищення дисципліни та відповідальності персоналу, покращення соціального та психологічного клімату в колективі.

5. Зміцнення корпоративного духу. Чим більший колектив, тим складніше в ньому працювати та налагоджувати стосунки та спілкування.

Для виконання таких завдань необхідно визначити стратегію вдосконалення системи управління персоналом та:

– прискорити законодавче та нормативне врегулювання питань управління Міністерства юстиції в Україні з урахуванням реального рівня економічного, соціального, культурного розвитку територіальних громад та основних принципів Європейської хартії місцевого самоврядування, забезпечити правову, матеріальну, фінансову, організаційну самостійність органів місцевого самоврядування, повноту та винятковість їх повноважень та функцій у межах юрисдикції;

– впровадити принципи належного управління, сформульовані міжнародними організаціями (ООН, Радою Європи та ін.) для МС;

– оновити систему адміністративно-територіального устрою країни, що не відповідає сучасним реаліям. Ці перетворення мають бути спрямовані на підвищення ефективності управління суспільним розвитком у просторовому вимірі, демократизації та прозорості місцевих справ, на орієнтацію на людей, їх інтереси та потреби»;

– забезпечити фінансову, матеріальну та організаційну самостійність Міністерства юстиції м. Одеси як одну з основних умов побудови демократичної держави. Необґрунтована централізація бюджетних ресурсів значно послаблює фінансову базу МО, їхню зацікавленість у пошуку нових джерел доходів, призводить до пасивного очікування допомоги з державного бюджету, закладає основи довгострокового дотування у більшості регіонів, загострює політичні та соціальні протиріччя у суспільстві [3, с. 50];

– розробити ефективні механізми фінансового забезпечення реалізації спільних програм та проектів прикордонного співробітництва, що сьогодні є інноваційним інструментом «ефективного управління» та сталого регіонального розвитку, спрямованого

на усунення негативного впливу кордонів на повсякденне життя;

– забезпечити формування кадрового корпусу міжрегіонального управління на основі професійних якостей та високого рівня компетентностей [3, с. 53].

Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності системи управління персоналом в органах публічної влади та допоможе вивести Південне МУ Мінюсту м. Одеси на новий рівень.

Список використаних джерел:

1. Управління персоналом в органах публічної влади: навч. посіб. / С.М. Серьогін, Є.І. Бородін, К.В. Комарова, Н.А. Липовська, Т.М. Тарасенко. – Дніпро.: ДРІДУ НАДУ, 2019. – 200 с. URL: http://www.dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Upravlinnya_personalom.pdf
2. Бардадим С.А. Діджиталізація у сфері управління персоналом організації / С.А. Бардадим, С.М. Невмержицька // Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрямки розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (22 лютого 2020 року, м. Львів) / ГО «Львівська економічна фундація». - Львів: ЛЕФ, 2020. - С. 55-58.
3. Безсмертна В. В. Стратегічне управління кадровим потенціалом підприємства // Економіка та управління. - 2017. - №3. - С. 48-53.